NR INDEKSU: 346 543 ISSN 1506-4026

Nr 3/2004 (139) 21.01 – 3.02

To prostsze niż myślisz

Dwutygodnik

Komputer ŚWIAT

www.komputerswiat.pl

tylko 4,50 zł w tym 7% VAT

Telekomunikacja

Wszystko o tajnych kodach do komórek s. 68

- Muzyka z internetu czy z własnych kompaktów
- Jak poprawnie ripować
- Tworzymy krążek MP3 w Nero Burning ROM

100 piosenek na krążku MP3 s. 18

Magazyn s. 46

Lot Boeingiem na siłownikach

Relacja z centrum symulacji lotów w Seattle

Wskazówki s. 50

Kurs Windows część 2

Tajemnice plików i folderów

Test sprzętu s. 24

Żniwa w biurze

Test biurowych urządzeń wielofunkcyjnych

Test menedżerów pobierania plików

Jak sprawnie ściągać pliki z internetu s. 32

Gry: FIFA Football 2004 kontra Pro Evolution Soccer s. 62

ISSN 1506-4026

9 771506 402049 03>

IDEA MIX

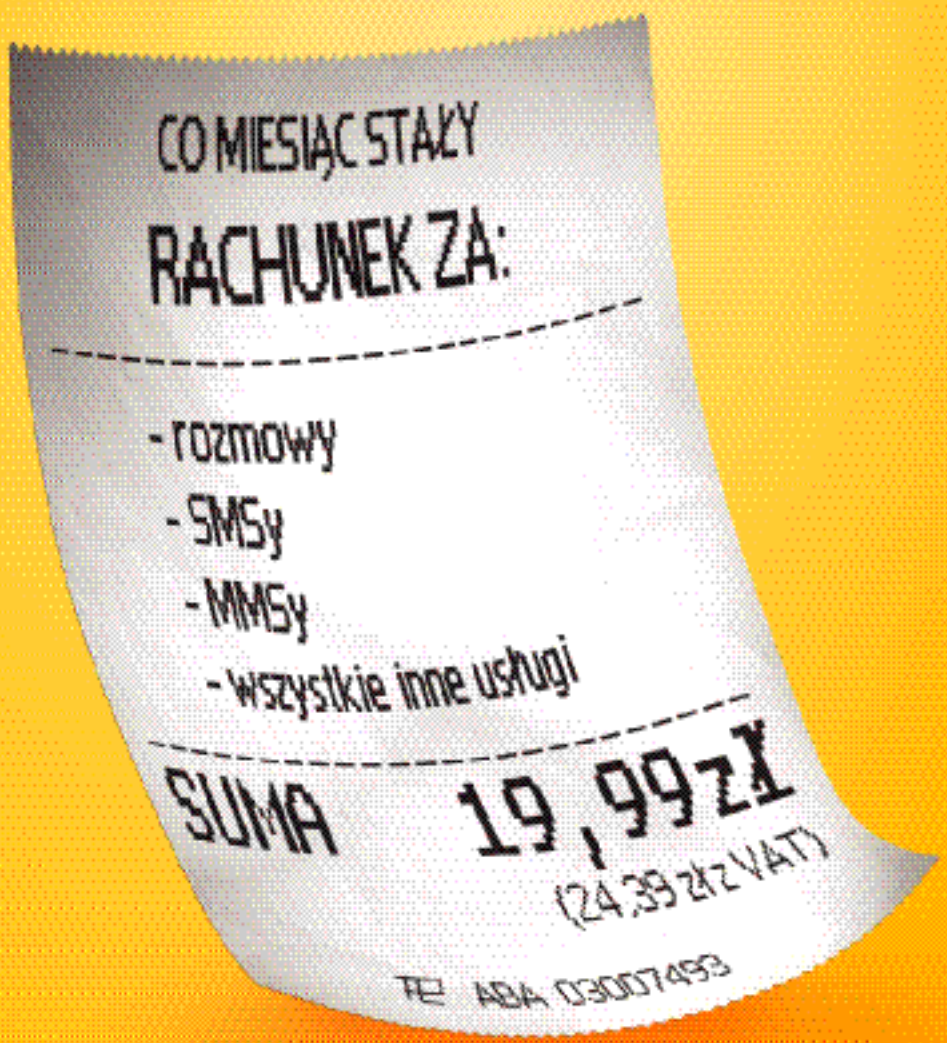

Siemens S55
od 49 zł
od 59,78 zł z VAT
z aparatem fotograficznym

Samsung C100
od 19 zł
od 23,18 zł z VAT
Kup Samsunga C100, a dostaniesz
extra doładowanie
nawet **20 zł**

Wydatki pod kontrolą

Z IdeaMIX nie martwisz się o swoje wydatki na telefon. IdeaMIX to co miesiąc stały, niski rachunek i możliwość doładowania wtedy, kiedy potrzebujesz. A dodatkowo wybór telefonów w bardzo atrakcyjnych cenach. Po prostu... wydatki pod kontrolą.

IDEA

Łączy Cię z ludźmi

Informacja Handlowa: 0 801 234 567; Koszt połączenia: 1 jednostka taryfikacyjna wg cennika TP SA; www.idea.pl

Od redaktora

Komputer ŚWIAT

Wiesław Małecki

Drodzy Czytelnicy!

Od trzech numerów publikujemy w dziale Nowości rubrykę, w której prosimy Was o pomoc w redagowaniu czasopisma Komputer ŚWIAT. Jesteśmy z Wami już od pięciu lat, lecz któż, jeżeli nie Wy sami, zna najlepiej Wasze potrzeby? Dzięki prostemu głosowaniu podpowiadacie nam na bieżąco, które spośród zaproponowanych tematów bardziej Was interesują, a które mniej. Pozwala nam to tworzyć jeszcze lepsze pismo – Wasze pismo. Dziękuję Wam za to.

Mam nadzieję, że wszyscy, którzy wylosowali nagrody za udział w akcji, są zadowoleni z wyjątkowych, niedostępnych w handlu, podarków. To koszulki, czapeczki i kubki – wszystkie z logo Komputer ŚWIATA.

Zachęcam do udziału w zabawie – wysłanie e-maila to naprawdę niewielki wysiłek.

Chcąc dać szansę również Czytelnikom, którzy nie mają dostępu do internetu i z tego powodu nie mogą wysyłać e-maili, wprowadziliśmy też typowanie za pomocą SMS-ów. Kosztują minimalną stawkę – 1,22 złotego, więc od czasu do czasu można sobie pozwolić. Zapraszam do głosowania.

wmalecki@komputerswiat.pl

Nowości

Sprzęt 4
Test komputera z supermarketu 6
Programy 8
Internet 10
Dla ambitnych 11
Gry 12
Audio/Wideo/Foto 13
Telekomunikacja 14
Rynek 15
Przed mikrofonem 16

Temat z okładki

Tworzenie kolekcji MP3:
Własna składanka przebojów 18
- Instalujemy program CDex 19
- Ripowanie niemal automatyczne 20
- Internet pełen muzyki 21
- Zarządzanie plikami w Media Player 9 22
- Przebojowy krążek 23

Test sprzętu

Z okładki **Urządzenia wielofunkcyjne:**
Biurowe żniwa 24
- Wyniki testu 28
- Tak testował Komputer ŚWIAT 29

Test programów

Cosmopolitan Virtual Makeover 3:
Z żaby w księżniczkę 30

Internet

Z okładki **Menedżery pobierania plików:**
Do pomocy 32
- Pobieramy i instalujemy FlashGet 33
- Jak zarządzać pobranymi plikami 34
- Zastosowanie opcji FlashGeta 35

Kącik webmastera 36
Ciekawe strony 37

Dla ambitnych

Kopiowanie i montaż filmów z kamery analogowej: Kamera! Akcja! 38
- Niezbędny sprzęt 39
- Podłączanie kamery 40
- Montaż wideo 42
- Nagrywamy płytę VCD 44

Magazyn

Z okładki **Symulatory: Wirtualny lot** 46
Krzyżówka 48
Na luzie 49

Wskazówki

Z okładki **Kurs Windows dla początkujących, cz. 2: Pliki i foldery** 50
- Tworzymy plik 50
- Wnętrze szafy 51
- Porządek to podstawa 52

Czy leci z nami pilot? 54
- Windows 98/Me/XP 54
- Internet Explorer 5/6 55
- Word 97/2000/XP/Excel 97/2000/XP 56
- Total Commander 56

Poradnik

Harmonogram zadań: Zgodnie z planem 58

Gry

Z okładki **Symulacje piłki nożnej:**
Czarujący Canarinhos 62
- Wyniki testu 65
- Tak testował Komputer ŚWIAT 65

Audio/Wideo/Foto

Nowości DVD, wideo, CD; Program TV 66

Telekomunikacja

Z okładki **Kody do komórek:**
Ukryte możliwości 68

Rynek

Najniższe ceny w kraju 70
Najlepsze na rynku 72
Kiosk 75
Mix – prasówka, statystyki, intermonitor 76
Na czatach z Komputer ŚWIATEM 77
Listy Czytelników; Porady prawnika 78
Najlepsze adresy WWW 80

Od redakcji

W następnym numerze; Stopka redakcyjna 82

Pragniesz więcej?
Czytaj Eksperta
Nowe czasopismo z płytą CD-ROM za 9,90 zł
Już w kioskach!
szczegóły na stronie 75

ekspresem

Zapal klawiaturę

Jeszcze w pierwszym kwartale 2004 roku na zachodnich rynkach ma się pojawić urządzenie o nazwie Virtual Laser Keyboard. Ma ono na blacie biurka wyświetlać rodzaj wirtualnej klawiatury. Specjalny czujnik śledzi ruchy palców użytkownika przyciskających wyświetlane klawisze i wpisuje na ekranie odpowiednie litery. Klawiatura ma współpracować zarówno z biurkowymi pecetami, jak i z komputerami kieszonkowymi, a jej cena wyniesie w przeliczeniu około 400 złotych. Kiedy dotrze do Polski – nie wiadomo.

Info: ➜ www.3dnews.ru

Acer pod strzechy

Extensa – taką nazwę nosi nowa seria notebooków (komputerów przenośnych) przygotowywana przez firmę Acer. Podstawową zaletą maszyn opartych głównie na procesorach Celeron ma być ich cena, która będzie ponoć oscylować wokół 4 tysięcy złotych. Na półki polskich sklepów tanie notebooki Acera mają trafić wiosną 2004 roku.

Info: ➜ www.acer.pl

Dla śpiochów...

Śmieszny gadżet pojawił się na rynku japońskim – budzik czerpiący zasilanie z... portu USB domowego peceta. Czasomierz jest ponoć pomysłowy – budzić nas może nie tylko brutalnym piskiem, lecz także umieszczonymi w jego pamięci melodyjkami w cyfrowym formacie. Raczej wątpliwe, by zalety gadżetu mogli kiedyś wypróbować użytkownicy komputerów nad Wisłą.

Info: ➜ www.overclockers.ru

Klawisze według ART-a

Bezprzewodowy zestaw biurkowy

Office Optical Desktop AD-110: duet dla tych użytkowników, którzy nie przepadają za plątaniną kabli na swoich biurkach

Klawiaturę i myszkę pozbawioną przewodów w jednym komplecie proponuje firma ART. Całość nosi nazwę Office Optical Desktop AD-110. Klawiatura oprócz zestawu standardowych klawiszy ma wbudowane 33 przyciski multimedialne, a także rolkę ułatwiającą na przykład surfowanie po stronach WWW. Z komputerem komunikuje się poprzez fale radiowe. Myszkę wyposażono w 01 **sensor optyczny**, dwa przyciski oraz rolkę.

Info: Multioffice, tel. (012) 2999775, ➜ www.multioffice.pl cena: ok 140 zł

Podajnik papieru w kombajnie mieści niestety tylko 20 arkuszy

Cztery maski HP

Domowe urządzenie wielofunkcyjne

Oszczędzaj miejsce na niewielkim domowym biurku – radzi firma Hewlett-Packard. Zamiast oddzielnej drukarki, skanera, faksu czy kopiarki proponuje wszystkie te cztery urządzenia połączone w jednej obudowie o nazwie Officejet 5510. Kombajn ma skanować dokumenty w 02 **rozdzielczości** 600x2400 dpi. Tempo drukowania to 17 stron czarno-białych i 12 stron barwnych dokumentów w ciągu minuty w rozdzielczości 4800 dpi. Za pomocą urządzenia można także wysyłać faksy oraz powielać dokumenty.

Info: Hewlett-Packard Polska, tel. (022) 5657700, ➜ www.hp.pl cena: ok. 1200 zł

na plusie

Pecety dla głuchoniemych

W grudniu 2003 roku w Instytucie Głuchoniemych w Warszawie pojawiło się 10 nowych komputerów multimedialnych. To jeden z efektów akcji Internet w szkołach – Projekt Prezydenta RP. Kompletnie wyposażone pecety są do dyspozycji 250 młodych niesłyszących ludzi i mają im pomóc w nowoczesnej edukacji.

na minusie

Apple w sądzie?

Agencja Reuters przypuszcza, że firmę Apple mogą spotkać w najbliższym czasie spore kłopoty. Chodzi o użytkowników niezadowolonych z notebooków iBook. W komputerach posłuszeństwa odmawiają płyty główne i wyświetlacze. Wielu posiadaczy iBooków rozważa możliwość skierowania pozwów do sądu przeciwko Apple. Szefowie firmy na razie milczą.

NEC domownik

Nowa piętnastka LCD

Znów w ofercie firmy NEC-Mitsubishi pojawił się nowy 03 **monitor LCD**. Tym razem chodzi o model nazwany AccuSync LCD51VM, który ma być przeznaczony dla użytkowników domowych. Przekątna ciekłokrystalicznego wyświetlacza wynosi 15 cali, a wyświetlany na nim obraz ma osiągać rozdzielczość 1024x768 04 **pikseli**. Producent twierdzi, że tak zwany czas reakcji matrycy wynoszący 25 milisekund umożliwia oglądanie animacji w dynamicznych grach czy też filmów DVD na przyzwoitym poziomie. Cena monitora mieści się w średniej rynkowej stawce dla podobnych urządzeń.

W obudowie monitora znalazło się miejsce na dwa niewielkie głośniki

Info: NEC-Mitsubishi, tel. (012) 6145353, ➜ www.nec.pl cena: ok. 1600 zł

DVD na tacy

Szybki napęd TDK

Sporą prędkość zapisu płyt DVD ma oferować napęd firmy TDK oznaczony jako 480N. Parametry urządzenia są następujące: rejestrowanie danych na płytach DVD-R i DVD+R (jednokrotnego zapisu) – 8x, nagrywanie krążków DVD-RW, DVD+RW (wielokrotnego zapisu) – 4x. Rejestracja danych na nośnikach CD-R ma się odbywać w tempie 32x, a na CD-RW z 16-krotną prędkością. Komfort pracy z nagrywarką ma zapewnić system ActOPC, dostosowujący moc lasera do parametrów konkretnego nośnika.

Napęd 480N: szybko, ale drogo

Info: TDK Polska, tel. (022) 6680140, ➜ www.tdk.pl cena: ok. 850 zł

Obrazki z wystawy

Skaner z górnej półki

Wymagającym użytkownikom, a szczególnie amatorom fotografii, firma Microtek poleca nowy skaner ScanMaker 6100. Urządzenie ma zamieniać dokumenty i zdjęcia na postać cyfrową w maksymalnej rozdzielczości 3200x6400 dpi. Z myślą o fotoamatorach skaner wyposażono w przystawkę do skanowania slajdów i negatywów. Z komputerem ScanMaker komunikuje się za pośrednictwem portu 05 **USB 2.0**.

Info: Connect, tel. (022) 8432491, ➜ www.connect.pl cena: ok. 1300 zł

Na górną półkę ScanMaker 6100 trafia nie tylko ze względu na parametry, lecz także na cenę

Konkurent GameBoya

Ciekawa konsola kieszonkowa

Na kwiecień 2004 roku przewidziano wprowadzenie na rynek kieszonkowej 06 **konsoli do gier** o nazwie takiej samej jak produkująca ją firma – Gametrac. Urządzenie wyposażono w procesor ARM9 o prędkości 400 07 **MHz**, 64 08 **MB** pamięci RAM oraz kolorowy wyświetlacz o przekątnej 2,8 cala. Producent zakłada, że Gametrac służyć będzie nie tylko do zabawy z grami – ma umożliwiać także słuchanie muzyki w formacie MP3, oglądanie filmów i zdjęć, a także wysyłanie i odbieranie wiadomości SMS. Konsola ma być wyposażona w czytnik 09 **kart pamięci** Secure Digital. Czy i kiedy Gametrac trafi na polski rynek – na razie nie wiadomo.

Info: Gametrac, ➜ www.gametrac.com cena: ok. 800 zł

Firmowe zdjęcie konsoli Gametrac – rodem z kosmosu. Jaki Gametrac będzie naprawdę – zobaczymy

Zimowe targowanie

Kolejna odsłona targów Komputer Expo

Dzisiaj (21 stycznia 2004 roku) w Warszawie rozpoczynają się targi branży IT Komputer Expo, które powróciły (po rocznej przerwie) pod dach Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. To 19 edycja tej imprezy. Według organizatorów swoje stoiska ma zaprezentować ponad 120 firm teleinformatycznych. Niestety, po raz kolejny zabraknie największych producentów w branży (z wyjątkiem Microsoftu, który jest patronem Dnia Edukacji). Wśród specjalnych stref tematycznych na uwagę zasługują między innymi Szkoła przyszłości i Auto IT – ekspozycja poświęcona informatyce w motoryzacji. Organizatorzy twierdzą, że tegoroczne targi, w przeciwieństwie do kilku poprzednich edycji, nastawione są bardziej na produkty interesujące dla indywidualnych użytkowników. Targi potrwają do 24 stycznia, a dla publiczności dostępne będą w godzinach 15 – 18 (środa – piątek) i 10 – 16 w sobotę. Relacja z Komputer Expo 2004 ukaże się w numerze 4/2004 Komputer ŚWIATA.

Info: Komputer Expo, ➜ www.komputerexpo.pl ceny biletów: 12 zł i 8 zł (ulgowy)

Do tablicy

W połowie grudnia 2004 roku gruchnęła wieść: w jednym ze sklepów internetowych 17-calowe monitory LCD marki Belinea sprzedawane są za śmiesznie niską cenę 1245 zł (w innych sklepach ten sam sprzęt kosztował około 2100 złotych). Internauci ze zdumienia przecierali oczy, później rzucili się do składania zamówień (z informacji Komputer ŚWIATA wynika, że było ich kilkadziesiąt). Szybko jednak klienci dostali kubeł zimnej wody na głowy – podana cena okazała się pomyłką, a atrakcyjna oferta jest nieaktualna. Komputer ŚWIAT zwrócił się o wyjaśnienia do sprawcy zamieszania, firmy GiGABiT Computers. Oto fragmenty odpowiedzi jej szefa Piotra Szasta: *Niestety, usterki się zdarzają, błąd wdarł się podczas aktualizacji strony. (...) Informowaliśmy, aby każde zamówienie potwierdzać telefonicznie. Każda osoba zamawiająca produkt w błędnej cenie została poinformowana o tym fakcie.*

Przez kilka dni sprzedawca kusił internautów spełnieniem ich marzeń: tanim 17-calowym monitorem LCD

To nieprawda. Informacje o błędzie i e-maile z przeprosinami nie dotarły do wszystkich klientów. Zamówienia w tajemniczy sposób zniknęły ze strony sklepu. Do momentu interwencji Komputer ŚWIATA sklep starał się spuścić na całą sprawę zasłonę milczenia. Na szczęście zawiedzeni internauci nie są do końca bezradni w podobnych sytuacjach (patrz opinia prawnika).

Zdaniem prawnika

Paweł Jóźwiak – radca prawny

W całej sprawie najistotniejsze jest to, czy w ogóle doszło do zawarcia umów sprzedaży monitorów między sklepem a internautami. W mojej ocenie tak było. Sklep, wystawiając na swojej witrynie internetowej produkt z oznaczeniem jego ceny, zaprasza potencjalnych klientów do złożenia propozycji jego zakupu. Potwierdzając zamówienie, przyjmuje ofertę kupna i z tą chwilą dochodzi do zawarcia umowy sprzedaży monitora za 1245 złotych. Sklep zobowiązany jest za taką cenę dostarczyć kupującemu monitor. Jeżeli uchyla się od tego obowiązku, pozostaje droga sądowa. Okoliczność, że do błędnego podania ceny doszło wskutek pomyłki, nie może obciążać kupujących, bo odpowiedzialność za funkcjonowanie oprogramowania i sprzętu obsługującego sklep internetowy ponosi jego właściciel. Od takiej sytuacji sklep mógł się zresztą ubezpieczyć.

Co to właściwie jest...

01 sensor optyczny
Element, który w myszkach optycznych zastępuje tradycyjną kulkę.

02 rozdzielczość i dpi
Rozdzielczość to liczba malutkich punktów, które tworzą znak w drukowanych dokumentach. Jej miarą jest dpi (punkt na cal). Im więcej dpi, tym wyraźniejszy jest wydruk.

03 monitor LCD
Monitor, który jest wyposażony w wyświetlacz ciekłokrystaliczny.

04 piksel
Fragment obrazu o elementarnej wielkości, czyli najmniejszy punkt, jaki może zostać wyświetlony.

05 USB 2.0
Nowy standard portu USB, który umożliwia szybki transfer danych – do 480 Mb/s. Poprzedni standard – USB 1.1 pozwalał na przesłanie do 12 Mb/s.

06 konsola do gier
Urządzenie elektroniczne przeznaczone do grania w gry komputerowe. Jest to niewielkie pudełko, wyposażone w wyświetlacz lub podłączane do telewizora.

07 MHz, megaherc
W megahercach (MHz) mierzy się prędkość pracy procesora. Jeden megaherc to milion herców. Im więcej megaherców, tym szybszy komputer.

08 MB, megabajt
Jednostka ilości danych, oznaczająca około miliona bajtów (jeden bajt może pomieścić jeden znak, na przykład literę).

09 karta pamięci
Mieszcząca się w dłoni karta służąca do przechowywania i przenoszenia danych.

Wszystko, czyli nic

Czasem to, co wygląda jak niesamowicie tania, atrakcyjna oferta, może okazać się jedynie drogą pomyłką

Komputer na pierwszy rzut oka wygląda atrakcyjnie. Jest to jednak przestarzała konstrukcja nieużyteczna w domowych warunkach

Zestaw Intel dot.station można kupić w hipermarketach Real w cenie nieprzekraczającej tysiąca złotych. Wielu początkujących użytkowników komputera może więc uważać, że jest to wyjątkowa okazja. Za niewielkie, jak na komputer, pieniądze otrzymujemy estetyczny, kompletny pecet umieszczony w jednej obudowie z monitorem. Zestaw wyposażono w touchpad (panel dotykowy zastępujący mysz) wbudowany w klawiaturę podłączaną do złącza USB. Niestety, touchpad ma tylko jeden przycisk, a nie jak każda pecetowa mysz przynajmniej dwa. Jako drugi służy przycisk funkcyjny na klawiaturze.

Cena zestawu tylko pozornie jest atrakcyjna. Jest on przestarzały i praktycznie nie nadaje się do większości typowych, domowych zastosowań. Bardzo wiele nowych programów, w szczególności gier, nie chce się na nim nawet uruchomić. Całkowitym nieporozumieniem jest fakt, że komputera nie wyposażono w żaden napęd! Nie da się go też rozbudować. Można jedynie podłączać urządzenia wykorzystujące port USB. Wbudowany monitor to niskiej jakości 14-calowy model umożliwiający pracę jedynie w rozdzielczości 800x600. W wyższej 1024x768 częstotliwość odświeżania wynosi zaledwie 60 Hz i ekran wyraźnie migocze. Umieszczony kilka centymetrów za plastikową szybą kineskop jest wypukły jak szklana kula.

Telefon działa tylko przy bezpośrednim wpięciu kabla do linii telefonicznej. Podłączony za pośrednictwem komputera niestety milczy

Zestaw został zaprojektowany trzy lata temu przez firmę Intel jako końcówka internetowa (ma wbudowaną kartę sieciową) lub prosty terminal sieciowy – stąd brak jakichkolwiek napędów CD-ROM czy choćby stacji dyskietek. Niestety, polski dystrybutor nie zadbał o to, by w instrukcji obsługi poinformować użytkowników, do czego można w praktyce zastosować ten komputer. Zdaniem Komputer ŚWIATA nie nadaje sie on w ogóle dla zwykłych użytkowników i nie powinien być sprzedawany w supermarketach.

Ze względu na brak napędów komputer sprzedawany jest z preinstalowanym systemem operacyjnym Windows XP PL Home. Jednak aby z niego korzystać, musimy dokupić licencję, czyli nowy, kompletny system operacyjny. Bez niego sprzęt jest bezużyteczny. A to oznacza dodatkowy wydatek kilkuset złotych. No, chyba że nabywca zorganizuje sobie kod instalacyjny, który uruchomi Windows. Nie jest to jednak legalne.

Wyniki testu

Producent Model	Waga	Intel Intel dot.station	Ocena
Serwis	**15%**		**4,20**
Okres gwarancji	6%	12 miesięcy	3
Sposób naprawy	4%	door-to-door	6
Numer telefonu pomocy technicznej	4%	(052) 3816303 w. 225	4
Adres strony WWW producenta	1%	www.intel.pl	5
Efektywność działania	**30%**		**1,83**
Szybkość w grach	10%	niedostateczna[1]	1
Szybkość w aplikacjach	10%	niedostateczna[1]	1
Kopiowanie danych CD-ROM (700 MB)	1%	brak napędu CD	1
Korekcja błędów (CD/DVD)	2%	brak napędu CD	1
Możliwość odtwarzania filmów DVD	2%	brak napędu DVD	1
Test stabilności pracy	5%	zaliczony	6
Wygoda obsługi	**15%**		**4,27**
Instrukcja obsługi	6%	polska, lakoniczna	3
Fabryczna instalacja systemu operacyjnego	4%	wzorowa	6
Klawiatura	1%	miniaturowa, USB	4
Mysz	1%	brak, touchpad na klawiaturze	2
Liczba wolnych złącz PCI/AGP/AMR (CNR)/pamięci		brak możliwości rozbudowy	
Plomba na obudowie	1%	brak	6
Jakość montażu	1%	wzorowa	6
Przygotowanie do transportu	1%	dobre	4
Jakość obrazu	**6%**		**3,00**
Karta graficzna (typ, model, ilość pamięci)		wbudowana, Intel i752, 1 MB	
Jakość obrazu	6%	dostateczna (rozdzielczość 800x600)	3
Maksymalna częstotliwość odświeżania obrazu w rozdzielczości 1024x768		60 Hz, (75 Hz dla 800x600)	
Jakość dźwięku	**4%**		**4,75**
Karta muzyczna		wbudowana, zgodna z AC97	
Wierność odtwarzania dźwięku (20 Hz - 20 kHz) - zmierzona	2%	bardzo dobra	5
Zniekształcenia (przy 1 kHz) - zmierzone	1%	małe (0,06%)	5
Stosunek sygnału do szumu - zmierzony	1%	70 dB	4
Pozostałe	**30%**		**1,47**
System operacyjny	10%	brak	1
Dodatkowe oprogramowanie	10%	brak	1
Dodatkowe wyposażenie		telefon, kabel telefoniczny	
Typ procesora		Intel Celeron 300 MHz	
Typ zainstalowanej pamięci RAM, pojemność, producent	2%	64 MB, SDRAM, Micron	2
Dysk twardy (pojemność, producent, model)	2%	10 GB, Seagate, ST310217A	1
Płyta główna (model, chipset)		Intel Cayman CA810, i810	
Typ napędu CD/DVD, prędkość		brak	
Stacja dyskietek		brak	
Karta sieciowa/modem	2%	jest/jest	6
Złącza		3x USB, LAN, telefon, wyjście słuchawkowe	
Zasilacz (typ, moc)		brak danych	
Poziom hałasu	3%	50 dBA	3
Pobór mocy (praca/wyłączony)	1%	115/5 W	3
Orientacyjny koszt prądu w roku		142 zł	
Ocena pośrednia	**100%**		**2,63**
Punkty dodatnie/ujemne		wbudowane głośniki	+0,05
		wbudowany mikrofon	+0,05
Ocena końcowa			**2,73**
Jakość[2]			**dostateczna**
Cena			**949 zł**

Komputer zakupiono w hipermarkecie Real www.real.pl

1 Żaden program testujący nie uruchomił się na komputerze 2 Testy pojedynczych urządzeń nie stanowią przeglądu rynku, a zatem nie jest w ich wypadku wyliczany parametr Cena/Jakość

NICHOLSON

SANDLER

TRZYMAJ
NERWY
NA WODZY

DWÓCH GNIEWNYCH LUDZI

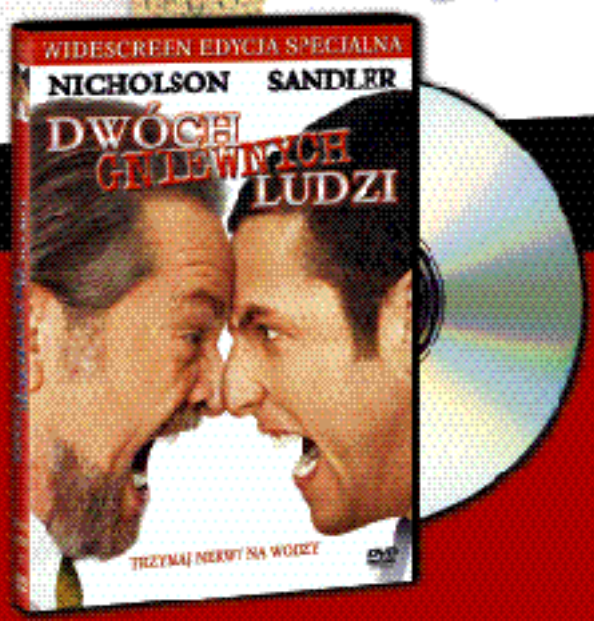

NA DVD I WIDEO!

W DOBRYCH SKLEPACH I WYPOŻYCZALNIACH

WYLUZUJ SIĘ

i zobacz niezwykłe dodatki na DVD:

- Komentarze reżysera Petera Segala i Adama Sandlera
- Gagi z planu • Sceny niewykorzystane
- Dwa dodatki ukryte • Dwa reportaże
- Interaktywna gra • 8 zwiastunów filmowych

PARTNERZY MEDIALNI motor Komputer onet.pl Radio ZET

ekspresem

Przeglądarki w odwrocie

Powszechne używanie przez internautów 01 przeglądarek stron WWW do połączeń z siecią to już przeszłość – wynika z badań przeprowadzonych przez firmę Nielsen/NetRatings. Według analiz dzisiaj tylko 24 procent użytkowników stosuje powszechnie Internet Explorera czy Netscape'a, by buszować w internecie. Przeglądarki są stopniowo wypierane przez inne aplikacje – odtwarzacze multimediów, komunikatory czy sieci wymiany plików. Listę najpopularniejszych programów internetowych otwiera Windows Media Player, za nim jest komunikator AOL Instant Messenger.
Info: ➜ www.cnet.com

Z talerza na dysk

DVD Decrypter to nazwa narzędzia, które ma umożliwiać łatwe i wygodne przenoszenie danych z płyt DVD na dysk twardy peceta. Prosta obsługa ma sprawiać, że operacja kopiowania plików nie nastręczy trudności nawet początkującym użytkownikom. Aplikacja dostępna jest za darmo w internecie.
Info: ➜ www.dvddecrypter.com

Szlachcic z internetu

Od grudnia 2003 roku Tim Berners-Lee, twórca podstaw współczesnego internetu, może przed nazwiskiem pisać tytuł sir. Szlachectwo nadała naukowcowi brytyjska królowa. Na początku lat dziewięćdziesiątych Berners-Lee opracował system witryn internetowych, bez których trudno wyobrazić sobie współczesny świat. Sir Tim, z pochodzenia Brytyjczyk, pracuje dzisiaj w USA.
Info: ➜ www.wired.com

Wróżka na ekranie

Asystent gry w Totka

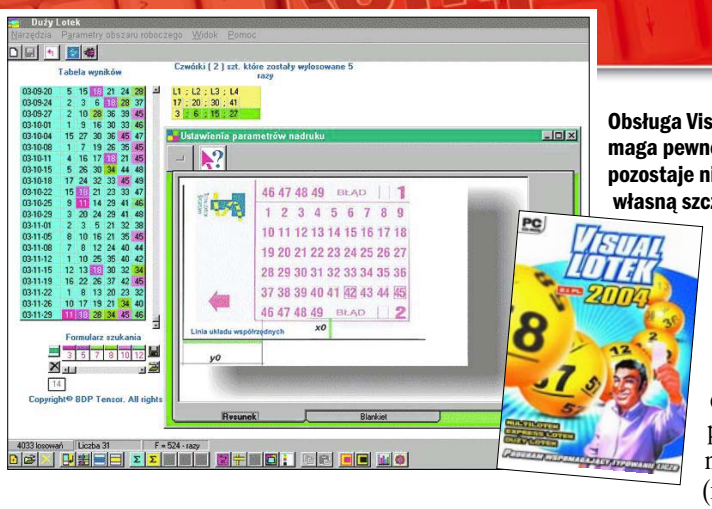

Obsługa Visual Lotka 2004 wymaga pewnej wprawy. Później pozostaje nieugięta wiara we własną szczęśliwą gwiazdę...

Prawdopodobieństwo, że trafimy upragnioną szóstkę w Totolotka, jest takie samo, jak to, że na środku ulicy trafi nas w czoło meteoryt – twierdzą naukowcy. Ale firma Play wydaje się tym nie przejmować. Proponuje ona program Visual Lotek 2004 2.1 PL, który ma pomagać w typowaniu numerów w grach liczbowych. Według wydawcy do dyspozycji użytkownika jest wiele narzędzi, między innymi przeszukiwanie historii wszystkich losowań według zadanego układu liczb, układanie losowań metodą chybił trafił czy drukowanie typowań na oryginalnych blankietach (nie musimy wypełniać ich długopisem).

Info: Play, tel. (022) 8325430, ➜ www.play.com.pl cena: ok. 20 zł

Pisz za friko

Nowy Notatnik na pulpicie

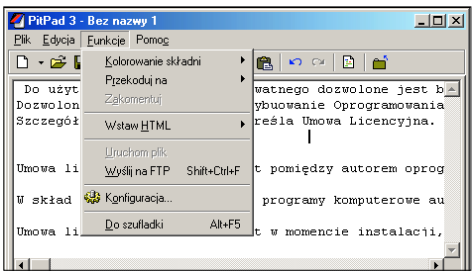

Dzięki opcjom zawartym w programie tekst można umieścić na serwerze FTP

Pojawił się polski, darmowy program o nazwie PitPad 3. Narzędzie ma przede wszystkim zapewniać wygodną pracę z tekstami, a także stanowić alternatywę dla powszechnie znanego Notatnika w 02 systemie operacyjnym Windows. Chodzi między innymi o możliwość otwierania jednocześnie kilku dokumentów w jednym oknie programu, stosowanie metody przeciągnij i upuść do kopiowania fragmentów napisanego tekstu, a także stosowania funkcji Cofnij i Powtórz. Przydatne może się również okazać stosowanie klawisza F8 do usuwania tego wiersza, w którym znajduje się aktualnie kursor. W program wmontowano także narzędzia przydatne dla programistów oraz osób, które prowadzą własne strony WWW. PitPada 3 możemy skopiować ze strony WWW autora programu.

Info: Piotr Szczepanik, ➜ www.szczepanik.org

Multimedialne jabłko

Kolejna odsłona programu QuickTime

Odtwarzacz plików multimedialnych – QuickTime – firmy Apple (jabłko) znają nie tylko użytkownicy komputerów Macintosh (istnieje również wersja do pecetów). Producent opublikował najnowszą odsłonę tej 03 aplikacji oznaczoną symbolem 6.5. Ma ona umożliwiać między innymi wyświetlanie filmów w formacie 04 MPEG-4, a także obsługę plików w ponad 100 innych formatach (między innymi 05 MP3). Apple podkreśla, że nowa wersja QuickTime'a jest jednocześnie pierwszą, która pozwala na przeglądanie multimediów w telefonach komórkowych. Odtwarzacz dostępny jest za darmo na stronie WWW Apple.

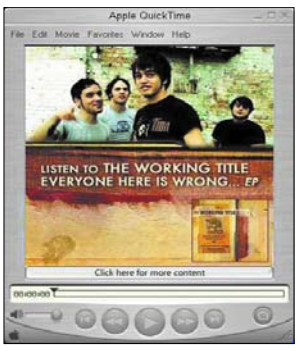

Okno nowego QuickTime'a nie zaskoczy nowościami. Ale możliwości programu są spore...

Info: Apple, ➜ www.apple.com

hity Komputer Świat — Bestsellery 19.12.2003 – 1.01.2004

Ranking najlepiej sprzedających się programów w sieci sklepów Media Markt od 19 grudnia 2003 do 1 stycznia 2004

Źródło: Media Markt

			cena*	ocena w teście
1	**Norton Internet Security 2004 PL** Symantec	narzędziowy	375	-
2	**Encyklopedia PWN Portal Edycja 2004** PWN	encyklopedia	89	dobra
3	**Norton AntiVirus 2004 PL** Symantec	antywirusowy	279	-
4	**EuroPlus+ Angielski dla dzieci** YDP	edukacyjny	119	dobra
5	**EuroPlus+Reward** YDP	edukacyjny	279	-
6	**Encyklopedia PWN Seria multimedialna** pwn.pl	encyklopedia	139	-
7	**Wiem 2004** Onet.pl	encyklopedia	79	dobra
8	**Cosmopolitan Virtual Makeover** Play	do wizażu	29	-
9	**English Translator 3.0** Techland	tłumacz	29	dobra
10	**Tell Me More 5 Angielski Pack** Techland	edukacyjny	279	-

*obowiązuje w Media Markt

Turbo-doładowanie

Narzędzie dla graczy

Wyciśnijmy z naszego komputera siódme poty tak, by mógł sprostać coraz bardziej zaawansowanym grom – proponuje firma Theorica Software, producent niewielkiej aplikacji o nazwie Game XP. W jaki sposób program pozwala osiągnąć podobny cel? Według jego twórców optymalizuje ustawienia systemu operacyjnego Windows, wykorzystanie **06 pamięci RAM** i parametry **07 karty graficznej**. Narzędzie dostępne jest za darmo i, wbrew swojej nazwie, współpracuje nie tylko z najnowszym Windows, lecz także wcześniejszymi wersjami okienek (Win 98 i Me).

Info: Theorica Software,
➜ www.theorica.tk

Game XP automatycznie wykrywa składniki systemu. Do przyspieszenia wystarczy przycisk u dołu okna

na plusie

Nasz człowiek na Marsie

Maciej Hermanowicz, 17-latek z miejscowości Dywity niedaleko Olsztyna, spędzi dwa tygodnie w Pasadenie w Stanach Zjednoczonych. Wraz amerykańskimi naukowcami kierować będzie misją robota Spirit, który bada powierzchnię Marsa. Polak otrzymał taką szansę dzięki zwycięstwu w międzynarodowym konkursie astronomicznym. Wywiad z Hermanowiczem pojawi się w Komputer ŚWIECIE po powrocie młodego astronoma do Polski.

na minusie

Cienko na półkach...

W tytule chodzi o wirtualne półki biblioteczne. W Polsce uruchomiono Polską Bibliotekę Internetową (PBI). Inicjatywa szlachetna, która jednak zbiera cięgi od specjalistów z Biblioteki Narodowej. Według nich liczba zebranych w PBI tytułów jest śmieszna (265 tytułów), a ich dobór przypadkowy. Jeszcze w styczniu 2004 roku internetowy księgozbiór urośnie do liczby sześciu tysięcy pozycji – bronią się pracownicy PBI. Poczekamy – zobaczymy...

Skomponuj swój Komputer ŚWIAT

Teraz możesz kształtować Komputer ŚWIAT razem z redakcją. Wystarczy zagłosować na jeden z poniższych tematów – ten, który otrzyma najwięcej głosów, pojawi się wkrótce na łamach naszego czasopisma. Wśród osób, które przyślą swoje propozycje, rozlosujemy **100 koszulek z logo Komputer ŚWIATA.**

Jak głosować? Do 2 lutego ➪ **wyślij e-mail** na adres tematy@komputerswiat.pl W temacie wiadomości podaj numer tematu, który wybrałeś, lub ➪ **wyślij SMS** (koszt 1,22 zł) na numer 7192 o treści **HIT 03 X**, gdzie X to numer tematu, który wybrałeś. Nagrody rozlosujemy 3 lutego, nazwiska szczęśliwców opublikujemy na stronie www.komputerswiat.pl

Tematy do wyboru

1. *150 najciekawszych adresów internetowych*
2. *Test programów antywirusowych*
3. *Wymiana procesora na szybszy – poradnik*

System pod parasolem

Polska edycja nowego pakietu SystemWorks

Datą 2004 firma Symantec opatrzyła nową wersję swojego pakietu SystemWorks służącego do optymalizacji pracy peceta. Program dostępny jest po polsku (z wyjątkiem narzędzia GoBack służącego do przywracania systemu po awarii). W pakiecie oprócz wymienionej aplikacji znalazł się program antywirusowy Norton AntiVirus, zestaw narzędzi do usprawniania pracy dysku twardego i systemu operacyjnego Norton Utilities oraz aplikacja Norton Password Manager służąca do zarządzania hasłami i ważnymi danymi w komputerze. Pakiet może być przydatny, ale niestety za słoną cenę.

Info: Symantec, tel. (022) 5869200,
➜ www.symantec.pl cena: ok. 470 zł

SystemWorks pozwala na usunięcie problemów w systemie

Strażnik w portfelu

Nowa odsłona programu Skarbnik

Numerem cztery oznaczono najnowszą wersję programu Skarbnik firmy InsERT przeznaczonego do kontrolowania i planowania domowego budżetu. Aplikacja ma nam ułatwiać pilnowanie zawartości portfela – śledzić, ile pieniędzy zarabiamy i ile wydajemy oraz podpowiadać, z jakim saldem możemy rozpocząć następny dzień. Nowości w obecnej wersji Skarbnika podkreślane przez InsERT dotyczą przede wszystkim lepszej niż dotąd współpracy programu z kontami bankowymi użytkownika kontrolowanymi przez internet.

Info: InsERT, tel. (071) 7876100,
➜ www.skarbnik.pl cena: ok. 100 zł

Skarbnik 4 ma nas ustrzec na przykład przed roztrwonieniem domowej kasy

Co to właściwie jest...

01 przeglądarka stron WWW
Program, który umożliwia wyświetlenie na ekranie zawartości stron internetowych. Większość przeglądarek to obecnie programy freeware, które można łatwo ściągnąć z internetu. Obecnie najpopularniejsza przeglądarka to Internet Explorer firmy Microsoft.

02 system operacyjny
Nadrzędny i niezbędny program kontrolujący pracę komputera. Przyjmuje polecenia od użytkownika, umożliwia uruchomienie innych programów i nadzoruje ich działanie.

03 aplikacja
Program komputerowy wykonujący konkretne zadania. Przykładem aplikacji jest edytor tekstu, program graficzny czy arkusz kalkulacyjny.

04 MPEG-4
Standard definiujący kompresję plików audio i wideo. Przeznaczony jest do aplikacji multimedialnych przesyłających dane przez internet.

05 MP3
Rodzaj kompresji muzyki do plików o stosunkowo niewielkich rozmiarach, z zachowaniem wysokiej jakości dźwięku.

06 pamięć RAM
Zestaw układów elektronicznych, w których przechowywane są dane podczas pracy komputera. Ich zawartość ginie po wyłączeniu zasilania.

07 karta graficzna
Karta rozszerzeń, która odpowiada w komputerze za obraz wyświetlany przez monitor. Karty graficzne różnią się szybkością pracy, wielkością pamięci RAM czy też wyświetlaną rozdzielczością obrazu.

ekspresem

Aparaty dla każdego

Serwis fotograficzny Fotopolis.pl uruchomił duży sklep internetowy. Jest w nim wszystko, co może zainteresować amatorów fotografii cyfrowej i analogowej. W ofercie są aparaty fotograficzne znanych marek, obiektywy, karty pamięci, pokrowce i statywy. Cieszy, że oferowane produkty są pokazane na czytelnych zdjęciach oraz opisane.

Info: ➜ http://sklep.fotopolis.pl

Co to właściwie jest...

01 newsletter
Zamówiony wcześniej list elektroniczny z informacjami na różny temat wysyłany przez serwis internetowy do wielu internautów.

02 adres IP
Liczba składająca się z czterech bajtów przedzielonych kropkami, na przykład 195.205.41.42 Definiuje jednoznacznie komputer w sieci – na przykład w internecie adresowi IP 195.205.41.42 odpowiada adres www.komputerswiat.pl

03 Denial of Service
Rodzaj ataku na komputer w internecie. Serwer jest bombardowany wielką liczbą zapytań i żądań. Nie jest w stanie na nie odpowiedzieć. W efekcie spowalnia pracę lub zawiesza się.

04 PHP
Ang. Personal Home Page Tools – osobiste narzędzia stron domowych. Działający po stronie serwera WWW język skryptowy, do którego odwołuje się kod HTML stron WWW. Zaletą PHP jest zgodność z wieloma formatami baz danych.

Serwis prowadzi również na bieżąco aktualizowany polityczny serwis informacyjny

Nowa, lepsza e-Polityka

Przebudowany serwis polityczny

Działający od dwóch lat serwis e-Polityka został przebudowany – wygląda teraz jak portal. Pojawiły się nowe działy. W Loży Polityków znajdziemy komentarze znanych polityków, w Bibliotece e-Polityki bogaty zbiór dokumentów zbieranych i tworzonych przez redakcję serwisu, a w Kronice XX wieku – godne uwagi artykuły dotyczące historii minionego stulecia. e-Polityka zaczęła też rozsyłać **01 newsletter** ze skrótem politycznych wydarzeń dnia.

Info: ➜ www.e-polityka.pl

Internetowe pamiętniki może prowadzić każdy – regularne wpisy nie są konieczne

Sympatyczne pamiętniki

Blogi w serwisie Sympatia.onet.pl

Jeden z najpopularniejszych serwisów randkowych Sympatia. onet. pl wprowadził nową funkcję. Jego użytkownicy mogą zakładać internetowe pamiętniki – blogi. Usługa jest bezpłatna, ale trzeba być członkiem Klubu Sympatii, co kosztuje co najmniej 6,10 złotego miesięcznie. Po założeniu bloga na stronie użytkownika pojawia się nowa zakładka. Każdy wpis do pamiętnika może być komentowany przez internautów.

Info: ➜ http://sympatia.onet.pl

Hotele i wycieczki

Nowy serwis turystyczny

Wystartował kolejny polski serwis z ofertami turystycznymi – Travelguide.pl Znajdziemy w nim przede wszystkim ponad pięć tysięcy ofert noclegowych z całej Polski. Wśród nich są zarówno propozycje drogich hoteli, jak i pensjonatów na niemal każdą kieszeń. Sporo jest ofert dla narciarzy – między innymi z Zakopanego.

Info: ➜ www.travelguide.pl

Miniaturki zdjęć obiektów noclegowych można powiększyć — niestety, zwykle w bardzo ograniczonym stopniu

Nowe wirusy w internecie

Komputer ŚWIAT i firma G DATA Software prezentują najnowszą porcję groźnych komputerowych wirusów.

Nazwa wirusa	Opis	Ryzyko infekcji	Szkodliwość
NI-Worm. Poffer.b	Robak internetowy próbujący rozprzestrzeniać się w załącznikach do listów i przez kanały IRC. Kopiuje się do folderu systemowego pod nazwą **Explore.exe**. Jeśli wirus odnajdzie plik **mirc.exe**, tworzy w tym samym folderze plik **script.ini**, co umożliwia mu rozprzestrzenianie się przez mIRC. Brak procedur destrukcyjnych.	☠	☠
Worm.Win32. Francette.a	Robak internetowy, który losuje **02 adres IP** i próbuje się połączyć z komputerem o wylosowanym adresie. Jeśli mu się to uda, pobiera z niego wirusa ukrywającego się w pliku **sy-shost.exe** i zapisuje go w folderze systemowym. Wirus łączy się z ustalonym wcześniej kanałem IRC i oczekuje na polecenia od autora. Twórca wirusa jest wtedy w stanie między innymi zdalnie pobierać pliki, podglądać otwarte porty i przeprowadzać ataki typu **03 Denial of Service (DoS)**.	☠☠☠	☠☠
I-Worm. Mimail.j	Robak internetowy, który ukrywa się w załącznikach **www.pay-pal.com.pif** lub **InfoUpdate.exe**. Wyświetla okna imitujące strony amerykańskiego serwisu PayPal do płatności w internecie. Gromadzi informacje wpisane w oknach (głównie chodzi o numery kart kredytowych) i wysyła je pod konkretne adresy e-mail. Wirus rozprzestrzenia się przez pocztę elektroniczną.	☠☠☠	☠☠
TrojanSpy. Win32.Sysbug	Koń trojański, który kopiuje się do folderu systemowego pod nazwą **Sysdeb32.exe**. Oczekuje na polecenia z internetu od autora, próbuje otworzyć witrynę **finance.red-host.com** i wykrada z zarażonego komputera między innymi nazwy kont internetowych oraz serwerów pocztowych.	☠☠	☠☠
Backdoor. Spotcom	Wirus po uruchomieniu tworzy w folderze systemowym pliki **msrsvp.exe** i **olegui.dll**. Próbuje nawiązać kontakt z autorem, łącząc się z ustalonym adresem IP. Jest w stanie udostępnić mu wiersz poleceń z uprawnieniami administratora.	☠☠☠	☠☠
I-Worm.Epon	Robak internetowy rozprzestrzeniający się za pomocą poczty elektronicznej oraz przy użyciu programów p2p. Kopiuje się do folderu systemowego w pliku **krnl32.exe**. Wirus tworzy ukryty folder **Epyon** w folderze systemowym i kopiuje się do niego pod nazwami znanych programów i gier. Podszywa się także pod pliki typowych zdjęć i filmów pornograficznych, na przykład: **Anna Kournikova Screensaver (HOT!).scr**, **Quake IV (Beta but working!).exe**. Potem udostępnia ten folder programom służącym do komunikacji p2p. Wirus usuwa pliki systemowe **IO.SYS**, **MSDOS.SYS**, **CONFIG.SYS** i **BOOT.INI**.	☠☠☠	☠☠
Backdoor. Hoxdoor.i	Koń trojański umożliwiający nieautoryzowany dostęp do zainfekowanego komputera. Kopiuje się do folderu systemowego pod nazwą **JSDAPI.EXE**. Oczekuje na polecenia z internetu od autora.	☠	☠☠

Stopień zagrożenia: ☠ – małe ☠☠ – duże ☠☠☠ – bardzo duże

Trzy z czterech usług są przeznaczone raczej dla firm

Od 50 do 400 megabajtów

Rozbudowany serwis stron WWW

Sprzedający miejsca na strony WWW serwis Webserwer.pl został rozbudowany. Teraz w ofercie są cztery usługi umożliwiające prowadzenie witryny internetowej. Najtańsza WebStart w cenie niecałych 60 złotych rocznie to propozycja dla internautów zainteresowanych budową prywatnego serwisu WWW. 50 MB miejsca na amatorską witrynę zadowoli każdego webmastera-hobbystę, tym bardziej że dodatkowo w pakiecie otrzymujemy konto pocztowe chronione przez skaner antywirusowy i pomoc techniczną. Każda wersja usługi obsługuje technologię **04 PHP** umożliwiającą tworzenie dynamicznych stron WWW.

Info: ➜ www.webserwer.pl

Dwukonny zaprzęg

Nowa wydajna stacja graficzna

Dwa procesory AMD Opteron (o prędkości 2,0 01 **GHz** każdy) znalazły się na pokładzie komputera firmy Fujitsu Siemens. Celsius V810 przeznaczony jest dla inżynierów pracujących ze specjalistycznymi programami typu 02 **CAD** oraz grafików profesjonalistów. Pracę procesora ma wspierać 2 GB pamięci 03 **DDR** oraz karta graficzna NVIDIA Quadro 4.

Info: Fujitsu Siemens Computers, tel: (022) 5774751, ➜ www.fujitsu-siemens.com.pl cena: ok. 24 000 zł

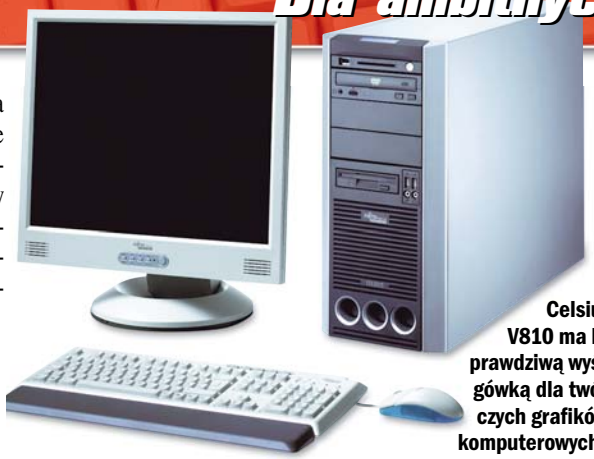

Celsius V810 ma być prawdziwą wyścigówką dla twórczych grafików komputerowych

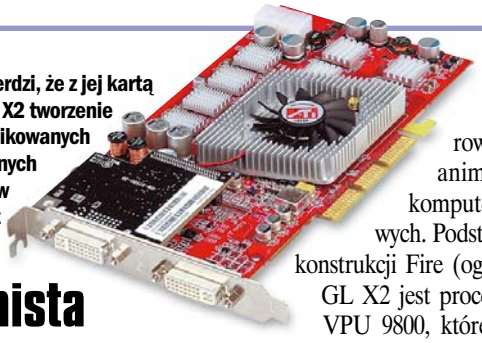

ATI twierdzi, że z jej kartą Fire GL X2 tworzenie skomplikowanych wirtualnych obrazów nie jest trudne

Ognista karta

ATI dla zawodowców

Firma ATI przedstawiła nową kartę graficzną przeznaczoną dla profesjonalistów zajmujących się tworzeniem zaawansowanych, trójwymiarowych animacji komputerowych. Podstawą konstrukcji Fire (ogień) GL X2 jest procesor VPU 9800, któremu towarzyszy 256 MB nowoczesnej pamięci DDR-II. Producent twierdzi, że w karcie zastosowano cztery tak zwane kompresory geometryczne, które mają pozwalać na odzwierciedlanie wyraźnych konturów i niewielkich szczegółów tworzonych obrazów.

Info: Veracomp, tel. (012) 2525631, ➜ www.veracomp.pl cena: ok. 5100 zł

Pięćsetka do wszystkiego

Uniwersalny kombajn firmy Epson

Pojawiła się kolejna oferta firmy Epson skierowana do niewielkich firm i domowych biur. Mowa o urządzeniu wielofunkcyjnym Stylus Photo RX500. Ma ono skanować dokumenty w 04 **rozdzielczości** 2400 **dpi**, drukować w rozdzielczości 5760 dpi i pozwalać w ciągu minuty na uzyskanie 17 stron czarno-białych oraz 16 stron kolorowych.

Info: For Ever, tel. (022) 6383385, ➜ www.for-ever.com.pl cena: ok. 1500 zł

Oprócz skanera i drukarki we wnętrzu RX500 znalazła się też kopiarka do dokumentów

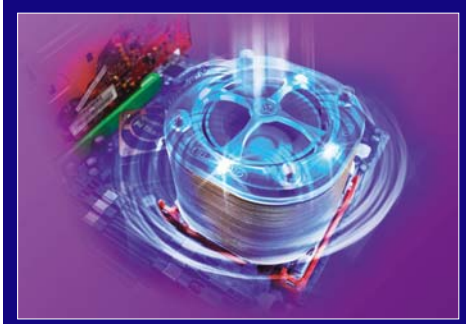

Wentylator firmy Gigabyte w trakcie pracy urządzi nam nad procesorem prawdziwą dyskotekę

Wiatr od Gigabyte

Wszechstronny wentylator

Wydajne chłodzenie procesorów firm AMD i Intel ma zapewnić wentylator Gigabyte 3D. Składa się on z 05 **radiatora** i wiatraka, którego prędkość wynosi 4000 obrotów na minutę. Specjalny panel pozwala regulować obroty, a dodatkową atrakcją są świecące diody.

Info: Gigabyte, tel. (071) 7975782, ➜ www.gigabyte.pl, cena: nieznana

Co to właściwie jest...

01 GHz, gigaherc
Szybkość procesora podaje się w jednostkach zwanych hercami (Hz), lecz urządzenia te są obecnie tak prędkie, że używa się jednostki gigaherc (GHz) oznaczającej miliard herców.

02 CAD
Rodzaj oprogramowania dla inżynierów i architektów. Dzięki programom CAD na ekranie komputera można projektować wirtualne struktury, na przykład budynki.

03 DDR
Nowy rodzaj pamięci SDRAM cechujący się dwukrotnie większą szybkością działania niż starsze moduły.

04 rozdzielczość i dpi
Rozdzielczość oznacza liczbę punktów, które tworzą widzialny znak w druku. Jej miarą jest dpi (od ang. dots per inch – punkty na cal). Im więcej dpi, tym ostrzejszy obraz i lepsza jakość druku lub skanowania.

05 radiator
Metalowy (zwykle miedziany) ożebrowany element stosowany do chłodzenia silnie nagrzewających się elementów komputera – najczęście procesorów i kart graficznych.

KUPUJ TANIO!
Czyste płytki:
CD R/CD RW
DVD-R/-RW
DVD+R/+RW
Pudełka:
SlimBox/JewelCase
KickOut/DVDBox/Koperty
Spindel 10/25/50/100
Wysoka Jakość (A-Grade)
potwierdzona Certifikatem dla każdej partii towaru!
Kupuj Płyty: DATEXY i HITY!
Pytaj w najbliższym sklepie komputerowym!
datex
HIT
Dystrybutor: Lucky Star Polska Sp. z o.o., 90-562 Łódź, ul. Łąkowa 7/9
tel.:42/639-51-56 (7 linii), 639-51-49, 637-73-24, 637-73-34, 637-73-36
fax.:42/637-73-19, email: info@lucky-star.com.pl, www.lucky-star.com.pl, www.datex.com.pl

ekspresem

Zapowiedzi wydawnicze na luty

CDPROJEKT

Król Lew Disney Interactive

CENEGA

Counter Strike: Condition Zero Vivendi Universal
Charm of War, World War I: Battlefields Buka Entertainment
HomePlanet Russobit-M
Legacy of Kain: Defiance EIDOS Interactive
Amenophis, Omega Stone Dreamcatcher
Warrior Kings: Wielkie Bitwy Empire Interactive
Mech Minds, Space Rangers 1C Company
Hidden & Dangerous 2 Take 2

LEM

Armed & Dangerous Activision

TopWare Interactive

Crime Scene Manhattan Blimp Entertainment

PLAY.COM.PL

Horse Racing Manager Cyanide
Wanted Guns Iridon Interactive
X2 The Threat EgoSoft
Trabi Racer Play Publishing

Bez kasy fiskalnej

Crazy Taxi 3

W Crazy Taxi zasiadamy za kierownicą taksówki, a naszym zadaniem jest przetransportowanie jak największej liczby pasażerów. Im szybciej uda nam się dowieźć klienta na wyznaczone miejsce, tym więcej pieniędzy zdobędziemy – dodatkowo zarabiamy na wykonywaniu różnych ewolucji w czasie jazdy. Największym przeciwnikiem jest upływający czas – w trakcie zabawy mamy jedynie kilkanaście sekund na znalezienie nowego pasażera i dowiezienie go w wybrane miejsce. Grafika jest tylko przeciętnej jakości – samochody i miasta, po których się poruszamy, są niedokładnie odwzorowane. Gra wcześniej wydana została w wersji na konsolę Microsoft Xbox, dopiero teraz trafia na domowy pecet.

Wymagania sprzętowe: Pentium III 1 GHz, 256 MB, karta graficzna minimum GeForce 3, Radeon 8500, Matrox Parhelia **Info:** ➜ www.empireinteractive.com cena: nieznana

Nie jest jeszcze znana data polskiej premiery gry

Tajemnicze moce z przeszłości

Broken Sword 3: The Sleeping Dragon

W grze sterujemy ruchami dwójki bohaterów – Nico i George'a, a nasze zadanie polega na wyjaśnieniu zagadki Śpiącego Smoka (pradawnej siły zagrażającej ludzkości). W trakcie zabawy zwiedzamy wiele miejsc na całym świecie – odwiedzamy dżunglę w Kongo, lochy zamku w Pradze, przemierzamy paryskie ulice.

Premiera polskiej wersji planowana jest na styczeń 2004

Wymagania sprzętowe: Pentium III 750 MHz, 128 MB, karta graficzna 64 MB z akceleratorem 3D **Info:** Licomp Empik Multimedia, (022) 6517324, ➜ www.lem.com.pl cena: nieznana

Uzbrojeni najemnicy

Soldner: The Secret Wars

S tajemy na czele oddziału najemników i, korzystając z najnowszych zdobyczy wojskowej techniki, walczymy z wojskami rosyjskimi i chińskimi w okolicach Morza Beringa. Zaletą gry ma być tryb rozgrywki sieciowej – w zabawie jednocześnie może brać udział nawet 128 graczy!

Wymagania sprzętowe: Pentium III 733 MHz, 128 MB, karta graficzna 16 MB z akceleratorem 3D, **Info:** CDProjekt, (022) 5196919, ➜ www.cdprojekt.info cena: nieznana

Data polskiej premiery nie jest jeszcze znana

hity Komputer Świat — Bestsellery — 5.12.2003 – 1.01.2004

Prezentujemy ranking najlepiej sprzedających się gier w dniach 5 grudnia 2003 – 1 stycznia 2004

Źródło: MediaMarkt

			cena*	
1	**The Sims Double Deluxe** EA Polska	strategiczna	119	
2	**The Sims Abracadabra** EA Polska	strategiczna	69	
3	**Gdzie jest Nemo?** CD Projekt	dla dzieci	79	
4	**Call of Duty** Licomp Empik Multimedia	strzelanina 3D	129	
5	**FIFA Football 2004** EA Polska	sportowa	126	
6	**Need for Speed Underground** EA Polska	wyścigi samochodowe	119	
7	**Lord of The Rings: Return of The King** EA Polska	zręcznościowa	129	
8	**Enter The Matrix** CD Projekt	strzelanina 3D	89	
9	**Worms 3D** CD Projekt	strategiczna	79	
10	**Harry Potter MŚ w Quidditchu** EA Polska	zręcznościowa	119	

Na ratunek Ziemi

Massive Assault

G ra strategiczna, w której odpieramy ataki rebeliantów z kosmosu. Akcja przenosi nas na planety, z których są dostarczane surowce niezbędne do funkcjonowania życia na naszej planecie. Premiera polskiej wersji planowana jest na styczeń.

Wymagania sprzętowe: Pentium II 600 MHz, 256 MB, karta graficzna z akceleratorem 3D **Info:** Play, (022) 8333935 ➜ www.playsoftware.pl cena: 20 zł

Nie wymagaj za dużo

Aparat cyfrowy Microtek

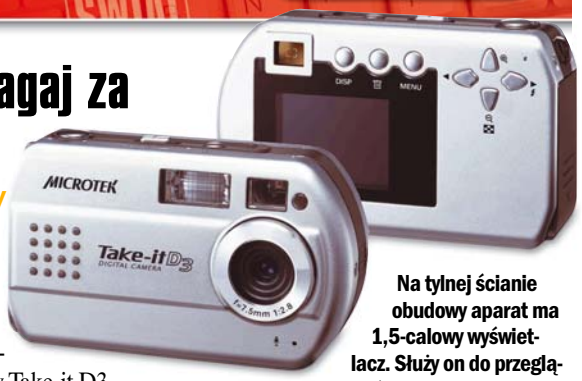

Na tylnej ścianie obudowy aparat ma 1,5-calowy wyświetlacz. Służy on do przeglądania zdjęć i korzystania z menu

Prosty, nieskomplikowany i za rozsądną cenę – to cechy Take-it D3, nowego aparatu cyfrowego firmy Microtek. Parametry urządzenia nie rzucają na kolana, ale wystarczą do robienia amatorskich fotek. Aparat wyposażono w matrycę CCD o rozdzielczości trzech megapikseli. Aparat ma wbudowaną pamięć o pojemności zaledwie 8 MB oraz port kart pamięci Secure Digital. Oprócz zdjęć w formacie JPEG urządzenie zapisuje krótkie sekwencje filmowe z dźwiękiem. Może też pracować jako kamera internetowa.

Info: Connect, tel. (022) 8432491, ➜ www.connect.pl cena: 750 zł

Malutki kombajn

Odtwarzacz plików multimedialnych

Firma iRiver, specjalizująca się w produkcji przenośnych odtwarzaczy plików multimedialnych, prezentuje swoje najmłodsze dziecko – iFP-590T Masterpiece. Niewielki odtwarzacz plików multimedialnych ma wbudowaną pamięć flash o pojemności 256 MB. Urządzenie może służyć nie tylko jako odtwarzacz plików MP3, WMA i ASF, ale także jako cyfrowy dyktafon, radio FM z możliwością bezpośredniego nagrywania utworów z radia do pamięci odtwarzacza. Urządzenie ma też wejście liniowe z możliwością zapisywania nagrywanego materiału bezpośrednio w formacie MP3.

Info: iRiver, tel. (022) 6201973, ➜ www.iriver.pl cena: 1399 zł

Producent zapewnia, że w razie potrzeby firmowe oprogramowanie odtwarzacza będzie można aktualizować

Całkiem nowa tradycja

36-calowy telewizor kineskopowy od Sony

Tradycyjny, kineskopowy telewizor KV-36HQ100 o przekątnej ekranu 36 cali wygląda imponująco, a producent twierdzi, że równie imponująco wygląda wyświetlany przezeń obraz. Jakość obrazu została poprawiona dzięki nowemu kineskopowi, nazwanemu przez Sony szumnie FD Trinitron Super Fine Pitch. Ponoć dzięki niemu jakość obrazu jest lepsza o 60 procent w stosunku do wcześniejszych modeli telewizorów Sony. Odbiornik wyposażono również w 100-hercową technologię odświeżania obrazu. Ale, jak za każdą nowinkę, trzeba za niego słono zapłacić.

Info: Centrum Sony, tel. (022) 6538333, ➜ www.sony.pl cena: 17 999 zł

Telewizor wyposażono w gniazdo kart pamięci Memory Stick – pozwala to na wyświetlanie zdjęć na ekranie

JUŻ W KIOSKACH!
NOWA KSIĄŻKA z serii Biblioteczka Komputer ŚWIATA
Komputer ŚWIAT
Wszystko o filmowaniu
Poradnik dla początkujących i średnio zaawansowanych
9,80 zł
• Jaki sprzęt na początek
• Złote rady dla operatora
• Kopiujemy film do komputera
• Jak poprawnie i szybko zmontować zgrany materiał
• Nagrywamy: w DivX czy może na DVD
• Przygotowanie naklejki na płytę i wkładki do pudełka
Prostsze niż myślisz
Komputer ŚWIAT

GRY KOMPUTEROWE PEŁNE WERSJE
JUŻ TERAZ W KIOSKU
GRY DLA DZIECI
Billy 2
KUPUJ W KIOSKACH
4,90 ZŁ
PROGRAMY KOMPUTEROWE
KOMPUTER ŚWIAT CD
PC CLEAN 2004
11 PEŁNYCH WERSJI
4,90 ZŁ
www.PLAY.com.pl

Co to właściwie jest...

01 MMS
Wiadomość zawierająca tekst, grafikę, zdjęcia, dźwięki (a nawet klip wideo), którą można wysłać z telefonu komórkowego na inny telefon lub na adres e-mail.

02 Bluetooth
Standard bezprzewodowego łączenia urządzeń przenośnych, takich jak komórki, palmtopy i laptopy na niewielkie odległości (zwykle zasięg ograniczony jest do 10 lub 100 metrów).

03 IrDA
Port w komputerze lub urządzeniu przenośnym (na przykład w komórce), który pozwala przesyłać dane z wykorzystaniem podczerwieni.

04 DECT
Standard cyfrowej telefonii bezprzewodowej. Telefon DECT składa się z dwóch części: stacji bazowej (dołączonej przewodem do linii telefonicznej) i bezprzewodowej słuchawki. Obecnie niemal wszystkie stacjonarne telefony bezprzewodowe działają w tym standardzie.

05 punkt dostępowy
W wypadku sieci bezprzewodowej jest to urządzenie radiowe, z którym łączą się komputery wyposażone w karty bezprzewodowe i które zwykle pośredniczy w połączeniach z siecią przewodową.

06 802.11 a/b/g
Standardy sieci bezprzewodowych oferujące różne maksymalne szybkości przesyłania danych. Urządzenia bezprzewodowe 802.11a (mało popularne) działają w paśmie 5 GHz i oferują szybkość do 54 Mbit/s, 802.11b – 2,4 GHz i 11 Mbit/s, a 802.11g – 2,4 GHz i 54 Mbit/s.

Komórkowy asystent

Komórka i komputer w jednej obudowie

Techmex wprowadził do sprzedaży urządzenie MDA Qtek 2020, które stanowi połączenie telefonu komórkowego GSM i kieszonkowego komputera (PDA). Oznacza to, że jego użytkownicy mogą korzystać z programów dla urządzeń przenośnych Pocket PC (również z edytorów i arkuszy kalkulacyjnych) oraz prowadzić rozmowy telefoniczne. MDA może pełnić również rolę dyktafonu. Qtek 2020 wyposażono we wbudowany aparat cyfrowy o rozdzielczości 640x480 pikseli, który pozwala również rejestrować krótkie filmy wideo (można je później wysłać, korzystając z 01 MMS). Bezprzewodowa komunikacja z komputerem PC możliwa jest za pośrednictwem fal radiowych (02 Bluetooth) lub podczerwieni (03 IrDA). Wyświetlacz o rozdzielczości 240 x 320 pikseli wyświetla 65 536 kolorów. Urządzenie waży 190 gramów, czyli jest dwa razy cięższe od lekkiej komórki.

Jeśli chcemy skorzystać z telefonu, na dotykowym ekranie pojawia się tradycyjna telefoniczna klawiatura

Info: Techmex, tel. (022) 5608200, ➜ www.techmex.com.pl cena 4270 zł

Trzy w jednym

Szybka sieć bezprzewodowa

Bezprzewodową kartę sieciową 3Com przeznaczoną do laptopów wyposażono w rzadko spotykaną chowaną antenę

Sieci bezprzewodowe zdobywają coraz większą popularność. Firma 3Com zaprezentowała urządzenia do budowy sieci bezprzewodowych (05 punkty dostępowe i karty sieciowe pracujące w trzech standardach 06 802.11 a/b/g). Ze względu na dużą szybkość maksymalną (do 54 Mbit/s) i dosyć wysoką cenę (najtańsza karta kosztuje ponad 400 złotych) są one przeznaczone dla biur i zasobnych odbiorców.

Info: 3Com, tel. (022) 3360600, ➜ www.3com.pl

Bezprzewodową słuchawkę możemy założyć na ucho

Swobodna rozmowa

Bezprzewodowa słuchawka

Przyzwyczailiśmy się już do bezprzewodowych słuchawek do telefonów komórkowych. Firma Plantronics zaproponowała bezprzewodową słuchawkę, którą można dołączyć do prawie każdego telefonu stacjonarnego (bezprzewodową bazę pracującą w standardzie 04 DECT dołącza się do gniazda standardowej słuchawki w telefonie). Zasięg bezprzewodowej słuchawki, którą można zaczepić przy uchu oraz nosić na głowie lub na szyi, wynosi do 100 metrów. Naładowany akumulator wystarcza aż na dziewięć godzin rozmowy. Zdaniem Komputer ŚWIATA rozwiązanie jest wygodne, szkoda tylko, że tak drogie.

Info: Plantronics, tel. (022) 6467676, ➜ www.plantronics.net.pl; cena 1930 zł

Zakupy przez komórkę

Nowy serwis Era Omnix

Do zakupów w internecie zdążyliśmy już przywyknąć. Czas więc na zakupy przez komórkę. Era uruchomiła serwis zakupy.eraomnix.pl dostępny dla abonentów tej sieci posiadających komórki z WAP. W sklepie znajduje się kilkadziesiąt tysięcy produktów podzielonych na kilkanaście działów. Przed dokonaniem zakupu można przeczytać opis i obejrzeć niektóre towary (jednak na niewielkim ekranie telefonu nie widać zbyt wiele). W serwisie można sprawdzić postępy realizacji zamówienia. Za zamówiony towar zapłacimy przy jego odbiorze.

Lista działów sprzedaży na razie nie jest bardzo długa – z czasem zapewne będzie przybywać w niej pozycji

Info: Era, tel. 0801 202602, ➜ www.eraomnix.pl

Telefon 110

Niedrogi telefon bezprzewodowy Siemensa

Siemens wprowadził na rynek prosty i stosunkowo niedrogi (219 zł) telefon bezprzewodowy. Gigaset A110 ma książkę mieszczącą 20 numerów oraz wyświetla numer lub nazwisko dzwoniącej osoby. Do bazy można dołączyć trzy słuchawki. Niestety, widać, że produkt należy do budżetowych – telefon wygląda jak zabawka.

Info: Siemens, tel. 0801 300030, ➜ www.my-siemens.pl

Stacja bazowa została wyposażona w notes i długopis – pozwala to robić notatki w czasie rozmowy

Promocja Polski w internecie

Rządowy serwis dla obcokrajowców

Ministerstwo Spraw Zagranicznych (MSZ) uruchomiło duży serwis internetowy, którego celem jest promocja wizerunku Polski poza jej granicami. Witryna działa w pięciu wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej, hiszpańskiej i francuskiej. Znajdziemy na niej najważniejsze informacje o położeniu Polski, jej mieszkańcach, historii i atrakcjach turystycznych.

Znakiem graficznym identyfikującym serwis jest latawiec pomalowany w biało-czerwoną szachownicę

W serwisie umieszczono około 13 tysięcy stron tekstu oraz kilkaset zdjęć. Wkrótce witryna będzie promowana w wybranych krajach. Rząd sfinansuje kampanie prasowe oraz internetowe głównie w portalach znanych gazet i czasopism. Oglądalność serwisu ma sięgnąć 350 tysięcy użytkowników miesięcznie. Koszty uruchomienia i prowadzenia serwisu mają być niższe od kosztów reklam w mediach tradycyjnych, które wydano by na promocję naszego kraju.

Info: ➜ www.poland.gov.pl

na plusie

Polska Fedora

Red Hat tworzy międzynarodową grupę programistów, którzy pracują nad budową nowego systemu operacyjnego – Fedora Linux. Amerykańska firma w związku z jego budową w szczególny sposób wyróżniła krakowską spółkę B2B. Stała się ona czwartą firmą na świecie, która uzyskała od Red Hata status autoryzowanego dostawcy rozwiązań dla systemu Fedora Project. W ten sposób polscy programiści w istotny sposób uczestniczą w pracach nad rozwojem popularnej wersji Linuksa.

na minusie

Strategia niedoskonała

Ministerstwo Infrastruktury opracowało projekt rozwoju internetu w Polsce. Czytamy w nim między innymi o konieczności zwiększenia liczby użytkowników szerokopasmowych łącz. Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji skrytykowała dokument, zarzucając mu między innymi brak realnej oferty dla inwestorów prywatnych oraz oderwanie od rzeczywistości (nie zauważa się faktu, że w Polsce brakuje linii telefonicznych do budowy szybkich łącz internetowych).

Co było najpopularniejsze

Google publikuje raport o pracy wyszukiwarki

Najpopularniejsza wyszukiwarka świata Google opublikowała coroczny raport Zeitgeist (duch czasu). Informuje w nim, jakich informacji szukali internauci w minionym roku za pomocą jej wyszukiwarki. Ranking zapytań wygrała Britney Spears. W kategorii informacji dotyczących aktualnych wydarzeń zwyciężył Irak, a marką, o która najczęściej pytano, było Ferrari. Internauci wysłali do Google 55 miliardów zapytań (około 200 milionów dziennie). Często szukano też informacji dotyczących Harry'ego Pottera, Matriksa i Laci Peterson (młodej kobiety w ósmym miesiącu ciąży, której zamordowanie wstrząsnęło Ameryką).

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta bardzo szczegółowo wyjaśnia, dlaczego nałożył na TP S.A. tak dużą karę

Kara dla Telekomunikacji

TP S.A. musi zapłacić 20 milionów złotych kary

Rekordową karę w wysokości aż 20 milionów złotych nałożył Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) na naszego największego operatora telekomunikacyjnego. Zdaniem prezesa UOKiK Telekomunikacja Polska S.A. uchyla się od podpisywania umów międzyoperatorskich z niezależnymi dostawcami usług internetowych. Chodzi o umowy, które umożliwiają łączenie się z internetem przez modem i specjalny numer dostępowy. Łączy się tak z siecią ponad 90 procent polskich internautów i większość wybiera ogólnopolski numer TP S.A. – głównie dlatego, że nasz największy operator nie chce podpisywać umów z innymi chętnymi do świadczenia tego typu usługi. Firma może jeszcze od decyzji UOKiK odwołać się do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Info: ➜ www.uokik.gov.pl

Do tablicy

Łukasz Fotyn twórca Gadu-Gadu

Komputer ŚWIAT (K.Ś.): W okresie świąt i na początku nowego roku po internecie krążył list, w którym ostrzegano przed możliwością wprowadzenia opłat za korzystanie z programu Gadu-Gadu. Czy informacje w nim zawarte są prawdziwe?

Łukasz Fotyn (Ł.F.): To bzdura. Nie mamy żadnych planów wprowadzenia opłat za korzystanie z Gadu-Gadu. Dochody z reklam utrzymują nasz serwis. Jesteśmy jednym z niewielu polskich serwisów internetowych, który zarabia na siebie. Nie ma więc potrzeby wprowadzania opłat dla użytkowników komunikatora.

K.Ś.: Czasami do użytkowników mesendżera trafia wiadomość z nieznanego im numeru Gadu-Gadu zawierająca reklamy serwisów erotycznych. Czy Państwo zamierzają chronić użytkowników komunikatora przed tego typu spamem?

Ł.F.: Bardzo mała grupa użytkowników otrzymuje takie wiadomości. W naszym serwisie działa wiele mechanizmów antyspamowych. Są ciągle rozwijane. Wkrótce wprowadzimy nową funkcję w Gadu-Gadu – wiadomości będziemy otrzymywać wyłącznie od osób, które najpierw uzyskały od nas zgodę na ich wysyłanie.

Jaki był miniony rok

Prezes Polskiej Izby Informatyki podsumowuje rok

Prezes Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji Wacław Iszkowski podsumował 2003 rok. Wymienił między innymi najważniejsze wydarzenia dla branży IT w minionym roku. Wśród nich znalazły się destrukcyjne działania fiskusa wobec JTT i Optimusa oraz rozpoczęcie przez Sejm prac nad liberalizacją prawa telekomunikacyjnego.

Info: ➜ www.piit.org.pl

Pełny tekst listu noworocznego prezesa Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji znajdziemy w jej serwisie WWW

Oddychać niezależnie

Rozmowa z Krzysztofem Sierotą, jednym z twórców Tlen.pl

FOT.: T. TAM

Komputer ŚWIAT (K.Ś.): o2 to chemiczny symbol tlenu i jednocześnie Waszego portalu internetowego. Jego historia jest dosyć niespotykana na polskim rynku. Za stworzenie portalu wzięło się bowiem trzech studentów...

Krzysztof Sierota (K.S.): Pomysł powstał w czasach, kiedy wraz z Michałem Brańskim i Jackiem Świderskim – moimi kolegami ze studiów – wyczekiwaliśmy w kolejkach na dostęp do uczelnianych komputerów i, co najważniejsze, do internetu. W czasie wakacji w 1998 roku opracowaliśmy koncepcję portalu, w którym najważniejszy był system darmowych kont pocztowych. W tamtym czasie działające w Polsce portale oferowały konta o pojemności do 2 MB, nasze skrzynki mogły pomieścić 20 MB. Inny pomysł polegał na nowej obsłudze kont – dostęp do nich możliwy był z poziomu strony WWW, co na przykład dla studentów, często korzystających z różnych komputerów, miało spore znaczenie.

K.Ś.: Pomysł wypalił?

K.S.: Myślę, że tak. Pomimo że wieść o naszej działalności przenosiła się głównie pocztą pantoflową, po kilku miesiącach mieliśmy kilkadziesiąt tysięcy użytkowników. Dzisiaj z naszej poczty korzysta ponad 1,85 miliona internautów.

K.Ś.: Jak wiele czasu dziennie spędza Pan w internecie?

K.S.: Około 10 godzin... Rzadko jednak mam czas na to, by śledzić inne polskie portale czy strony WWW z newsami. Zazwyczaj przyglądam się narzędziom oferowanym w sieci – na przykład komunikatorom...

K.Ś.: To zainteresowanie nie powinno dziwić. o2.pl jest bowiem twórcą jednego z najpopularniejszych narzędzi służących do pogawędek w internecie – aplikacji o nazwie Tlen.

K.S.: Tlen jest naszym oczkiem w głowie. W tej chwili 70 procent naszych działań to budowanie funkcjonalnej przewagi Tlenu nad jego największym konkurentem – Gadu-Gadu.

K.Ś.: Na razie wciąż mniej internautów używa Tlenu niż Gadu-Gadu...

> **Codziennie z Tlenu korzysta 220 tysięcy osób**

K.S.: Nie ma w tym niczego dziwnego. Gadu-Gadu jest narzędziem, które pojawiło się wcześniej i zajęło większość rynku. Dla nas sposobem na doścignięcie konkurencji jest stałe udoskonalanie Tlenu, wyposażanie go w coraz więcej przydatnych dla użytkowników udogodnień. Każdego dnia z Tlenu korzysta około 220 tysięcy internautów w Polsce.

K.Ś.: Liczba użytkowników Gadu-Gadu to wciąż dwa – trzy razy więcej. Jakie są pomysły na zmianę tej relacji?

K.S.: Chcemy, by Tlen stał się jeszcze bardziej przyjazny i rozrywkowy dla użytkownika. Rozmowa za pośrednictwem tekstu jest oczywiście podstawą komunikatorów, ale zejdzie nieco na drugi plan. Już teraz proponujemy użytkownikom kontakty za pośrednictwem transmisji wideo. Temu pomysłowi sprzyja fakt, że w Polsce rośnie liczba internautów, którzy dysponują szybkim stałym połączeniem z siecią. Ale nie zapominamy o tych użytkownikach, którzy z internetem łączą się wciąż za pośrednictwem modemów – dzięki wysokiej kompresji można będzie tą drogą prowadzić wideokonferencje.

K.Ś.: Pytanie, czy polscy internauci są przygotowani na podobne nowinki. Wielu z nich używa komunikatorów, bo cenią sobie pewnego rodzaju anonimowość...

K.S.: Myślę, że wielu użytkowników internetu w Polsce jest otwartych na nowe rozwiązania. Przekaz wideo połączony z głosem i tekstem może się stać prawdziwym przełomem na rynku komunikatorów. A stara prawda mówi, że obraz często zastępuje tysiąc słów. Nieco inny kierunek rozwoju, o którym myślimy, to integracja komunikatora z innymi usługami. Przykład takiego rozwiązania to tak zwana wtyczka, która już teraz pozwala za pośrednictwem Tlenu przeglądać informacje z portalu Gazety Wyborczej.

K.Ś.: Skąd wziął się pomysł stworzenia właśnie takiego narzędzia jak komunikator? Polscy internauci to zapalone gaduły?

K.S.: Stworzyliśmy Tlen, bo sami jesteśmy internautami i potrzebowaliśmy narzędzia do kontaktu w sieci. Poza tym wydawało nam się, że komunikator będzie bardzo dobrym uzupełnieniem systemu kont pocztowych.

> **Sukcesu na rynku nie zapewni nawet milion dolarów kapitału. Równie ważne jak pieniądze są pomysły**

K.Ś.: Często podkreślacie Państwo finansową niezależność o2. Tymczasem łączenie się dużych portali z innymi mediami to dzisiaj już na polskim rynku norma...

K.S.: Ewentualny alians jest możliwy, ale nie musi oznaczać od razu pojawienia się w firmie nowego udziałowca. Poza tym dzisiaj liczące się media – mam na myśli największe stacje telewizyjne i radiowe – są już po prostu zajęte współpracą z innymi portalami niż o2.pl. Samodzielność oznacza dla nas stałą dyscyplinę finansową – pilnujemy wydatków i staramy się przez cały czas inwestować w firmę. Nie wszystko polega wyłącznie na pieniądzach. Fakt, że ma się do dyspozycji na przykład milion dolarów, nie oznacza wcale, że konkretne przedsięwzięcie stanie się od razu konkurencyjne na rynku. Równie ważne są pomysły. Zawsze powtarzam, że dobrze wydać milion dolarów to nie lada problem.

K.Ś.: Jak zarabia się na komunikatorze internetowym, który dostępny jest za darmo?

K.S.: W prosty sposób: dzięki reklamom. W tym wypadku potrzebne jest jednak znalezienie złotego środka. Chodzi o to, by dało się zarabiać na umieszczanych w komunikatorze banerach, a jednocześnie nie doprowadzić do sytuacji, w której reklamy uniemożliwią wygodne korzystanie z tego narzędzia.

K.Ś.: Ostatnio polscy internauci coraz częściej mają poczucie straty. Portale wprowadzają opłaty za dostęp do tych usług i serwisów, które dotąd były za darmo. Tlen może też w końcu stać się płatną ofertą...

K.S.: Na pewno nie. W o2.pl nie ma płatnych serwisów i usług, bo nie są potrzebne. Inne portale płacą teraz frycowe za kosztowne inwestycje, które nie zawsze były potrzebne. Teraz te wydatki muszą się zwrócić i aby osiągnąć zysk, trzeba żądać pieniędzy za dostęp do niektórych produktów w internecie. Nasza rozważna polityka finansowa wyraźnie się więc opłaca.

K.Ś.: Dziękujemy Panu za rozmowę.

Siedziba firmy o2.pl mieści się w niewielkim mieszkaniu na warszawskim Mokotowie. Serwery obsługujące portal stoją w Poznaniu, a współpracownicy firmy rozsiani są po całej Polsce. Krzysztof Sierota przyznaje, że niektórych z nich do dzisiaj zna tylko za pośrednictwem internetu

Komputer ŚWIAT ekspert

Pełne wersje programów:
SekretNIK 2004
Paragon Data Protector 1.0

Kompletny Przewodnik
Jak zabezpieczyć komputer przed: włamaniami, szpiegowaniem, robakami i niepowołanym dostępem. Porady dotyczące bezpieczeństwa i ochrony danych

Czy jesteś bezpieczny. Badanie 2004
Wielka akcja Eksperta i Symanteca. Na uczestników akcji czekają nagrody – sprzęt komputerowy i programy o łącznej wartości 70 000 złotych!

Programowanie
Kursy C++ i VBA od podstaw, grafika DirectX w Delphi, Actionscript we Flashu a także przydatne kody PHP i JavaScript

Sekrety BIOS-u
Objaśnienie opcji, optymalizacja i podkręcanie

Monitorowanie sieci
Jak usprawnić i kontrolować połączenie z Internetem

Już w kioskach
Teraz Ekspert dostępny także w prenumeracie!
Dział Prenumeraty: 0 801 120003, (0-22) 6084002, prenumerata@axelspringer.com.pl

Co to właściwie jest...

01 MP3
Typ plików dźwiękowych, których zawartość została skompresowana przez specjalny program, dzięki czemu zajmują one nawet 10 razy mniej miejsca niż oryginalnie zapisany dźwięk. Pliki MP3 zachowują przy tym dobrą, bliską oryginałowi jakość dźwięku. Na jednej płycie CD mieści się przeszło 10 godzin muzyki w MP3.

02 płyta CD-R
Płyta, na której za pomocą nagrywarki CD-R można zapisać dane (programy, muzykę), ale nie można ich kasować.

03 ripowanie
Proces cyfrowego kopiowania danych z krążka audio na dysk twardy komputera.

04 mirror
Kopia archiwum sieciowego. Mirrory tworzy się po to, aby pliki znajdujące się na nich były ściągane z jak największą efektywnością.

05 napęd CD-ROM
Napęd CD-ROM umożliwia komputerowi odczytywanie płyt CD-ROM, CD, CD-R, CD-RW. Podczas odczytu na dysk w napędzie CD-ROM pada światło lasera. Informacje o odbiciu promienia lub o braku odbicia przekazywane są do komputera jako jedynki i zera tworzące bity danych.

06 tag ID3
Zbiór informacji tekstowych dołączanych na końcu pliku MP3 obejmujących między innymi: nazwę utworu, nazwę autora i informacje o prawach autorskich. W najnowszych wersjach tagów ID3 oznaczonych ID3v2 możliwe jest także dołączanie komentarzy i obrazków.

FOT.: ZOOM/montaż Komputer ŚWIAT

Drogowskaz

Własna składanka przebojów	18
Muzyka na każdą okazję	18
Instalujemy program CDex	19
Wybór jakości brzmienia	19
Ripowanie niemal automatyczne	20
Wąskie gardło – modem	20
Internet pełen darmowej i odpłatnej muzyki	21
Zarządzanie plikami w Media Player 9	22
Przebojowy krążek	23
Adresy online	23

Własna składanka przebojów

Korzystając z zalet formatu MP3, na jednym krążku można zmieścić nawet kilkanaście płyt audio! Komputer ŚWIAT pokaże, jak na jednej płytce zapisać składankę muzyki kilkunastu wykonawców

Format **01 MP3** jest tak uniwersalny, że z odczytywaniem zapisanych w nim plików radzą sobie przenośne odtwarzacze CD, stacjonarne odtwarzacze DVD, a także nowe, poręczne przenośne odtwarzacze MP3, które wypierają z rynku odtwarzacze Minidisc.

Do czego przydadzą się nam kopie piosenek? Przede wszystkim zabezpieczą nas przed utratą ulubionych utworów, gdy oryginalny nośnik zostanie porysowany. To również wygoda – zamiast na dziesiątkach krążków CD całą muzyczną kolekcję zmieścimy na dysku twardym albo na kilku **02 płytach CD-R**. Oczywiście są i wady – wysoki stopień kompresji plików MP3 obniża jakość dźwięku.

Komputer ŚWIAT pokaże, jak sprawnie przekonwertować kolekcję krążków audio na format MP3 i jak nagrać płytę.

Muzyka na każdą okazję

Przenośne odtwarzacze MP3 dostępne są w kilku odmianach – poczynając od prostych urządzeń wyposażonych w karty pamięci i mieszczących do kilku godzin muzyki, poprzez podrasowane odtwarzacze CD umożliwiające także odsłuchiwanie krążków CD-R z muzyką w formacie MP3, a kończąc na urządzeniach z wbudowanym dyskiem twardym. Te ostatnie proporcjonalnie do swojej wysokiej ceny (za Creative Nomad Zen zapłacimy prawie 2000 złotych) oferują największe możliwości. Wymieniony odtwarzacz, o rozmiarach zwykłego walkmana, został wyposażony w dysk twardy o pojemności 20 GB. Na takiej przestrzeni możemy zmieścić nawet 30 dni odtwarzanej bez przerwy muzyki. To wystarczy na podróż dookoła świata, o ile po drodze będziemy mogli naładować baterie. Nomad przyda się także do przenoszenia danych między komputerami.

W pudełku o rozmiarach zwykłego walkmana mieści się dysk o pojemności 20 GB

Instalujemy program CDex

Sprawne 03 **ripowanie** muzyki z krążków CD i kompresowanie dźwięku zapewni wygodna w obsłudze aplikacja o nazwie CDex. Zanim skorzystamy z usług tego ripera, musimy z krążka Niezbędnika 4/03 pobrać i zainstalować aplikację wraz z polską wersją językową lub pobrać wersję instalacyjną o rozmiarze 2 MB z internetu, ze strony →❶ (plik jest dostępny na kilku 04 **mirrorach**).

1 Zaczynamy od zainstalowania CDex z krążka Niezbędnika lub wersji pobranej z internetu. Po uruchomieniu programu instalacyjnego klikamy kolejno na przyciski Next, Next >, Install i na Nie.

2 Kolejny krok to instalacja polskiej wersji językowej, którą znajdziemy na krążku Niezbędnika 4/03. Po uruchomieniu programu instalacyjnego klikamy na przycisk Next > i w kolejnym oknie jeszcze raz na Next >.

3 Pliki z polską wersją językową możemy także pobrać z internetu. Najnowsze wersje polskiej wersji językowej CDex znajdziemy pod adresem →❷. Aby ją pobrać, łączymy się z internetem i uruchamiamy przeglądarkę. Otwieramy stronę →❷. Klikajmy teraz prawym przyciskiem myszy na odsyłacz polish.cdex.lang. Z menu wybieramy opcję Zapisz element docelowy jako... a następnie wskazujemy kolejno foldery Mój komputer, Dysk lokalny (C:) oraz Program Files, a następnie CDex_150 i lang. Z listy Zapisz jako typ: wybieramy teraz Wszystkie pliki. Klikamy na przycisk Zapisz, by zapisać plik.

Rada Komputer ŚWIATA

Jeśli korzystamy z Windows NT/2000/XP, na ekranie podczas pierwszego uruchomienia CDex zobaczymy komunikat ●. Klikamy na ●.

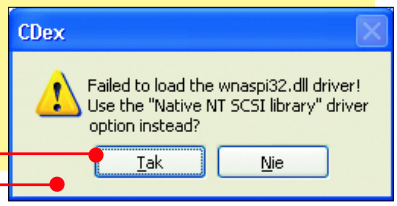

4 Program instalacyjny tworzy skrót do CDex na pulpicie komputera. Uruchamiamy aplikację, klikając dwa razy na ikonę ●.

5 Domyślnie aplikacja uruchamiana jest w języku angielskim. Aby zmienić język, z menu Options wybieramy Language i polish. Zamykamy okno aplikacji.

Wybór jakości brzmienia

Proces kopiowania ścieżek muzycznych z krążków za pomocą CDex jest niemal w pełni automatyczny. Zanim jednak skompresujemy utwory, powinniśmy zadbać o jak najlepszą jakość muzyki. Dlatego dostosujemy opcje CDex do naszych wymagań, ustawiając optymalną jakość brzmienia dźwięku oraz decydując, do jakich folderów zostaną zapisane skopiowane utwory i informacje o krążkach (pobrane z internetu lub wpisane przez nas). Dodatkowo określimy format nazw plików oraz zadbamy o to, by aplikacja automatycznie tworzyła listy odtwarzania plików muzycznych, podczas kopiowania muzyki z krążków audio.

1 Uruchamiamy CDex, klikając dwa razy na ikonę ● znajdującą się na pulpicie komputera.

2 Po uruchomieniu programu klikamy na ikonę ●, by przejść do opcji CDex.

3 Wybieramy zakładkę ●. Domyślnie CDex podczas kompresowania utworów zakłada katalog o nazwie odpowiadającej wykonawcy utworu, w nim podkatalog z nazwą albumu. Utwory zapisywane w tym podkatalogu mają nazwy zawierające na początku dwucyfrowy numer ścieżki oraz oddzieloną myślnikiem nazwę utworu. W razie potrzeby możemy zmienić zapis formatu, korzystając z podpowiedzi wyświetlanych w osobnym oknie po kliknięciu na przycisk ● (lub pokazywanych w podpowiedzi na żółtym tle po wskazaniu myszą pola ●).

4 Domyślny układ katalogów jest dość dobrze przemyślany. Warto jednak skłonić CDex do tego, by zmienił odstępy w nazwach utworów na znaki podkreślenia. Klikamy na przycisk Znaki specjalne. W oknie, które pokazuje się na ekranie, usuwamy znak spacji z pola ● i w jego miejsce wpisujemy znak podkreślenia. Klikamy na ●.

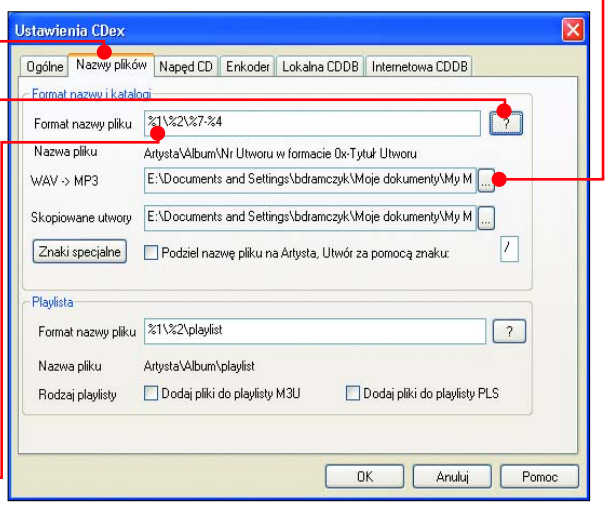

5 Kolejny krok to wskazanie odpowiedniego folderu, w którym będą przechowywane skopiowane utwory. Klikamy na ●. Wskazujemy teraz kolejno Moje dokumenty, a następnie katalog Moja muzyka. Klikamy na OK. Potem klikamy na przycisk ... znajdujący się poniżej i wskazujemy ten sam folder.

6 W dolnej części okna możemy określić sposób nazywania list odtwarzania oraz

Co to właściwie jest...

07 freeDB
Serwis zawierający bazy danych z informacjami o krążkach CD (tytuły płyt, nazwy wykonawców i utworów). Zobacz: www.freedb.org

08 adres e-mail
Ciąg znaków określający niepowtarzalny adres poczty elektronicznej. Adresy e-mail mają specjalną składnię. Każdy adres jest złożony z dwóch części. Pierwsza z nich to nazwa adresata. Po niej występuje symbol @ rozdzielający obie części, a na końcu jest nazwa serwera pocztowego, na przykład: adres@domena.pl

09 Ogg Vorbis
Format plików muzycznych tworzonych z kompresją stratną. Standard Ogg bazuje na podobnym pomyśle jak MP3, lecz zapewnia wyższą jakość dźwięku przy tej samej wielkości pliku. Do odtwarzania plików Ogg Vorbis można wykorzystać na przykład aplikację Winamp.

10 WMA
Ang. Windows Media Audio. Opracowany przez Microsoft format kompresji dźwięku porównywalny z MP3, jeżeli chodzi o stopień kompresji oraz jakość dźwięku (w najnowszych odmianach formatu możliwe jest bezstratne kopiowanie ścieżek audio). Do odtwarzania plików WMA stosujemy aplikację Windows Media Player.

11 p2p, peer-to-peer
Typ małej sieci komputerowej bez wydzielonego serwera. Każdy z komputerów w sieci peer-to-peer pełni funkcję serwera (może udostępniać pliki, drukarki) i klienta. Sieci p2p wykorzystywane są najczęściej do wymiany muzyki w formacie MP3 oraz filmów DivX.

ich typ. W pole Format nazwy pliku wpisujemy na przykład %1\%2\%1-%2 (nazwy listy odtwarzania konstruowane są analogicznie do nazw plików MP3, zobacz punkt 3 tej porady). Lista odtwarzania zostanie zapisana w tym samym folderze co utwory.

7 Aby CDex automatycznie tworzył listy odtwarzania w plikach o rozszerzeniach *.m3u* i *.pls* (rozpoznawanych przez Windows Media Player i Winamp), zaznaczamy pole przy Dodaj pliki do playlisty M3U, a także pole przy Dodaj pliki do playlisty PLS.

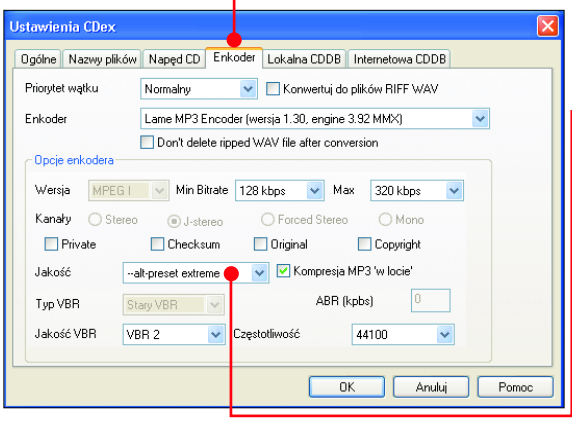

8 Przechodzimy na zakładkę Napęd CD. Zaznaczamy pole przy Wysuń CD po zakończeniu kopiowania, by po zakończeniu kopiowania CDex automatycznie wysuwał krążek z napędu CD-ROM (05 (s. 18)).

9 Na zakładce określamy parametry kompresowania plików. Wystarczy, że skorzystamy z gotowych ustawień. Z listy wybieramy --alt-preset extreme. Takie ustawienia pozwalają na uzyskanie najlepszej jakości kopiowanych utworów, ale powodują zwiększenie rozmiarów plików MP3 (jedna zgrana płyta audio będzie zajmowała na dysku około 100 MB).

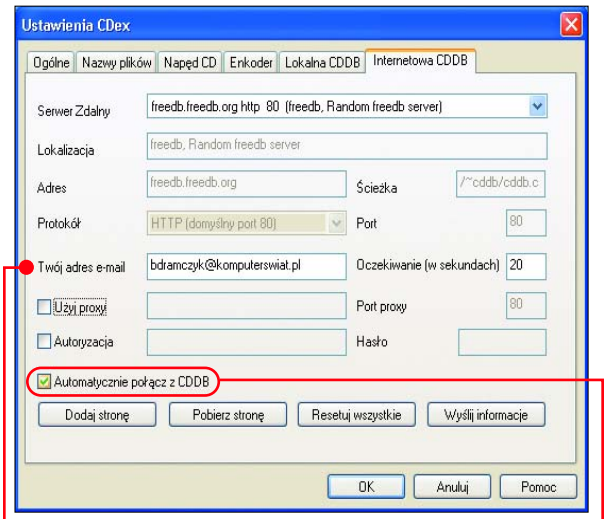

10 Wybieramy zakładkę Ogólne, a na liście Wersja ID3 Tag wskazujemy – ID3-V1 & ID3-V2. W ten sposób określamy, by po skompresowaniu pliku CDex zapisywał w nim informacje tekstowe na temat albumu, wykonawcy i utworu w (06 (s. 18)) tagach ID3, w wersjach 1 i 2.

11 Kolejny krok to zmiana ustawień związanych z bazą danych (07 (s. 19)) freeDB. Wybieramy zakładkę Internetowa CDDB. W pole wpisujemy nasz (08 (s. 19)) adres e-mail (niezbędny podczas korzystania z bazy danych). Jeżeli dysponujemy stałym połączeniem z internetem, możemy także zaznaczyć pole przy – CDex po włożeniu krążka audio do napędu będzie wtedy automatycznie pobierał z sieci informacje o utworach. Klikamy na przycisk OK.

Ripowanie niemal automatyczne

Uporaliśmy się z konfiguracją CDex. Od tego momentu nasza praca będzie sprowadzała się do przekładania krążków audio z muzyką przeznaczoną do konwersji. Jeśli dysponujemy stałym połączeniem z internetem i w punkcie 11 poprzedniej porady zaznaczyliśmy pole przy Automatycznie połącz z CDDB, bezpośrednio po włożeniu krążka do napędu CD-ROM CDex będzie pobierał z bazy freeDB informacje o tytułach ścieżek, nazwie albumu i wykonawcy.

1 Łączymy się z internetem. Wkładamy krążek z muzyką do napędu. CDex pobiera informacje o płycie. Jeżeli w bazie znajdują się różne wpisy, na ekranie pokazuje się takie lub podobne okno. Zaznaczamy kliknięciem właściwą płytę.

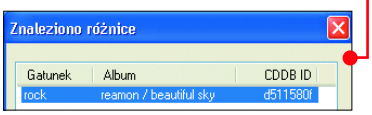

2 Klikamy na OK i rozłączamy połączenie. W głównym oknie ripera sprawdzamy pobrane informacje. W przykładzie różnice dotyczą dodatkowej ścieżki. Zaznaczamy ją kliknięciem, naciskamy klawisz F2 i wpisujemy brakujący tytuł na podstawie informacji zawartych na wkładce dołączonej do krążka. Z menu Edycja wybieramy teraz Zaznacz wszystkie. Wszystkie wpisy w tym wypadku zaczynają się od małych liter. Dobrze jest to poprawić, wybierając na przykład Edycja, Modyfikuj nazwy, a następnie Pierwsze Litery Słów Duże. Od razu zobaczymy zmianę.

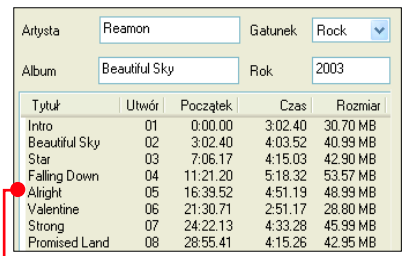

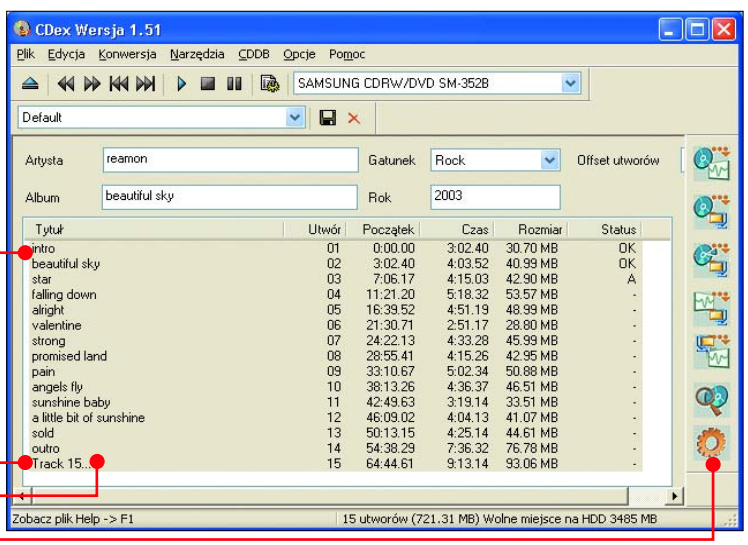

3 Po wprowadzeniu zmian klikamy na ikonę, by rozpocząć proces kompresowania plików. Zależnie od szybkości naszego komputera proces ten potrwa od kilkunastu minut do około godziny.

4 Podczas kompresowania muzyki na ekranie widać okno z informacjami o postępie w kopio-

Wąskie gardło – modem

Gdy łączymy się z internetem za pośrednictwem modemu, utrzymywanie połączenia podczas kopiowania krążków jest bardzo kosztowne. Jest na to rada. W punkcie 11 poprzedniej porady zaznaczamy pole przy Automatycznie połącz z CDDB. Wkładamy do napędu CD-ROM kolejne krążki, które zamierzamy skopiować. Czekamy, aż CDex połączy się z freeDB i pobierze informacje o utworach. Powtarzamy te kroki dla kolejnych płyt. Opisy albumów zostają zapisane na naszym dysku. Następnie klikamy na ikonę. Na zakładce Internetowa CDDB usuwamy zaznaczenie przy Automatycznie połącz z CDDB i klikamy na przycisk OK.

Internet pełen darmowej i odpłatnej muzyki

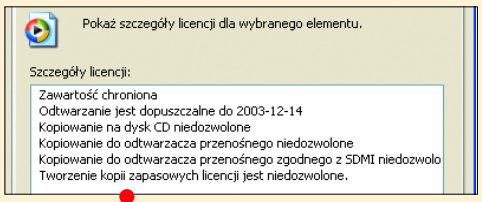

Własna kolekcja płyt audio to nie jedyne źródło muzyki, z którego możemy skorzystać. W internecie znajdziemy wiele serwisów oferujących za darmo muzykę, głównie mało znanych wykonawców. Wśród polskich serwisów największa jest Strefa MP3 →3 oferująca prawie 20 milionów utworów w formacie MP3! Pokaźną kolekcję muzyki w tym samym formacie znajdziemy także w serwisie MP3.com.pl →4 oraz Legalez →5. Miłośnicy muzyki ambient i minimal powinni odwiedzić →6 (**Uwaga!** Większość zamieszczonych tu utworów została zapisana w formacie 09 (s. 19) **Ogg Vorbis**).

Obok darmowej i legalnej muzyki być może już wkrótce w Polsce będziemy mieli szansę korzystać z serwisów Napster →7 oraz iTunes →8, za pośrednictwem których można kupować utwory muzyczne w cenie około 4 złotych za utwór. Niestety, zarówno serwis Napstera, jak i iTunes swoją ofertę adresują na razie tylko do mieszkańców USA. Warto zaznaczyć, iż Napster po zainstalowaniu umożliwia pobranie i odsłuchanie zamieszczonych w serwisie →7 utworów. Pliki dostępne są w formacie 10 (s. 19) **WMA** i w dodatku obłożone poważnymi ograniczeniami. Na pocieszenie zostają nam właściwie wyłącznie sieci 11 (s. 19) **p2p**, takie jak Kazaa (Komputer ŚWIAT pisał o korzystaniu z serwisów p2p w numerze 1/04), ale pobierając pliki MP3, musimy pamiętać, że ściąganie komercyjnej muzyki jest łamaniem prawa.

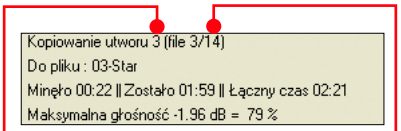

waniu ścieżek. Aplikacja podaje numer kopiowanej ścieżki, łączną liczbę kompresowanych ścieżek, a także nazwę tworzonego pliku w polu Do pliku :.

5 Po zakończeniu kopiowania muzyki z krążka warto zwrócić uwagę na pole. Napis OK informuje nas, że ścieżki zostały poprawnie skopiowane. Ostatnia ścieżka na krążku zawiera dane komputerowe, z tego powodu została pominięta w procesie kopiowania. Krążek zostaje automatycznie wysunięty z napędu.

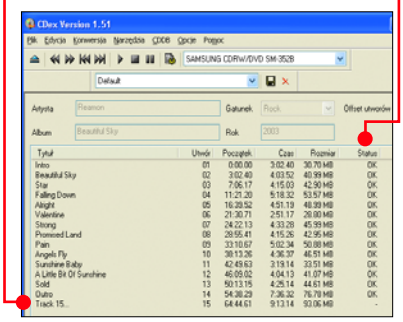

Jeśli po skopiowaniu krążka zajrzymy do folderu Moja muzyka w Moje dokumenty, odnajdziemy w nim podkatalog, którego nazwa odpowiada nazwie wykonawcy, zawierający podfolder, którego nazwa to nazwa albumu. CDex numeruje ścieżki oraz tworzy dwa pliki z listami odtwarzania. Klikając dwa razy na jednej z list odtwarzania, możemy sprawdzić, czy ścieżki zostały poprawnie skopiowane.

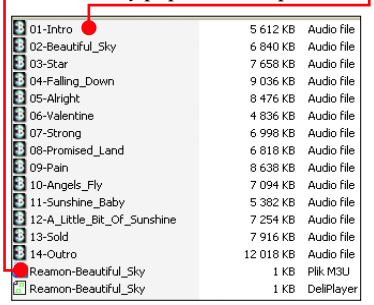

6 Powtarzamy punkty 1–5, by skopiować kolejny krążek.

Rada Komputer ŚWIATA

W czasie kopiowania utworów liczba w polu Jitter (błędów: 0) nie powinna się zmieniać. Jeżeli tak się dzieje, oznacza to, że krążek jest porysowany, zakurzony lub płyta została zabezpieczona przed kopiowaniem. Jeśli oczyszczenie krążka nie pomaga, powinniśmy zwrócić się do sprzedawcy płyty audio, sygnalizując problem. Na wkładkach do zabezpieczonych przed kopiowaniem krążków zazwyczaj jest umieszczona informacja o zabezpieczeniach.

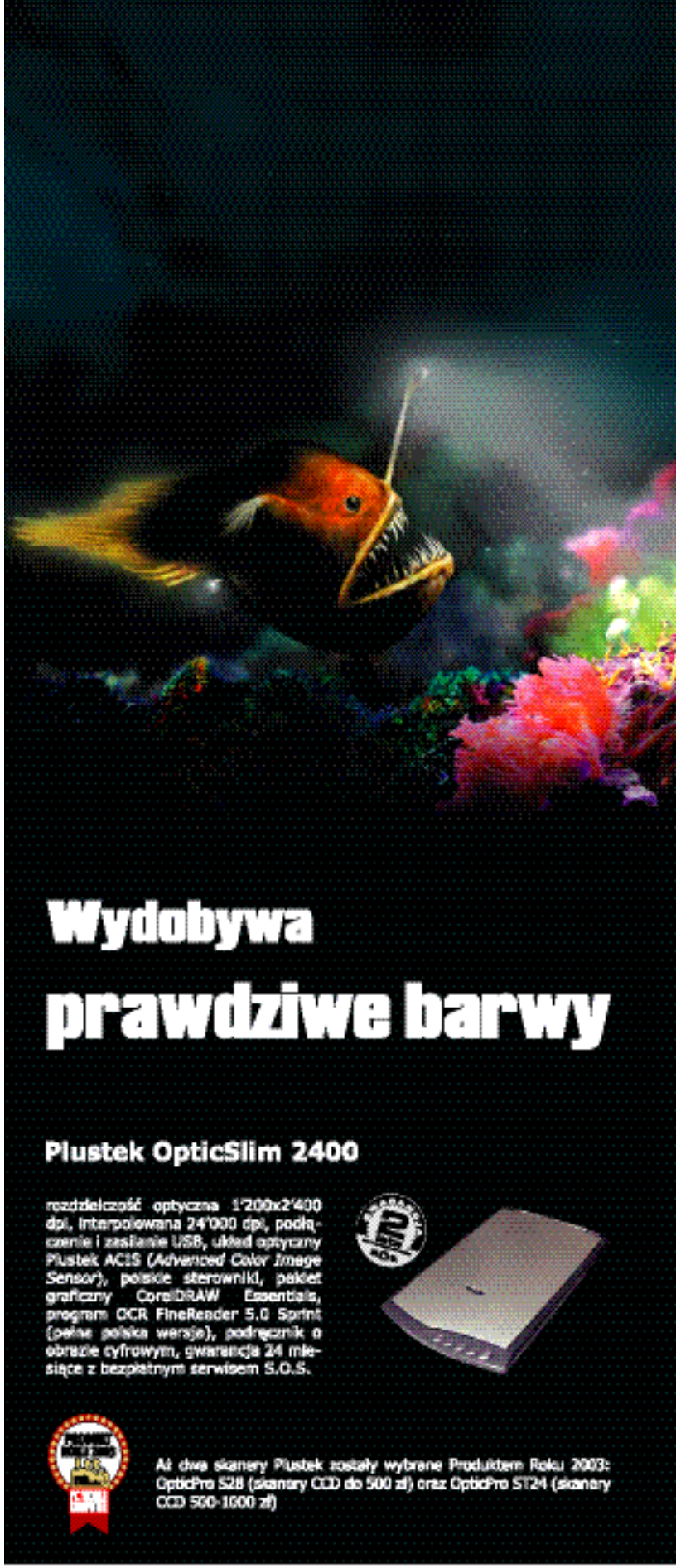

Zarządzanie plikami w Media Player 9

Kiedy ukończymy pracę związaną z kopiowaniem utworów na dysk twardy, możemy zastanowić się, co robić dalej. Jeżeli dysponujemy pojemnym dyskiem – podręczna kolekcja muzyki z gotowymi listami odtwarzania może umilać nam pracę. Jeśli mamy nagrywarkę CD lub też przenośny odtwarzacz plików MP3, korzystając z Windows Media Player 9, możemy uporządkować naszą kolekcję i skopiować ją na krążek lub do odtwarzacza. Zanim to zrobimy, powinniśmy za pomocą Windows Media Playera stworzyć własną bibliotekę mediów.

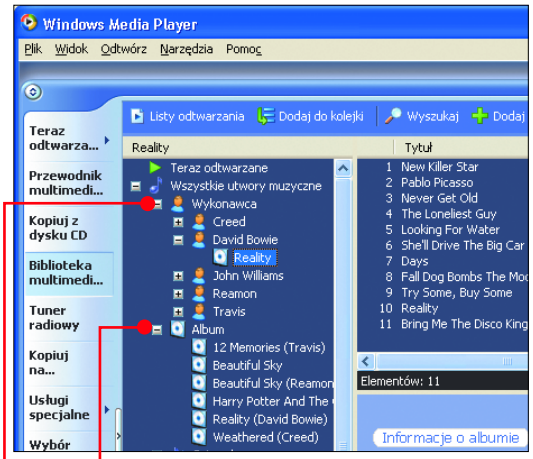

1 Uruchamiamy Windows Media Player, wybierając z menu Start kolejno Programy i Windows Media Player. Klikamy na przycisk ●.

2 Z menu Dodaj wybieramy Dodaj folder... W oknie, które widzimy na ekranie, wskazujemy folder Moja muzyka i klikamy na OK. Podczas dodawania plików muzycznych do biblioteki pokazuje się okno ●. Pasek ● informuje nas o postępie w dodawaniu plików. Po zakończeniu wyszukiwania klikamy na Zamknij.

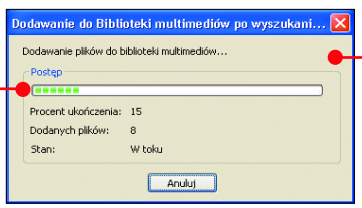

3 Korzystając z Biblioteki multimediów, możemy przeglądać zgromadzoną muzykę pod kątem wykonawców ●, tytułów albumów ● oraz gatunków muzycznych. Po zaznaczeniu kliknięciem dowolnego albumu widzimy w polu ● listę ścieżek, poniżej zaś ● – informacje o albumie (o ile pobraliśmy je z internetu, korzystając z porady na tej stronie).

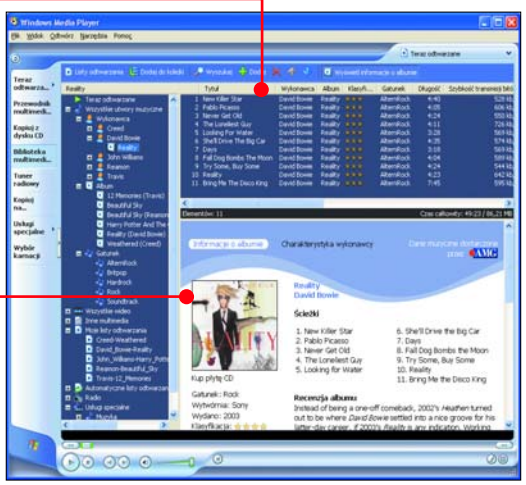

4 Przenośne odtwarzacze MP3 wyposażone w karty pamięci pozwalają nam na przechowywanie nawet kilku godzin muzyki. Urządzenia tego typu wyposażone w dysk twardy (na przykład odtwarzacz Creative Jukebox Zen z dyskiem 20 GB) pozwalają przechować pliki muzyczne, które możemy odtwarzać bez przerwy nawet przez miesiąc. Warto więc wiedzieć, jak skopiować kolekcję skompresowanych utworów do odtwarzacza. Zaczynamy od podłączenia przenośnego odtwarzacza MP3 do komputera. W wypadku odtwarzacza, z którego skorzystał Komputer ŚWIAT w tym przykładzie, do transferu danych wykorzystywany jest kabel USB. Jeśli do tej pory tego nie zrobiliśmy, musimy zainstalować zgodnie z instrukcją dołączoną do odtwarzacza sterowniki zamieszczone na krążku CD.

5 Po podłączeniu odtwarzacza uruchamiamy Windows Media Player, wybierając z menu Start, Programy i Windows Media Player. Klikamy na przycisk ●.

6 Potem rozwijamy listę ●, zaznaczamy kliknięciem jedną z list odtwarzania i klikamy na polecenie Dodaj do kolejki. Powtarzamy punkt 6, dodając do kolejki inne albumy.

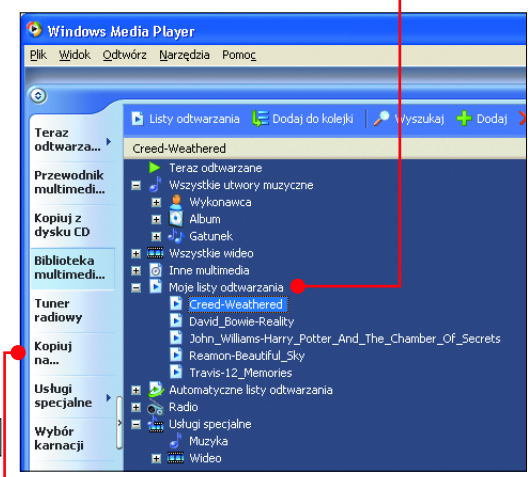

7 Klikamy na przycisk ● oraz na ●, by zaznaczyć wszystkie pliki do skopiowania. Z listy widocznej poniżej Elementy w urządzeniu wybieramy swój odtwarzacz MP3, na przykład NOMAD Jukebox Zen, i klikamy na Kopiuj, by rozpocząć kopiowanie wskazanych wcześniej albumów muzyki do odtwarzacza.

8 Kolejnym utworom po skopiowaniu do odtwarzacza odpowiadają napisy ●. Aktualnie kopiowany plik oznaczony jest w następujący sposób ●. Musimy poczekać, aż Windows Media Player przeniesie do odtwarzacza wszystkie wybrane przez nas pliki.

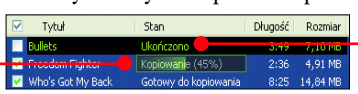

Kopiowanie utworów na krążek CD-R przebiega tak samo jak w wypadku przenoszenia muzyki do odtwarzacza MP3, jednak podobnie jak w wypadku zarządzania Biblioteką multimediów – i tym razem Windows Media Player okazuje się niezbyt wygodnym narzędziem do nagrywania muzyki na krążki. Dlatego Komputer ŚWIAT pokaże, jak zapisywać muzykę za pomocą programu Nero Express.

Rada Komputer ŚWIATA

W wypadku wersji Windows Media Player do Windows 9x/Me nie mamy możliwości dodawania gotowych list odtwarzania tak jak w punkcie 6 tej porady. Musimy to robić inaczej. Klikamy na przyciski Listy odtwarzania, Nowa lista odtwarzania i wybieramy na przykład ●. Rozwijamy kliknięciem listę ścieżek i dodajemy pliki do listy odtwarzania, klikając na ich nazwy.

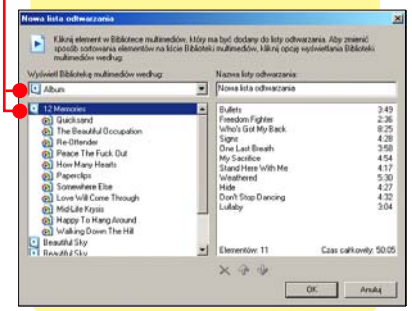

Rada Komputer ŚWIATA

Jeśli dysponujemy połączeniem z internetem, Windows Media Player może automatycznie pobierać dodatkowe informacje o utworach (w tym zdjęcia okładek płyt). Włączamy automatyczne pobieranie dodatków, wybierając z menu Narzędzia i Opcje... Wskazujemy zakładkę Poufność i zaznaczamy pole przy ●.

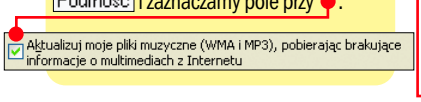

Przebojowy krążek

Aplikacja Nero Express (którą otrzymujemy wraz z nagrywarką) to idealne rozwiązanie do błyskawicznego kopiowania na krążek CD-R kolekcji muzyki w formacie MP3, uporządkowanej wcześniej i opatrzonej listami odtwarzania przez CDEx oraz dodatkowymi informacjami przez program Windows Media Player. Komputer ŚWIAT pokaże, jak sprawnie nagrać muzykę z folderu Moja muzyka.

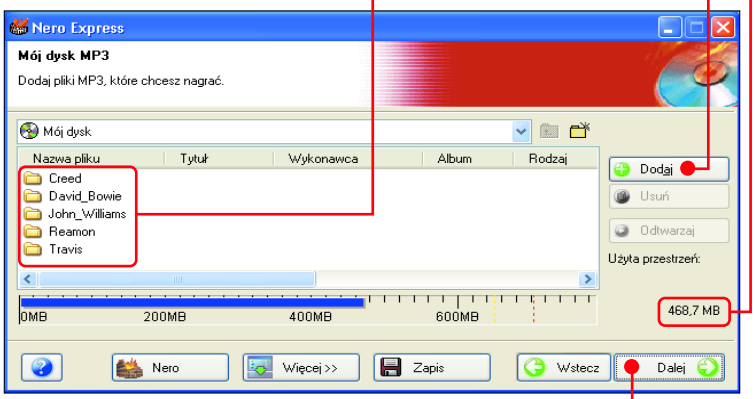

1 Uruchamiamy Nero Express, wybierając z menu Start kolejno Programy, Ahead Nero i Nero Express.

2 Po uruchomieniu aplikacji z menu Muzyka wybieramy Dysk MP3. W oknie, które widzimy na ekranie, klikamy na przycisk Dodaj.

3 Na ekranie zobaczymy kolejne okno. Klikamy na odsyłacz Moje dokumenty, a następnie dwa razy na folder Moja muzyka. Trzymając wciśnięty klawisz Ctrl, kliknięciem zaznaczamy na niebiesko foldery z nazwami wykonawców muzyki, które zamierzamy zapisać na krążek. Po wskazaniu wszystkich folderów klikamy na przycisk Zakończono.

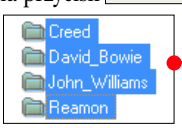

4 Musimy poczekać, aż Nero Express doda do kolekcji wskazane przez nas pliki. Następnie klikamy na przycisk Dodaj.

5 W głównym oknie aplikacji zobaczymy teraz listę dodanych folderów. Sprawdzamy, czy rozmiar kolekcji widoczny w polu nie przekracza 700 MB. Jeśli plików jest zbyt mało, klikamy na przycisk i powtarzamy punkty 3–4, dodając kolejne albumy muzyczne. Jeżeli plików jest za dużo, zaznaczamy kliknięciem jeden z albumów i usuwamy go z kolekcji, klikając na przycisk Usuń. Po dokonaniu zmian wkładamy do nagrywarki czysty krążek i klikamy na przycisk.

6 W pole Nazwa dysku: wpisujemy nazwę krążka. Klikamy na przycisk Zapis, by rozpocząć wypalanie płyty. Nero Express po zapisaniu kompilacji wyświetla na ekranie komunikat o sukcesie. Klikamy na OK i zamykamy okno programu.

7 Użytkownicy Windows XP, przeglądając zawartość płyty w ikonie katalogu z nazwą albumu, mogą dostrzec obrazek pochodzący z okładki albumu pod warunkiem, że w poprzedniej wskazówce pobrali dodatkowe informacje o krążku z internetu.

Adresy online

1. http://cdexos.sourceforge.net
2. http://cdexos.sourceforge.net/lang/cdex_v1.50/
3. http://mp3.wp.pl
4. www.mp3.com.pl
5. http://legalez.nuta.pl
6. www.kahvi.org
7. www.napster.com
8. www.itunes.com

Drogowskaz

Biurowe żniwa 24
Prezentacja testowanych modeli 25
Wskazówki dotyczące zwycięzcy testu 27
Szczegółowe wyniki testu 28
Tak testował Komputer ŚWIAT 29

Co to właściwie jest...

01 skaner
Urządzenie, które przekształca wydrukowany obraz lub tekst na zrozumiały dla komputera ciąg danych. W wyniku jego działania powstaje plik zawierający elektroniczny obraz skanowanego dokumentu, który można dalej obrabiać w komputerze.

02 modem
Modem potrafi przesłać dane komputerowe i faksy, wykorzystując do tego zwykłą linię telefoniczną. Za jego pomocą można na przykład połączyć się z internetem.

03 faks
Urządzenie pozwalające przesyłać dokumenty poprzez analogową linię telefoniczną.

04 USB
Ang. Universal Serial Bus – uniwersalna magistrala szeregowa. Jest to standard połączenia między komputerem a urządzeniami zewnętrznymi (skanerami, drukarkami, monitorami, myszkami itp.). Część urządzeń USB nie potrzebuje oddzielnego zasilacza, a ich instalacja jest prosta.

05 dpi
Ang. dots per inch – punkty na cal. Parametr opisujący jakość cyfrowych obrazów graficznych. Jego miarą jest liczba punktów obrazu na długości jednego cala (1 cal to 2,54 cm). Im większa jest liczba dpi, tym dokładniejszy jest obraz.

06 format A4
Znormalizowany format arkusza papieru o wymiarach 210 mm x 297 mm.

FOT.: STONE/FLASH PRESS MEDIA/montaż Komputer ŚWIAT

Biurowe żniwa

Urządzenia wielofunkcyjne, zwane też kombajnami, łączą w sobie możliwości kilku komputerowych komponentów. Które najlepiej sprawdzą się w biurze?

Wykonanie skanu dokumentu, przesłanie go faksem z komputera oraz wydrukowanie dodatkowych kilku kopii nie jest może nadzwyczajnie trudnym zadaniem dla nowoczesnego peceta, ale wymaga od osoby wykonującej to zadanie dobrej znajomości obsługi wielu urządzeń (01 skanera, drukarki, 02 modemu). Producenci peryferii komputerowych zdają sobie z tego sprawę i jako ułatwienie w rozwiązywaniu podobnych problemów oferują tak zwane urządzenia wielofunkcyjne. Jest to połączenie skanera płaskiego z drukarką, a czasem także 03 faksem lub innym komponentem. Dzięki takiej integracji możliwe jest wykonanie kopii czy wysłanie faksu za naciśnięciem jednego przycisku. Co więcej, urządzenie wielofunkcyjne może kopiować dokumenty, a nawet wysyłać czy odbierać faksy także wówczas, gdy komputer jest wyłączony.

Wielofunkcyjny kombajn jest doskonałą ofertą dla małych biur, a także dla indywidualnych użytkowników, którzy operują dużą ilością dokumentów. Wybór konkretnego modelu powinien być jednak poprzedzony dokładną analizą przyszłego wykorzystania urządzenia. Musimy sobie odpowiedzieć: czy zależy nam najbardziej na wysokiej jakości wydruku, wysokiej jakości skanu, szybkości pracy, niskich kosztach eksploatacji lub zakupu, opcji faksowania, a może wybrany model będzie musiał pracować w sieci?

Komputer ŚWIAT przetestował siedem urządzeń wielofunkcyjnych opartych na technice druku atramentowego (są także modele zbudowane na podstawie drukarki laserowej). W szranki stanęły produkty wszystkich liczących się i popularnych na polskim rynku producentów.

Urządzenia wielofunkcyjne podłączamy do komputera za pomocą portu 04 USB. Oczywiście, jeżeli ma ono wbudowany faks, to trzeba dodatkowo podłączyć linię telefoniczną. W testowanych modelach tylko Lex-

Oszukać koszty

Koszt zakupu zasobników do drukarek jest bardzo wysoki. Często zatem zastanawiamy się nad opcją wyboru nieoryginalnych lub refabrykowanych zasobników. Takie rozwiązanie pozwala zaoszczędzić, zależnie od modelu drukarki, od 30 do 60 procent ceny oryginalnego zasobnika.
Inną, jeszcze bardziej ekonomiczną metodą obniżania kosztów jest samodzielne uzupełnianie tuszu w zasobniku. Dostępne są specjalne zestawy do napełniania oraz same atramenty. Ich stosowanie nie zawsze jest jednak proste, czasem bowiem nie wystarczy samo uzupełnienie tuszu, aby drukarka uznała zasobnik za nowy. Najbardziej kłopotliwe są tu urządzenia Epsona i HP.

W biurze przyda się urządzenie z faksem

mark ma funkcję faksu. W tym wypadku dla ułatwienia obsługi funkcji faksowania możemy podłączyć dodatkowo słuchawkę telefoniczną. Lexmark odbiera faksy i zapisuje je w pamięci. Zapamiętane dokumenty możemy później na przykład wydrukować.

Skanery urządzeń HP psc 1350 i Canon SmartBase MPC190 skanują z maksymalną rozdzielczością optyczną 600 05 **dpi**. Jest to jakość wystarczająca do biura czy prostych domowych zastosowań. Konkurenci

Skaner o rozdzielczości 600 dpi jest wystarczający

dysponują skanerami o rozdzielczości optycznej 1200 dpi, co zapewnia dokładność odwzorowywania detali mogącą zaspokoić potrzeby większości użytkowników komputerów.

Zintegrowane drukarki to zwykle modele niższej lub średniej klasy. Na pochlebną opinię zasługują Canon SmartBase MP700 Photo i Epson Stylus CX5400. Producenci zastosowali w ich drukarkach mechanizmy wyposażone w niezależne zasobniki dla każdego koloru. Spowodowało to wyraźne obniżenie kosztów wydruku. Najdrożej drukują urządzenia Lexmarka i HP, podobnie jest zresztą z drukarkami tych firm (patrz test w numerze 22/2003). Za to HP umożliwia zastosowanie opcjonalnych zasobników foto, co poprawia jakość drukowania zdjęć.

Jedynie urządzenia Canona i Epsona drukują zdjęcia w 06 **formacie A4** bez marginesu. Modele HP mają tę funkcję tylko dla wydruków w formacie 10x15 centymetrów.

Trwałość wydruków czarno-białych wszystkich testowanych urządzeń jest dostatecznie duża. Nieco słabiej wypada trwałość wydruków kolorowych. Bezsprzecznie króluje jednak w tej kategorii Epson Stylus CX5400, który wykorzystuje atramenty pigmentowe. Są one specjalnie projektowane dla uzyskania trwałych barw. I rzeczywiście, odporność wydruków tego Epsona daleko w tyle zostawia konkurentów.

Obsługa testowanych modeli nie jest skomplikowana, ale dla mniej wtajemniczonych w arkana skanowania i drukowania użytkowników czytelna instrukcja obsługi stanowi z pewnością dużą pomoc. I tu natrafiamy na tradycyjną wadę urządzeń Lexmarka. Producent konsekwentnie unika dołączania drukowanej instrukcji, oferując ją wyłącznie w wersji elektronicznej na płycie CD. Zważywszy na duże koszty

Technika atramentowa to spore koszty wydruku

wydruku urządzeń Lexmarka, nie jest to postępowanie fair. Jednak tym razem Lexmark nie jest odosobniony. Także Epson dołączył do testowanych modeli jedynie instrukcje elektroniczne. Pozostałe testowane urządzenia mają polskie, wzorowe instrukcje obsługi.

Urządzenia wielofunkcyjne nie są ciche podczas pracy, i to szczególnie, gdy kopiujemy dokument (pracuje wówczas zarówno skaner, jak i drukarka). Nie należą one także do produktów energooszczędnych.

W kategorii Jakość zwyciężył Canon SmartBase MP700 Photo. Jest to szybkie, oszczędne w eksploatacji, ale i bardzo drogie w zakupie urządzenie.

W kategorii Cena/Jakość zwyciężył Epson Stylus CX3200. To najtańsze w teście urządzenie wielofunkcyjne jest także relatywnie tanie w eksploatacji.

Drukujemy fotografie

Część urządzeń w tym teście ma wbudowane czytniki kart pamięci. Dzięki nim, nawet przy braku połączenia z komputerem, możliwe jest wydrukowanie zdjęć zapisanych na karcie.

W Canon SmartBase MP700 Photo mamy możliwość wydrukowania indeksu zdjęć, a następnie wybrania zdjęcia lub grupy zdjęć do drukowania. Decydujemy też o wielkości odbitki, jakości druku oraz typie zastosowanego papieru. W tym zestawieniu za najłatwiejsze rozwiązanie druku

z karty trzeba jednak pochwalić firmę HP. Po umieszczeniu karty w czytniku drukujemy indeks. Jest on jednocześnie arkuszem, na którym zaznaczamy w odpowiednich polach żądane parametry druku zdjęć. Następnie kartkę indeksu kładziemy na skanerze urządzenia. Wybory użytkownika zostają odczytane przez urządzenie i precyzyjnie wykonane – nie musimy przedzierać się przez ustawienia menu.

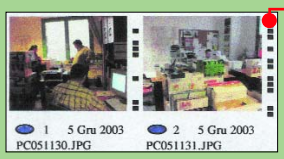

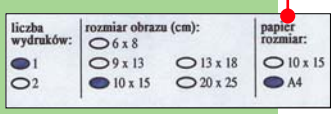

1. miejsce — Canon SmartBase MP700 Photo

ZWYCIĘZCA Komputer Świat JAKOŚĆ

Urządzenie Canona jest bardzo szybkie podczas drukowania zarówno materiałów czarno-białych, jak i kolorowych. Oddzielne zasobniki dla każdego koloru atramentu korzystnie wpływają na koszty eksploatacji, które są szczególnie atrakcyjne w wypadku wydruków czarno-białych. MP700 Photo potrafi drukować dokumenty bez marginesów. Trwałość wydruków na ścieranie jest bardzo dobra, a na działanie wilgoci – dobra. Podajnik drukarki mieści 150 arkuszy A4.

Wbudowany skaner odwzorowuje dokumenty z rozdzielczością optyczną 1200 dpi. Zaletą skanera Canona jest większy obszar skanowania niż u konkurencji. Możemy skanować dokumenty o maksymalnej długości 348 milimetrów.

SmartBase MP700 Photo wyglądem bardzo przypomina często stosowaną w biurach kserokopiarkę

Czas kopiowania dokumentu wynosi zaledwie 32 sekundy, ale na całostronicową kopię fotografii poczekamy ponad 3 minuty. Mamy też możliwość pomniejszania i powiększania kopiowanych dokumentów.

Naukę obsługi urządzenia ułatwia wzorowa instrukcja obsługi. Szkoda tylko, że modelu tego nie wyposażono w polski język komunikacji z użytkownikiem.

Wbudowany czytnik kart pamięci obsługuje standardy CompactFlash, SmartMedia, SecureDigital, MultiMediaCard, MemoryStick.

Największą wadą urządzenia Canona jest jego bardzo wysoka cena.

+
- szybkie drukowanie
- niskie koszty wydruku

–
- brak funkcji faksu
- wysoka cena

Jakość: dobra | Cena/Jakość: niedostateczna | Cena: 1990 zł

Do testu dostarczył: Canon Polska, tel. (022) 5723013 ➜ www.canon.pl

2. miejsce Epson Stylus CX5400

Zasobniki DURA-Brite zapewnią większą trwałość naszym wydrukom co potwierdziły testy Komputer ŚWIATA

Najnowsze urządzenie wielofunkcyjne firmy Epson wyposażone zostało w atramenty typu DURA-Brite. Są to atramenty pigmentowe, których zadaniem jest tworzenie wydruków bardziej odpornych na działanie światła, ścieranie czy kontakt z wilgocią. I istotnie, CX5400 ma najbardziej odporne wydruki w teście.

Niestety, przygotowanie urządzenia na potrzeby polskiego rynku jest słabe. Brak polskojęzycznego oprogramowania, menu obsługi urządzenia i drukowanej instrukcji obsługi jest sporym niedociągnięciem.

Pod względem kosztów eksploatacji Epson jest drugim, zaraz po Canon SmartBase MP700 Photo najoszczędniejszym urządzeniem w teście.

+
- niskie koszty wydruku
- bardzo odporne wydruki

–
- brak funkcji faksu

Jakość: dobra | Cena/Jakość: bardzo dobra | Cena: 887 zł

Do testu dostarczył: Epson, tel. 00800 4911301 ➜ www.epson.pl

3. miejsce HP psc 1350

Dzięki małym gabarytom psc 1350 z powodzeniem zastąpi nam domową drukarkę oraz skaner

Styliści HP wykonali dobrą pracę. Urządzenie jest proste w obsłudze i jednocześnie bardzo zgrabne – zmieści się na każdym biurku. Nie zajmie na nim więcej miejsca niż średniej wielkości drukarka. Bez podłączonego komputera psc 1350 możemy wykorzystać jako prostą kopiarkę oraz drukarkę do zdjęć cyfrowych. Urządzenie ma wbudowany czytnik kart pamięci, obsługujący standardy CompactFlash, SmartMedia, SecureDigital, MultiMediaCard, xD i MemoryStick. Standardowo drukujemy z wykorzystaniem czterech kolorów atramentu, ale możliwe jest też zastosowanie zasobnika foto, który instalujemy wymiennie z zasobnikiem czarnym. Koszt wydruku czarno-białego jest nawet akceptowalny, ale już wydruki kolorowe nie należą do tanich.

+
- małe, zgrabne wymiary
- wbudowany czytnik kart pamięci

–
- brak funkcji faksu
- wolne drukowanie zdjęć i grafiki

Jakość: dobra | Cena/Jakość: dobra | Cena: 828 zł

Do testu dostarczył: Hewlett-Packard Polska, tel. 0800 122622 ➜ www.hp.pl

4. miejsce Epson Stylus CX3200

ZWYCIĘZCA Komputer ŚWIAT CENA/JAKOŚĆ

Bez znajomości języków obcych trudno będzie obsłużyć menu tego urządzenia

Urządzenie może wykonać kopię dokumentu bez konieczności włączania peceta. Producent nie popisał się jednak w przygotowaniu produktu na rynek polski. Dołączone oprogramowanie zarządzające pracą Stylus CX3200 nie zostało przetłumaczone na język polski. Menu samego urządzenia także nie ma polskojęzycznej wersji. Co gorsza nie znajdziemy w pudełku drukowanej instrukcji w rodzimym języku. Dostępna jest ona wyłącznie na płycie CD.

CX3200 to dość hałaśliwy domownik – najgłośniejszy w teście.

Koszty wydruku czarno-białego są akceptowalne, ale znacznie gorzej jest w wypadku druku fotograficznego. Epson uzyskał tu jedynie ocenę dostateczną.

+
- najniższa w teście cena
- możliwość druku bez marginesów

–
- brak funkcji faksu

Jakość: dobra | Cena/Jakość: bardzo dobra | Cena: 739 zł

Do testu dostarczył: Epson, tel. 00800 4911301 ➜ www.epson.pl

4. miejsce Canon SmartBase MPC190

SmartBase MPC190 nie wyróżnia się niczym szczególnym. Szkoda, że producent zapomniał dodać do menu urządzenia obsługę języka polskiego

Pierwszym rozczarowaniem, na jakie natkniemy się podczas pracy, będzie brak polskojęzycznego menu w urządzeniu. Wszystkie komunikaty i polecenia wyświetlane są domyślnie w języku angielskim. Znawcy ościennych języków mogą za to wybrać na przykład rosyjski, czeski lub choćby węgierski. Taka polityka producenta wydaje się mało taktowna. Na szczęście instrukcja obsługi do SmartBase MPC190 dostępna jest w języku polskim.

Bez podłączonego komputera możemy wykonać kopię dokumentu. We współpracy z pecetem urządzenie pełni dodatkowo rolę drukarki i skanera.

Koszty wydruków czarno-białych można uznać za akceptowalne.

+
- szybkie drukowanie dokumentów czarno-białch

–
- brak funkcji faksu

Jakość: dobra | Cena/Jakość: dobra | Cena: 849 zł

Do testu dostarczył: Canon Polska, tel. (022) 5723013 ➜ www.canon.pl

6. miejsce Lexmark X6150

Urządzenie nie tylko skopiuje nam dokumenty, pozwoli także wysłać faks bez konieczności posiadania modemu

Urządzenie nie jest małe i zagarnie sporo miejsca na naszym biurku. Odwzajemni się jednak stylowym, eleganckim wyglądem. Lexmark pracuje poprawnie bez konieczności podłączania do komputera. W tym trybie pracy możemy kopiować dokumenty lub wysłać je faksem. Ułatwieniem w obsłudze faksu jest możliwość podłączenia słuchawki telefonicznej.

Tradycyjną wadą urządzeń Lexmarka jest brak polskojęzycznej drukowanej instrukcji. Znajdziemy ją na płycie CD-ROM. Jest to jednak spore niedopatrzenie w wypadku urządzenia pracującego także bez komputera.

Niestety, Lexmark X6170 jest urządzeniem kosztownym w eksploatacji – zarówno wydruki czarno-białe, jak i kolorowe są bardzo drogie.

+
- funkcja faksu

–
- wysokie koszty wydruku
- wolne drukowanie w kolorze

Jakość: dobra | Cena/Jakość: bardzo dobra | Cena: 799 zł

Do testu dostarczył: Lexmark Polska, tel. (012) 2901400 ➜ www.lexmark.pl

7. miejsce HP psc 2175

Czytnik kart pamięci pozwala na bezpośredni wydruk zdjęć lub odczyt oraz zapis danych na kartę z pozomu komputera

Jest to bardziej zaawansowany model spod znaku HP, który uczestniczy w tym teście. Potrafi bez włączonego komputera skopiować dokument oraz wydrukować zdjęcia z karty pamięci. Wbudowany czytnik obsługuje moduły CompactFlash, SecureDigital, MultiMediaCard, SmartMedia i MemoryStick. Szkoda, że nie możemy odczytać coraz bardziej popularnych kart xD.

Podstawowa obsługa urządzenia jest dość prosta, ale w trybie pracy bez komputera mamy do dyspozycji sporo przydatnych ustawień druku. Ich poprawna obsługa wymaga jednak nieco doświadczenia i wiedzy.

Wadą psc 2175 są wysokie koszty wydruku oraz dość głośna praca.

+
- wbudowany czytnik kart pamięci

–
- brak funkcji faksu
- wysokie koszty wydruku

Jakość: dobra | Cena/Jakość: mierna | Cena: 1149 zł

Do testu dostarczył: Hewlett-Packard Polska, tel. 0800 122622 ➜ www.hp.pl

Wskazówki do zwycięzcy testu w kategorii Cena/Jakość

Jak obsługiwać panel sterujący urządzenia wielofunkcyjnego Epson Stylus CX3200

Jako jedno z niewielu urządzeń w teście Epson Stylus CX3200 nie został wyposażony w polskojęzyczny panel sterujący. Jego obsługa może więc sprawić nieco więcej trudności niektórym użytkownikom. Komputer ŚWIAT pokaże, do czego służą przyciski na panelu sterującym.

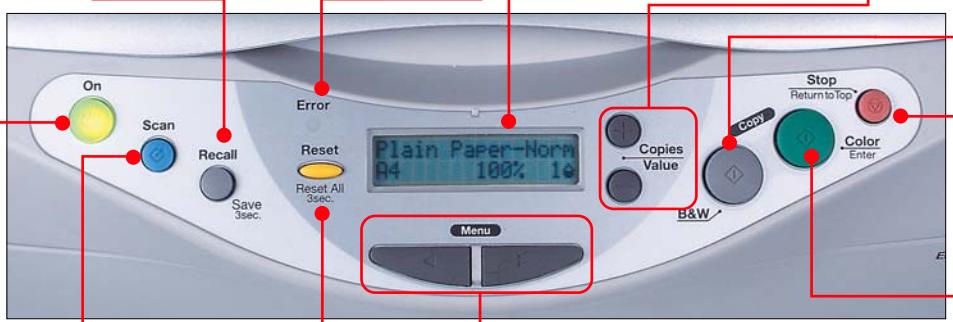

On

Włącznik zasilania urządzenia.

Naciśnięcie powoduje włączenie urządzenia, ponowne naciśnięcie – jego wyłączenie.

Praca urządzenia sygnalizowana jest świeceniem diody znajdującej się pod przyciskiem zasilania.

Scan

Przycisk aktywujący skanowanie. Funkcja skanowania wymaga aby urządzenie było podłączone do komputera i zainstalowane zostały sterowniki. Naciśnięcie powoduje automatyczne zeskanowanie dokumentu znajdującego się na szybie skanera.

Recall

Przywołuje zapamiętane uprzednio ustawienia kopiowania (powiększenie, liczba kopii, ustawienia nasycenia barw). Przytrzymanie przycisku przez 3 sekundy zapamiętuje wybrane ustawienie.

Reset

Kasuje wybrane aktualnie ustawienia. Przytrzymanie przycisku przez 3 sekundy powoduje skasowanie wszystkich ustawień i powrót do nastaw fabrycznych.

Error

Dioda sygnalizująca błąd działania urządzenia. Może to być na przykład zacięcie się papieru lub otwarcie obudowy urządzenia. Dodatkowy komunikat o rodzaju błędu przeczytamy na wyświetlaczu.

Menu

Przyciski służą do poruszania się po menu urządzenia, umożliwiają wybór poszczególnych opcji. Wybrane opcje pojawiają się na wyświetlaczu ciekłokrystalicznym LCD.

Zmiana wartości danej opcji odbywa się przyciskami Copies.

Copies

Przyciski umożliwiające zwiększenie lub zmniejszenie liczby kopii dokumentów oraz zmianę nastaw wybranych funkcji dostępnych w menu urządzenia.

B&W

Przycisk kopiowania dokumentów czarno-białych. Wciśnięcie powoduje skopiowanie dokumentu w odcieniach szarości.

Color

Przycisk kopiowania dokumentów kolorowych. Wciśnięcie powoduje skopiowanie dokumentu w kolorze.

Stop

Przycisk anulowania. Wciśnięcie powoduje przerwanie kopiowania dokumentu i wysunięcie aktualnie drukowanego arkusza papieru.

Urządzenia wielofunkcyjne

Wyniki testu	Waga	1. miejsce Canon SmartBase MP700 Photo 1200x4800/1200 atramentowa/USB 1.1	Ocena	2. miejsce Epson Stylus CX5400 1440x5760/1200 atramentowa/USB 1.1	Ocena	3. miejsce HP psc 1350 1200x4800/600 atramentowa/USB 1.1	Ocena	4. miejsce Epson Stylus CX3200 1440x5760/600 atramentowa/USB 1.1	Ocena
Serwis	**7%**		**3,57**		**3,43**		**3,57**		**3,43**
Okres gwarancji	3%	1 rok	3	1 rok	3	1 rok	3	1 rok	3
Sposób realizacji naprawy	2%	naprawa lub wymiana w serwisie	3	naprawa w serwisie	2	naprawa lub wymiana w serwisie	3	naprawa w serwisie	2
Telefon pomocy technicznej	1%	(022) 5723061	4	008004911299 (0,16 zł/min)	5	(022) 5666000	4	008004911299 (0,16 zł/min)	5
Strona WWW producenta	1%	www.canon.pl	6	www.epson.pl	6	www.hp.com.pl	6	www.epson.pl	6
Drukowanie czarno-białe	**21%**		**4,67**		**4,76**		**4,48**		**4,67**
Czas drukowania strony grafiki	2%	2 min 46 s	4	2 min 27 s	4	6 min 41 s	2	2 min 26 s	4
Czas drukowania strony tekstu	4%	15 s	6	15 s	6	20 s	6	14 s	6
Czas drukowania sześciu stron tekstu	2%	43 s	6	1 min 8 s	6	1 min 7 s	6	47 s	6
Zniekształcenia wydruku/wierność detali	2%	12,9%/64%	4	8,7%/68%	4	19,4%/73%	4	9%/71,5%	4
Wierność wydruku (odcienie szarości/grafika/foto)	5%	84,4%/75%/89%	4	88%/73,7%/82,9%	4	87,7%/76,9%/86,4%	4	90%/77,8%/79,4%	4
Jakość drukowanego tekstu	4%	dobra (80,4%)	4	dobra (78,3%)	4	dobra (80,2%)	4	dobra (76,6%)	4
Odporność wydruków na działanie światła	2%	duża	5	doskonała	6	duża	5	duża	5
Drukowanie kolorowe	**14%**		**4,43**		**4,14**		**3,57**		**4,29**
Czas drukowania strony grafiki	2%	2 min 46 s	4	7 min 5 s	2	6 min 34 s	2	3 min 37 s	4
Czas drukowania zdjęcia (18x24 cm)	2%	2 min 6 s	6	6 min 28 s	5	19 min 54 s	2	5 min 53 s	5
Zniekształcenia wydruku/wierność detali	3%	12,9%/68,3%	4	8,7%/71,2%	4	19,4%/75,9%	4	9%/74%	4
Wierność wydruku (kolory/grafika/foto)	5%	83,4%/79,2%/87,2%	4	75%/73,9%/84,1%	4	77,6%/78,8%/85,9%	4	72,6%/77,6%/84,3%	4
Odporność wydruków na działanie światła	2%	duża	5	doskonała	6	duża	5	duża	5
Skanowanie	**10%**		**4,00**		**4,00**		**4,20**		**4,50**
Szybkość skanowania dokumentu A4 300 dpi (stopnie szarości/kolor)	2%	13 s/1 min 29 s	4	22 s/42 s	5	16 s/50 s	5	22 s/44 s	5
Zniekształcenia obrazu/wierność detali	2%	14%/85%	5	24,2%/84, 8%	4	13%/77,5%	4	10,7%/81,2%	4
Wierność kolorów (obraz fotograficzny)	2%	75%	3	73,7%	3	79,9%	4	78,50%	4
Wierność tekstu (obraz czarno-biały)	3%	84,7%	4	81,2%	4	81,5%	4	85,90%	5
Obszar skanowania	1%	213,2 x 348 mm	4	216x298 mm	4	216,9x297,2 mm	4	216,2x297,8 mm	4
Faksowanie	**10%**		**1,00**		**1,00**		**1,00**		**1,00**
Czas wysyłania jednej strony	2%	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1
Czas odbierania jednej strony	2%	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1
Faks kolorowy/modem PC/obsługa faksu z poziomu PC	2%	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1
Zgodność z usługą faks na życzenie (wysyłanie/odbieranie)	1%	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1
Pamięć dla numerów telefonów	1%	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1
Pamięć dla przychodzących dokumentów	2%	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1	brak funkcji faksu	1
Kopiowanie	**7%**		**5,57**		**5,14**		**5,43**		**5,14**
Kopiowanie w kolorze/kopiowanie z książek i czasopism	3%	jest/jest	6	jest/jest	6	jest/jest	6	jest/jest	6
Maksymalne zmniejszenie/powiększenie	1%	25%/400%	6	25%/400%	6	50%/400%	5	25%/400%	6
Czas kopiowania strony tekstowej/fotografii	3%	32 s/3 min 6 s	5	39 s/7 min 54 s	4	30 s/5 min 36 s	5	44 s/7 min 33 s	4
Koszty eksploatacji	**12%**		**4,83**		**4,83**		**3,67**		**3,83**
Koszt wydruku strony tekstu	10%	15 groszy	5	21 groszy	5	29 groszy	4	33 grosze	4
Koszt wydruku foto	2%	5 złotych 18 groszy	4	6 złotych 98 groszy	4	7 złotych 87 groszy	2	7 złotych 36 groszy	3
Ochrona środowiska naturalnego	**8%**		**2,63**		**4,75**		**2,63**		**3,38**
Głośność pracy (kopiowanie)	1%	62 dBA	2	64 dBA	2	60 dBA	2	67 dBA	2
Pobór mocy (praca/czuwanie/wyłączony)	3%	18W/7W/6W	1	20W/11W/0W	4	13W/6W/5W	1	24W/11W/0W	3
Odporność na działanie wilgoci (działanie potu/działanie śliny)	4%	79%/74%	4	100%/100%	6	68%/62%	4	82%/65%	4
Obsługa	**7%**		**5,71**		**4,57**		**5,00**		**4,57**
Instalacja	1%	łatwa	5	łatwa	5	łatwa	5	łatwa	5
Instrukcja obsługi	2%	polska, wzorowa	6	polska, na CD	2	polska, wzorowa	6	polska, na CD	2
Obszar zadruku	2%	210x297 mm	6	210x297 mm	6	203x282 mm	5	210x297 mm	6
Wydruk bez marginesów (A4/10x15 cm)	1%	jest/jest	6	jest/jest	6	brak/jest	3	jest/jest	6
Instalacja zasobników z atramentem	1%	łatwa	5	łatwa	5	łatwa	5	łatwa	5
Inne	**4%**		**4,50**		**4,50**		**3,50**		**3,50**
Pojemność podajnika papieru (papier 80 g/m²)	2%	150 arkuszy	5	150 arkuszy	5	100 arkuszy	3	100 arkuszy	3
Maksymalna gramatura papieru	1%	270 g/m²	6	280 g/m²	6	236 g/m²	6	255 g/m²	6
Podajnik dokumentów	1%	podawanie ręczne	2	podawanie ręczne	2	podawanie ręczne	2	podawanie ręczne	2
Dołączone sterowniki		Windows 98/Me/2000/XP		Windows 98/Me/2000/XP		Windows 98/Me/2000/XP/MacOS		Windows 98/Me/2000/XP/MacOS	
Wymiary		44x34x59 cm		45x31,1x60,5 cm		42x17,5x40 cm		47x26,5x48 cm	
Ocena pośrednia	**100%**		**4,11**		**4,14**		**3,73**		**3,92**
Punkty dodatnie / ujemne		wbudowany czytnik kart pamięci +0,2 brak polskiego menu w urządzeniu -0,1		brak polskiego menu w urządzeniu -0,1		wbudowany czytnik pamięci +0,2 zewnętrzny zasilacz -0,1		brak polskiego menu w urządzeniu -0,1	
Ocena końcowa			**4,21**		**4,04**		**3,83**		**3,82**
Jakość		**dobra**		**dobra**		**dobra**		**dobra**	
Cena/Jakość		niedostateczna		bardzo dobra		dobra		bardzo dobra	
Cena		1990 zł		887 zł		828 zł		739 zł	
Cena/Jakość – wyliczenie		$1990/4,21^2 = 112,28$		$887/4,04^2 = 54,35$		$828/3,83^2 = 56,46$		$739/3,82^2 = 50,64$	

4. miejsce	
Canon	
SmartBase MPC190	
1200x2400/600	
atramentowa/USB 2.0	**Ocena**
	3,57
1 rok	3
naprawa lub wymiana w serwisie	3
(022) 5723061	4
www.canon.pl	6
	4,76
1 min 27 s	5
12 s	6
51 s	6
10%/75,6%	4
74,6%/72,4%/82,7%	4
dobra (80,9%)	4
duża	5
	4,14
5 min 8 s	3
3 min 47 s	5
10%/75,9%	4
77,9%/80,6%/82%	4
duża	5
	3,90
11 s/35 s	5
14,3%/81,2%	4
77,7%	4
67,1%	3
213,5x295,3 mm	4
	1,00
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
	5,57
jest/jest	6
25%/400%	6
38 s/3 min 24 s	5
	3,83
33 grosze	4
7 złotych 13 groszy	3
	2,63
64 dBA	2
14W/5W/5W	1
78%/73%	4
	5,71
łatwa	5
polska, wzorowa	6
210x297 mm	6
jest/jest	6
łatwa	5
	3,50
100 arkuszy	3
270 g/m²	6
podawanie ręczne	2
Windows 98/Me/2000/XP	
39,5x25,5x47 cm	
	3,92
brak polskiego menu w urządzeniu	-0,1
	3,82
dobra	
dobra	
849 zł	
849/3,82² = 58,18	

6. miejsce	
Lexmark	
X6150	
1200x4800/1200	
atramentowa/USB 2.0	**Ocena**
	3,71
1 rok	3
naprawa lub wymiana w serwisie	3
0801 305801	5
www.lexmark.pl	6
	4,43
2 min 52 s	4
11 s	6
44 s	6
15,1%/73,9%	4
75,1%/71,8%/71,1%	3
dobra (80,7%)	4
duża	5
	3,71
6 min 41 s	2
8 min 32 s	4
15,1%/79,8%	4
74,5%/76,9%/77,5%	4
dość duża	4
	4,30
20 s/31 s	5
18,6%/82,5%	4
73,3%	3
89,3%	5
216,6 x 297,7 mm	4
	4,90
30 s	5
31 s	5
jest/brak/jest	5
brak/brak	1
80/100	6
87 stron	6
	4,29
jest/jest	6
25%/400%	6
2 min 18 s/16 min 8 s	2
	2,00
48 groszy	2
10 złotych 1 grosz	2
	2,63
64 dBA	2
21W/12W/7W	1
70%/70%	4
	3,57
łatwa	5
polska na CD	2
203x282 mm	5
brak/brak	1
łatwa	5
	4,50
150 arkuszy	5
500 g/m²	6
podawanie ręczne	2
Windows 98/Me/2000/XP	
50,5x32,5x49 cm	
	3,81
	3,81
dobra	
bardzo dobra	
799 zł	
799/3,81² = 55,04	

7. miejsce	
HP	
psc 2175	
1200x2400/1200	
atramentowa/USB 1.1	**Ocena**
	3,57
1 rok	3
naprawa lub wymiana w serwisie	3
(022) 5666000	4
www.hp.com.pl	6
	4,38
6 min 5 s	2
22 s	6
1 min 30 s	6
24,2%/72,2%	3
85,9 %/77,7%/87,5%	4
dobra (79,1%)	4
duża	5
	3,64
6 min 9 s	2
6 min 59 s	4
24,2%/74,2%	3
77,6%/76,8%/83,6%	4
duża	5
	4,20
28 s/24 s	5
25,7%/83,7%	4
77,4%	4
84,2%	4
215,8x298 mm	4
	1,00
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
brak funkcji faksu	1
	5,00
jest/jest	6
50%/400%	5
1 min 16 s/7 min 15 s	4
	2,83
42 grosze	3
8 złotych 96 groszy	2
	2,63
63 dBA	2
24W/12W/7W	1
68%/62%	4
	5,00
łatwa	5
polska, wzorowa	6
203x283 mm	5
brak/jest	3
łatwa	5
	3,50
100 arkuszy	3
236 g/m²	6
podawanie ręczne	2
Windows 98/Me/2000/XP/MacOS	
45,5x22,5x40 cm	
	3,59
wbudowany czytnik pamięci	+0,2
	3,79
dobra	
mierna	
1149 zł	
1149/3,79² = 79,99	

Tak Komputer ŚWIAT testował urządzenia wielofunkcyjne

Urządzenia wielofunkcyjne są segmentem produktów, który dość szybko się rozwija i zajmuje coraz ważniejszą pozycję w ofercie producentów drukarek i skanerów. Komputer ŚWIAT postanowił przyjrzeć się bliżej ofercie tych produktów. W teście znalazło się siedem modeli głównych producentów – firm: Canon, Epson, HP i Lexmark.

Funkcjonalność, prostota obsługi, łatwość instalacji – te wszystkie parametry zostały sprawdzone w redakcyjnym laboratorium Komputer ŚWIATA

Jakość i wydajność

Urządzenie wielofunkcyjne w swojej podstawowej formie jest prostym połączeniem skanera płaskiego i drukarki w jednym opakowaniu. Dzięki temu otrzymujemy dodatkowo funkcję kopiarki dokumentów. Bardziej skomplikowane urządzenia mają także zintegrowane jeszcze inne funkcje. Może to być wbudowana funkcja faksu, czytnika kart pamięci, a w najdroższych modelach spotkamy też moduły sieciowe i inne.

Testowe pomiary są więc w wypadku tych modeli połączeniem testów jakościowych kilku różnych urządzeń. Tak więc zmierzona została jakość i szybkość drukowania, jakość skanowania, szybkość kopiowania, a także możliwości funkcjonalne wbudowanego faksu.

Kolejnym testem było określenie kosztów wydruku. Zastosowana została taka sama metodologia, jak w wypadku testu drukarek atramentowych. W testowej tabeli znalazły się wyniki kosztu druku strony tekstu i fotografii w formacie A4.

W wypadku drukarek atramentowych ważnym parametrem jest również trwałość wydruków. Komputer ŚWIAT jak zwykle sprawdził, czy są one wystarczająco odporne na działanie światła oraz wilgoci.

Środowisko naturalne

Należy też pamiętać o naszym środowisku naturalnym. Dlatego dodatkowym testom poddano pobór prądu oraz natężenie hałasu, jaki generują urządzenia wielofunkcyjne podczas pracy. Hałas mierzono w trakcie wykonywania operacji kopiowania.

Serwis

Ocena jakości serwisu to już tradycyjna pozycja w testach Komputer ŚWIATA. Sprawdzono okres gwarancji udzielanej na urządzenie, sposób realizacji ewentualnej naprawy oraz jakość telefonu pomocy technicznej i zawartość strony WWW producenta urządzenia.

Cena/Jakość

Wynik w tej kategorii powstaje poprzez podzielenie ceny urządzenia przez podniesioną do kwadratu ocenę uzyskaną w kategorii Jakość. Na podstawie współczynników Cena/Jakość uzyskanych dla wszystkich testowanych urządzeń obliczana jest skala, na podstawie której przydzielane są oceny w tej kategorii. Tak wygląda skala dla tego testu urządzeń wielofunkcyjnych.

celująca	poniżej 44,47
bardzo dobra	od 44,47 do 55,58
dobra	od 55,59 do 66,70
dostateczna	od 66,71 do 77,81
mierna	od 77,82 do 88,94
niedostateczna	powyżej 88,94

Z żaby w księżniczkę

Każdy czasami ma ochotę zmienić się w kogoś zupełnie innego. Dzięki Cosmopolitan Virtual Makeover 3 możemy zmienić nasz wygląd nie do poznania

Zanim pójdziemy do fryzjera sprawić sobie fryzurę w stylu neopunk albo wyjdziemy na ulicę w krzykliwym makijażu, możemy zobaczyć efekt zawczasu. Trzecia już edycja popularnego programu Cosmopolitan Virtual Makeover jest źródłem doskonałej rozrywki – dziesiątki nowych fryzur, makijaże, dodatki, kapelusze, a także mnóstwo porad dotyczących stylu i urody.

Cosmopolitan Virtual Makeover to godziny dobrej zabawy ze zdjęciami własnymi lub znajomych. Program wymaga jeszcze ulepszeń, szczególnie przy bardziej szczegółowych czynnościach, jak nakładanie makijażu. Jednak niewątpliwie może być pomocnym narzędziem przy wyborze nowej fryzury. Z programu mogą korzystać nie tylko panie. W Virtual Makeover 3 również panowie znajdą ogromny wybór męskich fryzur.

Niestety, program sprzedawany jest w wersji angielskiej, co może nastręczyć trudności w jego obsłudze osobom, które nie znają tego języka. Komputer ŚWIAT pokaże, jak poradzić sobie z najważniejszymi funkcjami Virtual Makeover 3.

Instalacja

1 Wkładamy płytę z programem do napędu CD-ROM. Po odczytaniu płyty przez komputer wyświetla się okno instalacyjne. Klikamy na Next >.

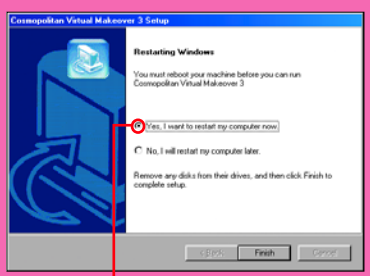

2 W kolejnym oknie klikamy na Yes, w następnych oknach znowu na Next >. Aby program zaczął działać, konieczne jest zrestartowanie komputera. W ostatnim oknie zaznaczamy polecenie , a następnie klikamy na Finish.

3 Program nie będzie działał bez umieszczonej w napędzie płyty. Aby uruchomić Virtual Makeover, klikamy na Start, następnie na Programy, wybieramy kolejno polecenia Virtual Makeover 3 oraz Cosmopolitan, a wreszcie Cosmopolitan Virtual Makeover 3.

4 Otwiera się główne okno programu . Jednocześnie z nim otwiera się okno logowania.

5 Po wpisaniu swojego imienia lub nicka klikamy na .

Przygotowujemy się do zmian

Zanim rozpoczniemy tworzenie naszego nowego wizerunku, musimy przygotować odpowiednie zdjęcie. Najłatwiej będzie zrobić sobie nową fotkę – specjalnie na użytek programu. Powinno to być zdjęcie samej twarzy ze wzrokiem skierowanym w obiektyw aparatu. Jeżeli mamy bujną czuprynę, trzeba włosy przygładzić lub zebrać opaską.

Fotkę należy zapisać na dysku twardym komputera, skąd później będzie można przekopiować ją do programu.

1 Dokonujemy wyboru przygotowanego wcześniej zdjęcia i klikamy na Next.

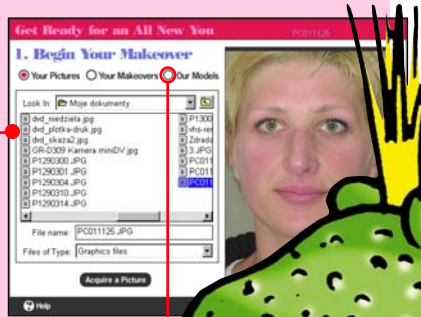

2 W kolejnym oknie za pomocą dostępnych narzędzi dopasowujemy rozmiar zdjęcia do szablonu, potem klikamy na . Możemy też skorzystać z gotowych zdjęć modelek. Klikamy na i dokonujemy wyboru zdjęcia. Nie musimy już dopasowywać go do szablonu, klikamy po prostu na Next.

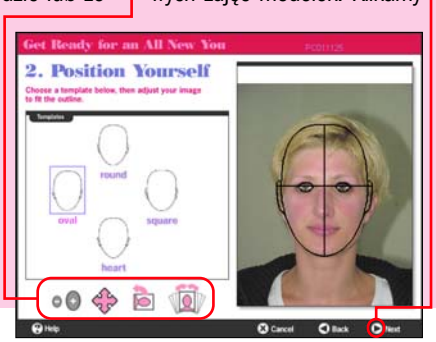

RYS.: J. KRZĘTOWSKI

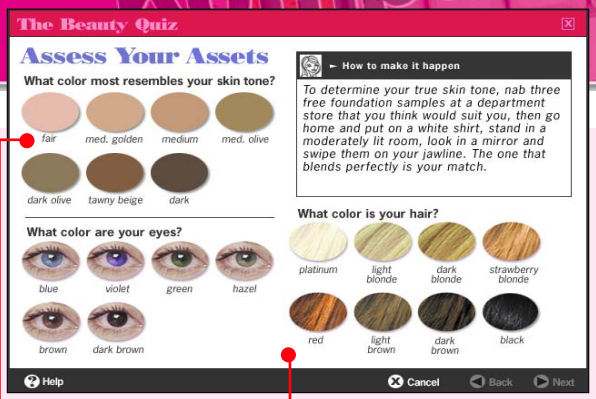

Co z ciebie za typ?

Po wyborze zdjęcia w kolejnych oknach określamy nasz typ skóry, kolor oczu i włosów, ulubioną kolorystykę ubrań. W każdym z trzech kolejno pojawiających się okien ● klikamy na wybrane odpowiedzi ●. Po zaznaczeniu odpowiedzi klikamy na Next. W nowym oknie znajdziemy wskazówki z ogólnymi poradami dotyczącymi makijażu i dbania o urodę ●. Po zapoznaniu się z poradami zamykamy okno. Kolejny etap to dokładniejszy test, w którym określamy, jaki typ urody reprezentujemy. W teście także dostaniemy wskazówki, jak dbać o piękny wygląd. Możemy jednak zrezygnować z robienia testu, klikając w nowym oknie na ●, i przystąpić od razu do eksperymentów z wyglądem.

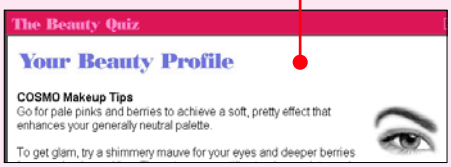

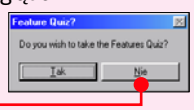

1 W głównym oknie programu klikamy na ● i wybieramy ●.

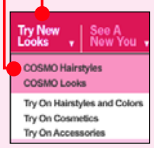

2 Wyświetla się nowe okno z dziesiątkami fryzur ●, z których możemy wybrać odpowiednią dla nas. Może się zdarzyć, że fryzura, którą postanowimy wypróbować, nie będzie pasować rozmiarami do twarzy ●. Wtedy należy ją dopasować, korzystając z ikon zmniejszania lub powiększania ●, oraz przesuwając fryzurę kursorem myszki w odpowiednie miejsce. Jeżeli chcemy usunąć dokonaną zmianę, klikamy na ●, lub na ●, aby cofnąć się o krok. Nowością w programie jest możliwość obejrzenia fryzury w trzech wymiarach. Aby zobaczyć, jak nowa fryzura będzie wyglądała z przodu lub z tyłu, klikamy na ●. Nie przy wszystkich fryzurach przycisk jest aktywny, tylko niektóre są w wersji 3D.

3 Jeżeli chcemy wypróbować więcej fryzur w różnych kolorach, klikamy na ●.

Cosmopolitan Virtual Makeover 3
Dystrybucja:
Play, tel. (022) 8325430,
➜ www.play.com.pl cena: 29 zł
Wymagania:
Windows 95/98/ME/XP/NT 4/2000, P 200 lub wyższy, 4x CD-ROM, 32 MB RAM

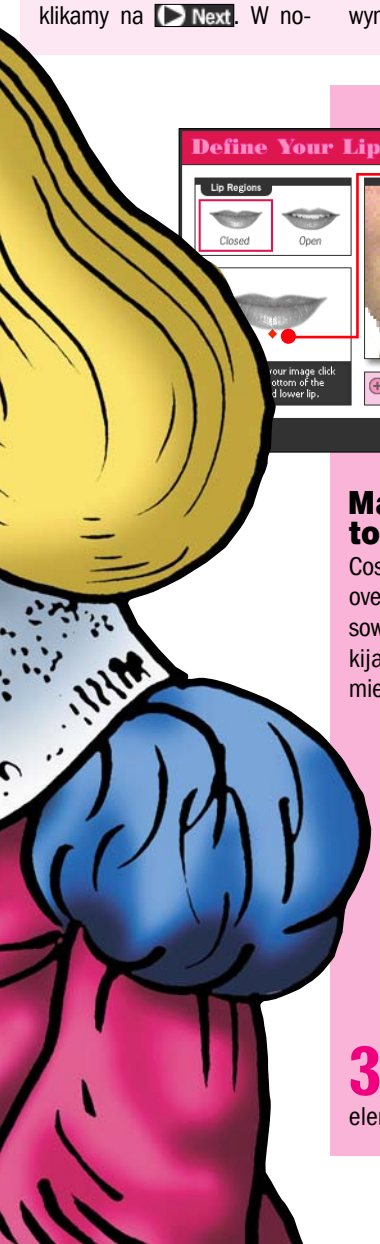

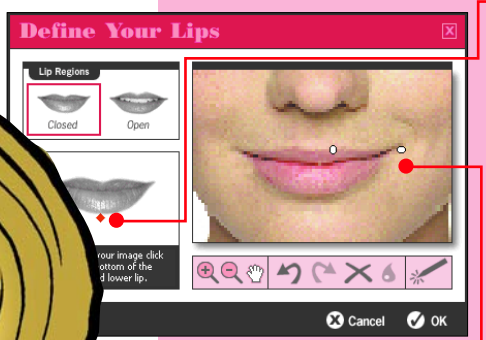

Zaznaczamy kliknięciem miejsca odpowiadające dokładnie punktom wskazanym w mniejszym oknie ●.

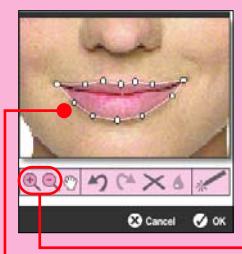

Rysunek możemy poprawić, przesuwając kursorem kolejne punkty tak, aby stanowiły dokładny obrys danej części twarzy ●. Jeżeli chcemy powiększyć lub zmniejszyć zdjęcie, klikamy na ikony ●.

Pomoc po polsku

Wielkim ułatwieniem dla nieznających języka angielskiego jest polska pomoc. Aby skorzystać z pomocy, klikamy na ● w głównym oknie programu, a następnie klikamy lewym przyciskiem myszy na polecenie ●. Otwiera się okno ze spisem wszystkich zagadnień ●.

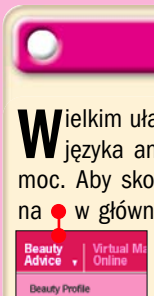

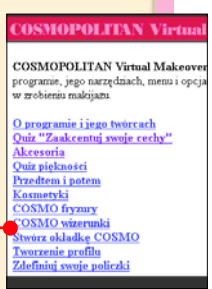

Makijaż to podstawa

Cosmopolitan Virtual Makeover pozwala także na dopasowanie odpowiedniego makijażu. Tutaj jednak trzeba mieć bardzo wprawną rękę.

1 Ponownie wybieramy ●, Try New Looks a z niego COSMO Looks.

2 W nowym oknie klikamy na ●.

3 Następnie musimy dokładnie wskazać zarys elementów naszej twarzy ●.

4 Teraz możemy już bawić się w robienie makijażu. Możemy nakładać zarówno gotowe zestawy ● lub samodzielnie zrobić makijaż ●. Jeżeli chcemy zapisać zmiany, klikamy na Save.

5 Aby zobaczyć ostateczny efekt naszych wysiłków, klikamy na ● w głównym oknie programu i wybieramy Get-the-Look.

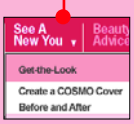

Rada Komputer ŚWIATA

Robienie makijażu nie jest proste, zazwyczaj efekt wygląda dość mizernie. Należy bardzo dokładnie określić zarysy twarzy, ponieważ zgodnie z nimi nakładany jest później makijaż.

A oto efekt redakcyjnej zabawy programem ●.

Menedżery pobierania plików

Co to właściwie jest...

01 przeglądarka stron WWW
Program, który umożliwia wyświetlanie na ekranie zawartości stron WWW. Większość przeglądarek stron WWW to obecnie freeware – można je za darmo ściągnąć z internetu. W systemy operacyjne, takie jak Mac-OS czy Windows, przeglądarki są już wbudowane i nie trzeba ich ściągać.

02 serwer
Program (często zwany sieciowym systemem operacyjnym), który świadczy usługi klientom w sieci komputerowej. Serwer może udostępniać pliki, drukarki, obsługiwać logowanie się użytkowników, oferować im dostęp do internetu.

03 transfer danych
Przesyłanie (na przykład plików) z internetu do komputera. Szybkość transferu wyrażana jest w kilobitach na sekundę (kbps lub kb/s) lub w megabitach na sekundę (Mbps lub Mb/s).

04 baner reklamowy
Reklama w formie graficznej. Po kliknięciu na nią użytkownik zostaje przeniesiony na stronę WWW reklamodawcy.

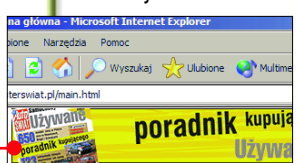

05 zasobnik systemowy
Ang. system tray. Obszar w prawej części paska zadań, w którym niektóre programy lub aplikacje systemowe (na przykład Data/Godzina czy Harmonogram zadań) umieszczają swoje ikony.

FOT.: AGE/EAST NEWS/montaż Komputer ŚWIAT

Drogowskaz

Do pomocy 32
Pobieramy i instalujemy FlashGet 33
Uruchamiamy i konfigurujemy FlashGet 33
Pobieramy pliki ze stron WWW 33
Jak sprawnie zarządzać pobranymi plikami 34
Rozdzielamy transfer między FlashGet a inne programy 34
Zastosowanie opcji FlashGeta 35

Do pomocy

Internet Explorer podczas ściągania plików z internetu niczym wysłużony garbus potrzebuje solidnego wsparcia. Z pomocą przychodzą niezastąpione menedżery pobierania

Internet to przede wszystkim zbiór setek tysięcy plików muzycznych, zdjęć, gier, filmów, które możemy pobrać do naszego komputera. Zazwyczaj korzystamy wtedy z zainstalowanej standardowo w systemie operacyjnym 01 **przeglądarki stron WWW**, na przykład z Internet Explorera. Jest to sposób mało wygodny, a co najgorsze bardzo zawodny. Pewnie nieraz zdarzyło nam się, że komputer podczas pobierania szczególnie dużych plików nagle stracił połączenie z 02 **serwerem** bądź też po prostu w gniazdku zabrakło prądu. W takim wypadku trzeba zaczynać żmudne pobieranie od początku, tracąc czas, pieniądze oraz sporo nerwów.

Z pomocą przychodzą nam specjalne programy wspomagające proces ściągania plików z internetu. Zainstalowana aplikacja automatycznie wznawia każde zerwane połączenie i pobiera plik tak długo, aż w całości znajdzie się on w naszym komputerze. A co najważniejsze, jeżeli pozwala na to serwer, z którego pobieramy plik, program nie zaczyna ściągania od początku, ale zawsze od miejsca, w którym nastąpiło przerwanie 03 **transferu**.

To nie jedyne zalety menedżerów pobierania. Potrafią one także na czas ściągania dzielić plik na kilka części – tak jakby był on kopiowany do naszego komputera przez kilka programów jednocześnie. Ponadto tego typu aplikacje mogą automatycznie nawiązywać połączenie o wyznaczonej przez nas godzinie, a po wykonaniu zleconych zadań rozłączać komputer z internetem, a nawet go wyłączać. Nie musimy więc siedzieć i czekać, aż plik zostanie ściągnięty.

Komputer ŚWIAT pokaże na przykładzie darmowego programu FlashGet (zwycięzcy ankiety ze strony WWW Komputer ŚWIATA), jak skonfigurować aplikację i jak pobierać za jej pomocą pliki z internetu. Poznamy także kilka praktycznych wskazówek, jak sprawnie i wygodnie obsługiwać program.

Inne programy do pobierania

Download Accelerator
Niezbędnik 4/02
Darmowy program wspomagający pobieranie plików z internetu. Niestety, dostępny jest tylko w angielskiej wersji językowej.
➜ www.speedbit.com

GetRight
Niezbędnik 1/03
Darmowy menedżer pobierania. Aplikacja ma bardzo podobne funkcje jak programy FlashGet i Download Accelerator. GetRight jest dostępny po polsku.
➜ www.getright.com

Ostatnia misja Explorera

Pobieramy i instalujemy FlashGet

Program FlashGet możemy zainstalować z płyty Niezbędnika (3/03), a jeżeli jej nie mamy, darmową wersję aplikacji znajdziemy także w internecie. Komputer ŚWIAT pokaże, skąd pobrać i jak zainstalować FlashGet.

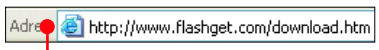

1 Zaczynamy od połączenia się z internetem i uruchomienia przeglądarki stron WWW. Następnie w przeglądarce wpisujemy adres. Na wyświetlonej stronie producenta programu klikamy na łącze FlashGet 1.40 (1729K).

2 Otwiera się okno pobierania. Klikamy na Zapisz i wybieramy folder, w którym program ma być zapisany. W naszym wypadku klikamy na Pulpit i jeszcze raz na przycisk Zapisz. Pobieranie pliku przy połączeniu modemowym trwa około 5 minut.

3 Gdy pobieranie zostanie ukończone, odnajdujemy na pulpicie ikonę i klikamy na nią. Program automatycznie rozpoczyna instalację.

4 W dwóch oknach, które pojawiają się na ekranie, klikamy na Next. Akceptujemy umowę licencyjną, wybierając I Agree, i ponownie kolejno trzy razy klikamy na Next. Instalację kończymy za pomocą przycisku Finish.

Reklamy we FlashGecie

Dostępna darmowa wersja FlashGeta wyświetla w głównym oknie aplikacji 04 banery reklamowe. Nie są one uciążliwe i nie przeszkadzają w pracy. Jeżeli jednak chcemy, aby bezpowrotnie znikły z programu, musimy go zarejestrować, wpłacając na konto producenta równowartość 130 złotych.

Pierwszy start błyskawicy

Uruchamiamy i konfigurujemy FlashGet

Pobraliśmy FlashGet i zainstalowaliśmy go w naszym komputerze. Możemy uruchomić program. Zanim jednak zaczniemy pobierać pliki z internetu, warto dowiedzieć się, jak obsługiwać aplikację i odpowiednio ją skonfigurować.

1 FlashGet uruchamiamy, klikając dwukrotnie na ikonę umieszczoną na pulpicie. Na ekranie pojawia się główne okno programu. Dodatkowo ikona aplikacji zostaje umieszczona w 05 **zasobniku systemowym**.

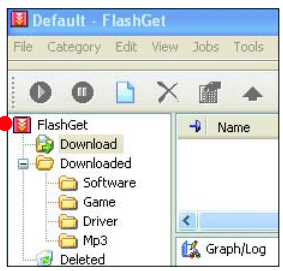

2 Od tej chwili nie zamkniemy już programu FlashGet, klikając na przycisk lub też na Default - FlashGet w pasku zadań i na Zamknij, lecz zminimalizujemy go do zasobnika. Dzięki temu aplikacja cały czas będzie gotowa do pracy i nie wyłączymy jej przypadkowo. Aby wyłączyć FlashGet, klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę w zasobniku systemowym i potem na Zamknij Alt+F4.

Rada Komputer ŚWIATA

Pierwszą rzeczą, jaką robimy w programie, jest włączenie polskiej wersji językowej. W głównym oknie aplikacji klikamy na View, a następnie na Language i z rozwiniętej listy wybieramy kliknięciem Polish.

3 Dodatkowo na pulpicie pojawia się ekran monitorujący działanie programu – jest to tak zwana strefa zrzutu. Podczas ściągania pliku ekran zmienia wygląd i pokazuje w procentach przebieg pobierania, aktualny transfer, a także służy do ściągania plików metodą przeciągnij i upuść (patrz wskazówka – Jak ściągać). Ponadto klikając dwukrotnie na strefę zrzutu, możemy otworzyć główne okno programu.

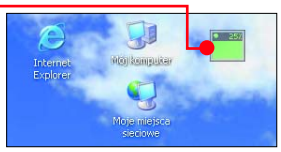

Sprawdzamy konfigurację

1 Na początek musimy sprawdzić, czy zainstalowany program jest odpowiednio skonfigurowany. Klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę w zasobniku i wybieramy z listy Opcje...

2 Następnie klikamy na zakładkę Monitorowanie i upewniamy się, że opcje zaznaczone są tak jak na obrazku. Program automatycznie będzie przechwytywał kliknięcia w przeglądarce, przenosił pliki do swojego ekranu roboczego oraz rozpoczynał ściąganie.

3 Warto jeszcze jak najlepiej zabezpieczyć się przed nagłą utratą zasilania bądź zawieszeniem się systemu operacyjnego. Klikamy na przycisk Ogólne i upewniamy się, że pola są zaznaczone.

4 Następnie w oknie wpisujemy wartość 1, a w oknie niżej 16. Program będzie częściej zapisywał ściągane części plików na dysku w naszym komputerze. Dzięki temu nawet gdy trzeba będzie nagle zamknąć system, niewiele stracimy. Okno zamykamy, klikając na OK.

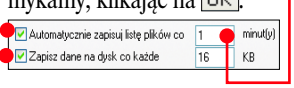

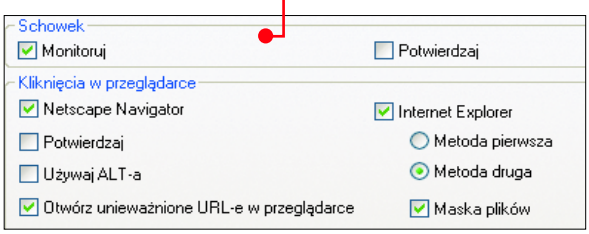

Jak ściągać

Pobieramy pliki ze stron WWW

Do tej pory, aby zapisać plik, klikaliśmy w przeglądarce na interesujące nas łącze, a następnie wybieraliśmy folder docelowy w oknie dialogowym. Zobaczmy, jak pobiera się plik za pomocą programu FlashGet.

Metoda detekcji kliknięć w przeglądarce

1 Otwieramy stronę WWW, na której znajdują się interesujące nas dane. Następnie klikamy na łącze prowadzące do pliku, na przykład.

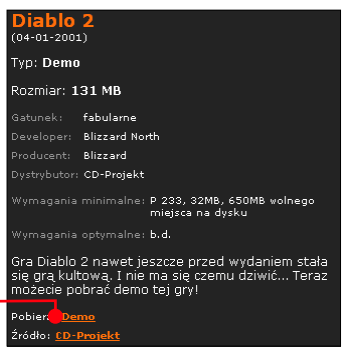

2 FlashGet automatycznie przerzuca adres do okna roboczego i rozpoczyna ściąganie. Dodatkowo FlashGet dzieli plik na kilka części i każdą z nich pobiera osobno. Dzięki temu dane są pobierane szybciej. O zaawansowaniu pobierania poszczególnych części pliku informują nas zmieniające się kolory kulek na wykresie ściągania.

Pobierz za pomocą FlashGeta

Jeżeli wykonujemy wskazówkę 1, a nasza przeglądarka z uporem próbuje wyręczyć zainstalowany w naszym komputerze FlashGet, może to oznaczać, że łącze nie prowadzi bezpośrednio do pliku, który chcemy pobrać. Nic nie szkodzi, jest na szczęście jeszcze inna metoda pobierania.

1 Klikamy na łącze Pobierz: Demo prawym przyciskiem myszy i z rozwiniętej listy wybieramy Ściągnij przy pomocy FlashGet'a. Na ekranie monitora pojawia

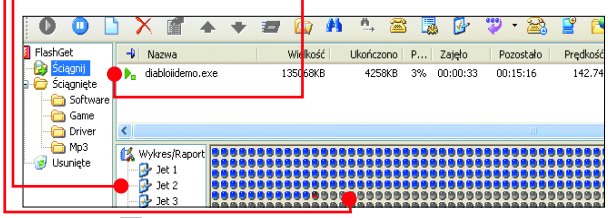

Szary kolor kulki oznacza, że ta część pliku nie jest jeszcze ściągana, czerwony – że jest aktualnie ściągana, a niebieski – że została już zapisana w komputerze

Menedżery pobierania plików

się okno pobierania. Widzimy między innymi adres, z którego plik zostanie pobrany, a także nazwę folderu, w którym zostanie zapisany.

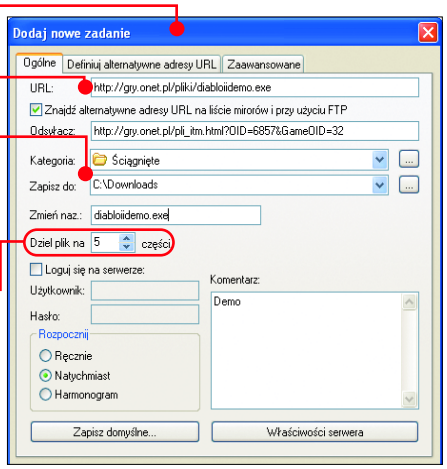

2 Dodatkowo określamy, na ile części program będzie dzielił pobierany plik, wpisujemy w pole wartość od 1 do 10. Komputer ŚWIAT radzi, aby przy połączeniach modemowych wpisać wartość 2. Klikając na przycisk OK, zamykamy okno i tym samym uzyskujemy efekt jak w punkcie 1.

Przeciągnij i upuść

Innym bardzo wygodnym sposobem pobierania plików jest metoda przeciągnij i upuść. Polega ona na przeciągnięciu odnośnika do pliku do wspomnianej wcześniej strefy zrzutu – okno jest cały czas widoczne na wierzchu, nad oknami innych programów.

1 Na otwartej stronie WWW naprowadzamy kursor na łącze do pliku Pobierz: Demo. Następnie klikamy na nie i przytrzymując przycisk myszy, przesuwamy kursor do strefy zrzutu i zwalniamy przycisk. Wywołujemy w ten sposób takie samo okno pobierania jak w punkcie 1.

Hurtowe pobieranie

FlashGet możemy wykorzystywać nie tylko do pobierania pojedynczych plików, ale także do ściągania wszystkiego, co jest dostępne na interesującej nas stronie – na przykład dużej kolekcji zdjęć.

1 Klikamy prawym przyciskiem myszy na zdjęcie lub jedno z aktywnych łącz na stronie Pobierz: Demo. Następnie wybieramy kliknięciem Ściągnij wszystko przy pomocy FlashGet'a. FlashGet wykrywa na stronie wszystkie łącza do programów, zdjęć, plików muzycznych.

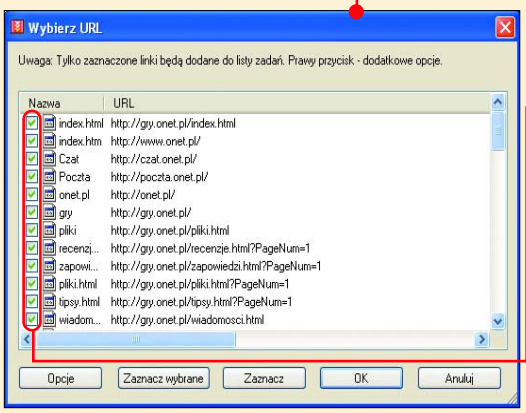

2 Następnie w wywołanym oknie wybieramy, które pliki mają zostać pobrane. W tym celu usuwamy lub dodajemy zaznaczenia obok opisów i klikamy na OK.

3 Pojawia się dobrze nam znane z poprzednich wskazówek okno pobierania – klikamy na przycisk OK.

Wszystko na swoim miejscu

Jak sprawnie zarządzać pobranymi plikami

Lubimy, gdy zapisane w naszym komputerze pliki są uporządkowane tak, by w każdej chwili mieć do nich dostęp i wiedzieć, gdzie co się znajduje. Komputer ŚWIAT pokaże, jak za pomocą programu FlashGet można łatwo zarządzać pobranymi plikami.

1 Wszystkie ściągnięte przez nas dane są standardowo zapisywane w stworzonym przez program folderze. Dostęp do niego uzyskujemy, klikając na Start, Mój komputer, Dysk lokalny (C:) i na Downloads.

2 Wgląd do pobranych plików mamy także w programie FlashGet. Klikamy na, obok pojawia się lista wszystkich ściągniętych przez nas danych i podstawowe informacje o nich. Na przykład wielkość pobranego pliku.

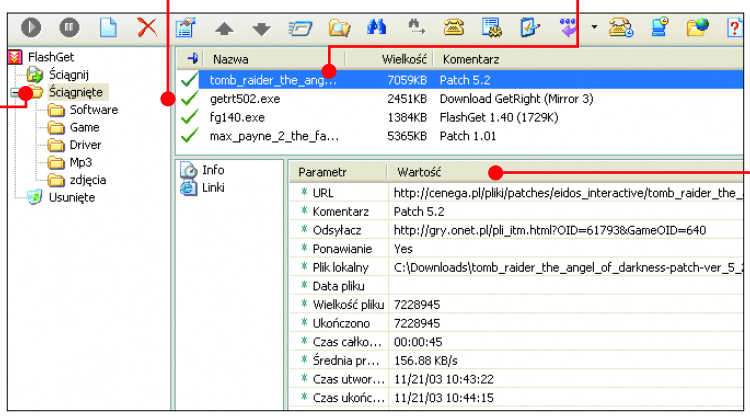

3 Pobrane pliki możemy dowolnie kopiować do różnych folderów. Klikamy na nazwę, a następnie metodą przeciągnij i upuść umieszczamy plik w folderze wybranej kategorii i klikamy na OK.

Rada Komputer ŚWIATA

Obok standardowo utworzonych przez program katalogów możemy dodawać również własne. Klikamy prawym przyciskiem myszy na i wybieramy Nowa kategoria... W pole wpisujemy nazwę tworzonej kategorii i klikamy na OK. Nowy folder pojawia się na liście.

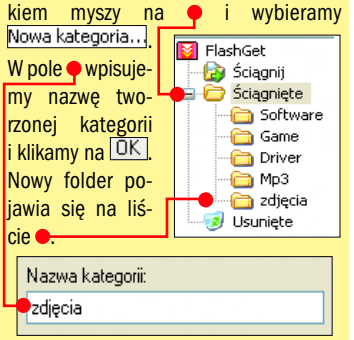

Niech będzie sprawiedliwie

Rozdzielamy transfer między FlashGet a inne programy

Oczekując na pobranie plików, możemy sobie umilać czas, na przykład przeglądając strony WWW. Tylko jak rozdzielić transfer, żeby ściąganie danych nie pochłonęło całej przepustowości naszego łącza? Na szczęście program FlashGet pozwala dowolnie nim gospodarować.

1 Klikamy na i wybieramy z listy Użytkownika. Następnie klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę w zasobniku i wybieramy kolejno Opcje... i Połączenie.

2 W wywołanym oknie klikamy na przycisk i z rozwiniętej listy wybieramy parametry naszego łącza. Okno zamykamy, klikając na przycisk OK.

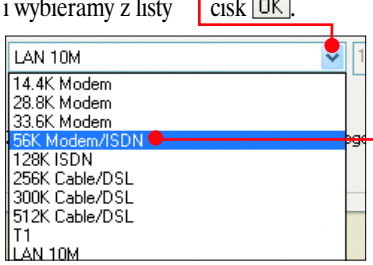

3 Teraz za pomocą suwaka, znajdującego się w prawym dolnym rogu okna aplikacji, możemy ustalić, jaka część transferu będzie przeznaczona na pobieranie plików przez program FlashGet. Reszta będzie mogła być wykorzystywana przez nas w dowolny sposób. Przesuwając, zmniejszamy lub zwiększamy wartość w oknie. Komputer ŚWIAT radzi, aby suwak u osób korzystających z modemu ustawiony był dokładnie na środku. Zapewnia to najlepsze zagospodarowanie łącza.

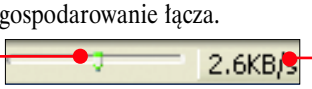

Do czego to służy

Zastosowanie opcji FlashGeta

FlashGet ma mnóstwo bardzo pożytecznych i ciekawych funkcji. Warto zapoznać się z nimi trochę dokładniej. Dzięki temu ściąganie plików stanie się jeszcze wygodniejsze oraz bardziej zautomatyzowane. Komputer ŚWIAT objaśni, do czego służą poszczególne przyciski w menu głównym aplikacji FlashGet.

Rozpoczęcie ściągania nowego pliku	Dostęp do wszystkich opcji programu
Ponowne rozpoczęcie ściągania zaznaczonego pliku/plików	Ograniczenie prędkości ściągania jak we wskazówce Niech będzie sprawiedliwie
Zatrzymanie ściągania zaznaczonego pliku/plików	Rozłączanie z internetem po ukończeniu pobierania
Anulowanie ściągania zaznaczonego pliku	Wyłączanie peceta po ukończeniu pobierania plików
Uruchamianie wyszukiwarki plików na liście	Właściwości zaznaczonego pliku
Łączenie lub rozłączanie komputera z internetem	Wyjście/zakończenie pracy z programem

Rada Komputer ŚWIATA

Na stronie producenta dostępna jest polska wersja językowa instrukcji programu FlashGet. Jeżeli chcemy jeszcze dokładniej zapoznać się z możliwościami programu, możemy ją pobrać.

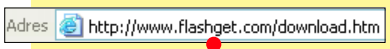

1 W oknie przeglądarki wpisujemy adres i korzystając z FlashGeta, pobieramy plik.

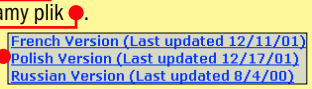

2 Po zakończeniu pobierania klikamy na ikonę. Na ekranie zostaje otwarta szczegółowa instrukcja programu. Klikając na poszczególne łącza, uzyskujemy interesujące nas informacje.

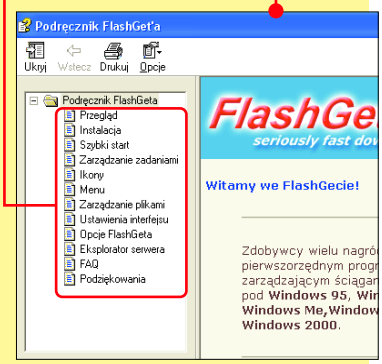

Rada dla modemowców

Jak automatycznie wznawiać zerwane połączenia z numerem dostępowym

Posiadacze modemu mogą ustawić FlashGet tak, aby automatycznie wznawiał zerwane połączenia z numerem dostępowym. Komputer ŚWIAT pokaże, jak to zrobić na przykładzie połączenia z TP.

1 Klikamy prawym przyciskiem myszy na ikonę programu w zasobniku i wybieramy z listy Opcje... Następnie klikamy na zakładkę Wybieranie numeru i wybieramy z listy.

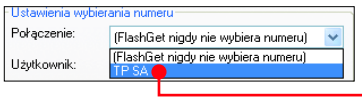

2 Niżej w okna wpisujemy standardową nazwę użytkownika i hasło (w TP takie samo jak nazwa użytkownika). Dodajemy zaznaczenie Łącz ponownie w razie rozłączenia.

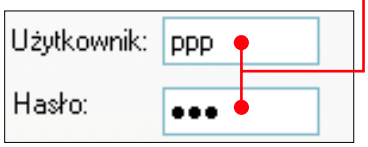

3 Możemy jeszcze polecić aplikacji, aby rozłączała komputer z internetem po wykonaniu wszystkich zadań. W tym celu umieszczamy zaznaczenie w polu przy opcji Rozłącz gdy wszystko zrobione. Okno zamykamy, klikając na OK. Teraz proces pobierania stał się bardziej zautomatyzowany – program FlashGet sam będzie wznawiał połączenia, a po zakończeniu ściągania plików rozłączy komputer z internetem.

FOT.: STONE/FMP/montaż Komputer ŚWIAT

Skatalogowana witryna

Jak sprawić, by nasza witryna stała się popularna? Na pewno warto dodać informację o niej do katalogów stron internetowych. Komputer ŚWIAT pokaże, jak to zrobić, na przykładzie katalogu portali WP i Onetu

Aby stronę odwiedzało wielu internautów, nie zawsze wystarczy, że jest interesująca i ładnie zaprojektowana. Potencjalni goście muszą o niej wiedzieć. Powinniśmy więc sprawić, by osoby zainteresowane tematami poruszanymi na naszej witrynie mogły ją szybko i łatwo znaleźć. Najlepszą metodą ułatwienia internautom dotarcia do naszej strony jest dodanie jej do internetowych katalogów stron WWW. W Polsce najpopularniejsze katalogi prowadzą portale Wirtualna Polska oraz Onet. Umożliwiają one poszukiwanie interesującej nas witryny pod kątem kategorii, do której została przypisana, a także za pomocą wyszukiwarki. Komputer ŚWIAT pokaże, jak dodać stronę do obu wymienionych katalogów.

Katalog WP

Katalog stron internetowych portalu Wirtualna Polska znajduje się pod adresem →❶. Możemy w nim przeglądać witryny pogrupowane w różne kategorie oraz wyszukiwać je za pomocą wyszukiwarki. Komputer ŚWIAT pokaże, jak do tego katalogu dodać własną witrynę.

1 Klikamy na odnośnik, co powoduje otwarcie strony formularza rejestracyjnego.

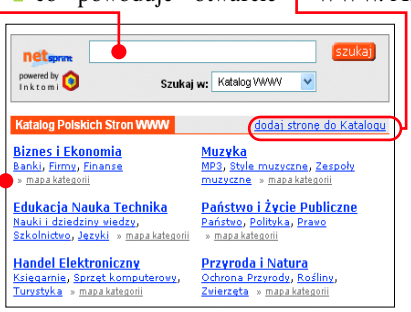

2 W polu umieszczamy adres naszej witryny, który w przypadku odnalezienia strony przez internautę pojawi się w miejscu.

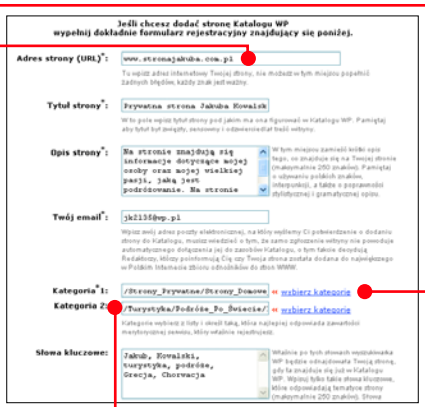

3 W pole **Tytuł strony*:** wpisujemy tytuł naszej witryny. Będzie on widoczny w wynikach wyszukiwania.

4 W wynikach wyszukiwania pojawi się również opis strony, który wpisujemy do pola **Opis strony*:**.

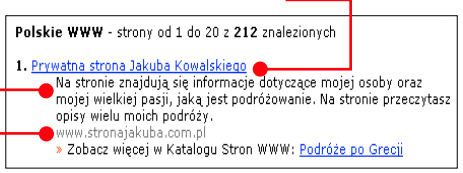

5 W pole **Twój email*:** wpisujemy nasz adres e-mail. Trafi na niego potwierdzenie dodania strony do katalogu.

6 Klikamy teraz na odnośnik. Pojawia się okienko, w którym z listy wybieramy kategorię naszej strony WWW. Aby zawęzić kategorię, klikamy na przycisk **Wejdź** i z listy wybieramy podkategorię. Na koniec klikamy na przycisk **Zapisz**. Kategoria pojawi się w wynikach wyszukiwania.

7 Możemy zdefiniować również drugą kategorię. Jeśli więc na naszej stronie jest dużo informacji na temat podróży, dodajmy też taką kategorię.

8 W polu **Słowa kluczowe:** podajemy oddzielone od siebie przecinkami słowa kluczowe. Będą one ułatwiały odnalezienie naszej strony za pomocą wyszukiwarki.

9 Po przeczytaniu informacji zawartych poniżej formularza klikamy na przycisk **Dodaj** znajdujący się na dole witryny. Pojawia się strona z podsumowaniem, na której sprawdzamy wszystkie wpisane przez nas dane, i klikamy na przycisk. Strona trafia wówczas do kolejki i po kilku dniach zostanie dodana do katalogu. Informację o tym dostaniemy e-mailem.

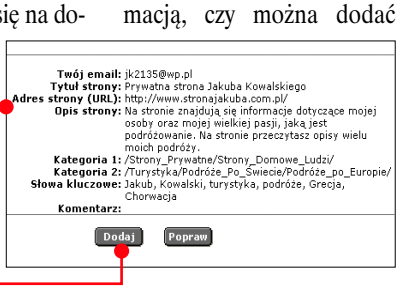

OKO Onetu

Ogólnopolski Katalog Onetu (OKO) →❷ to miejsce, w którym można szukać interesujących nas stron. Dodajmy więc do tego katalogu również naszą witrynę.

1 Otwieramy stronę →❸. Znajduje się na niej formularz, którego wypełnienie jest głównym warunkiem zamieszczenia naszej witryny w katalogu.

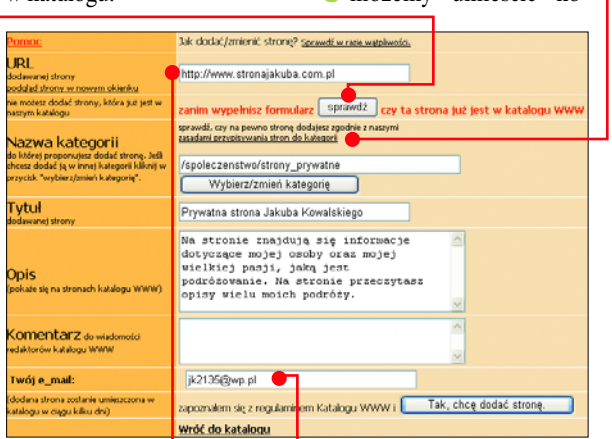

2 W polu umieszczamy adres naszej strony WWW. By sprawdzić, czy nie została ona dodana wcześniej przez kogoś innego, klikamy na przycisk. Pojawia się wówczas okienko z informacją, czy można dodać stronę, czy może znajduje się ona już w katalogu OKO.

3 Klikamy na odnośnik, co powoduje otwarcie strony z zasadami przydzielania kategorii do witryny. Po zapoznaniu się z tymi informacjami klikamy na przycisk Wybierz/zmień kategorię.

4 Jeśli chcemy dodać naszą stronę do katalogu stron prywatnych, w okienku, które się otwiera, z listy wybieramy społeczenstwo. Pojawia się kolejna lista, z której wybieramy podkategorię strony_prywatne. Następnie klikamy na przycisk.

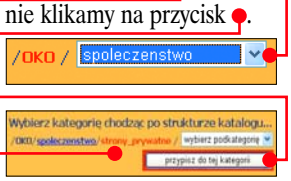

5 W pole **Tytuł** wpisujemy tytuł naszej witryny, a w pole **Opis** krótki, ale rzeczowy opis.

6 W polu **Komentarz** możemy umieścić komentarz dla redaktorów katalogu. Wpisujemy jeszcze nasz e-mail i klikamy na Tak, chcę dodać stronę.

7 Strona zostanie dodana do katalogu w przeciągu kilku dni.

Adresy online

→❶ http://katalog.wp.pl
→❷ http://katalog.onet.pl
→❸ http://katalog.onet.pl/oko/dodaj_strone_nowa.asp?id_cat=0

U dołu strony głównej sklepu widzimy bardzo ważne informacje – kiedy zostały uaktualnione ceny i stan magazynu

Od notebooków po aparaty cyfrowe

Duży sklep komputerowo-fotograficzny

Ponad pięć tysięcy produktów wszystkich znanych producentów części komputerowych i aparatów fotograficznych umieszczono na stronach sklepu Bino.pl W jego ofercie znajdziemy wszystkie części peceta: od wiatraczków do chłodzenia **01 procesorów** po **02 karty graficzne** i kości pamięci. W sklepie są też drukarki, **03 skanery**, głośniki i ogromny wybór monitorów. Można również kupić **04 notebook** lub **05 palmtop**. Bardzo rozbudowany jest dział fotograficzny, w którym są sprzedawane zarówno aparaty cyfrowe, jak i tradycyjne.

Info ➜ www.bino.pl

Serwis publikuje między innymi recenzje najnowszych książek i filmów

Spokojnie i o wszystkim

Serwis dla kobiet

Serwis Kafeteria jest przeznaczony dla kobiet. W jego głównych działach (Przy kawie, Zdrowie i uroda, Kultura, Bon apetit) znajdziemy artykuły na różne tematy. Przeczytamy między innymi, jak nie dać się stresowi i nie ulegać reklamom, dlaczego należy dbać o właściwą pozycję przy pracy w biurze oraz jaką książkę warto zabrać na zimowe wakacje. Serwis doradzi również, jak przygotować smakowity obiad, podwieczorek lub kolację i na co warto wybrać się do kina. Bardziej kontrowersyjne teksty, dotyczące na przykład sposobu postrzegania świata i roli telewizji w naszym życiu, znajdziemy w dziale Punkt widzenia. Ciekawostką są teksty o podróżach do dalekich krajów (Japonia, Nowa Zelandia) umieszczone w dziale Na marginesie.

Info ➜ www.kafeteria.pl

Niemal wszystko o siatkówce

Serwis sportowy

Zaglądając do serwisu Siatkówka.net, możemy być pewni, że znajdziemy w nim wszystkie istotne dla fanów tego sportu wiadomości – rozgrywki ligowe w polskiej lidze kobiet i mężczyzn, relacje z mistrzostw świata i ligi światowej. Autorzy informują również o tym, gdzie trenuje polska kadra, jacy zawodnicy dostali lub dostaną nowe propozycje transferowe i jakie zakupy planują najlepsze kluby w Polsce i za granicą. Serwis publikuje także sporo zdjęć z parkietów i nie boi się zamieszczać często bardzo ostrych felietonów.

Info ➜ http://siatka.net

Chcemy porozmawiać z innymi wielbicielami siatkówki? Najlepiej na forum dyskusyjnym, które prowadzi serwis

Fabia, Octavia i Superb

Serwis dla wielbicieli samochodów firmy Skoda

Skodovka to bardzo rozbudowany serwis traktujący o wszystkim, co dotyczy samochodów produkowanych u naszych południowych sąsiadów. Wizytę na jego stronach warto zacząć od ilustrowanych zdjęciami opisów modeli aut, które powstawały w zakładach Skody od początków jej istnienia aż do obecnych czasów. Autor serwisu prezentuje również fotografie samochodów prototypowych, które nigdy nie wyjechały na nasze drogi. W dziale Testy znajdziemy krótkie omówienia testów, które w ciągu kilku ostatnich lat pojawiły się w pismach motoryzacyjnych i dotyczyły samochodów tej marki. Na stronach umieszczono też informacje o ciężarówkach Skody i pojazdach wojskowych produkowanych przez firmę podczas drugiej wojny światowej.

W serwisie prezentowane są też zdjęcia Tudora — nowej Skody Coupe

Info: ➜ www.skodovka.xu.pl

Nie tylko po książkę

Największy polski sklep po przebudowie

Merlin.pl to największy polski sklep internetowy, który zaczynał działalność parę lat temu jako sieciowa księgarnia. Z początkiem roku został przebudowany. Nasze oczy cieszy teraz nowa szata graficzna. Poza tym pojawiły się dwa nowe działy. Kupimy w nich pióra, długopisy, elektronicznych tłumaczy, palmtopy i aparaty fotograficzne (cyfrowe i analogowe). Poza tym nadal w Merlinie warto szukać nowości książkowych i filmów DVD.

Info: ➜ www.merlin.pl

Melin.pl otwiera się poprawnie wyłącznie w rozdzielczości 1024x768 punktów lub większej

Co to właściwie jest...

01 procesor
Najważniejszy element każdego komputera. Główny układ elektroniczny przetwarzający dane. W większości pecetów znajduje się jeden procesor, w nielicznych – dwa. Najbardziej znani producenci procesorów do komputerów PC to firmy Intel i AMD.

02 karta graficzna
Element w komputerach PC, który odpowiada za wyświetlanie obrazu na ekranie monitora. Najnowsze karty graficzne wyświetlają obraz z doskonałą jakością oraz są wyposażone w akceleratory 3D, dzięki którym możemy cieszyć się płynną animacją w grach.

03 skaner
Urządzenie umożliwiające zapisanie dowolnego dokumentu tekstowego, grafiki lub zdjęcia na dysku komputera w postaci cyfrowej (plik graficzny).

04 notebook
Komputer przenośny wyposażony w dość duży wyświetlacz LCD (zwykle 14 lub 15 cali), procesor o wydajności zbliżonej do stacjonarnego komputera i system operacyjny. Umożliwia w miarę komfortową pracę poza domem lub biurem, a także podczas podróży.

05 palmtop
Niewielki, kieszonkowy komputer – rozmiarami przypomina duży kalkulator. Zainstalowany w nim specjalny system operacyjny i aplikacje pozwalają w trakcie podróży między innymi przeglądać pocztę elektroniczną, tworzyć notatki, liczyć oraz grać w proste gry.

Co to właściwie jest...

01 VCD
Skrót od Video CD, metoda kompresji plików z filmami i dźwiękiem stosowana do zapisu filmów na płytach CD. Na jednej płycie można zmieścić około 60 minut filmu wraz ze ścieżką dźwiękową stereo.

02 SVCD
Skrót od Super Video CD. Na krążkach SVCD, podobnie jak w DVD, stosuje się kompresję MPEG-2. Ma jakość lepszą niż VCD, gorszą niż DVD.

03 DVD
Rodzaj nośnika danych, który przypomina krążek CD, ale charakteryzuje się o wiele większą pojemnością. Na płycie DVD można zmieścić cały film fabularny (około 130 minut), co osiągnięto dzięki zastosowaniu kompresji MPEG-2 do obrazu oraz Dolby Digital lub DTS dla dźwięku. Dzięki wciąż drogim, ale taniejącym nagrywarkom DVD film w tym formacie można przygotować nawet na domowym komputerze.

04 MB, megabajt
Jednostka, w której podaje się wielkość dysków twardych, dyskietek, pamięci RAM i innych nośników danych.

05 digitalizacja
Proces przetwarzania dowolnego sygnału analogowego w cyfrowy. Urządzenie wykonujące digitalizację to na przykład przetwornik analogowo-cyfrowy.

06 tuner TV
Urządzenie pozwalające na odbiór i zapis programów telewizyjnych w pececie. Zwykle w postaci wewnętrznej karty PCI. Często wyposażone w zestaw wejść i wyjść do podłączania zewnętrznych urządzeń audio-wideo.

Drogowskaz

Kamera! Akcja!	38
Niezbędny sprzęt	39
Podłączanie kamery	40
Wybór oprogramowania	40
Montaż wideo	42
Nagrywamy płytę VCD	44

FOT.: FORUM

Kamera! Akcja!

Nie trzeba być sławnym reżyserem, by stworzyć dobry film. Wskazówki Komputer ŚWIATA otworzą przed nami Hollywood

Dla większości wideoamatorów nagranie filmu kamerą na kasetę jest ostatnim etapem filmowania. To jednak zatrzymywanie się w pół drogi. Bardzo rzadko bowiem zdarza się, że nagrany film jest na tyle ciekawy i spójny, by nie wymagał nawet podstawowych poprawek.

Każdy profesjonalny film poddawany jest obróbce, montażowi czy udźwiękowieniu. Tak samo może być z filmami amatorskimi. Wcale nie potrzeba do tego wielkich pieniędzy i zawodowego, wspaniale wyposażonego studia filmowego. Nie trzeba też ukończyć szkoły filmowej, aby móc samemu spróbować zabawy w montażystę. Rolę studia dla filmów wideo może dziś z powodzeniem pełnić większość domowych komputerów. Wystarczy tylko wyposażyć je w kilka podstawowych urządzeń i odpowiednie oprogramowanie.

W stosunkowo prosty sposób możemy bardzo uatrakcyjnić nasze filmy. Nie będziemy już musieli podczas pokazów tłumaczyć się z prostych błędów filmowego amatora. Nie będzie pustych miejsc na taśmie, które trzeba przewijać, ani nieostrych czy nieciekawych ujęć. Nie zdenerwujemy żony sceną, w której ładna turystka, wchodząc w kadr, zasłania filmowaną przyrodę. Wszystko, co psuje nasz wizerunek filmowca, możemy bez kłopotu usunąć. Możemy też zmienić kolejność scen i obudować je efektami specjalnymi. Do filmu możemy także dodać napisy i podkład muzyczny. Pamiętajmy, że do zapisania filmu potrzebna nam będzie nagrywarka i czysta płyta CD-R.

Czy nie wystarczy kaseta

Obróbka i montaż to tylko niektóre argumenty przemawiające za skopiowaniem filmu z kasety do komputera. Ważna jest też bezpieczna i trwała archiwizacja filmów. Kasety wideo to taśma magnetyczna, która traci swoje właściwości. Ponadto przy częstym odtwarzaniu, nawet w bardzo dobrym magnetowidzie, rozciąga się, co zniekształca zapisane na niej dane.

Jeśli film zapiszemy zgodnie ze standardem **01 VCD**, **02 SVCD** lub **03 DVD**, będziemy go mogli odtwarzać na stacjonarnych i przenośnych odtwarzaczach DVD, a dzięki temu oglądać na telewizorze. Ponadto film skopiowany do komputera możemy umieścić na naszej stronie WWW czy choćby wysłać jako załącznik w poczcie elektronicznej.

Kaseta VHS może pomieścić nawet do 10 godzin wideo, ale jest bardzo nietrwała

Niezbędny sprzęt

Pierwszym i niezbędnym elementem naszego domowego studia filmowego jest komputer wyposażony w odpowiednio duży dysk twardy. Co to znaczy odpowiednio duży? Każda sekunda filmu DVD zajmuje około 1 04 **MB** powierzchni dysku. A więc trwający 60 minut film w tym formacie zapisany na dysk ma w przybliżeniu 3,6 GB. Jeśli jednak film będziemy zapisywać jako VCD, zapotrzebowanie na miejsce spadnie prawie sześciokrotnie. Jedna sekunda VCD to około 170 kB. Godzinny film zajmuje wtedy mniej więcej 650 MB.

Typowe, nowoczesne dyski twarde mieszczą kilkadziesiąt gigabajtów danych. Do skopiowania filmu z kamery wideo wystarczy kilka gigabajtów

Wersja filmu po edycji będzie podobnego rozmiaru co plik źródłowy. Do tego dochodzą jeszcze kopie robocze i pliki tworzone przy nagrywaniu płyt. Bezpiecznie więc można przyjąć, że łącznie potrzeba około 10 GB dla filmu w formacie DVD i 2 GB dla VCD.

Karta przechwytująca wideo

Aby na dysk komputera skopiować film z kamery analogowej, potrzebujemy specjalnej karty przechwytującej obraz wideo. Obraz przesyłamy do niej tak, jakbyśmy przesyłali go do magnetowidu. Następnie komputer 05 **digitalizuje** każdą z klatek obrazu, czyli zamienia na format cyfrowy. Powstaje plik filmowy, który następnie możemy swobodnie obrabiać i montować.

Na rynku dostępnych jest wiele kart umożliwiających przechwytywanie filmów wideo. Najlepsze do tego celu są dedykowane karty typu Frame Grabber (na przykład firm Osprey czy Pinnacle). Tańszym rozwiązaniem są karty wielofunkcyjne. Oprócz przechwytywania wideo mogą służyć też jako 06 **tuner TV** i radiowy. Często w wejście wideo może być wyposażona także zwykła karta graficzna.

Ze względu na szybkość działania karta przechwytująca powinna być podłączana do komputera przez złącze PCI lub AGP. Urządzenia przechwytujące zewnętrzne (choćby tunery do notebooków) powinny korzystać ze złącz 07 **USB** 2.0 lub 08 **IEEE 1394** (FireWire). Złącza 09 **ISA** oraz USB 1.0 są zbyt wolne, by w czasie rzeczywistym przesyłać dobrej jakości obraz wideo.

Karta przechwytująca wideo wraz ze specjalną przejściówką na różne typy złącz

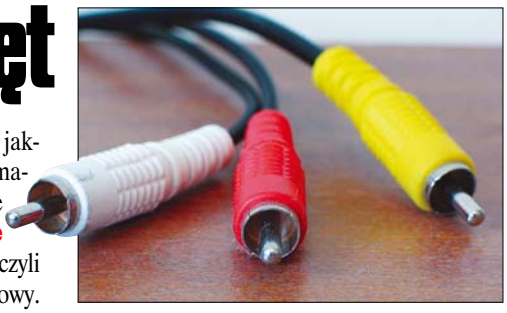

Za transmisję obrazu w standardzie Composite odpowiada prawie zawsze kabel zakończony złączem cinch w kolorze żółtym. Wtyczki biała i czerwona służą do przesyłania dźwięku stereo

Złącze i kable typu 10 Composite

Najczęściej spotykaną metodą przesyłania obrazu z kamer i magnetowidów analogowych jest dość stary standard Composite. Jest to metoda najbardziej popularna, ale jednocześnie zapewniająca niską jakość obrazu. Składowe obrazu, tak zwane luminancja i chrominancja, przesyłane są jednym przewodem zakończonym typową wtyczką typu 11 **cinch**. Kable takie są mało odporne na zakłócenia, a jakość przesyłanego obrazu spada wraz ze wzrostem długości kabla.

Złącze i kable S-video

Kolejnym standardem przesyłania analogowego obrazu jest S-Video. Jest to system opracowany w celu uzyskania lepszej jakości, kolorów i kontrastu obrazu. Jego podstawowa cecha to rozdzielenie sygnału wideo na dwie składowe – luminancję i chrominancję.

Kabel S-video zakończony jest charakterystyczną czteropinową wtyczką

Urządzenia łączy się specjalnym kablem, który zbudowany jest z dwóch oddzielnych ekranowanych przewodów. Kabel zakończony jest z obu stron wtyczką wyposażoną w cztery piny.

Karta dźwiękowa

W przypadku analogowych urządzeń wideo obraz i dźwięk przesyłane są oddzielnie. Dobre karty przechwytujące mają własne mechanizmy do przechwytywania i kopiowania dźwięku. Jeśli jednak korzystamy z karty z niższej półki, z tunera telewizyjnego lub wejścia wideo w karcie graficznej, do zapisu dźwięku używamy zwykłej komputerowej karty dźwiękowej. Wtedy odpowiednie kable (wtyczki zazwyczaj w kolorach białym i czerwonym) podłączamy do gniazda wejściowego oznaczonego jako IN na karcie dźwiękowej.

Magnetowidy VHS wychodzą już z użycia, poza tym nośnik, z jakiego korzystają – kaseta – jest bardzo nietrwały. Dlatego nie warto przegrywać filmów na kasety VHS

Złącze Composite i S-video

Co to właściwie jest...

07 USB
Ang. Universal Serial Bus – uniwersalna magistrala szeregowa. Rodzaj portu komunikacyjnego komputerów, który wypiera dotychczas stosowane tradycyjne porty szeregowe i równoległe porty drukarkowe.

08 IEEE 1394, FireWire
Standard połączenia między komputerem a urządzeniami zewnętrznymi, w tym także cyfrowym sprzętem audio-wideo. Pozwala na bardzo szybkie przesyłanie cyfrowych danych.

09 ISA
Ang. Industry Standard Architecture – architektura standardu przemysłowego. Stary, 16-bitowy rodzaj magistrali danych w komputerach PC umożliwiający montowanie kart rozszerzeń ISA. Praktycznie już niespotykany w nowych urządzeniach.

10 złącze Composite, kompozytowe
Rodzaj złącza, którym przesyłany jest sygnał wideo. Złącze takie wygląda identycznie jak cinch. Jest ono najczęściej spotykane w urządzeniach audio-wideo w komplecie obok identycznych złącz audio. Wtyczka kompozytowa standardowo jest koloru żółtego.

11 cinch
Standard wtyczek i gniazd przeznaczonych do łączenia urządzeń audio i wideo. Za pomocą kabla z wtyczką tego typu podłącza się na przykład wzmacniacze czy odtwarzacze CD. Zazwyczaj oznaczane są kolorami ułatwiającymi ich podłączenie.

Podłączanie kamery

Kamera podłączona do karty przechwytującej kablem standardu Composite. Do karty podłączone są także kable dźwiękowe

Najpierw wybieramy standard przesyłania obrazu. Jeśli nie ma żadnych przeciwwskazań (dysponujemy odpowiednimi wejściami i kablem) lepiej wybrać S-video. Gwarantuje to lepszą jakość kopiowanego obrazu. Jeśli nie możemy wybrać S-video, podłączamy kamerę złączem Composite. Aby zminimalizować straty przesyłanego obrazu, używamy kabli możliwie najkrótszych i jak najlepszej jakości. Kolejnym krokiem jest podłączenie dźwięku. Za przesyłanie fonii odpowiadają zazwyczaj kable ze złączami w kolorach białym i czerwonym. W zależności od możliwości sprzętu, jaki mamy, dźwięk podłączamy do karty przechwytującej wideo lub do karty dźwiękowej.

Rada Komputer ŚWIATA

Pamiętajmy, aby przed połączeniem kamery i komputera oba urządzenia najpierw wyłączyć. Zawsze istnieje możliwość, że podczas podłączania dojdzie do skoku napięcia, który może uszkodzić sprzęt, a także porazić osobę obsługującą.

Kamera i kabel do podłączenia analogowego standardu Composite

Wybór oprogramowania

Zazwyczaj oprogramowanie wraz z kartą dostarcza producent sprzętu. Są to sterowniki, firmowy program do obsługi karty lub oprogramowanie innej firmy z licencją OEM. Dołączone programy z reguły jednak wystarczają tylko do zastosowań podstawowych. Dużo większe możliwości oferują zazwyczaj produkty dostępne na rynku niezależnie. Komputer ŚWIAT w numerze 16/03 przeprowadził test systemów obróbki wideo. Jego zwycięzcą został program VideoStudio 7 firmy Ulead – właśnie on posłuży nam jako przykład.

Konfiguracja programu

Uruchamiamy VideoStudio 7. Otwieramy nowy projekt, klikając na zakładkę File i polecenie New Project.

1 Okno główne programu składa się z kilku części. Na górze znajdują się zakładki prowadzące do poszczególnych etapów montażu filmu. Możemy swobodnie przemieszczać się między nimi podczas całej pracy. Wystarczy, że klikniemy lewym przyciskiem myszy na wybraną zakładkę. Proces kopiowania filmu z kamery na dysk odbywa się w części Capture.

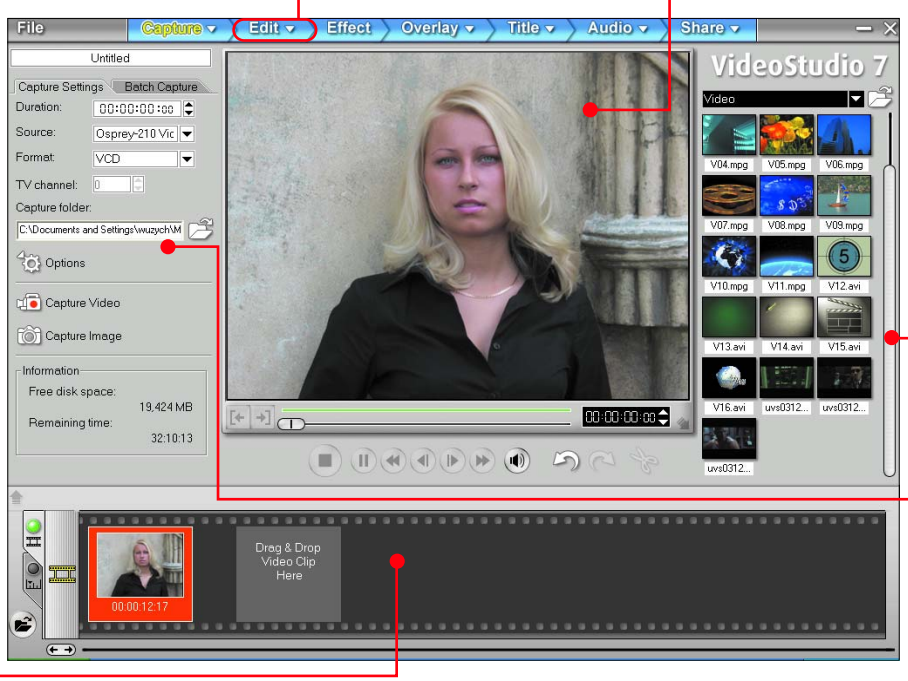

2 Na środku ekranu widzimy duże okno podglądu. Towarzyszy nam przez całą edycję filmu. Oglądamy na nim poszczególne pliki wideo, sprawdzamy działanie efektów specjalnych. Podczas kopiowania filmu dostarcza nam obraz z kamery.

Po prawej stronie widzimy okno z dodatkowymi bibliotekami, których elementy wykorzystać możemy podczas edycji filmu. Jego zawartość zmienia się w zależności od etapu montażu. Znajdujemy tam dodatkowe klipy wideo, ścieżki dźwiękowe, efekty specjalne i przejścia między scenami.

3 Na dole okna znajduje się pasek Storyboard. To graficzne odzwierciedlenie poszczególnych scen, klipów składających się na nasz film. Pasek ten możemy też przełączyć do trybu Timeline, w którym przedstawione są poszczególne ścieżki audio i wideo. Aby to zrobić, klikamy na przycisk.

4 Po lewej stronie głównego okna znajdują się pola z informacjami oraz przyciski odpowiadające za sterowanie pracą programu.

5 Klikamy na przycisk Options. Otwiera się podręczne menu, z którego wybieramy polecenie Video Capture Property Settings... Otwiera się okno konfiguracji opcji kopiowania filmu.

6 Z rozwijanego menu wybieramy PAL. Z menu wybieramy typ kabla, jaki wykorzystujemy do podłączenia kamery do komputera – Composite lub S-video. Lepszą jakość obrazu gwarantuje S-video, nie każde jednak urządzenie jest w ten typ złącza wyposażone.

Warto pamiętać

- Kamerę z komputerem podłączamy jak najkrótszym kablem. Długi kabel może powodować zauważalną utratę jakości przesyłanego obrazu.
- Stosujemy dobre, markowe kable. Kable niskiej jakości mogą powodować obniżenie jakości kopiowanych filmów.
- Wyłączamy wszystkie urządzenia przed ich połączeniem. Obniżamy w ten sposób ryzyko uszkodzenia sprzętu przez skok napięcia.
- Podłączając kamerę do komputera w celu skopiowania filmu, pamiętajmy o podłączeniu jej do zasilania. Akumulatory mogą się wyczerpać w trakcie pracy, a wtedy będziemy zmuszeni wszystko powtarzać.

7 W ramce wybieramy format, do jakiego chcemy zapisywać klipy. Kamery analogowe oferują stosunkowo niską rozdzielczość obrazu, a więc wystarczającym rozwiązaniem jest VCD.

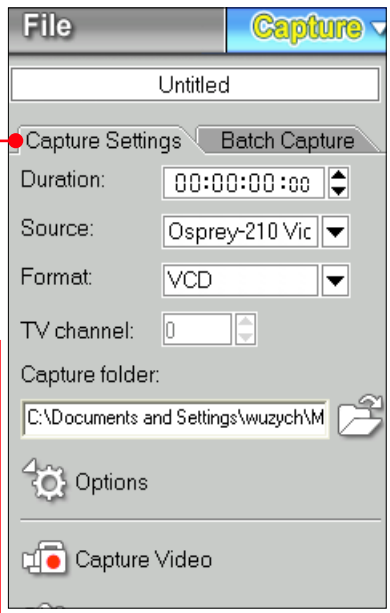

8 Wybieramy poziom jakości nagrania. Pamiętajmy, że im wyższa jakość, tym dłużej będzie trwała obróbka filmu. Z menu wybieramy urządzenie, które wykorzystujemy do nagrywania dźwięku – karta dźwiękowa lub karta przechwytująca wideo. Klikamy na przycisk OK.

Kopiowanie filmu

1 Wracamy do zakładki Capture. Rozpoczynamy kopiowanie filmu z kamery. Niestety, nie możemy sterować kamerą analogową za pomocą komputera. Ręcznie, używając okienka podglądu, ustawiamy kasetę w pozycji, od której chcemy rozpocząć kopiowanie. Najlepiej z dziesięciosekundowym zapasem – da to czas taśmie na rozpędzenie się. Niepotrzebny fragment filmu usuniemy potem podczas montażu. Klikamy na przycisk i uruchamiamy odtwarzanie w kamerze. Rozpoczyna się nagrywanie.

2 Kontrolujemy informacje o ilości wolnego miejsca na dysku w ramce.

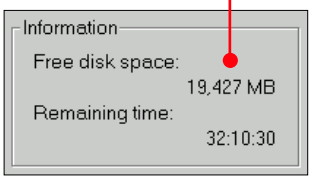

Aby zakończyć nagrywanie, klikamy na przycisk.

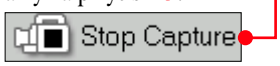

Film z kasety został zapisany na dysku jako plik filmowy. Ikona pliku znajduje się na pasku Storyboard.

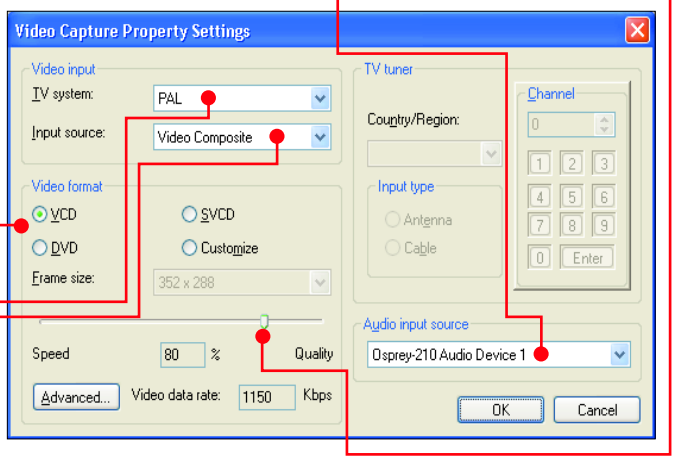

3 Operację powtarzamy dla kolejnych fragmentów filmu z kasety. Kolejność klipów na pasku Storyboard zmieniamy, przesuwając je myszką. Gdy skopiowaliśmy już wszystkie klipy, możemy przystąpić do montażu. Klikamy na zakładkę Edit.

Rady dotyczące kopiowania filmu na dysk

■ Komputer ŚWIAT poleca do celów obróbki wideo profesjonalne systemy operacyjne, takie jak Windows 2000 i Windows XP Proffesional – najlepiej wyposażone w system dyskowy NTFS. Gwarantują wyższą stabilność działania.

■ Zanim skopiujemy i przeedytujemy cały film, warto jest najpierw zrobić próbę na krótszym jego fragmencie – kopiowanie i zmiana formatów w długim filmie może trwać wiele godzin. Jeśli coś pójdzie nie tak, będziemy musieli powtarzać całą pracę.

■ W trakcie kopiowania filmu z kamery zdarza się, że gubione są klatki obrazu. Przy późniejszym odtwarzaniu filmu objawia się to skakaniem obrazu. Jeżeli chcemy uniknąć gubienia klatek, wyłączamy działające w tle aplikacje (programy antywirusowe, komunikatory internetowe, programy pocztowe) i podgląd przechwytywanego wideo, a w ostateczności zmniejszamy rozdzielczość przechwytywanego obrazu.

■ Dla uzyskania płynności ruchów częstotliwość przechwytywania klatek powinna wynosić około 25 klatek na sekundę. Minimalna wartość szybkości przechwytywania to 15 klatek na sekundę. Poniżej tej prędkości film staje się prezentacją slajdów.

■ Przy przechwytywaniu analogowym dbamy o odpowiednią jasność zgrywanego obrazu oraz o właściwy poziom dźwięku. Optymalne ustawienie powyższych parametrów zmniejszy ilość pracy, jaką poświęcimy filmowi przy montażu.

■ Przed przystąpieniem do zgrywania materiału z taśmy do komputera zastanawiamy się, które sceny wykorzystamy. Nie warto zajmować miejsca na dysku ujęciami, których nie użyjemy, a potem tracić czas na ich zgrywanie. Przeglądamy materiał z taśmy i robimy listę scen, które będziemy wykorzystywać.

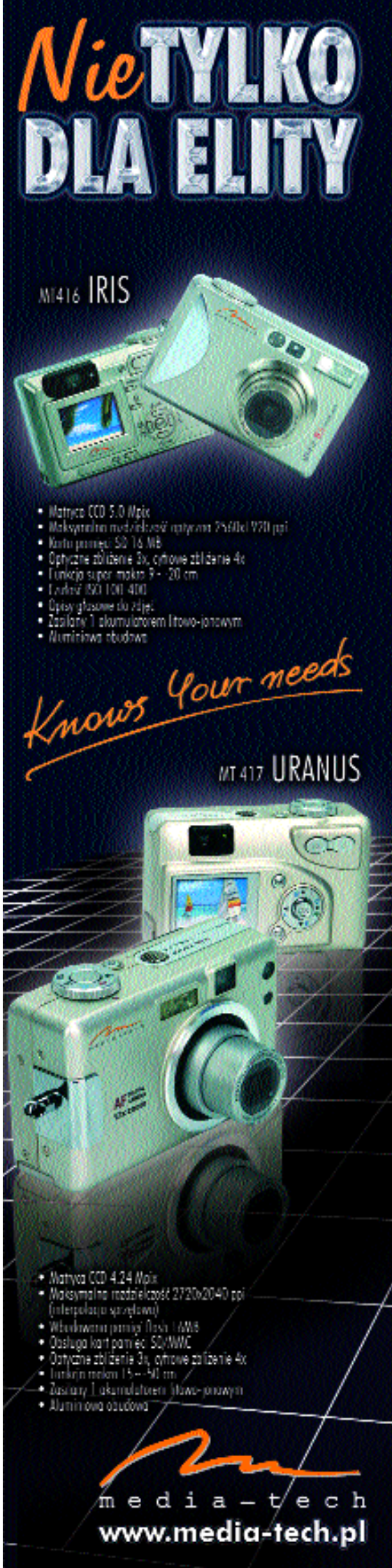

Montaż wideo

To od sposobu montażu zależy, jaką historię opowiadać będzie nasz film. Nie zawsze musi to być ta, która wydarzyła się przed kamerą. Dzięki temu, że mamy swobodny dostęp do kilku czy kilkudziesięciu

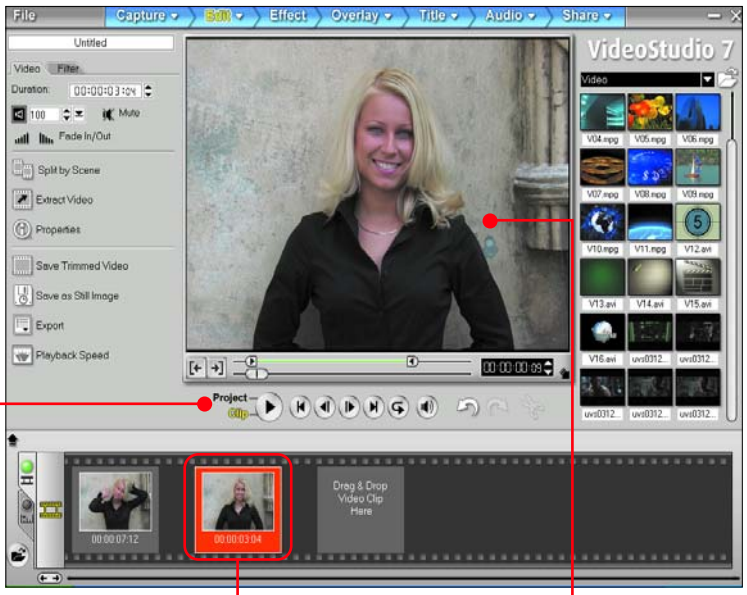

różnych scen, możemy stworzyć własną. Właśnie podczas montażu tak na prawdę powstaje film i jego fabuła.

To kolejność następujących po sobie scen ma wpływ na odbiór filmu, a tę podczas edycji możemy zmieniać dowolnie. Montując film, musimy cały czas pamiętać o układzie przyczynowo-skutkowym. Jeżeli połączymy ze sobą kilka scen, nawet niepowiązanych ze sobą fabułą, to ich kolejność będzie przez widza interpretowana jako opis ciągu następujących po sobie zdarzeń.

1 W oknie ● wybieramy klip do obróbki. Klikamy na nim lewym przyciskiem myszy. Otwiera się w oknie ●.

2 Pod okienkiem podglądu znajdują się przyciski sterujące odtwarzaniem ● oraz pasek i przyciski służące do cięcia klipów. Używając paska przewijania i przycisków sterujących, znajdujemy miejsce, od którego klip powinien się rozpoczynać. Klikamy na przycisk [ ].

3 W ten sam sposób wyznaczamy koniec fragmentu filmu i klikamy na przycisk [ ].

4 Aby przyciąć klip do określonej długości, klikamy na przycisk Save Trimmed Video. Jeśli chcemy podzielić fragment filmu na krótsze sceny, używamy opcji Split by Scene.

5 Gdy musimy usunąć scenę znajdującą się w środku jednego z klipów, używamy opcji Extract Video. Otwiera się nowe okno. Zaznaczmy opcję ●. Używając podglądu, przycisków ● i przycisków ●, wyznaczamy

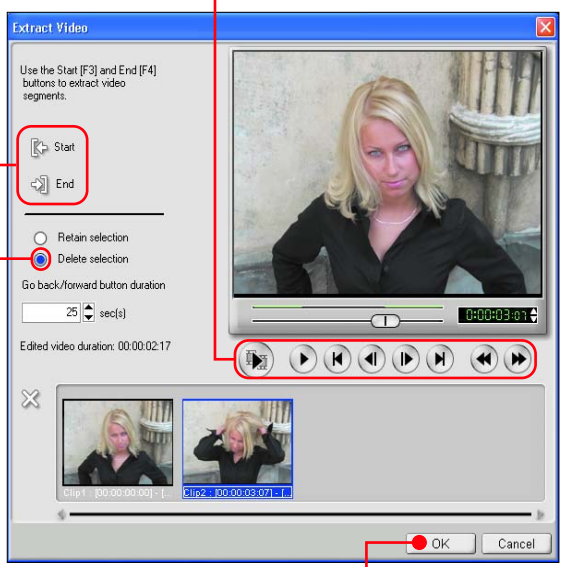

fragment klipu, który chcemy usunąć. Klikamy na ●.

6 Gdy zakończyliśmy obróbkę poszczególnych fragmentów filmu, przechodzimy do zakładki Effect. Służy ona do dodawania efektów

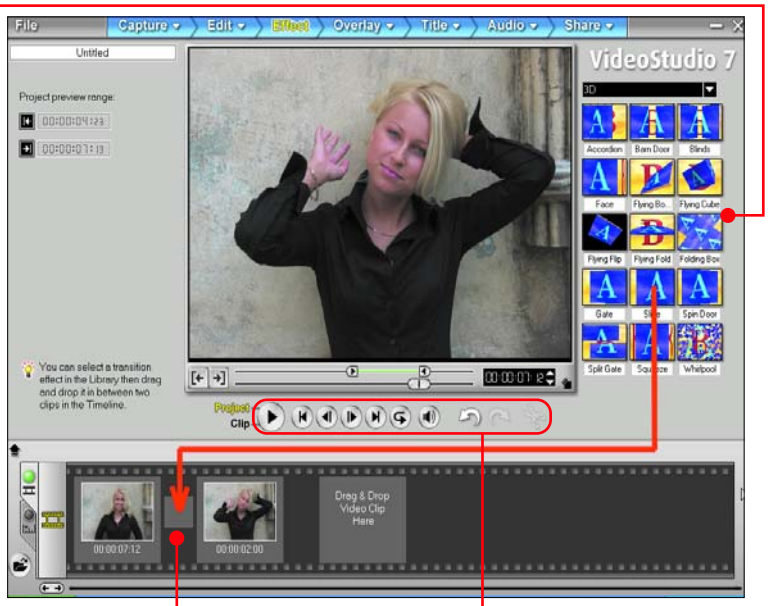

przejść między poszczególnymi scenami filmu.

7 Do wyboru mamy bogatą bibliotekę efektów ●. Wybieramy jeden z nich i przeciągamy myszką w miejsce między klipami na pasku Storyboard ●. Używając okienka podglądu i klawiszy ●, sprawdzamy, jak działa wybrany przez nas efekt. Gdy ustawimy już wszystkie przejścia między scenami, przechodzimy do zakładki Title.

8 Zakładka Title służy do dodawania filmowych napisów. Pasek ● automatycznie przełącza się w tryb Timeline. Widzimy na nim poszczególne ścieżki filmu. Są dwie ścieżki filmowe (obraz połączony jest z dźwiękiem), ścieżka napisów, ścieżka komentarzy głosowych i ścieżka muzyczna. Wszystkie klipy ułożone są symbolicznie na osi czasu.

9 W lewej części okna znajduje się gotowa biblioteka standardowych napisów ●. Wybieramy jeden z nich i przeciągamy myszką na ścieżkę napisów ●.

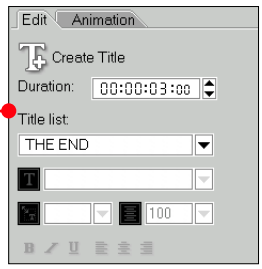

10 Napis pojawia się w oknie podglądu. Możemy dowolnie modyfikować jego treść. W tym celu klikamy na oknie podglądu i wpisujemy zmiany. Po lewej stronie znajduje się menu ●, w którym zmieniamy para-

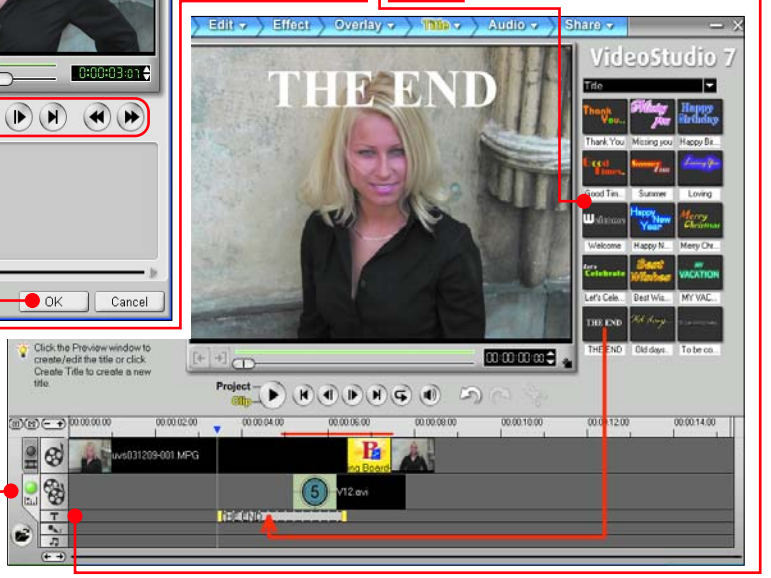

metry tekstu. Zakładka Animation służy do zmiany czasu wyświetlania napisów, używanej czcionki, położenia tekstu. Zakładka Animation pozwala dodawać animacje. Gdy zakończymy dodawanie tekstów, przechodzimy do zakładki Audio.

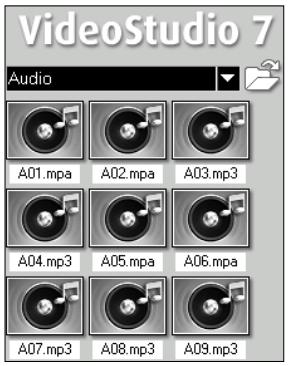

11 Ostatnim etapem montażu jest udźwiękowienie. Program VideoStudio 7 firmy Ulead pozwala na dodawanie do edytowanego filmu zarówno komentarzy głosowych, jak i muzyki. Służy do tego specjalna biblioteka dźwięków oraz dwie ścieżki

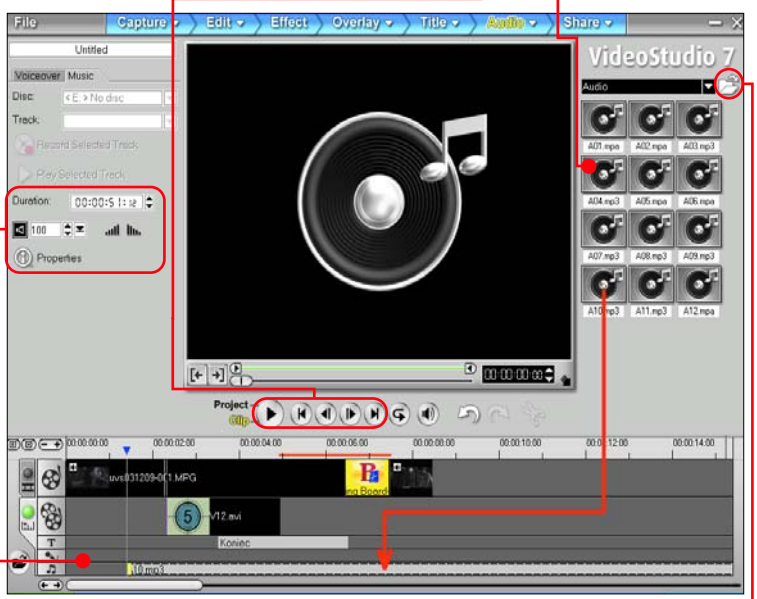

na pasku Timeline. Możemy też dodawać pliki dźwiękowe znajdujące się poza biblioteką, na przykład na płycie Audio CD czy na dysku. Wystarczy wskazać je, klikając na przycisk.

12 Aby dodać podkład muzyczny, przechodzimy do zakładki Music. Wybrany plik dźwiękowy przeciągamy myszką na pasek audio. Możemy go swobodnie przemieszczać po osi czasu.

13 Za pomocą opcji zmieniamy parametry dźwięku – długość trwania i głośność. Ważne jest, aby ścieżka muzyczna nie zagłuszała innych filmowych dźwięków. Poziom dźwięku sprawdzamy, odtwarzając fragment filmu, posługując się przyciskami.

Tak samo postępujemy w zakładce Voiceover, jeśli chcemy do filmu dodać komentarze głosowe.

Zakończyliśmy montaż. Przechodzimy do zakładki Share.

Rady dotyczące montażu

- Sceny przycinamy do długości, w jakiej będziemy ich używać. Takie porządkowanie scen przyspieszy znacznie późniejszy ich montaż, zmniejszy ilość miejsca zajętego na dysku twardym komputera oraz ułatwi wyszukiwanie potrzebnych nam fragmentów filmu.
- Efekty specjalne i przejścia pomiędzy scenami wykorzystujemy oszczędnie. Mimo że programy do edycji nieliniowej oferują setki rodzajów efektów, musimy być ostrożni. Stosowanie dziwacznych efektów nie jest profesjonalne.
- Cisza w filmie wideo sugeruje awarię sprzętu, rozprasza widza. Pamiętajmy jednak, że muzyka obarczona jest prawami autorskimi, nie możemy bezpłatnie wykorzystywać cudzych utworów do działalności zarobkowej.
- Ołówek i kartka papieru to najwięksi przyjaciele montażysty. Zanim zaczniemy montować materiał, planujemy na kartce kolejność scen – piszemy prosty scenariusz filmu.

VAKOSS™

Vakoss-Twój najlepszy wybór

Promujemy własną markę Vakoss
(wcześniej znaną jako Akoss),
która zaopatruje rynki międzynarodowe
w nośniki danych oraz akcesoria komputerowe.
Dzięki nadzorowi i ścisłej kontroli produkcji
Vakoss stale utrzymuje najwyższą jakość.

Oddział firmy w Europie:
Ul. Chlebowa 26, 61-003 Poznań
Tel: (061) 652-91-89 centrala
Fax: (061) 652-91-88/87
e-mail: customerspl@vakoss.com
ebsite: www.vakoss.com

Vakoss™
your best choice

Nagrywamy płytę VCD

Przygotowaliśmy już swój cyfrowy film. Teraz nadszedł czas, aby wydobyć go z komputera i zapisać na trwałym i popularnym nośniku. Dyski twarde są zbyt drogie i zawodne, by używać ich do długotrwałego przechowywania danych. Nie nadają się też do ich przenoszenia. Najlepszym rozwiązaniem dla filmu przegranego z kamery analogowej będzie przeniesienie go na płytę CD w formacie VCD.

VCD to skrót od angielskiego Video Compact Disk. Jest to format zapisu obrazu i dźwięku na płytach CD. Na jedną płytę można zapisać do 74 lub 80 minut filmu (w zależności od pojemności płyty – 650 MB lub 700 MB). VCD używa do kodowania filmu standardu MPEG-1. Jakość zapisanego filmu jest bardzo zbliżona do jakości zapisu na kasecie VHS. Obraz zapisywany jest z rozdzielczością 352x288 (PAL) i przepływnością 1150 kbit/s. Płyty VCD można odtwarzać w specjalnych odtwarzaczach VCD, w komputerach wyposażonych w czytniki CD oraz praktycznie we wszystkich odtwarzaczach DVD znajdujących się obecnie na rynku.

Przygotowanie i zapis VCD

1 Zakładka Share umożliwia eksport przygotowanego wcześniej projektu filmu do kilku wybranych filmowych formatów. Najpierw oglądamy cały projekt. W tym celu klikamy na przycisk ●. Jeśli znaleźliśmy jakieś błędy czy niedociągnięcia, ciągle jeszcze możemy wrócić do poprzednich zakładek i je usunąć.

2 Gdy wszystko jest w porządku, przechodzimy do generowania filmu. Mamy do wyboru dwie opcje. Jeśli chcemy, by program wygenerował końcowy plik filmowy i tylko zapisał go na dysku, klikamy na przycisk ●. Dużo lepszym rozwiązaniem jest wybranie opcji ●. Uruchomimy w ten sposób specjalny kreator, który pomoże nam przygotować i nagrać gotową płytę VCD.

3 Otwiera się okno kreatora płyty. Z rozwijanego menu ● wybieramy VCD. Na dole okna znajduje się lista klipów, które program umieści na płycie. Klikając na przycisk ●, dodajemy do niej kolejne pliki.

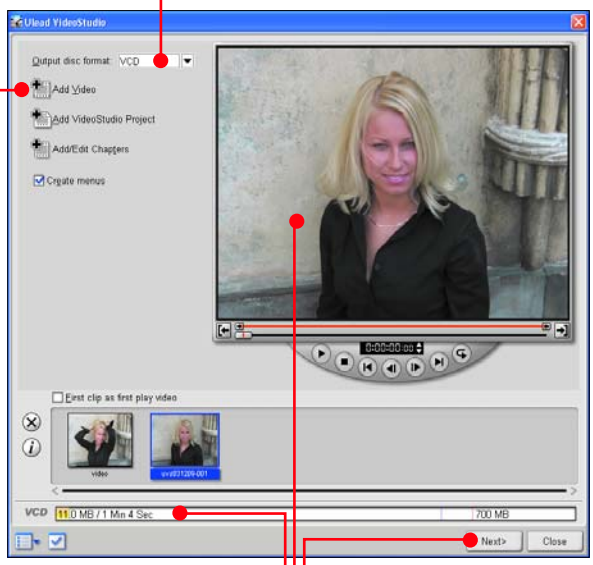

4 Pasek ● pokazuje nam, jak dużo jeszcze wolnego miejsca zostało. Zawartość poszczególnych klipów możemy podejrzeć w oknie ●. Gdy wszystkie pliki są już dodane, klikamy na przycisk ●.

5 Kolejne okno kreatora służy do przygotowania menu płyty. Po prawej stronie znajduje się zbiór gotowych szablonów ●. Wybieramy jeden z nich, klikając na niego lewym przyciskiem myszy. Do szablonu możemy wprowadzić zmiany. Wszystkie wprowadzane przez nas zmiany pokazywane są w oknie podglądu ●.

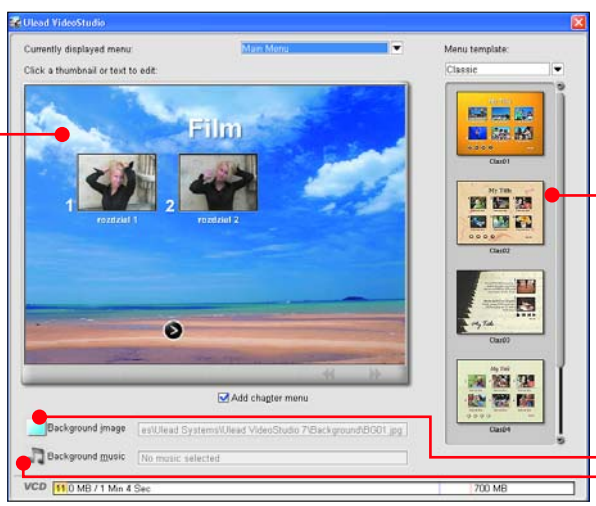

6 Aby zmienić tło, klikamy na przycisk ● i wybieramy z dysku dowolne zdjęcie.

7 Możemy też zmienić tytuł płyty i tytuły poszczególnych klipów – klikamy na tekst, który chcemy zmienić, i wprowadzamy nowy. Klikając na przycisk ●, dodajemy muzykę, która będzie odtwarzana podczas wyświetlania menu. Aby przejść do następnego okna, klikamy na przycisk Next>.

8 Kolejne okno to wirtualny odtwarzacz DVD/VCD. Służy do przetestowania stworzonego przez nas menu przed nagraniem płyty. Przyciski ● symulują działanie prawdziwych przycisków znajdujących się na pilocie zdalnego sterowania. Klikając na nich lewym przyciskiem myszy, sprawdzamy działanie wirtualnej płyty. Jeśli nie jesteśmy zadowoleni z wyniku, wracamy do poprzednich stron, klikając na przycisk ●, i dokonujemy niezbędnych poprawek. Gdy wszystko jest już tak jak należy, przechodzimy do następnego okna, klikając na przycisk Next>.

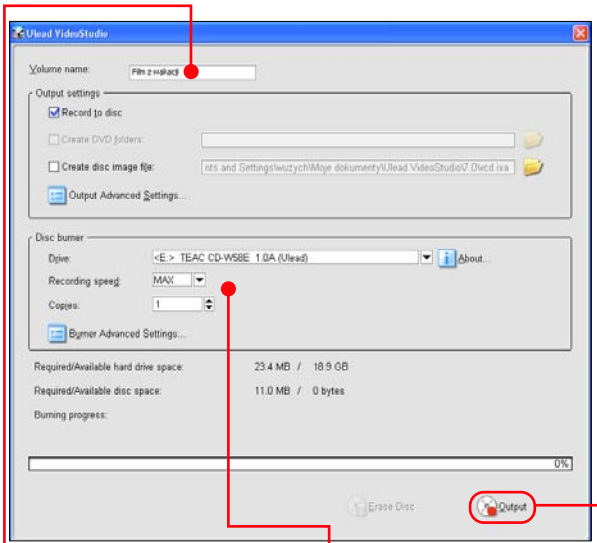

9 Następne okno steruje nagrywaniem płyt. Są tu tylko najprostsze opcje i ustawienia. W polu ● wpisujemy nazwę płyty. Zaznaczamy opcję Record to disc. W ramce ● wybieramy nagrywarkę, prędkość zapisu oraz liczbę kopii. Pozostaje już tylko uruchomienie nagrywania. Robimy to, klikając na przycisk ●.

Nagrywanie płyty trwa zazwyczaj od kilku do kilkudziesięciu minut, zależnie od objętości zapisywanych plików. Na tym kończymy naszą pracę nad filmem.

BONUS! abonament M@yClub

WIELKA ENCYKLOPEDIA GIER 2004

POZNAJ ŚWIAT ELEKTRONICZNEJ ROZRYWKI

GRY EXTRA 1/2004 GRY OnLine www.gry-online.pl GRY EXTRA PREZENTUJĄ

WIELKA ENCYKLOPEDIA GIER 2004

NA TRZECH CD

NAJWIĘKSZY ZBIÓR INFORMACJI O GRACH KOMPUTEROWYCH

3xCD

Tylko 19,90 złotych w tym 7% VAT

POLECA >> PLAY PC

WIELKA ENCYKLOPEDIA GIER 2004

TERAZ NA 3CD!

SUPERCENA! 19,90 złotych

- 2506 gier na PC – dokładne informacje o każdej z nich
- 212 szczegółowych poradników
- 4300 tajnych kodów do 540 gier
- 13000 wyselekcjonowanych ilustracji

DZIAŁ SPRZEDAŻY WYSYŁKOWEJ: 0 801 120 003

GRY OnLine™ www.gry-online.pl

Już w kioskach!

FOT.: BOEING

Komputer ŚWIAT odwiedził centrum szkoleniowe w Renton, na zachodnim wybrzeżu USA

FOT.: BOEING

Wirtualny lot

O symulatorach zrobiło się głośno po atakach z 11 września. To paradoks, bo stworzono je, aby zapobiegać katastrofom. Jak działają te urządzenia?

Według statystyk lot pasażerskim odrzutowcem jest bezpieczniejszy niż jazda samochodem. Zawdzięczamy to oczywiście nowoczesnym samolotom oraz pilotom, którzy swoje umiejętności ćwiczą na specjalnych symulatorach. Wysłannik Komputer ŚWIATA odbył lot takim urządzeniem w ośrodku szkoleniowym firmy Alteon.

Po atakach z 11 września wszystkie osoby interesujące się szkoleniem na symulatorach odrzutowców pasażerskich znalazły się pod lupą służb bezpieczeństwa. Zapewne dlatego na odpowiedź na e-mail z prośbą o możliwość odwiedzenia centrum szkoleniowego Alteon trzeba było czekać aż dwa tygodnie. Reprezentująca firmę Linda Lee wyjaśniła, że ośrodek szkoli wyłącznie pilotów linii lotniczych. Na szczęście dla Komputer ŚWIATA zrobiono wyjątek.

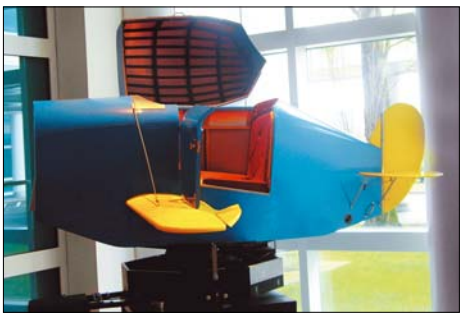

Pierwszy symulator – Pilot Maker. Tego typu urządzenia weszły do użytku w latach trzydziestych i służyły pilotom aż trzy dekady!

Nie uczą latać, lecz uniknąć katastrofy

Oczywiście specjalny wysłannik nie musiał przechodzić całego cyklu szkoleniowego (opisanego w ramce poniżej). Zaraz po krótkiej prezentacji na temat pracy ośrodka trafił do kabiny symulacyjnej. Trzeba przyznać, że robi ona ogromne wrażenie. Na pierwszy rzut oka wydaje się, że znaleźliśmy się w prawdziwym odrzutowcu. Z tą tylko różnicą, że za fotelami pilotów znajduje się dotu. Prowadzący szkolenie przede wszystkim obserwują postępowanie pilota i informują go o popełnionych błędach. Jak wyjaśnia pracujący w ośrodku pilot Tom Marks, nawet drobna pomyłka może skończyć się katastrofą. Dlatego zadaniem instruktorów jest wpojenie kursantom nawyku postępowania dokładnie według instrukcji.

Wielotonowa kabina symulacyjna jest umieszczona na hydraulicznym podwoziu imitującym ruchy prawdziwego samolotu

Szkolenie na stacjonarnych symulatorach trwa dwa do czterech dni, po czym kursanci trafiają do kabin symulacyjnych. Każde z tego typu urządzeń służy do szkolenia pilotów innego typu maszyn – od niewielkich Boeingów 737 po najnowsze 777. Pojedyncza kabina symulacyjna kosztuje kilkadziesiąt milionów dolarów – nie-

Jak szkoli się pilotów?

Szkolenie pilotów pasażerskich odrzutowców w firmie Alteon przebiega w trzech etapach. Jak wyjaśnia Linda Lee, na początku z grupami pilotów przeprowadzane są wykłady i szkolenia dotyczące rozmaitych procedur lotniczych. W zależności od rodzaju kursu może to być na przykład lot w trudnych warunkach atmosferycznych czy awaryjne lądowanie.

Następnie przychodzi pora na ćwiczenia praktyczne. Piloci trafiają do stacjonarnych stanowisk szkoleniowych, przypominających symulatory lotu na pecetach. Na ekranach monitorów wyświetlany jest obraz, jednak zamiast dżojstików piloci dysponują imitacjami pulpitów sterowniczych z samolotów i prawdziwymi sterami. W tej części szkolenia kursanci razem z instruktorami powtarzają omówione wcześniej procedury, ćwicząc rozmaite elementy lo-

FOT.: BOEING

Obszerne wykłady stanowią część szkolenia doskonalącego umiejętności pilotów

torami. Ich działanie polega na analizie czynności podejmowanych przez pilota oraz zaprogramowanych warunków zewnętrznych (jak siła wiatru) i dostosowaniu do nich zachowania symulatora oraz obrazu widocznego na wyświetlaczach. Instruktor Tom Marks podkreśla, że aby realistycznie odtworzyć zachowania samolotu, komputer musi bardzo szybko przeanalizować dziesiątki danych. Największą część mocy obliczeniowej pochłania sterowanie hydraulicznym zawieszeniem. Porusza ono kabiną symulatora tak, aby odtworzyć zachowanie prawdziwego odrzutowca. Jak przekonał się wysłannik Komputer ŚWIATA, system jest w stanie odtworzyć nawet gwałtowne wstrząsy.

Tom Marks pilot i instruktor
Wylatał tysiące godzin na prawdziwym Boeingu 737. Teraz wykorzystuje swoją wiedzę do szkolenia kolejnych pokoleń pilotów

Jak w praktyce wygląda lot na symulatorze? Gdy zajmiemy miejsce w dość ciasnej kabinie Boeinga 737-700 i przypniemy się pasami, ekran rozjarza się blaskiem kontrolek. Za oknami, a właściwie na wyświetlaczach, widać płytę lotniska O'Hare w Chicago. *Niestety, nie szkoliliśmy do tej pory polskich pilotów, więc nie mamy w komputerze cyfrowych map waszych portów lotniczych* – tłumaczy Tom. Wyjątkowo zamiast miejsca instruktora zajął fotel drugiego pilota, by móc podpowiadać wysłannikowi Komputer ŚWIATA, co robić, by wystartować. Dźwięk silników dudni w uszach, a na widok za oknem nie ma czasu patrzeć – ważniejsze są kontrolki na pulpicie. Gdy koła samolotu odrywają się od pasa, następuje pierwsze zaskoczenie. Wrażenie wciskania w fotel jest takie jak podczas prawdziwego startu. To dlatego, że hydrauliczne podwozie przechyla kabinę do tyłu. Oszukuje to nasz błędnik, który wysyła do mózgu nieprawdziwe informacje.

Piloci nie boją się symulatorów. Do czasu

Po chwili maszyna leci już poziomo sterowana przez autopilota. Instruktor tłumaczy, że podczas prawdziwego lotu system ten działa praktycznie na całej trasie. Nowoczesne autopiloty potrafią nawet uniknąć kolizji i wylądować – przepisy mówią, że tylko start musi być wykonany ręcznie. Po co więc ten cały trening?

Nagle na wyświetlaczu pojawiają się ciemne chmury, samolot gwałtownie podskakuje, skręca i traci jednocześnie wysokość. Na pulpicie zapalają się pomarańczowe lampki. Można zapomnieć, że jesteśmy w symulatorze, i wystraszyć się, że to katastrofa. Okazuje się, że Tom włączył jeden z programów symulujących awarię w czasie lotu. *Ćwiczymy tutaj właśnie postępowanie w ekstremalnych sytuacjach* – tłumaczy. Instruktor zaznacza, że wielu pilotów odrzutowców traktuje symulatory z lekceważeniem, wierząc w swoje umiejętności. *Zazwyczaj po paru minutach lotu ze mną są już nieźle spoceni ze strachu* – dodaje Tom z uśmiechem.

Po chwili lot kończy się lądowaniem, które udaje się tylko dzięki pomocy instruktora. Krótki lot wystarczy, aby przekonać się, jak trudna jest praca pilota – nawet na pokładzie nowoczesnego samolotu. Nic dziwnego, że po każdym udanym lądowaniu pasażerowie biją brawa załodze.

Profesjonalne symulatory lotnicze nie są uruchamiane na pecetach, lecz specjalnie zaprojektowanych komputerach

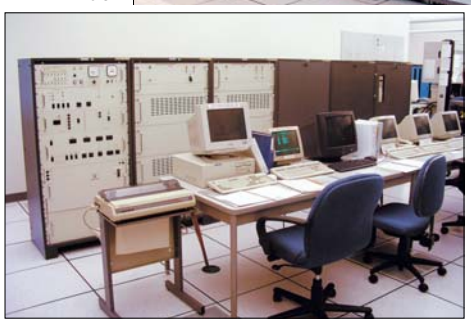

Ze stanowiska kontrolnego można na przykład wgrać do pamięci komputera plany nowego portu lotniczego

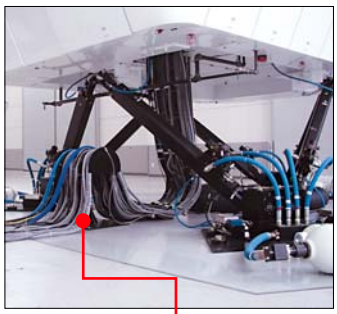

Wiązki przewodów przekazują informacje między kabiną a komputerem sterującym

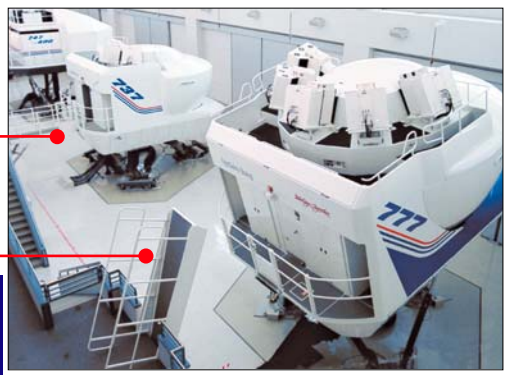

Do każdego z symulatorów odrzutowców wchodzimy po specjanej kładce. Gdy urządzenie pracuje, trapy są automatycznie podnoszone

datkowe stanowisko – instruktora. Za pomocą dwóch dotykowych ekranów kontroluje on pracę symulatora. Instruktor może na przykład spowodować, by kabina zaczęła się trząść, imitując gwałtowne zawirowania powietrza w czasie burzy, lub by rozjarzyła się kolorowymi światłami alarmującymi o pożarze.

Przyrządy instruktora stanowią jednak tylko panel kontrolny. W osobnym pomieszczeniu znajdują się komputery sterujące symulatorami. Ich działanie polega na analizie czynności podejmowanych przez pilota oraz zaprogramowanych warunków zewnętrznych (jak siła wiatru) i dostosowaniu do nich zachowania symulatora oraz obrazu widocznego

wiele mniej od prawdziwego odrzutowca. Jednak jak tłumaczą pracownicy ośrodka, symulatory nadają się do szkolenia znacznie lepiej niż prawdziwe samoloty. Można na nich przećwiczyć sytuacje, których nikt nie zaaranżuje na odrzutowcu – ze względu na zbyt wielkie ryzyko katastrofy. Poza tym trening na symulatorze jest znacznie szybszy i tańszy. Każdy symulator zawiera w środku wiernie odwzorowany kokpit odrzutowca. Identyczne są nawet okna, choć oczywiście znajduje się za nimi nie pas startowy, lecz specjalny wyświetlacz.

Wysłannik Komputer ŚWIATA Łukasz Ośmiałowski za sterami symulatora Boeinga 737-700. Okazuje się, że widok z okna symulatora jest mniej realistyczny niż w najnowszych grach komputerowych. Mimo to za sterami maszyny możemy poczuć się jak prawdziwy pilot

Pulpit kontrolny przeznaczony jest dla instruktora i służy do sterowania pracą symulatora

Rozrywka

Krzyżówka co tydzień również na stronie www.komputerswiat.pl

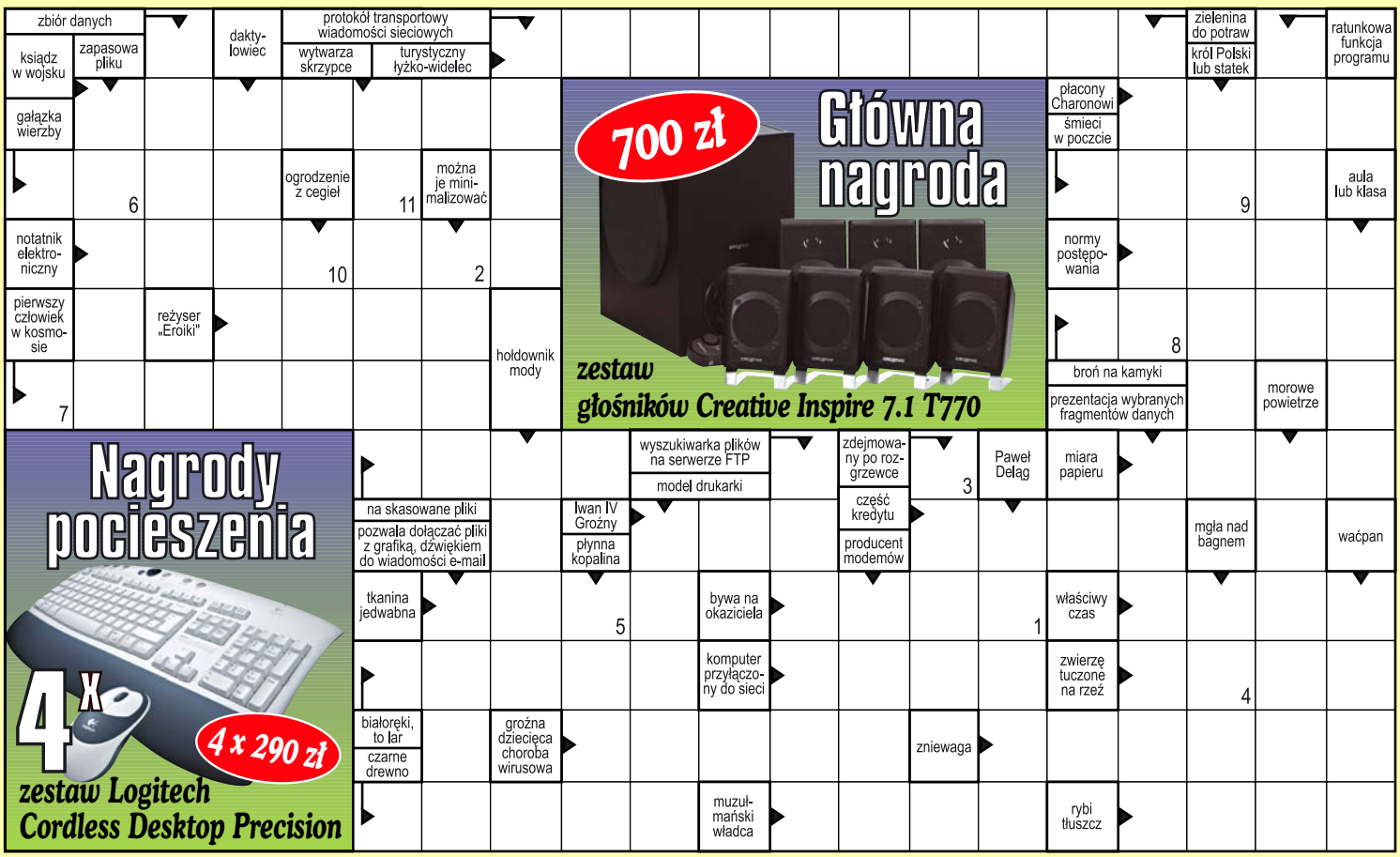

Wypełnij, wyślij, wygraj

03/2004

nazwisko .....

imię .....

Adres

ulica ..... nr domu .....

miasto ..... kod pocztowy .....

telefon .....

Zgadzam się na przetwarzanie w celach marketingowych przez Axel Springer Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Al. Jerozolimskich 181, 02-222 Warszawa, danych osobowych zawartych w kuponie (podstawa – ustawa z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych). Jednocześnie informujemy, iż służy Państwu prawo wglądu i poprawiania zgromadzonych danych.

Rozwiązania prosimy nadsyłać do dnia 2.02.2004 r. (liczy się data stempla pocztowego) pod adresem Komputer ŚWIAT, 02-303 Warszawa 79, skr. poczt. 110

..... (czytelny podpis)

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 11 utworzą rozwiązanie.

1	2	3								
4	5	6	7	8	9	10	11			

Uwaga! Możesz wysłać hasło SMS-em!

Czytelnicy, którzy chcą wziąć udział w losowaniu nagród w krzyżówce Komputer ŚWIATA, mogą przesyłać hasło także SMS-em. Wystarczy tylko wysłać SMS o treści: **KS HASŁO** pod numer 7192 (ERA/IDEA/PLUS). Nie należy używać polskich znaków, a jeśli hasło składa się z kilku wyrazów, należy napisać je łącznie. Jeżeli hasło krzyżówki brzmi na przykład Wesołych Świąt, treść poprawnego SMS-a powinna brzmieć: KS WESOLYCHSWIAT. Termin przesyłania rozwiązania SMS-em upływa dnia 3.02.2004 roku. **Koszt wysłania jednego SMS-a to 1 złoty + VAT.**

Nie zwlekaj! Usiądź wygodnie i do dzieła!

Litery z pól oznaczonych numerami w prawym dolnym rogu należy ustawić w kolejności i wpisać w odpowiednie kratki na kuponie krzyżówkowym, powstanie wówczas hasło-rozwiązanie krzyżówki

Jak wygrać, wysyłając kupon na karcie pocztowej

1. Rozwiązanie krzyżówki należy wpisać na kupon krzyżówkowy wraz z imieniem, nazwiskiem i dokładnym adresem zamieszkania. **2.** Kupon krzyżówkowy należy nakleić na kartę pocztową i przesłać na adres: **Komputer ŚWIAT, 02-303 Warszawa 79, skrytka pocztowa 110**
3. Laureaci krzyżówki zostaną wyłonieni spośród autorów wszystkich nadesłanych prawidłowych odpowiedzi w dniu 6.02.2004 roku. **4.** Nagrody zostaną przekazane laureatom w terminie 30 dni od daty wyłonienia laureatów.
5. Nagrody podlegające opodatkowaniu składają się z części rzeczowej oraz pieniężnej. Część pieniężna stanowi pokrycie podatku i opłacana jest przez Axel Springer Polska Sp. z o.o. **6.** Nadesłanie przez Czytelnika rozwiązania krzyżówki oznacza, iż w wypadku wygranej wyraża on zgodę na opublikowanie swojego imienia, nazwiska oraz miejsca zamieszkania.

LAUREACI KRZYŻÓWKI Z NUMERU 26/2003

Hasło-rozwiązanie krzyżówki: **Dekoder**

Nagrodę główną, komputer kieszonkowy HP iPAQ h1900, otrzymuje: **Małgorzata Lewandowska-Pittas z Poznania.**
Nagrody pocieszenia, klawiatury, otrzymują: **Klaudiusz Krzyżostaniak z Konina, Piotr Chmal z Mniszkowa i Mariusz Malicki z Krotoszyna.**

To śmieszy Minimala

Stary i młody Indianin już kilka dni uciekają przed kowbojami. W końcu stary wojownik mówi do młodego:
– Musimy wejść na drzewo i przeczekać.
Weszli na drzewo i czekają – jeden dzień, drugi... W końcu młody wojownik mówi:
– Wodzu, zejdźmy już.
– Nie możemy, bo nas zabiją, poczekajmy jeszcze trochę.
Za dwa dni:
– Wodzu, zejdźmy już.
– Nie, jeszcze nie możemy.
– No to chociaż konie puśćmy!

To śmieszy Tez

Podczas procesu dotyczącego korupcji wśród polityków prokurator zadaje pytanie świadkowi:
– Czy to prawda, że przyjął pan 500 tysięcy dolarów, żeby w tej sprawie pójść na kompromis?
Świadek patrzy w okno, jakby nie słyszał pytania.
– Czy to prawda, że przyjął pan 500 tysięcy dolarów, żeby w tej sprawie pójść na kompromis? – powtórzył oskarżyciel, a świadek znowu nic nie odpowiedział. Przyglądający się temu sędzia przechylił się w jego kierunku i mówi:
– Proszę odpowiedzieć na pytanie.
– O przepraszam! Myślałem, że ono było do pana!

Dzień po świętach ksiądz robi obchód kościoła. Staje przed szopką i z przerażeniem stwierdza, że zniknęło Dzieciątko. Wybiega z kościoła i widzi Jasia w czerwonym ferrari na pedały. Obok Jasia siedzi Dzieciątko. Ksiądz zatrzymuje Jasia i pyta:
– Skąd wziąłeś swojego pasażera?
– Z kościoła.
– A dlaczego go zabrałeś?
– No bo przed świętami modliłem się do Jezuska o ten samochód i obiecałem mu, że jak go dostanę, to go przewiozę dookoła kościoła.

Satisfaction z sieci

Bardzo chcę być arystokratką. Umiem się zachować w towarzystwie (Minimal twierdzi, że nie umiem), znam języki i kilka wzorów richelieu. Do pełni szczęścia brakuje mi tylko legalnego tytułu. Księżną mogłabym być, margrabiną lub hrabiną. No, w ostateczności baronessą. Niestety, króla, który mógłby mi nadać tytuł, nie mamy, a Sejm nie ma takich uprawnień (i całe szczęście!).

Swego czasu można było kupić tytuł szlachecki od Leszka Wierzchowskiego, samozwańczego księcia regenta. Za wykupienie herbu trzeba było zapłacić tyle co za kawalerkę w Warszawie. Właśnie kupiłam kawalerkę, więc na tytuł już mi nie starczy pieniędzy. Pewien prawdziwy szlachcic – Marcin Michał Wiszowaty herbu Pierzchała ze Związku Szlachty Polskiej – mówi jednak, że działalność pana Wierzchowskiego to blef, bo takiego tytułu kupić nie można. Panie Marcinie Michale, dzisiaj to wszystko można kupić, więc do kogo ta mowa? Ja bym chętnie kupiła, ale mnie nie stać.

Tytuł bez papierów mogłabym dostać, wstępując do SLD. Znając swój temperament i chęć zaistnienia, szybko zostałabym baronową jakiegoś regionu. Tylko że Sojusz pod światłym przewodnictwem Leszka Millera podjął ostatnio walkę o oczyszczenie się z karierowiczów i frakcja baronów wycięła młodzież eseldowską i działaczy spoza układu. Czyli kiepsko... są chwilowo zbyt czujni.

Ale kto szuka, ten znajduje! Okazuje się, że można kupić tytuł szlachecki. Legalnie. Jaki się chce i za rozsądną cenę. Oczywiście w sieci, pod adresem www.regaltitles.com Za czterysta baksów można zostać lordem, baronem, księciem, hrabiną lub zdobyć inny tytuł szlachecki w tydzień.

Tytuły uzyskuje się w bardzo prosty sposób, może nawet zbyt prosty – w końcu powinny one być przyznawane tylko wybrańcom. Wypełniamy formularz i wpłacamy połowę kasy na konto. Po rozpatrzeniu naszego wniosku i jego zatwierdzeniu płacimy drugą część stosownej sumy. A potem już tylko czekamy na piękny certyfikat w formacie A4 świadczący o posiadanym przez nas tytule. Na stronie kilku lordów chwali się, jak to tytuł pomaga im w biznesie i z jaką atencją traktują ich inni – ci bez tytułu.

Minimal, który znalazł tę stronę w sieci, podśmiewa się z moich arystokratycznych ambicji i mówi nawet, że wkrótce zamierza stanąć na czele rewolucji, która powywiesza na drzewach bufonów i snobów. Zanim to jednak nastąpi, spróbuję pokosztować życia wyższych sfer, pójdę na jakiś bal i może już jako dyplomowana dama poznam jakiegoś księcia. Mam tylko nadzieję, że będzie prawdziwym arystokratą posiadającym małą armię zaciężną, która mnie wybroni przed atakiem sił prostactwa pod rozkazami Minimala.

Gorzej, jeśli mój książę kupi sobie tytuł w sieci w nadziei na większe zyski z warzywniaka, do którego zwalą się okoliczni mieszkańcy zwiedzeni czarem szlacheckiej obsługi. Kariera sprzedawcy marchwi jakoś mnie nie kręci. Nawet gdyby klienci zwracali się do mnie per baronesso...

Tez

Kreska śmiechu

© Olsen. Distributed by Bulls

Pliki i foldery

część druga

Wśród coraz to nowszych systemów i aplikacji jedno jest niezmienne. Pliki i foldery istnieją niemal od zawsze i spełniają ważną rolę w działaniu komputera. Komputer ŚWIAT pokaże najważniejsze operacje, jakie możemy na nich wykonać

FOT.: BE&W/montaż Komputer ŚWIAT

W poprzednim odcinku kursu Windows poznaliśmy najważniejsze elementy systemu operacyjnego – między innymi pulpit, pasek zadań, zasobnik systemowy i menu startowe. Nauczyliśmy się również uruchamiać aplikacje, których skróty znajdują się w menu Start. W tym odcinku Komputer ŚWIAT pokaże, jak samodzielnie stworzyć dokument – za pomocą specjalnej aplikacji napiszemy list i spis zakupów. Dowiemy się też, jak zapisać te teksty w postaci 01 **plików**. Dzięki temu będziemy je mogli w dowolnej chwili otworzyć i na przykład zmodyfikować. Komputer ŚWIAT pokaże także, w jaki sposób można przeglądać, kopiować oraz przenosić stworzone przez nas dokumenty. Nauczymy się segregować je i umieszczać w odpowiednich 02 **folderach**.

Co to właściwie jest...

01 plik
Podstawowa jednostka przechowywania informacji na nośnikach danych. Plikiem może być dowolny program czy stworzony przez użytkownika dokument. Każdy plik ma swoją nazwę, w jednym folderze nie mogą znajdować się dwa tak samo nazwane pliki. W Windows pliki są reprezentowane przez ikony – jeden plik to jedna ikona.

02 folder
Inaczej katalog. Logiczna jednostka dysku twardego, która pomaga zorganizować znajdujące się na nim pliki. Folder może zawierać kolejne foldery, zwane podfolderami. W danym folderze nie mogą znajdować się dwa pliki lub dwa katalogi o identycznych nazwach.

03 Kosz
Miejsce, w którym system Windows umieszcza skasowane przez użytkownika pliki i foldery. Dzięki temu można je przed ostatecznym usunięciem odzyskać. Ikona Kosza widoczna jest na pulpicie.

04 drag and drop
Ang. przeciągnij i upuść. Jeden ze sposobów wykonywania czynności w Windows. Polega na chwyceniu obiektu kursorem myszy, a następnie na przeciągnięciu go w pożądane miejsce i upuszczeniu. Przykładem drag and drop może być przeniesienie ikony do Kosza.

Drogowskaz kursu

Co to jest pulpit, pasek zadań i menu startowe? Jak uruchamiać aplikacje	2/04
Kopiujemy i przenosimy pliki. Zmieniamy ich nazwy. Tworzymy foldery	3/04
Używamy aplikacji – WordPad, Paint, Kalkulator. Odtwarzamy muzykę i gramy	4/04
Internet Explorer – stawiamy pierwsze kroki w internecie. Szukamy informacji	5/04
Upiększamy i usprawniamy system Windows XP	6/04

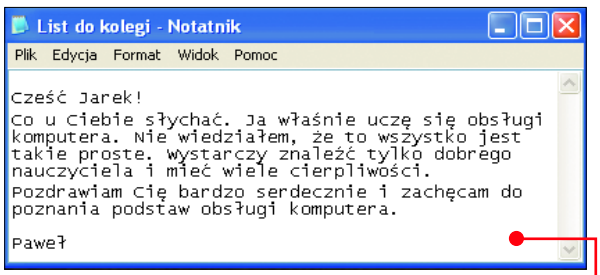

Tworzymy plik

Nasze dokumenty stworzymy w znanym nam już z poprzedniego odcinka kursu programie Notatnik.

1 Uruchamiamy Notatnik. W tym celu klikamy kolejno na menu Start i Wszystkie programy, a następnie na Akcesoria i na końcu na ikonę programu Notatnik. Na pulpicie pojawia się okno programu.

2 Po wpisaniu treści listu możemy go wydrukować. Jeśli mamy drukarkę, włączamy ją. Następnie z menu Plik programu Notatnik wybieramy pozycję Drukuj... W okienku, które się pojawia, klikamy na przycisk Drukuj.

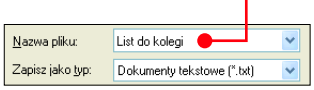

3 Aby po wyłączeniu Notatnika czy komputera nie stracić naszego listu, zapiszemy go na dysku komputera. Dzięki temu będziemy również mogli w przyszłości otworzyć go i wydrukować czy zmienić treść. Aby zapisać list, z menu Plik wybieramy pozycję Zapisz jako... – spowoduje to otwarcie okienka zapisu Zapisz jako.

4 W pole ● wpisujemy nazwę naszego dokumentu (na przykład List do kolegi). Klikamy na ikonę ●, co sprawi, że nasz list zostanie zapisany w folderze Moje dokumenty. Klikamy na przycisk Zapisz.

5 Aby stworzyć inny dokument (na przykład spis zakupów), z menu Plik programu Notatnik wybieramy pozycję Nowy i powtarzamy operacje z punktów 2–4. By zamknąć Notatnik, klikamy na ikonę ✕.

Otwieranie i zapisywanie dokumentów

Zapisany dokument (na przykład list) możemy później otworzyć. W tym celu uruchamiamy aplikację, w której go stworzyliśmy (w naszym wypadku Notatnik). Następnie z menu Plik programu wybieramy pozycję Otwórz... W okienku, które się pojawia, wskazujemy miejsce, w którym zapisaliśmy nasz dokument. Najlepiej, jeśli do przechowywania dokumentów wykorzystujemy folder Moje dokumenty. Klikamy na nazwę dokumentu i na przycisk Otwórz. Dokument zostaje otwarty. Po dokonaniu modyfikacji (na przykład po dopisaniu pozdrowień w liście) możemy zapisać tekst pod tą samą nazwą, pod którą zapisaliśmy go na początku. Wystarczy z menu Plik wybrać polecenie Zapisz. Jeśli wybierzemy polecenie Zapisz jako..., będziemy mogli zapisać dokument pod nową nazwą.

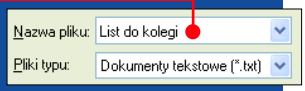

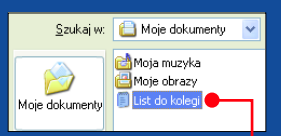

Wnętrze szafy

W poprzednim odcinku kursu Windows Komputer ŚWIAT porównał pecet do pomieszczenia służącego do pracy i zabawy. W pomieszczeniu tym znajduje się biurko, którego blat reprezentuje pulpit. Są tam również różnego rodzaju półki, szuflady i szafki (pasek zadań). Najważniejsza w pokoju jest jednak szafa zawierająca przedmioty, bez których nie da się pracować ani bawić – obiekty systemu operacyjnego i innych zainstalowanych aplikacji oraz stworzone przez nas dokumenty. Będziemy nazywać je plikami.

Aby utrzymać porządek w szafie, wszystkie znajdujące się w niej obiekty zostały odpowiednio posegregowane, czyli umieszczone w oddzielnych opisanych etykietkami szufladach, skrzyneczkach czy kopertach. Każde takie miejsce, w którym znajdować się mogą pliki lub inne opakowania (na przykład kopertę można przecież umieścić w szufladzie), to folder (inaczej katalog). No dobrze, ale w jaki sposób dostać się do tej szafy pełnej różnych obiektów, a szczególnie stworzonych przez nas dokumentów? Użyjemy do tego specjalnej aplikacji – Eksploratora Windows. Komputer ŚWIAT pokaże, jak się nim posługiwać.

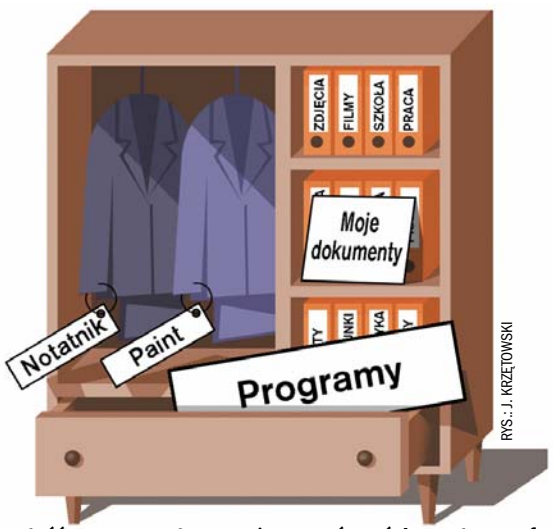

Zawartość naszego systemu możemy porównać do wnętrza szafy, w której znajdują się programy i dokumenty

1 Aby uruchomić Eksplorator, klikamy na przycisk Start i z menu, które się rozwija, wybieramy Wszystkie programy, a następnie grupę Akcesoria. Na końcu klikamy na ikonę Eksplorator Windows. Na pulpicie pojawia się okno programu Eksplorator Windows.

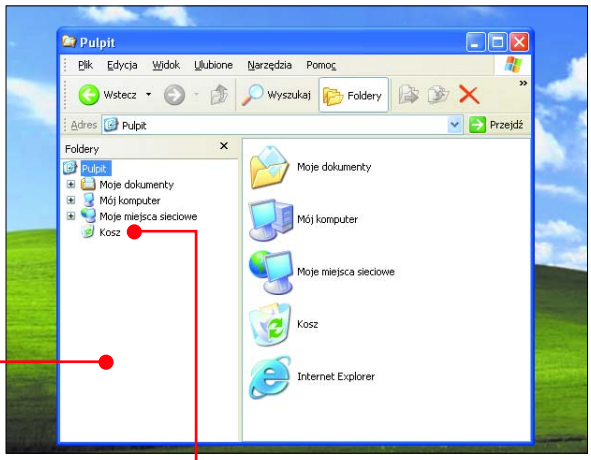

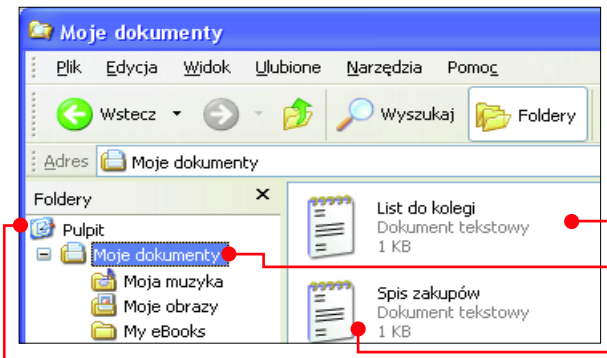

2 W lewej części okna znajdują się wszystkie główne foldery. Pierwszy z nich to dobrze już nam znany pulpit, na którym możemy umieszczać pliki i foldery. Oprócz pulpitu w lewej części okna Eksploratora znajdują się:

- katalog o nazwie Moje dokumenty. Będziemy w nim przechowywać wszystkie stworzone przez nas dokumenty. Jak pamiętamy, właśnie w tym folderze zapisaliśmy nasz list oraz spis zakupów,
- folder Mój komputer, dzięki któremu możemy dostać się do wszystkich plików zapisanych na naszych dyskach, dyskietkach oraz krążkach CD umieszczonych w stacji CD-ROM,
- inne foldery, spośród których najważniejszy jest

03 Kosz. Jeśli niechcący usuniemy plik lub folder, w Koszu będziemy mogli go odnaleźć i odzyskać.

3 Jeśli w folderze znajdują się inne katalogi (tak zwane podfoldery), obok nazwy głównego folderu widnieje znaczek plusa. Kliknięcie na niego lewym przyciskiem myszy powoduje rozwinięcie listy ze znajdującymi się wewnątrz katalogu podfolderami. Znak zmienia się wtedy na znak. Kliknięcie na niego z powrotem zwija listę podfolderów. Jeśli chcemy zobaczyć zawartość danego folderu, wystarczy na niego kliknąć, a pliki i katalogi znajdujące się w nim wyświetlone zostaną w prawej części okna.

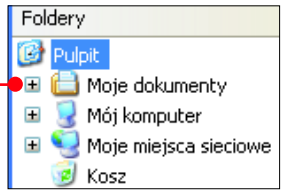

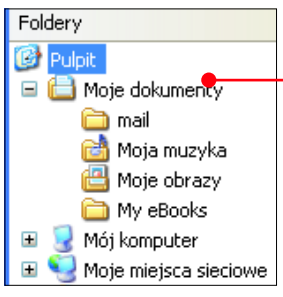

4 Ikonki, które reprezentują foldery, przypominają teczki na dokumenty. Ikonki plików mogą być różne – ich wygląd zależy od tego, co się w nich znajduje. Na przykład ikony plików tekstowych, czyli takich, które zawierają wyłącznie tekst, przypominają kartki. Pliki widać tylko w prawej części okna Eksploratora.

Zmieniamy sposób wyświetlania

W każdej chwili możemy zmienić sposób wyświetlania zawartości folderów na wygodniejszy dla nas. Wystarczy kliknąć na menu Widok i wybrać z niego jedną z pozycji (na przykład Szczegóły – wtedy obok ikon zostaną umieszczone informacje dotyczące reprezentowanych przez nie obiektów).

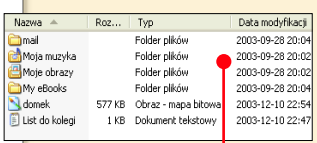

Porządek to podstawa

Komputer ŚWIAT pokaże teraz kilka najważniejszych operacji, które ułatwią nam posługiwanie się komputerem i systemem operacyjnym oraz pomogą w zachowaniu porządku w naszych dokumentach. Na początku wewnątrz katalogu Moje dokumenty stworzymy dwa nowe foldery. Jeden z nich nazwiemy listy i skopiujemy do niego napisany przez nas wcześniej list. Zmienimy też nazwę tego dokumentu. Drugi folder nazwiemy zakupy i przeniesiemy do niego narysowany przez nas obrazek.

1 Otwieramy Eksplorator Windows.

2 Aby utworzyć folder wewnątrz katalogu Moje dokumenty, klikamy na ikonkę tego katalogu.

3 Klikamy na menu Plik i z listy, która się rozwija, wybieramy pozycję Nowy, a następnie klikamy na pozycję Folder. Wewnątrz folderu Moje dokumenty pojawia się ikona nowego katalogu. Jego nazwa jest podświetlona i znajduje się w obramowaniu. Możemy teraz wpisać za pomocą klawiatury nową nazwę folderu – wpiszmy na przykład listy i naciśnijmy na klawiaturze Enter. Nasz folder ma już zupełnie nową nazwę. W każdej chwili możemy ją jednak zmienić. Wystarczy, że

na nią klikniemy, z menu Plik wybierzemy Zmień nazwę, a następnie na klawiaturze wpiszemy nazwę oraz zatwierdzimy ją klawiszem Enter.

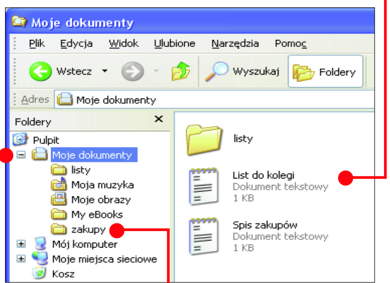

W identyczny sposób możemy stworzyć drugi folder i nazwać go na przykład zakupy.

4 Aby umieścić kopię napisanego przez nas listu w folderze listy, w lewej części okna klikamy na Moje dokumenty. Jak pamiętamy, w tym miejscu właśnie zapisaliśmy nasz list. Dokument z listem jest widoczny w prawej części okna. Klikamy na jego ikonkę, a następnie z menu Edycja wybieramy Kopiuj do folderu... .

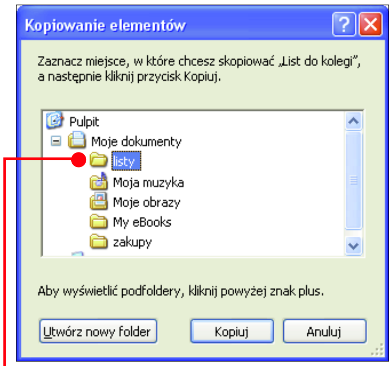

W okienku, które się pojawia, wybieramy folder, do którego plik powinien zostać skopiowany. W naszym przypadku klikamy na znak + przy Moje dokumenty, a następnie na folder listy. Na końcu zatwierdzamy wybór folderu docelowego kliknięciem na przycisk Kopiuj. Kopia naszego pliku zostaje utworzona w folderze listy.

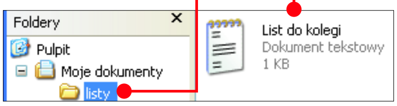

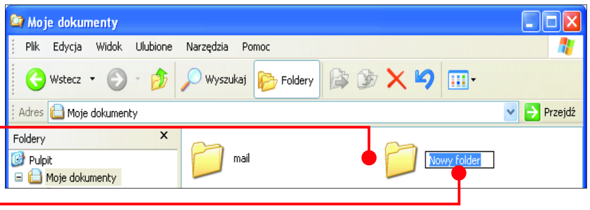

5 Aby przenieść plik do innego katalogu, postępujemy bardzo podobnie. Klikamy na plik, który chcemy umieścić w innym katalogu – na przykład na nasz spis zakupów. Następnie z menu Edycja wybieramy polecenie Przenieś do folderu. Tak samo jak w poprzednim punkcie wybieramy katalog docelowy, do którego zostanie przeniesiony plik. Klikamy na przykład na utworzony przez nas wcześniej katalog zakupy i zatwierdzamy wybór kliknięciem na przycisk Przenieś. Dokument ze spisem zakupów zostaje usunięty z folderu Moje dokumenty i umieszczony w katalogu o nazwie zakupy.

6 Do opanowania podstawowych operacji, które możemy wykonywać na plikach i folderach, brakuje nam już tylko umiejętności zmieniania nazwy i kasowania pliku czy folderu.

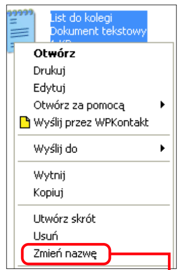

Aby zmienić nazwę dowolnego obiektu, klikamy na niego prawym przyciskiem i w menu kontekstowym klikamy na pozycję Zmień nazwę. Nazwa pliku lub folderu pojawia się w obramowaniu. Na klawiaturze wpisujemy wtedy nową nazwę i wciskamy przycisk Enter.

Aby skasować plik lub folder, podobnie jak przy zmianie nazwy klikamy na niego prawym przyciskiem myszy i z menu kontekstowego wybieramy pozycję Usuń. W okienku, które się pojawia, potwierdzamy chęć usunięcia obiektu kliknięciem na przycisk Tak. Plik zostaje przeniesiony do Kosza.

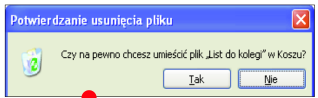

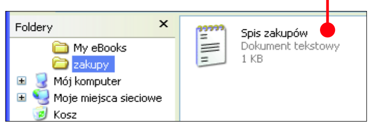

Metoda drag and drop

Przedstawiony sposób kopiowania i przenoszenia plików czy folderów to tylko jedna z wielu możliwości wykonania tej operacji. Niewątpliwie należy zwrócić szczególną uwagę na inny sposób – wykorzystujący metodę 04 (s. 50) **drag and drop** (przeciągnij i upuść).

1 Uruchamiamy dwa razy aplikację Eksplorator Windows. Oba okna umieszczamy na pulpicie obok siebie. W jednym z nich otwieramy katalog z plikiem lub folderem, który chcemy przenieść, a w drugim folder docelowy, do którego obiekt powinien zostać przeniesiony.

2 Klikamy i przytrzymujemy wciśnięty lewy przycisk myszy na pliku lub folderze, który chcemy przenieść.

3 Trzymając cały czas wciśnięty przycisk myszy, przemieszczamy kursor wraz z plikiem czy folderem do katalogu docelowego otwartego w drugim Eksploratorze.

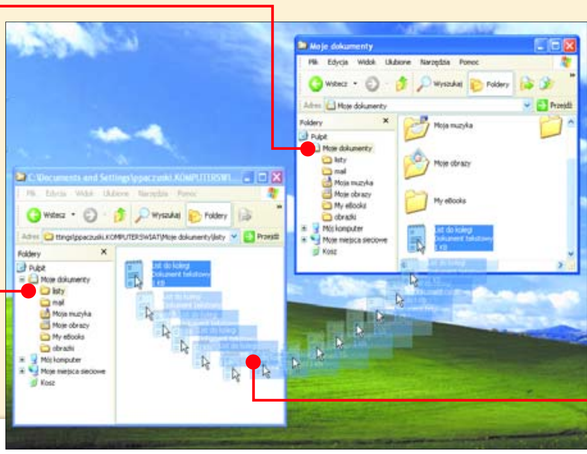

4 Na koniec puszczamy przycisk myszy.

5 Jeśli chcemy plik lub folder skopiować, wykonujemy czynności z punktów od **1** do **3**. Następnie, trzymając wciśnięty przycisk myszy, naciskamy i przytrzymujemy klawisz Ctrl. Obok przemieszczanego obiektu pojawia się znaczek. Puszczamy przycisk myszy, a następnie klawisz Ctrl.

SUPERFILMY DVD VIDEO W NAJNIŻSZEJ CENIE

patron medialny

INTERIA.PL

A teraz coś z zupełnie innej beczki

W najnowszym numerze Komputer ŚWIAT Film znajdziemy kolejną polską premierę DVD – pierwszy pełnometrażowy film Monty Pythona: A teraz coś z zupełnie innej beczki (And Now For Something Completely Different). Ten zbiór znakomitych skeczy w tłumaczeniu Tomasza Beksińskiego to esencja twórczości kultowej grupy angielskich komików. Do płyty DVD jest dołączony magazyn filmowy zawierający artykuły na temat fenomenu Monty Pythona, sylwetki członków grupy, zapowiedzi kinowe i DVD oraz porady dla miłośników kina domowego.

Superfilmy DVD w najniższej cenie

Centrum zamówień wysyłkowej 0 801 120 003

FOT.: TAXI/FLASH PRESS MEDIA

Drogowskaz

Czy leci z nami pilot?	54
Windows 98/Me/XP	54
Windows Me/XP	55
Internet Explorer 5/6	55
Word 97/2000/XP	56
Excel 97/2000/XP	56
Total Commander 5.5	56

Czy leci z nami pilot?

Wybierzmy się w podróż po nieznanych obszarach systemu operacyjnego i aplikacji biurowych. Pilotem jest Komputer ŚWIAT, więc na kolejnych międzylądowaniach czekają na nas ciekawe wskazówki

Komputer ŚWIAT pokaże kilka wskazówek, dzięki którym bez przeszkód wykonamy z pozoru skomplikowane czynności. Na początku poznamy sztuczkę, z pomocą której zmienimy wygląd niektórych ikon systemowych. Z kolejnej wskazówki dowiemy się, jak ustawić opcję, dzięki której kursor myszki, po otwarciu się okienka dialogowego, będzie automatycznie ustawiany na domyślnym przycisku. Następnie nauczymy się odnajdować w sieci stronę internetową podobną do właśnie oglądanej.

Kolejne triki dotyczą programu Word oraz Excel, a na koniec wskazówka dla posiadaczy programu Total Commander.

Windows 98/Me/XP

Nowy image

Zmieniamy wygląd ikon systemowych

Jeśli znudziły się nam ikony Mojego komputera, Moich dokumentów, Otoczenia sieciowego czy Kosza, nic nie stoi na przeszkodzie, aby je zmienić. Komputer ŚWIAT pokaże, jak to zrobić.

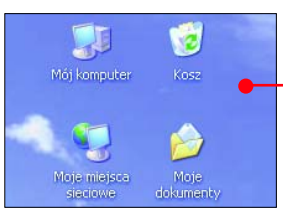

1 Klikamy na przycisk Start, wybieramy ikonę Ustawienia i klikamy na Panel sterowania. Odnajdujemy ikonę ustawień ekranu i dwukrotnie klikamy na nią lewym przyciskiem myszy.

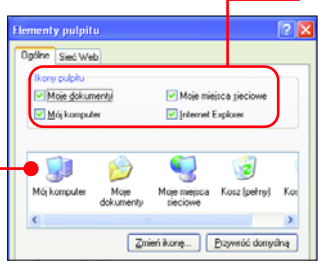

2 W Windows 98/Me przechodzimy do zakładki Efekty i przechodzimy do punktu 4. W Windows XP przechodzimy na zakładkę Pulpit i klikamy na przycisk Dostosuj pulpit...

3 Przechodzimy do zakładki Ogólne. W polu możemy zaznaczyć opcje przy tych ikonach, które mają być widoczne na pulpicie (jeśli znajdowały się już na naszym pulpicie, opcje te powinny być już zaznaczone).

4 Aby zmienić wygląd na przykład ikony Mojego komputera, klikamy na nią w polu, a następnie klikamy na przycisk Zmień ikonę... W okienku, które się pojawi, klikamy na przycisk. Odnajdziemy teraz i otworzymy plik zawierający zbiór różnych ikon. W tym celu, z listy wybieramy dysk (C:). W okienku dwukrotnie klikamy na folder WINDOWS, a następnie na folder system (w Windows XP na folder system32). Odnajdujemy ikonę shell32.dll i klikamy na nią. Następnie klikamy na przycisk Otwórz.

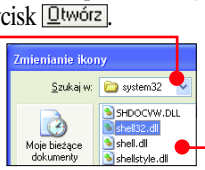

Inne pliki zawierające ikony znajdziemy w ramce Pliki z ikonami. Aby je otworzyć, postępujemy podobnie jak przy pliku shell32.dll.

5 W polu pojawią się różne ikony. Wybieramy taką, która będzie reprezentowała Mój komputer i klikamy

na nią. Następnie klikamy na OK. Ikona w polu ma nowy wygląd.

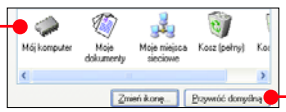

6 Aby zmienić kolejną ikonę systemową, klikamy na nią i postępujemy identycznie jak w wypadku ikony Mój komputer (powtarzamy operacje z punktów **4** i **5**).

7 Jeśli będziemy chcieli przywrócić standardowy wygląd ikony, wystarczy zamiast na Zmień ikonę... kliknąć na przycisk (w Windows 98/Me na przycisk Ikona domyślna).

8 Po dokonaniu zmian ikon (wszystkich lub tylko wybranych) w dwóch kolejnych oknach klikamy na przycisk OK. Nasze ikony są teraz zupełnie inne.

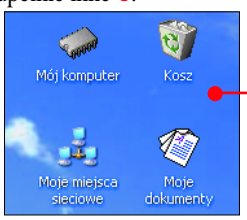

Pliki z ikonami

C:\Windows\explorer.exe
C:\Windows\System32\Shell32.dll (Windows XP)
C:\Windows\System\Shell32.dll (Windows 98/Me)
C:\Windows\System32\moreicons.dll (Windows XP)
C:\Windows\moreicons.dll (Windows 98/Me)

Windows Me/XP

Zawsze na miejscu

Ustawiamy przyciąganie kursora do przycisków

Obsługa systemu Windows i różnych aplikacji wymaga częstego klikania na przyciski w oknach dialogowych (na przykład w celu ich zamknięcia czy przejścia do następnego okna). Możemy jednak znacznie przyspieszyć przemieszczanie kursora myszy na przycisk OK, Zakończ czy Dalej >. Komputer ŚWIAT pokaże, w jaki sposób włączyć opcję, dzięki której kursor będzie się automatycznie ustawiał na domyślnym przycisku okienka dialogowego.

1 Klikamy na przycisk Start. Następnie wybieramy Ustawienia i ikonę Panel sterowania. Odszukujemy teraz ikonę i klikamy na nią dwukrotnie.

2 Przechodzimy do zakładki Opcje wskaźnika. Zaznaczamy pole i klikamy na przycisk OK. Od tej chwili kursor myszy po otwarciu okienka dialogowego będzie się automatycznie przemieszczał nad domyślny przycisk (najczęściej będzie to przycisk OK, Zakończ czy Dalej >). Może to znacznie przyspieszyć pracę, ponieważ nie będziemy przesuwać kursora, a jedynie wciskać przycisk myszki.

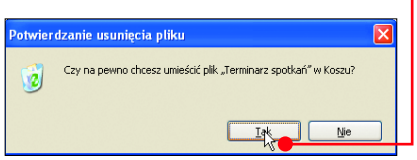

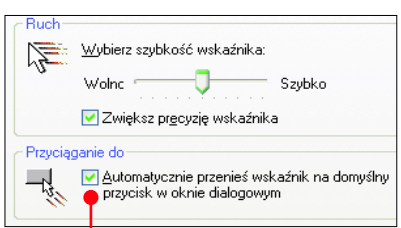

Samolubne foldery

Ustawiamy otwieranie każdego folderu w osobnym oknie

Przy domyślnych ustawieniach systemu Windows dwukrotne kliknięcie w oknie folderu na ikonę innego folderu powoduje otwarcie się tego drugiego w tym samym oknie. Jeśli jednak chcemy, aby otwierało się nowe okno, możemy bez przeszkód zmienić to ustawienie. Łatwiej nam wtedy będzie na przykład kopiować i przenosić pliki do i z podfolderów. Komputer ŚWIAT pokaże, w jaki sposób włączyć opcję otwierania katalogów w nowych oknach.

1 Klikamy kolejno na przycisk Start, Programy (Wszystkie programy w Windows XP), Akcesoria i Eksplorator Windows.

2 Z menu Narzędzia wybieramy Opcje folderów... W okienku, które się otwiera, klikamy na zakładkę Ogólne. W Windows 98 musimy dodatkowo zaznaczyć opcję i kliknąć na przycisk.

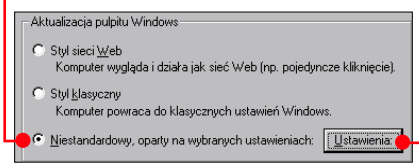

3 Aby ustawić otwieranie folderów w osobnych oknach, zaznaczamy opcję i klikamy na przycisk OK.

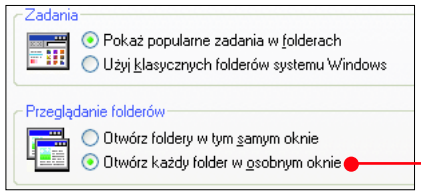

Od tej pory po dwukrotnym kliknięciu w oknie folderu na ikonę innego folderu zostaje on otworzony w osobnym oknie.

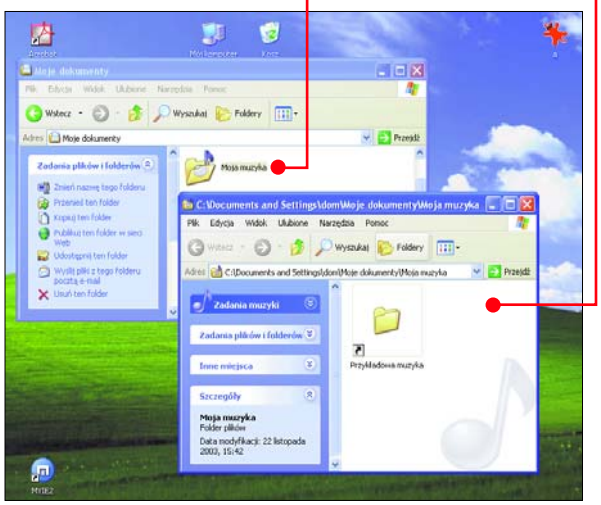

Internet Explorer 5/6

W poszukiwaniu konkurencji

Wyszukujemy tematycznie podobne strony WWW

Jeśli otworzymy stronę z informacjami na interesujący nas temat (na przykład o aparatach fotograficznych) i nie znajdziemy szukanej przez nas wiadomości, warto odwiedzić podobne witryny. Zamiast jednak korzystać z wyszukiwarki, by znaleźć adresy, wystarczy użyć wbudowanego w Internet Explorer narzędzia. Z Komputer ŚWIATEM odnajdziemy wszystkie witryny podobne do odwiedzanej przez nas strony.

1 Uruchamiamy Internet Explorer. W tym celu klikamy kolejno na Start, Programy (w Windows XP grafią, możemy wpisać adres www.fotopolis.pl).

2 Na pasku adresu wpisujemy znany nam adres strony poświęconej interesującej nas tematyce (jeśli na przykład interesujemy się fotoWszystkie programy) i na ikonę Internet Explorer.

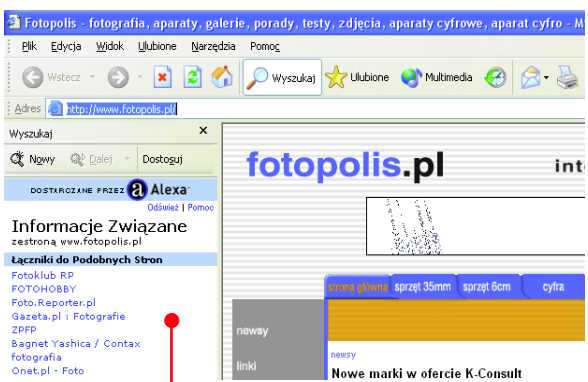

3 Po otworzeniu strony, z menu Narzędzia wybieramy Pokaż łącza pokrewne.

Otwarta zostaje zakładka, na której znajdują się odnośniki do stron o tematyce fotograficznej. Wystarczy teraz kliknąć na jeden z linków i w przeglądarce otworzy się strona konkurencyjna do witryny Fotopolis.

Word 97/2000/XP

Wiele stron pod nadzorem

Widok na kilka stron dokumentu jednocześnie

Gdy często pracujemy w Wordzie, to być może przyda nam się podgląd kilku kartek naszego dokumentu. Komputer ŚWIAT pokaże, jak posługiwać się narzędziem do powiększania tak, aby wyświetlić na monitorze na przykład dziesięć stron dokumentu.

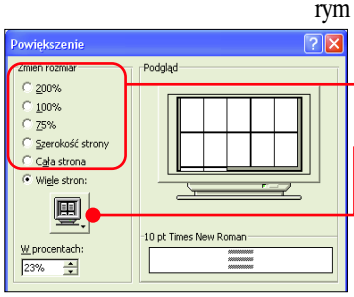

1 Uruchamiamy aplikację Excel – klikamy kolejno na Start, Programy (na Wszystkie programy w Windows XP) i ikonę Microsoft Word. Otwieramy nasz dokument – w tym celu klikamy na menu Plik, a później na Otwórz... . Następnie wybieramy plik i klikamy na przycisk Otwórz.

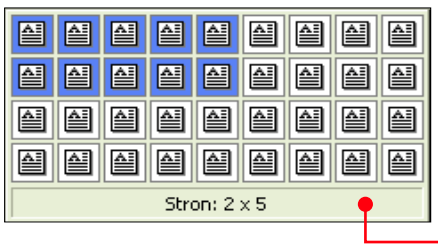

2 Z menu Widok wybieramy pozycję Powiększenie... Otwiera się okienko, w którym możemy wybrać jeden ze zdefiniowanych widoków dokumentu. Klikamy jednak na przycisk i w okienku, które się pojawia, zaznaczamy (przytrzymując wciśnięty lewy przycisk myszy) taką liczbę stron, jaką chcemy zobaczyć jednocześnie na ekranie. Klikamy na przycisk OK. W Wordzie widać teraz aż 10 stron dokumentu.

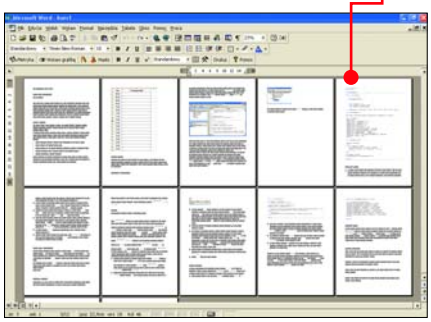

Total Commander 5.5

Wszystko naraz

Zaznaczamy pliki i katalogi za jednym zamachem

Total Commander jest świetnym narzędziem często wykorzystywanym do kopiowania, przenoszenia czy usuwania plików i folderów z dysku twardego. Aby zaznaczyć w takim przypadku wszystkie pliki, wystarczy z menu Zaznacz wybrać pozycję Zaznacz wszystko (lub wcisnąć kombinację klawiszy Ctrl+). Warto jednak włączyć opcję, dzięki której opisane działanie spowoduje zaznaczenie nie tylko wszystkich plików, ale również wszystkich katalogów. Komputer ŚWIAT pokaże, jak włączyć tę opcję.

1 Uruchamiamy Total Commander. W tym celu klikamy kolejno na przycisk Start, Programy (w systemie Windows XP natomiast na pozycję Wszystkie programy), a następnie na grupę Total Commander i ikonę Total Commander 32.

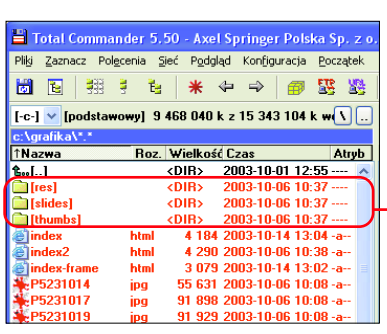

2 Klikamy na menu Konfiguracja i wybieramy pozycję Ustawienia główne... W okienku, które się otwiera, przechodzimy do zakładki Operacja.

3 Zaznaczamy pole. Dzięki temu po wybraniu z menu Zaznacz pozycji Zaznacz wszystko (lub wciśnięciu kombinacji klawiszy Ctrl+) zostają zaznaczone wszystkie pliki, jak również wszystkie katalogi.

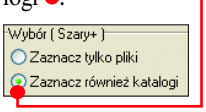

Excel 97/2000/XP

Między formułą a wynikiem

Przełączamy wyświetlanie na widok formuł

Jeśli do komórki arkusza w Excelu wpiszemy formułę (na przykład) i zatwierdzimy ją wciśnięciem klawisza Enter, zostaje wyświetlony wynik jej działania. Aby zobaczyć zapis formuły, musimy kliknąć na komórkę zawierającą ją. Wtedy będziemy mogli zobaczyć ją na pasku formuły. Dzięki wskazówce Komputer ŚWIATA nauczymy się zmieniać tryb wyświetlania zawartości komórek tak, by zamiast wyników widać było treść formuł.

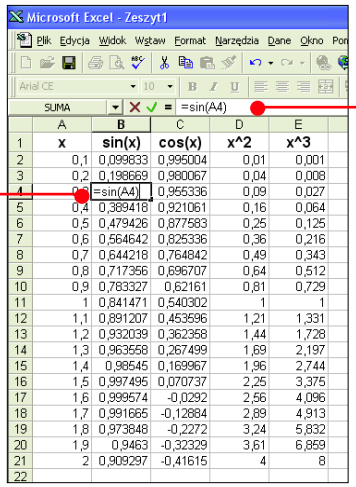

1 Uruchamiamy Excel. W tym celu klikamy na Start, Programy (w Windows XP natomiast na Wszystkie programy), a następnie na ikonę Microsoft Excel. Otwieramy dokument – z menu Plik wybieramy polecenie Otwórz... Odnajdujemy na dysku plik dokumentu i klikamy na przycisk Otwórz.

2 Przy normalnym widoku w komórkach wyświetlane są wyniki działania formuł. Aby zobaczyć ich treść, z menu Narzędzia wybieramy pozycję Opcje... i przechodzimy do zakładki Widok. Zaznaczamy pole Formuły znajdujące się w sekcji Opcje okna i klikamy na przycisk OK. Excel od tej chwili będzie pokazywać treść formuł. Aby powrócić do domyślnego widoku, kasujemy zaznaczenie z pola Formuły.

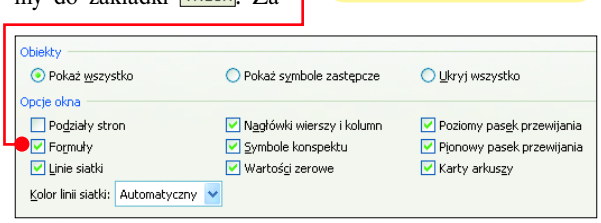

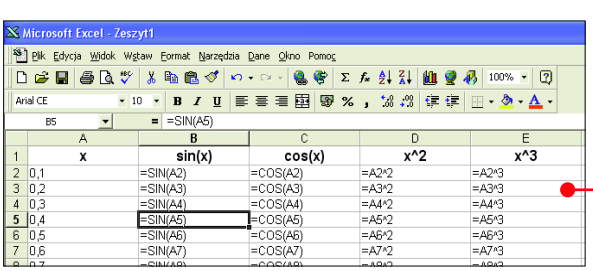

Rada Komputer ŚWIATA

Możemy znacznie uprościć i przyspieszyć przełączanie widoku na tryb pokazywania treści formuł i odwrotnie. Wystarczy wcisnąć w dowolnym momencie kombinację klawiszy Ctrl+ (tylda – klawisz ten znajduje się na większości klawiatur przed ciągiem klawiszy z cyframi, nad klawiszem Tab), by Excel zaczął pokazywać treść formuł. Ponowne wciśnięcie tej kombinacji spowoduje powrót do standardowego sposobu wyświetlania komórek.

KOMPUTER ŚWIAT EXTRA

z płytą CD-ROM już w kioskach!

Centrum sprzedaży wysyłkowej
0 801 120 003

Niezbędne programy dla Twojego peceta!
Kilkanaście pełnych wersji programów i gier!

Co to właściwie jest...

01 defragmentacja
Proces ponownego zapisywania plików, które uległy fragmentacji – podzielenia na części – w trakcie kopiowania na dysk twardy komputera (zjawisko naturalne). Po odwróceniu tego procesu – defragmentacji – czas dostępu do danych zmniejsza się i komputer pracuje szybciej. Narzędzia do wykonywania tej czynności są wbudowane w niektóre systemy operacyjne, na przykład Windows 9x i XP.

02 aplikacja
Program komputerowy wykonujący konkretne zadania. Przykładem aplikacji jest edytor tekstu, program graficzny, arkusz kalkulacyjny, program do tworzenia baz danych czy też gra komputerowa.

03 skrypt
Zestaw instrukcji dla danej aplikacji lub systemu operacyjnego. Przykładem skryptu są pliki INF czy pliki z kodem JavaScript lub VBScript.

04 BIOS
Ang. Basic Input/Output System – podstawowe procedury wejścia – wyjścia. Program zapisany w pamięci ROM płyty głównej. Testuje on sprzęt po włączeniu komputera, uruchamia system operacyjny, kontroluje transfer danych pomiędzy komponentami takimi, jak dysk twardy, procesor czy napęd CD-ROM. Za pomocą wbudowanego w BIOS programu Setup można zmieniać standardowe ustawienia BIOS-u.

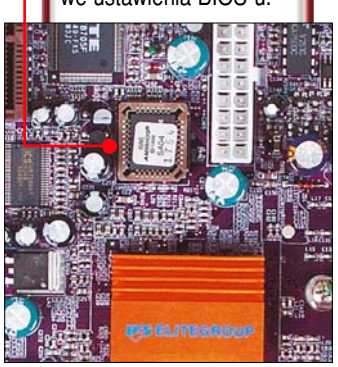

Drogowskaz

Zgodnie z planem	58
Planujemy	58
Wyłączanie na zawołanie	59
Komputer jako budzik	59
Harmonogram wyłączy, a BIOS włączy	60
Do Kosza!	60

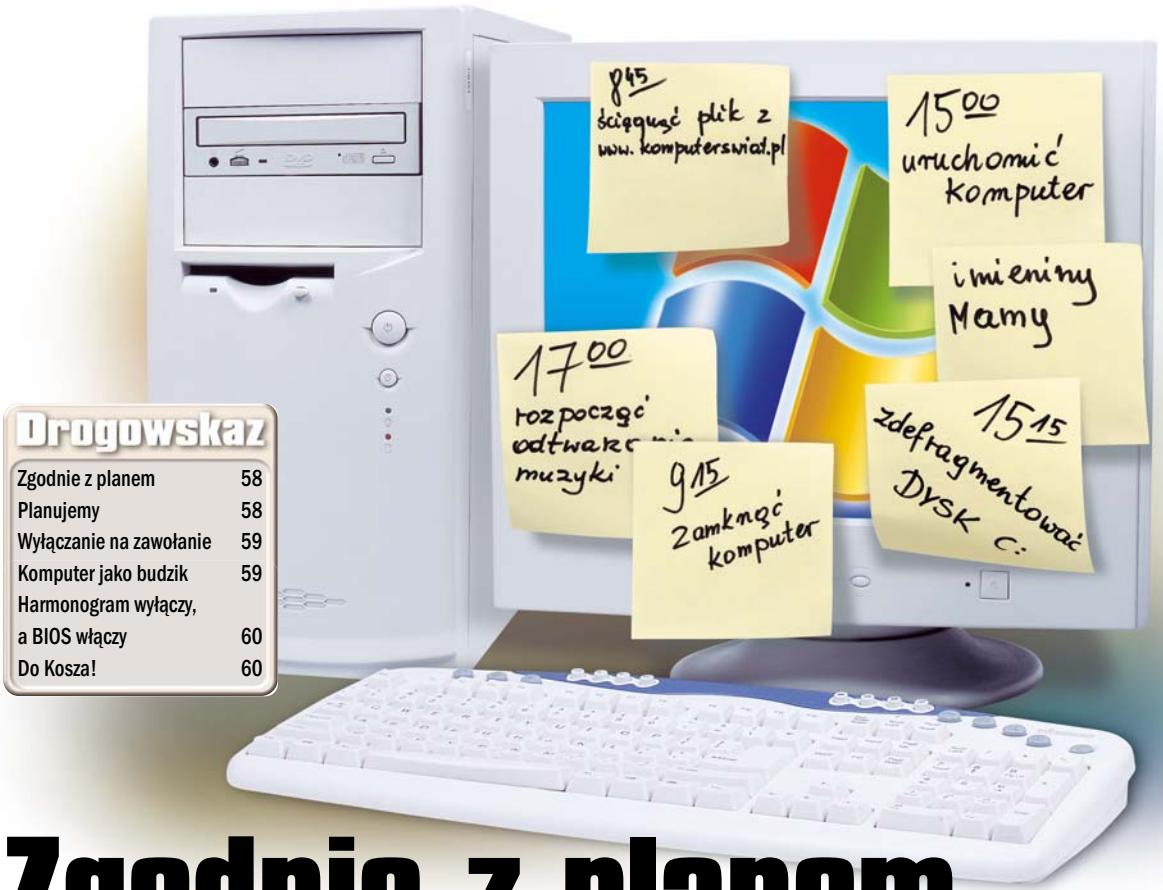

Zgodnie z planem

Codziennie mamy do wykonania bardzo dużo zadań. Na szczęście nie wszystko musimy robić sami i nie o wszystkim musimy pamiętać – może nas wyręczyć nasz pecet

Harmonogram zadań to ciekawe i pożyteczne, jednak często niedoceniane przez użytkowników narzędzie systemu Windows. Komputer może dużo rzeczy robić automatycznie i nie musimy mu o tym przypominać. Wystarczy, że raz zaplanujemy czynność, jaką ma wykonywać pecet, i dodamy ją do Harmonogramu zadań. Ustalimy dzień tygodnia, godzinę i gdy komputer będzie włączony, już bez naszej ingerencji zacznie wykonywać polecone zadanie.

Nieodzowną czynnością zapewniającą utrzymywanie dysku twardego w szczytowej formie jest jego **01 defragmentowanie**. Często zdarza nam się o tym zapominać, w rezultacie na dysku robi się coraz większy bałagan, a programy działają ze sporym opóźnieniem. Komputer ŚWIAT pokaże na przykładzie defragmentatora, jak planować zadania w Harmonogramie. Dowiemy się także, co zrobić, by komputer sam wyłączał się lub o określonej godzinie budził nas rano ulubionym utworem muzycznym.

Co możemy uruchamiać

Przykładowe programy i pliki, które możemy dodawać do listy zaplanowanych czynności w Harmonogramie.

Defragmentator – jego regularne używanie zapewnia sprawniejsze i szybsze działanie zainstalowanych programów.

ScanDisk – skanuje dysk twardy. Wyszukuje błędy i naprawia je.

Pliki multimedialne (film, utwór muzyczny) – patrz ramka Komputer jako budzik.

Oczyszczanie dysku – usuwa niepotrzebne pliki z dysku twardego.

Planujemy

Uruchamiamy Harmonogram i dodajemy zadanie

Do Harmonogramu zadań możemy dodawać różne aplikacje, Komputer ŚWIAT pokaże, jak uruchomić Harmonogram zadań, a także (na przykładzie defragmentatora dysków), jak dodawać zadania do listy zaplanowanych.

Uruchamiamy Harmonogram zadań

Aby zaplanować nasze pierwsze zadanie, najpierw musimy dostać się do głównego okna programu Harmonogram Zadań. W systemach Windows 98/Me i XP odbywa się to bardzo podobnie.

1 Klikamy na przyciski Start, Programy, następnie na Akcesoria oraz Narzędzia systemowe. W systemie Windows 98 i Me wybieramy kliknięciem Harmonogram zadań, a w XP – Zaplanowane zadania.

2 Na ekranie naszego monitora wyświetla się główne okno programu

Rada Komputer ŚWIATA

W Windows 98 i Me w 1 kroku wskazówki Dodajemy nasze pierwsze zadanie nie klikamy na przycisk Przeglądaj..., tylko wybieramy kliknięciem z listy. I klikamy na Dalej >. Każdy następny krok wykonujemy już tak samo.

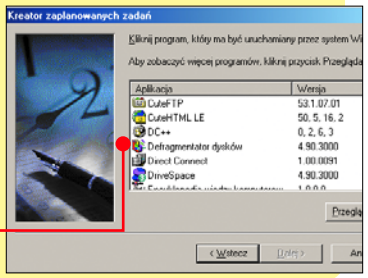

Harmonogram zadań. W tym oknie dodajemy nowe zadania, tutaj także będzie widoczna lista zaplanowanych czynności.

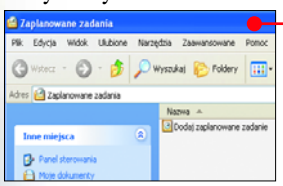

Dodajemy nasze pierwsze zadanie

Znajdujemy się w głównym oknie Harmonogramu. Komputer ŚWIAT pokaże, jak dodać pierwsze zadanie. Będzie to defragmentator dysku w systemie Windows.

1 Klikamy na przycisk Dodaj zaplanowane zadanie i na Dalej >. W wywołanym oknie wybieramy program, który ma być uruchamiany przez Harmonogram. Klikamy na Przeglądaj... i wybieramy dysk, na którym zainstalowany jest system operacyjny. W Windows XP będzie to Dysk lokalny (C:). Następnie klikamy na WINDOWS, system32, wyszukujemy **02 aplikację** defrag.exe i klikamy na nią dwukrotnie. W wypadku Windows 98 i Me postępujemy zgodnie z radą Komputer ŚWIATA.

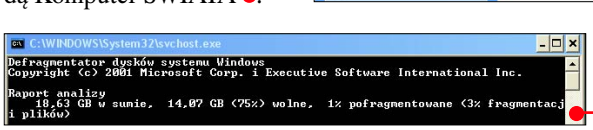

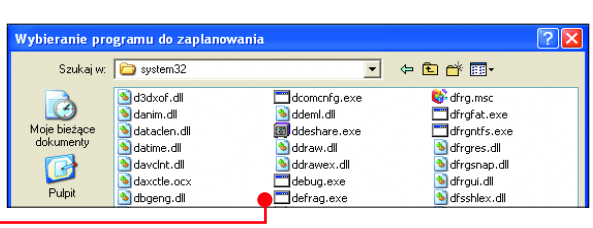

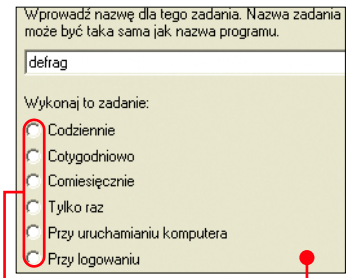

2 Na ekranie widzimy okno, w którym ustawiamy częstotliwość wykonywania dodawanego zadania. Wyboru dokonujemy, dodając zaznaczenie w polach przy jednej z opcji. Komputer ŚWIAT wybrał Cotygodniowo. Oznacza to, że defragmentator będzie uruchamiany raz w tygodniu. Klikamy na Dalej >.

3 W kolejnym oknie w polu wpisujemy godzinę, o której zadanie ma zostać wykonane, a niżej, co ile tygodni defragmentator dysku będzie uruchamiany, i na koniec, dodając zaznaczenie w polu, ustalamy dzień tygodnia. Ponownie klikamy na przycisk Dalej >.

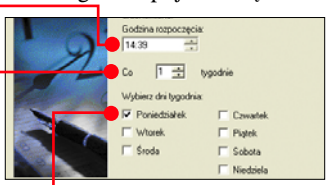

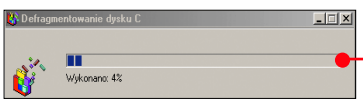

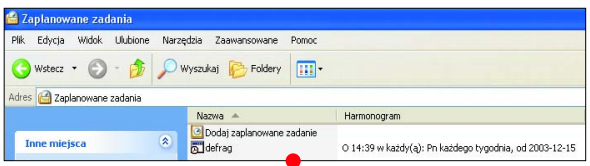

4 W Windows XP, by dodawane przez nas zadanie mogło być uruchomione przez Harmonogram, musimy wpisać w okna nasze hasło użytkownika.

5 Następnie w oknie umieszczamy zaznaczenie w polu przy. Klikamy na Zakończ.

6 Wybieramy dysk, który będzie porządkowany przez defragmentator. Klikamy w polu, następnie wciskamy (spacja). Wpisujemy literę dysku C: i klikamy na OK. W Windows 98 i Me wpisujemy.

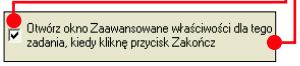

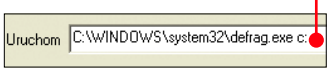

W głównym oknie Harmonogramu pojawia się zadanie, które właśnie dodaliśmy.

7 Od teraz w każdy poniedziałek o godzinie 14:39 Harmonogram włączy defragmentator. W Windows XP zostanie on uruchomiony w oknie tekstowym, a w 98 i Me – graficznym.

Wyłączanie na zawołanie

Wyłączamy komputer za pomocą Harmonogramu zadań

Korzystając z Harmonogramu zadań, możemy sprawić, by nasz komputer sam wyłączał się o określonej przez nas godzinie. Użyjemy do tego prostych **03 skryptów**, które sami napiszemy.

Rada Komputer ŚWIATA

Zanim dodamy skrypt do Harmonogramu, najpierw możemy sprawdzić jego działanie. W tym celu na pulpicie klikamy na stworzoną przez nas ikonę. Komputer powinien się wyłączyć.

1 Zaczynamy od uruchomienia programu Notatnik. Klikamy na Start, Programy, Akcesoria i na Notatnik. W otwartym oknie aplikacji wpisujemy treść skryptu dla systemu Windows 98/Me, a dla Windows XP. **Zwracamy uwagę na wielkość liter i spacje. Tekst powinien zostać wpisany bezbłędnie.**

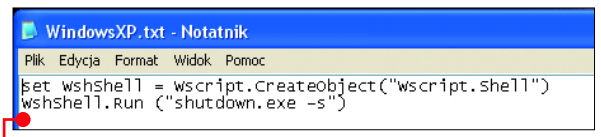

2 Następnie w oknie Notatnika klikamy na Plik i wybieramy Zapisz jako... Wskazujemy miejsce na dysku twardym, gdzie zostanie zapisany plik – w naszym wypadku będzie to Pulpit. W polu wpisujemy nazwę pliku i klikamy na Zapisz. Skrypt jest gotowy do wykorzystania. Możemy zamknąć program Notatnik, klikając na.

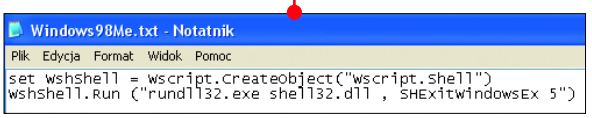

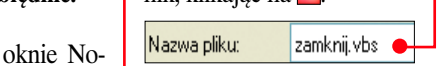

3 Przygotowany przez nas skrypt dodajemy do

Komputer jako budzik

Komputer ŚWIAT pokaże, jak dodać do Harmonogramu plik muzyczny. Dzięki temu będziemy mogli wykorzystać swój komputer na przykład jako budzik.

Wykonujemy kroki **1** i **2** wskazówki Uruchamiamy Harmonogram. Następnie w **1** punkcie wskazówki Dodajemy nasze pierwsze zadanie klikamy na Przeglądaj... Teraz już mamy możliwość wybrania dowolnego utworu muzycznego z dysku twardego w komputerze.

Po dokonaniu wyboru wykonujemy kolejno następne kroki aż do pojawienia się nowego zadania na liście zaplanowanych czynności. Plik muzyczny o ustalonej godzinie będzie odtwarzany na naszym komputerze przez domyślny odtwarzacz – na przykład Windows Media Player lub Winamp.

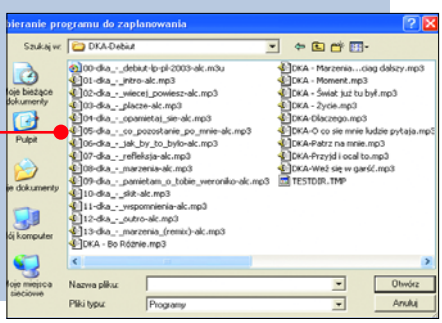

Harmonogramu zadań – otwieramy go, powtarzając krok 1 wskazówki Uruchamiamy Harmonogram zadań. Klikamy na Dodaj zaplanowane zadanie i w następnych dwóch oknach kolejno na przyciski Dalej > i Przeglądaj. Następnie kolejno dwukrotnie klikamy na ikonę Pulpit i zamknij.vbs.

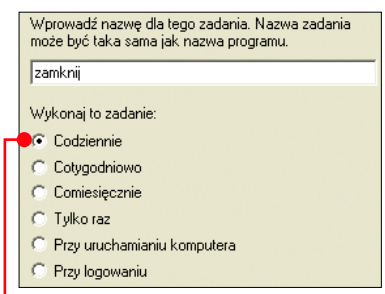

4 W kolejnym oknie, które pojawia się na ekranie, możemy wybrać, z jaką częstotliwością czynność ma być wykonywana. Dodajemy zaznaczenie obok odpowiadającej nam opcji. Komputer ŚWIAT wybrał przykładowo, co oznacza, że zadanie będzie wykonywane codziennie. Kontynuujemy, klikając na przycisk Dalej >.

5 W kolejnym oknie w pole wpisujemy godzinę, o której Harmonogram zadań wyłączy nasz pecet. Niżej możemy dodatkowo wskazać, czy

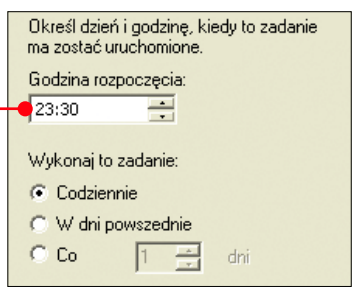

ta czynność ma być wykonywana tylko w dni powszednie lub co określoną liczbę dni. Klikamy na przycisk Dalej >.

6 W Windows 98/Me klikamy na przycisk Zakończ. (W Windows XP wpisujemy jeszcze hasło użytkownika, patrz krok 4 wskazówki Dodajemy nasze pierwsze zadanie).

Modyfikujemy zaplanowane zadania

Dodane przez nas zadania możemy dowolnie modyfikować. Komputer ŚWIAT pokaże, jak zmieniać wszystkie parametry czasowe w dodanych już do Harmonogramu zadań czynności.

1 W głównym oknie Harmonogramu klikamy prawym przyciskiem myszy na nazwę zadania, które chcemy zmodyfikować (na przykład defrag), a następnie z rozwiniętej listy wybieramy przycisk Właściwości.

2 W oknie, które pojawia się na ekranie, klikamy na zakładkę Harmonogram. W polach możemy zmieniać wszystkie parametry czasowe, jakie ustawiliśmy podczas dodawania czynności do Harmonogramu zadań. Okno konfiguracyjne zamykamy, klikając na przycisk OK.

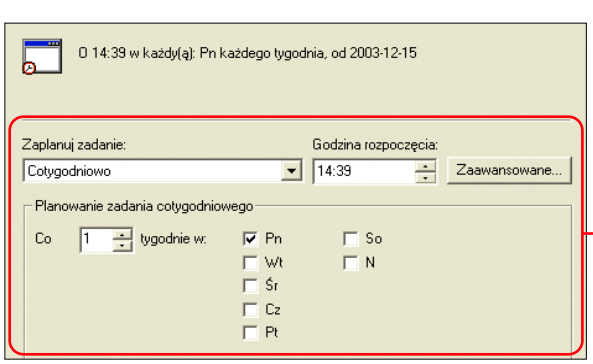

Harmonogram wyłączy, a BIOS włączy

Harmonogram zadań może wyłączyć komputer o określonej godzinie, ale go nie włączy. Pecet może być jednak uruchamiany za pomocą 04 (s. 58) BIOS-u. Nie każda płyta główna komputera na to pozwala. Zanim przystąpimy do wykonywania tej wskazówki, sprawdźmy w instrukcji płyty, czy ma taką funkcję. Komputer ŚWIAT pokaże, jak ustawić BIOS na przykładzie firmy Award tak, by automatycznie uruchamiał pecet.

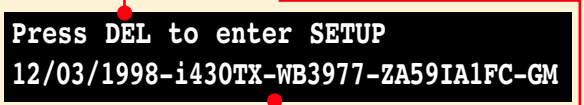

1 Uruchamiamy pecet i po chwili widzimy komunikat powiadamiający nas, że po wciśnięciu odpowiedniego klawisza dostaniemy się do programu konfiguracyjnego BIOS. W wypadku firmy Award jest to klawisz Delete. Naciskamy go.

2 Pojawia się okno programu Setup, który służy do modyfikacji ustawień w BIOS-ie. Za pomocą klawiszy ←, →, ↑ i ↓ przesuwamy czerwone zaznaczenie tak, aby znalazło się w pozycji i wciskamy klawisz Enter.

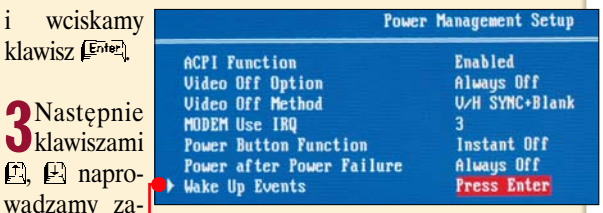

3 Następnie klawiszami ↑, ↓ naprowadzamy zaznaczenie na pozycję obok opcji i wciskamy Enter. Znów klawiszami ↑, ↓ przesuwamy zaznaczenie na i używamy klawiszy Page Up i Page down tak, aby zamiast napisu Disabled pojawił się Enabled. Uaktywniliśmy opcję automatycznego uruchamiania peceta.

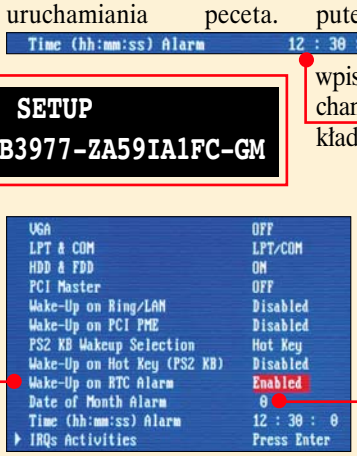

Zmieniając Enabled na Disabled, ponownie wyłączymy tę funkcję w naszej płycie głównej.

4 Klawiszem → przesuwamy w miejsce i wpisujemy dowolny dzień miesiąca, w którym komputer będzie włączany. Niżej w pole wpisujemy godzinę uruchamiania peceta, na przykład .

5 Po wprowadzeniu zmian wciskamy klawisz F10, a następnie Y i Enter, co w tym przypadku oznacza wyrażenie zgody na zapisanie zmian i wyjście z programu. Pecet zostanie uruchomiony ponownie.

Komputer ŚWIAT pokazał, jak automatycznie uruchamiać nasz pecet za pomocą BIOS-u. Jednak system nie może wystartować całkowicie, jeżeli mamy ustawione wymagane logowanie się użytkowników.

Do Kosza!

Usuwamy zaplanowane zadania z Harmonogramu

Wszystkie dodane przez nas do Harmonogramu zadań czynności możemy w każdej chwili usunąć z listy. Tym samym nie będą one już wykonywane przez nasz komputer.

1 W głównym oknie programu Harmonogram klikamy prawym przyciskiem myszy na nazwę zadania, które chcemy usunąć, na przykład defragmentator defrag, który wcześniej dodawaliśmy (wskazówka Dodajemy nasze pierwsze zadanie).

2 Następnie z rozwiniętej listy wybieramy kliknięciem Usuń. Komputer zapyta nas, czy na pewno chcemy usunąć zaplanowane zadanie. Klikamy na przycisk Tak – zadanie znika z listy Harmonogramu.

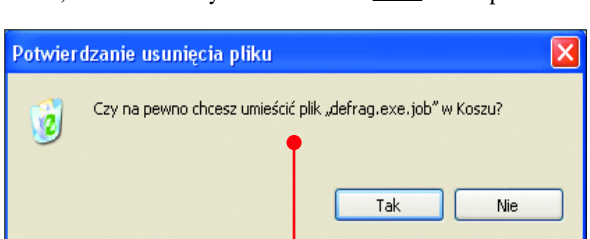

Encyklopedia wiedzy komputerowej na CD

Już w kioskach!

Czarujący Canarinhos

Któż by nie chciał grać w piłkę jak Brazylijczycy? Dzięki symulatorom piłki nożnej możemy spełnić te marzenia

Dlaczego wśród wielu sportów akurat piłka nożna cieszy się takim powodzeniem na świecie? Jedną z przyczyn jest z pewnością fakt, że może w nią grać każdy i to niemal w każdych warunkach pogodowych. Jednak w zimie trudno jest zebrać kilkunastu zapaleńców, którzy mają ochotę uganiać się po zaśnieżonym boisku. Za to w długie zimowe wieczory jest dużo

W symulatorach piłki warto używać gamepada

czasu, by grać w symulacje piłki nożnej. Komputer ŚWIAT przetestował dwa najciekawsze programy tego typu.

Jak sama nazwa wskazuje, symulacja piłki nożnej powinna pokazywać wszystko, co może zdarzyć się na boisku piłkarskim podczas gry. Sposób odwzorowania zdarzeń ma decydujący wpływ na popularność gry. Kilka poziomów trudności sprawia, że zarówno początkujący, jak i doświadczeni gracze znajdą w programie coś dla siebie – obydwie testowane symulacje zawierają tę opcję.

Istotnym problemem, przed jakim stają autorzy, jest stworzenie przemyślanego i spójnego systemu sterowania. Na murawie niczego nie można pozostawić przypadkowi, wszystko musi zależeć od zręczności gracza. W dodatku oprawa audiowizualna programu powinna być atrakcyjna. Symulacje piłki nożnej wymagają zatem dość mocnych komputerów. Rozsądnym minimum jest procesor z zegarem 1 01 GHz, 128 02 MB pamięci 03 RAM oraz dobrą kartą graficzną. Co otrzymujemy w zamian? Mnóstwo przyjemności oraz zabawy. Zwłaszcza jeżeli gramy z kolegą przez 04 sieć lokalną lub w internecie.

Który program dostarczy nam więcej radości – FIFA Football 2004 czy Pro Evolution Soccer 3 (PES 3)? Odpowiedź na to pytanie nie jest prosta. Co prawda FIFA Football 2004 wygrała pojedynek gigantów, ale jej przewaga wcale nie jest tak wyraźna. Pod pewnymi względami Pro Evolution Soccer 3 bije ją na głowę (na przykład w kategorii grywalność). Czytelnicy powinni swoją decyzję uzależnić od posiadanego sprzętu (PES 3 ma większe wymagania sprzętowe) oraz od własnych upodobań. Najprawdopodobniej FIFA Football 2004 przypadnie do gustu graczom preferującym gry bardziej schematyczne. Osoby lubiące nieskrępowaną wolność zagrają w PES 3. Warto jednak przed wyborem tego jedynego programu zapoznać się z wynikami testu Komputer ŚWIATA.

Gra z kolegą jest ciekawsza niż z komputerem

Co to właściwie jest...

01 GHz (gigaherc)
Herc jest jednostką miary częstotliwości, czyli częstości jakiegoś wydarzenia w ciągu jednej sekundy. Jeden gigaherc odpowiada miliardowi powtórzeń na sekundę. W wypadku komputerów jednostki gigaherc używa się do określania szybkości pracy procesorów.

02 MB (megabajt)
Jednostka, w której podaje się wielkość dysków twardych, dyskietek, pamięci RAM i innych komputerowych nośników danych.

03 RAM
Pamięć w postaci układów elektronicznych, w której przechowywane są dane podczas pracy komputera. Jej zawartość ginie po wyłączeniu zasilania. Gdy pamięci operacyjnej jest zbyt mało, komputer zapisuje niemieszczące się w niej dane na dysku twardym, a to z kolei spowalnia znacznie pracę.

04 sieć lokalna, sieć LAN
Ang. Local Area Network – lokalna sieć komputerowa. Rodzaj sieci komputerowej, która jest zlokalizowana na małym obszarze – jeden lub kilka budynków.

05 4-4-2
Sposób oznaczania ustawienia zawodników na boisku piłkarskim. Kolejne liczby informują nas, ilu zawodników występuje w linii defensywnej, pomocy i ataku (zazwyczaj pomijamy w tym zestawieniu bramkarza – jego pozycja jest oczywista). W tym przypadku zespół gra w ustawieniu czterech obrońców, czterech pomocników oraz dwóch napastników.

Drogowskaz

Czarujący Canarinhos	62
Prezentacja testowanych gier	63
Wyniki testu	65
Tak Komputer ŚWIAT testował symulacje piłki nożnej	65

1 Franc. FIFA (Federation Internationale de Football Associations) – Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej

1. miejsce

FIFA Football 2004[1]

ZWYCIĘZCA Komputer ŚWIAT JAKOŚĆ

ZWYCIĘZCA Komputer ŚWIAT CENA/JAKOŚĆ

David Beckham (numer 23) jest mistrzem w wykonywaniu rzutów wolnych – potrafi strzelić z każdej pozycji

Zwycięsko z morderczego pojedynku symulacji piłki nożnej wyszła FIFA Football 2004. O jej wygranej przesądziła polska wersja językowa i niższe wymagania sprzętowe. Jej przewaga nad PES 3 wcale nie jest jednak duża – obydwie gry prezentują podobny poziom.

Największą przewagę FIFY uzyskuje w kategorii aktualności danych. Firma EA Sports przykłada dużą wagę do nabywania licencji, tak aby gracze mogli podczas gry posługiwać się prawdziwymi nazwiskami piłkarzy oraz nazwami klubów. Możliwości współczesnych komputerów sprawiają, że postacie na ekranie monitora przypominają te prawdziwe. Bez trudu rozpoznamy gwiazdy światowego futbolu, takie jak Ronaldinho, Zinedine Zidane lub David Beckham (ten ostatni ma charakterystyczną fryzurę z kucykiem). W przypadku słabszych piłkarzy, czyli między innymi polskich kopaczy, sytuacja wygląda nieco gorzej. Zazwyczaj zgadza się jedynie kolor włosów, ale rysy twarzy są już zupełnie inne.

FIFA Football 2004 oferuje trzy główne tryby rozgrywki: pojedyncza gra, turniej i kariera. Możemy w nich kierować zespołami z 18 lig świata, poczynając od bardzo silnej włoskiej, przez przeciętną duńską, aż po egzotyczną koreańską. W sumie mamy do dyspozycji około 350 drużyn z ponad 10 tysiącami zawodników. Niestety, równocześnie przygotowano tylko opcję rozgrywek ligowych, pucharów krajowych oraz meczów towarzyskich. Autorzy zapomnieli o takich zmaganiach jak Mistrzostwa Europy i Świata, Liga Mistrzów lub Puchar Interkontynentalny. Możemy za to wybierać drużyny, które wezmą udział w zmaganiach o Puchar Króla, F.A. Cup czy Puchar Holandii.

Atrakcyjne bilety zachęcają nas do rozgrywania meczów

Gra w FIFA Football 2004 jest trochę schematyczna. Przed meczem możemy wybrać jedno z kilku ustawień na boisku, na przykład 05 **4-4-2**, 3-5-2, 5-4-1. Niestety, nasza ingerencja w indywidualne poczynania zawodników jest znacznie ograniczona. Nie możemy przydzielać im indywidualnych poleceń, przez co przedmeczowa odprawa taktyczna zostaje ograniczona do minimum. Ustalamy jeszcze etatowych wykonawców rzutów rożnych oraz wolnych i możemy ruszać na murawę. Tutaj szybko spostrzeżemy zmiany w porównaniu z poprzednią wersją FIFY. Nasi zawodnicy znacznie częściej niedokładnie podają piłkę, co sprawia, że gra staje się mniej przewidywalna. Mimo to wytrawni gracze dostrzegą dużą powtarzalność zachowań i sytuacji na boisku. Sporym mankamentem jest mało realne odwzorowanie ruchu. Biegnący piłkarz ma inercję jak wielki zbiornikowiec – zmiana kierunku trwa przeraźliwie długo. Trzeba o tym pamiętać, bo przeciwnik z pewnością wykorzysta taką szansę.

Omawiając nowości, warto wspomnieć jeszcze o zmianach w sposobie rozgrywki. Pierwszą innowacją jest system kontroli zawodnika bez piłki. Dzięki niemu możemy sterować futbolistami, do których będzie podawana piłka, a nie tylko tymi, którzy są w jej posiadaniu. Ta funkcja pozwala na tworzenie spektakularnych akcji, które otwierają nam drogę na bramkę przeciwnika. Drugą nowością jest sposób wykonywania rzutów wolnych. Teraz decydujemy o tym, jak silnie uderzymy piłkę oraz czy zostanie ona podkręcona.

Gdy wygramy ze wszystkimi zespołami z jednej ligi, odblokujemy dodatkowy komplet strojów

Oprawa graficzna jest na wysokim poziomie. Postacie piłkarzy są starannie odwzorowane, a stadiony prezentują się całkiem atrakcyjnie. Standardowy widok – z dużej wysokości – sprawia, że postacie zawodników są bardzo małe. Jednak zestaw kilku kamer oraz opcja zbliżania pozwala nam na indywidualne ustawianie parametrów gry. Warto zwrócić uwagę na dobrze dobrany podkład muzyczny składający się z kilku utworów. Odgłosy stadionu są bardzo naturalne – słyszymy między innymi doping dla miejscowej drużyny.

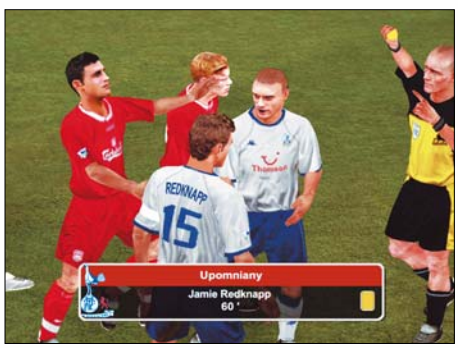

Piłkarze bardzo żywiołowo reagują na faule i spięcia na boisku. Wówczas ich zapędy może ostudzić jedynie żółta kartka

Jakość: dobra | Cena/Jakość: dobra | Cena: 140 zł

Wymagania sprzętowe (wg producenta): PIII 600, 64 MB, Win 98/Me/2000/XP. Dla początkujących

Do testu dostarczył: EA Polska sp. z o.o., 02-135 Warszawa, ul. Iłżecka 26, tel. brak

Co to właściwie jest...

06 konsola do gier
Urządzenie elektroniczne przeznaczone do grania w gry komputerowe. Jest to zwykle niewielkich rozmiarów pudełko wyposażone w napęd CD-ROM lub napęd DVD-ROM, do którego podłącza się urządzenie sterujące – jeden lub kilka dżojstików albo gamepadów.

07 PlayStation 2
Następca Sony PlayStation, który ukazał się w 2001 roku. PlayStation 2 zwyciężyła w teście konsol Komputer ŚWIATA w numerze 26/03.

08 PlayStation
Konsola stworzona przez Sony w 1994 roku. Jest to już przestarzałe technologicznie urządzenie. Gry działające na PlayStation, w porównaniu do swoich odpowiedników na inne konsole, są bardzo uproszczone.

09 gamepad
Płaskie urządzenie sterujące używane w grach komputerowych. Ze względu na swoje właściwości (możliwość dynamicznej obsługi) jest chętnie wykorzystywany w grach zręcznościowych.

10 dżojstik
Urządzenie używane do sterowania w grach komputerowych. Składa się z ruchomego pionowego drążka sterującego oraz kilku przycisków. Dżojstiki dzielimy na analogowe i cyfrowe. Dżojstiki analogowe umożliwiają regulację kąta wychylenia drążka (lekki ruch powoduje delikatny skręt w grze) – dlatego są chętnie stosowane w symulatorach lotu. Dżojstiki cyfrowe reagują podobnie jak klawisze strzałek na klawiaturze komputera.

2. miejsce

Pro Evolution Soccer 3[2]

Po rozegraniu spektakularnych akcji możemy się nimi rozkoszować, oglądając powtórki

Na rynku pecetowych symulacji piłki nożnej pojawienie się Pro Evolution Soccer 3 poważnie zagroziło dotychczasowemu liderowi – FIFIE Football 2004. Wśród **06 gier konsolowych** seria Pro Evolution Soccer bije rekordy popularności. Firma Konami postanowiła jej trzecią część przenieść z **07 PlayStation 2** na pecet – efekt jest bardzo ciekawy. Tylko drobne niedociągnięcia i wysokie wymagania sprzętowe sprawiły, że program ten znalazł się na drugim miejscu.

PES 3 cechuje się znakomitą grywalnością. Na pierwszy rzut oka sprawia wrażenie kolejnej, przeciętnej symulacji piłki nożnej, ale poznając jej tajniki, zaczynamy dostrzegać, jak wiele ma zalet. Bardzo pieczołowicie została przygotowana fizyka ruchów. Zawodnicy poruszają się jak żywi, a co więcej ich ruchy wydają się niepowtarzalne. To sprawia, że każda akcja może zostać rozegrana na wiele sposobów. Umiejętności każdego gracza opisuje 30 współczynników – jednak odnosimy wrażenie, że to nie tylko liczby w tabelce, ale obraz faktycznych zdolności. Te cechy powodują, że odkrywanie różnych zagrań – długie podania, wrzutki na głowę, strzały z woleja – to prawdziwe wyzwanie.

Autorzy przygotowali kilka trybów zabawy. Możemy wybrać pojedynczy mecz, udział w potyczkach pucharowych lub rozgrywki w ligach. Oprócz 56 reprezentacji narodowych w grze pojawiają się 64 kluby. Niestety, jedynie parę z nich jest prawdziwych: Lazio, AS Roma lub Milan.

Jakość dobra | **Cena/Jakość** dostateczna | **Cena** 160 zł

Wymagania sprzętowe (wg producenta): PIII 800, 128 MB, Win 98/Me/2000/XP. Dla początkujących
Do testu dostarczył: Centrum Sprzedaży Wysyłkowej CD Projekt , 03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 74, tel. (022) 5196919

[2]Ang. Ewolucja profesjonalnej piłki nożnej 3

Czucie idealne

Klawiatura i myszka są wygodnym narzędziem sterowania w grach strategicznych, ale w symulacjach piłki nożnej nie sprawdzają się już tak dobrze. Gracze, aby wznieść się na wyżyny wirtualnego kunsztu piłkarskiego, muszą opanować sterowanie przy użyciu kilkunastu przycisków jednocześnie. W takim wypadku używanie klawiatury jest problematyczne. Trzeba również pamiętać, że niektóre typy klawiatur mają blokadę, która uniemożliwia równoczesne wciskanie kilku klawiszy w tym samym momencie, co jest potrzebne do wykonania bardziej zaawansowanych zagrań. Rozwiązaniem tego problemu może być zastosowanie odpowiedniego **09 gamepada** lub **10 dżojstika**. Autorzy gier pamiętają o tym i przygotowują specjalne ściągawki, które pozwalają w prosty sposób skonfigurować kontroler. Na przykład posiadacze FIFY mogą skorzystać z gotowej tabeli konwersji poleceń sterujących na dwa gamepady – Microsoft Sidewinder oraz Logitech Dual Action. Warto porzucić na jakiś czas klawiaturę, aby przekonać się, jakie sztuczki można wykonywać za pomocą innych kontrolerów.

Dobrze skonfigurowany gamepad zapewni nam sukces nawet w najtrudniejszym meczu

Jerzy Dudek i Emmanuel Olisadebe to największe gwiazdy polskiej piłki nożnej

Pozostałe kluby mają dziwaczne nazwy, na przykład Merseyside Red, Puerto lub Lisbonera – firma Konami nie wykupiła praw do używania prawdziwych nazw klubów i piłkarzy. Jednak dzięki edytorowi możemy próbować samodzielnie zamienić dane na prawdziwe.

Spotkania możemy rozegrać na 20 wirtualnych stadionach. Przed meczem towarzyskim możemy także ustalić porę roku oraz warunki pogodowe, w jakich rozegramy spotkanie. Początkującym graczom przypadnie do gustu rozbudowana opcja treningów.

Wśród niedoskonałości programu należy wymienić pozostałości po symbolach konsolowych – na niektórych planszach widzimy ikonki charakterystyczne dla 08 PlayStation. Oprawa muzyczna nie wypada najlepiej – jest mało urozmaicona i szybko staje się nużąca.

Wyniki		1. miejsce ZWYCIĘZCA Komputer ŚWIAT JAKOŚĆ	2. miejsce
Nazwa gry		FIFA Football 2004	Pro Evolution Soccer 3
Producent		EA Sports	Konami
Komputer ŚWIAT zaleca od	Waga	6 lat	6 lat
Serwis	**4%**	**1,75**	**4,00**
Serwis telefoniczny	3%	0870 2432435[1] 2	(022) 5196966 4
Serwis online	1%	http://polska.ea.com 1	www.cdprojekt.info 4
Instalacja	**22%**	**5,18**	**4,86**
Automatyczny start	1%	jest 6	jest 6
Informacja o ilości zajmowanego miejsca na dysku	1%	jest 6	jest 6
Informacja o ilości wolnego miejsca na dysku	1%	brak 1	jest 6
Podręcznik	5%	dobry 4	dobry 4
Język podręcznika	5%	polski 6	polski 6
Wybór rodzaju instalacji	3%	minimalna, typowa, pełna 5	brak 1
Wykorzystuje akcelerator 3D	3%	tak 6	tak 6
Odinstalowanie	3%	bezproblemowe 6	bezproblemowe 6
Obsługa	**29%**	**4,00**	**3,79**
Sterowanie	4%	klawiatura, mysz, gamepad 5	klawiatura, mysz, gamepad 5
Płynność grafiki (Pentium II 450, 128 MB RAM, Riva TNT2 16 MB)	7%	mierna 2	niedostateczna 1
Płynność grafiki (Athlon 1200, 256 MB RAM, GeForce2 GTS)	7%	bardzo dobra 5	dobra 4
Płynność grafiki (Pentium 4 1600, 256 MB RAM, GeForce4 Ti 4400)	7%	bardzo dobra 5	bardzo dobra 5
Liczba opcji konfiguracyjnych	4%	mała 3	duża 5
Jakość gry	**45%**	**4,56**	**4,13**
Jakość grafiki	9%	bardzo dobra 5	bardzo dobra 5
Dźwięk i muzyka	9%	bardzo dobra 5	dobra 4
Zakres gry	7%	bardzo dobry 5	bardzo dobry 5
Grywalność	10%	dobra 4	celująca 6
Język gry	10%	polski (tylko napisy) 4	angielski 1
Ocena pośrednia	**100%**	**4,42**	**4,19**
Punkty dodatnie/ujemne			edytor piłkarzy, klubów +0,1
			gra dostępna jest wyłącznie na płycie DVD -0,1
Ogólna ocena jakości		**4,42**	**4,19**
Jakość		dobra	dobra
Cena/Jakość		dobra	dostateczna
Cena		140 zł	160 zł
Cena/Jakość - wyliczenie		140/4,42²=7,17	160/4,19²=9,11

[1] W momencie przeprowadzania testu Electronic Arts oferował jedynie serwis telefoniczny pod zagranicznym numerem telefonu. Firma zapewniła nas, że od stycznia powinna ruszyć polska pomoc techniczna

Tak Komputer ŚWIAT testował symulacje piłki nożnej

Komputer ŚWIAT porównał dwie wyróżniające się symulacje piłki nożnej. Do ich oceny użyto tradycyjnych kryteriów. Najważniejszą cechą w tego typu grach jest grywalność. Duży wpływ na tę kategorię ma zachowanie realiów panujących na murawie. Równie ważnym elementem jest przemyślany sposób sterowania. Jeżeli będzie nadmiernie skomplikowany, to gracze szybko się zniechęcą.

Oceny w kategorii Cena/Jakość Komputer ŚWIAT wystawił na podstawie poniższej tabeli:

celująca	poniżej 5,58
bardzo dobra	5,58 - 6,97
dobra	6,98 - 8,37
dostateczna	8,38 - 9,76
mierna	9,77 - 11,15
niedostateczna	powyżej 11,15

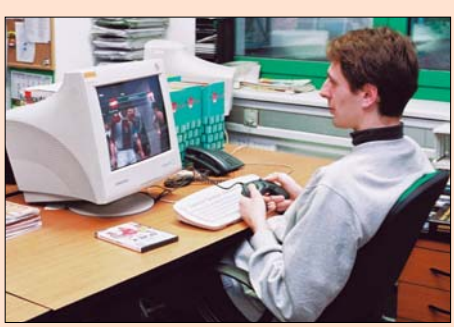

Dziennikarz Komputer ŚWIATA sprawdził, czy symulacje piłki nożnej zapewnią tyle frajdy co prawdziwa futbolówka

DVD

Piraci z Karaibów: Klątwa Czarnej Perły

Reż. Gore Verbinski
Wyk. Johnny Depp, Goeffrey Rush

Wielka przygoda, dużo śmiechu, fantastyczne efekty specjalne. No i Johnny Depp (okrzyknięty zapewne dzięki temu filmowi najseksowniejszym mężczyzną 2003 roku) jako cudaczny kapitan Sparrow. Gra pełnego łobuzerskiego wdzięku pechowca i utracjusza, pirata, jakiego świat nie widział, zdolnego pokonać każde niebezpieczeństwo – nawet statek widmo z załogą na wpół martwych awanturników.
Karaiby przed trzystu laty. Załoga pirackiego żaglowca Czarna Perła porywa piękną Elizabeth. Na żeglarzach Czarnej Perły ciąży straszliwa klątwa. Kapitan Sparrow wyrusza w pościg.

Przygodowy, 2003
2.35:1, DD 5.1
143 min, cena: 90 zł **

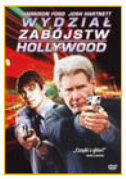

Reż. Ron Shelton
Prod. Harrison Ford, Josh Hartnett

Wydział zabójstw: Hollywood

Nic specjalnego. Komedia o ciężkim losie policjantów w Hollywood. Jedni dorabiają w agencji nieruchomości, inni chcą być aktorami. Ale trzeba zająć się śledztwem. Zabito gwiazdora kapeli rapowej.

Komedia, 2002
2.40:1, DD 5.1
111 min, cena: 90 zł **

Reż. Thierry Schiel
Głosy: R. Pazura, M. Wójcik

Tristan i Izolda

Rysunkowa wersja średniowiecznego poematu o miłości, rycerzach i księżniczkach. Tristan z Lonii wyrusza w świat w poszukiwaniu przygód. Jego marzeniem jest zostanie rycerzem. Podczas podróży poznaje piękną Izoldę.

Dla dzieci, 2003
1.85:1, DD 5.1
80 min, cena: 60 zł **

Reż. Peter Kosminsky
Prod. Juliette Binoche, Ralph Fiennes

Wichrowe Wzgórza

Świetna ekranizacja słynnej powieści. Przed ponad dwustu laty młodziutka Emily Bronte stworzyła mroczną opowieść o namiętności łączącej dziewczynę z dobrego domu i cygańskiego przybłędę. Namiętności, poza którą nic się nie liczy.

Melodramat, 1992
1.78:1, DD 5.1
102 min, cena: 70 zł **

Reż. Jerzy Stuhr
Wyk. Jerzy Stuhr

Duże zwierzę

Na podstawie scenariusza Krzysztofa Kieślowskiego. Sfilmowana na czarno-białej taśmie prosta i poruszająca historia o tolerancji. Małomiasteczkowa społeczność odrzuca i szykanuje sąsiada. Tylko dlatego, że ma on wielbłąda.

Komedia, 1999
1.33:1, Stereo
73 min, cena: 40 zł **

Reż. Herve Renoh
Prod. Patrick Dell'Isola, Jean-Louis Loca

Requiem

Tylko dla fanów krwawych jatek. Requiem zostało okrzyknięte jednym z najbrutalniejszych filmów w historii francuskiego kina. Policyjnego informatora ściga zemsta byłych kumpli z gangu, którzy przez niego trafili do więzienia.

Sensacyjny, 2001
1.85:1, DD 5.1
98 min, cena: 60 zł **

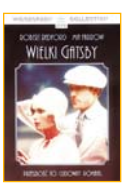

Reż. Jack Clayton
Prod. Robert Redford, Mia Farrow

Wielki Gatsby

Uhonorowana dwoma Oscarami ekranizacja kanonu amerykańskiej literatury – powieści F. Scotta Fitzgeralda. W barwnych latach dwudziestych rozgrywa się historia nieszczęśliwej miłości Jaya Gatsby'ego do bogatej i zepsutej Daisy.

Dramat, 1974
1.78:1, DD 5.1
144 min, cena: 70 zł **

Reż. Ron Shelton
Wyk. Kurt Russel, Lolita Davidovich

Policja

W sądzie trwa proces policjantów oskarżonych o pobicie czarnoskórego obywatela. Jednocześnie policjant z elitarnej jednostki prowadzi dochodzenie w sprawie tajemniczego morderstwa. Obie sprawy nieoczekiwanie łączą się...

Sensacyjny, 2002
2.35:1, DD 5.1
113 min, cena: 70 zł **

Wideo

Dwóch gniewnych ludzi

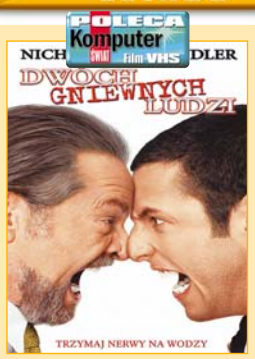

Reż. Peter Segal
Wyk. Jack Nicholson, Adam Sandler

Dave Buznick nie ma zupełnie siły przebicia – nie potrafi zezłościć się na niesprawiedliwe traktowanie w pracy, nie jest w stanie podjąć żadnej życiowej decyzji, nawet stewardesa w samolocie nie spełnia jego uprzejmych próśb. I od stewardesy wszystko się zaczyna. Dave, posądzony niesłusznie o napaść na nią, staje przed sądem, który kieruje tego spokojnego człowieka na terapię panowania nad gniewem. A tam Dave spotyka prawdziwego ekscentryka – agresywnego psychiatrę, który zdaje się sam wymagać specjalistycznej pomocy. Jednak w pozornym szaleństwie doktora Rydella tkwi metoda...

Komedia, 2003, także DVD
101 min, cena: 30 zł **

Reż. Dennie Gordon
Wyk. Amanda Bynes, Colin Firth

Czego pragnie dziewczyna

Komedia obyczajowa. Nastolatka wyrusza do Londynu w poszukiwaniu nieznanego ojca, angielskiego arystokraty, który przed laty porzucił jej matkę Daphne, gdy ta była w ciąży. Czy uda się odnaleźć marnotrawnego tatę?

Komedia, 2003, także DVD
105 min, cena: 30 zł **

Reż. Gilles MacKinnon
Wyk. Kate Winslet, Bella Riza

W stronę Marakeszu

Młoda Angielka w poszukiwaniu tożsamości i sensu istnienia wyrusza z córkami w podróż autostopem po Maroku. Zamierzają dotrzeć do muzułmańskiego mędrca, aby u niego zasięgnąć rady. Urzekające zdjęcia i muzyka. Warto.

Dramat, 2003, także DVD
95 min, cena: 40 zł **

Reż. Graham Guit
Wyk. Gerard Depardieu, Elodie Bouchez

Zmowa milczenia

Naukowe badania potwierdzają, że jednojajowe bliźnięta łączy tajemnicza, niedostępna dla innych ludzi więź. Francuski lekarz, aby odkryć przyczynę choroby pewnej zakonnicy, musi zbadać życie jej siostry bliźniaczki, odsiadującej 12-letni wyrok w więzieniu.

Thriller, 2003, także DVD
85 min, tylko w wypożyczalni

Reż. Nikolai Lebedev
Wyk. Igor Pietrenko, Artem Semakin

Kryptonim Gwiazda

Dramat osadzony w realiach drugiej wojny światowej, największa produkcja rosyjska 2001 roku. Rok 1944, hitlerowskie wojska są w odwrocie. Oddział zwiadowczy o kryptonimie Gwiazda zostaje wysłany na tyły wroga, aby odkryć plany armii niemieckiej.

Wojenny, 2001, także DVD
97 min, cena: 30 zł **

* Tak wygląda obraz wyświetlany na ekranie zwykłego telewizora. ** Wszystkie podane ceny to sugerowane przez dystrybutorów ceny detaliczne brutto. W sklepach są możliwe nieznaczne różnice.

Reż. Aki Kaurismaki
Wyk. Markku Peltola, Kati Outinen

Człowiek bez przeszłości

Nagroda na festiwalu w Cannes dla najlepszego filmu. Surowa i nieskomplikowana opowieść o najprostszych, a zarazem najgłębszych ludzkich uczuciach oraz o tym, jak utrata pamięci może pomóc w odnalezieniu szczęścia.

Obyczajowy, 2002, także DVD
97 min, cena: 40 zł **

Reż. Andrzej Bartkowiak
Wyk. Jet Li, DMX

Od kołyski aż po grób

Amerykański film, polski reżyser, chiński gwiazdor filmów kung-fu oraz czarnoskóry raper w rolach głównych. Szef gangu, aby odzyskać porwaną córkę, musi zawrzeć układ z tajwańską policją i odnaleźć cenne diamenty.

Sensacyjny, 2002, także DVD
101 min, cena: 30 zł **

Top 10

Styczeń 2004

1. **Mustang z Dzikiej Doliny** Universal
2. **Prosiaczek i przyjaciele** Imperial
3. **Władca Pierścieni: Dwie wieże** Warner
4. **Bionicle: Maska światła** Imperial
5. **Król Lew** Imperial
6. **Makrokosmos** Jawi
7. **Terminator 3** Warner
8. **W pustyni i w puszczy** Vision
9. **Czekolada** Vision
10. **Gosford Park** Vision

źródło: GfK

CD

Korn Take a Look in the Mirror

Wielu twierdzi, że nu metal to już przeżytek, a nowy krążek Korna nie wzbudzi takich emocji, jak poprzednie albumy. Niegdyś piątka szokujących młodzieńców z Bakersfield w Kalifornii zadziwiła świat. To oni połączyli hip-hop z ciężkimi, metalowymi riffami, tworząc zupełnie nowy nurt w alternatywnym graniu.
Trzynaście nowych kompozycji plus bonusowa płyta DVD to efekt pracy Korna nad najnowszym longplayem. Zespół sam zajął się produkcją płyty, a do współpracy ponownie zaprosił rapera Nasa. Krążek promowany jest przez singel Right Now, zilustrowany epatującym okrucieństwem teledyskiem. Nie oglądać przy jedzeniu! Ale posłuchać można.

Metal/Alternatywna
Sony Music
56,4 min, cena: 60 zł ***

Offspring Splinter

Dla fanów mocnych brzmień – długo oczekiwany album punkrockowców, grających razem już piętnaście lat. Krążek promuje singel Hit that, a do limitowanej wersji albumu dołączona jest płyta DVD. Dobre.

Punk rock
Sony Music
32 min, cena: 55 zł ***

Sarah Connor Key To My Soul

Trzeci album w karierze niemieckiej gwiazdy soulu i R&B. Krążek zróżnicowany – od spokojnych kompozycji balladowych, po taneczne, klubowe brzmienia, a nawet hiphopowy duet z raperem TQ.

Soul/pop
Sony Music
53 min, cena: 63 zł ***

Redkot Stół z powyłamywanymi nogami

Niszowa produkcja krakowskiej formacji założonej przez byłych członków alternatywnej grupy Bachleda Józef. Niekoniecznie.

Rock
Box Music
43,5 min, cena: brak

Top 10 CD

22 – 28.12.2003

1. **A. Lipnicka/ J. Porter** Nieprzyzwoite piosenki
2. **Anna Maria Jopek** Farat
3. **Garou** Reviens
4. **Rod Steward** As Times Goes By 2
5. **Ladies** Składanka
6. **Smooth Jazz Cafe Box** Składanka (4 CD)
7. **Dido** Life For Rent
8. **Ryszard Rynkowski** Ten typ tak ma
9. **Pozytywne wibracje 5** Składanka
10. **Cesaria Evora** Voz d'amor

źródło: GfK

*** Ceny płyt CD na podstawie danych z Empiku.

Technika w TV

21 stycznia – 3 lutego

środa, 21 stycznia

Discovery Science 8.30
Ultranauka: Cybermózg
Discovery Science 14.30 20.30
Ultranauka: Przetrwanie w głębinach
MiniMax/Hyper 20.00
Hyper – magazyn komputerowy (codziennie o tej samej porze)

MiniMax/Hyper 20.30
Komputer ŚWIAT Gry: Prince of Persia: Sands of Time – magazyn komputerowy

czwartek, 22 stycznia

TVP 1 14.20
Laboratorium – magazyn popularnonaukowy
Discovery Science 14.30 20.30
Ultranauka: Chaos magnetyczny

piątek, 23 stycznia

Discovery Science 10.50 16.50 22.50
Na krawędzi: Słońce w butelce
MiniMax/Hyper 20.30
Komputer ŚWIAT Gry: Prince of Persia: Sands of Time – magazyn komputerowy

sobota, 24 stycznia

Discovery Science 14.30 20.30
Ultranauka: Co za wybuch

niedziela, 25 stycznia

MiniMax/Hyper 8.25
Nieustraszeni ratownicy: Na krawędzi katastrofy – serial
Discovery Science 8.30
Ultranauka: Co za wybuch
TVP 1 9.50
Gamebox – program poświęcony grom komputerowym i konsolom

poniedziałek, 26 stycznia

TV Polonia 10.05
Laboratorium – magazyn popularnonaukowy
National Geographic 19.00
Kresy nauki: Krokodyle

MiniMax/Hyper 20.30
Komputer ŚWIAT Gry: Prince of Persia: Sands of Time – magazyn komputerowy

wtorek, 27 stycznia

Discovery 18.00
Wysypisko: Samoloty przyszłości
National Geographic 19.00
Kresy nauki: Zakwaszone jaskinie

środa, 28 stycznia

Discovery Science 8.30
Na krawędzi: Łowcy meteoru
Discovery Science 14.30 20.30
Ultranauka: Burze kosmiczne
MiniMax/Hyper 20.30
Komputer ŚWIAT Gry: Prince of Persia: Sands of Time – magazyn komputerowy

czwartek, 29 stycznia

National Geographic 8.00
Kresy nauki: Wulkany
Discovery Science 8.30
Ultranauka: Burze kosmiczne
TVP 1 14.25
Laboratorium – magazyn popularnonaukowy
Discovery Science 14.30 20.30
Na krawędzi: Człowiek, który odgadł, co przydarzyło się Ziemi

piątek, 30 stycznia

National Geographic 8.00
Kresy nauki: Węże
Discovery Science 8.30
Na krawędzi: Człowiek, który odgadł, co przydarzyło się Ziemi
MiniMax/Hyper 20.30
Komputer ŚWIAT Gry: Prince of Persia: Sands of Time – magazyn komputerowy

sobota, 31 stycznia

Discovery Science 14.30 20.30 2.30
Na krawędzi: Łowcy meteoru

niedziela, 1 lutego

Discovery Science 8.30
Na krawędzi: Łowcy meteoru
TVP 1 10.05
Gamebox – program poświęcony grom komputerowym i konsolom

poniedziałek, 2 lutego

Discovery Science 10.50 16.50 22.50
Na krawędzi: Rafy koralowe
Discovery Science 11.45 17.45 23.45
Samoloty, które nigdy nie latały
Discovery Science 14.30 20.30
Ultranauka: Sex appeal

wtorek, 3 lutego

Discovery Science 8.30
Ultranauka: Sex appeal
Discovery Science 14.30 20.30
Ultranauka: Morderstwo

Co to właściwie jest...

01 IMEI
Numer seryjny telefonu komórkowego. Wykorzystując go, operator sieci może zablokować dany aparat na przykład w wypadku kradzieży.

02 PIN
Najczęściej czterocyfrowa liczba umożliwiająca korzystanie z zabezpieczonych kart elektronicznych (na przykład kart SIM i kart bankomatowych).

03 PUK
Kod odblokowujący, który składa się zwykle z ośmiu lub więcej cyfr. Pozwala odblokować kartę SIM, jeśli zapomnieliśmy kod PIN.

04 karta SIM
Niewielka plastikowa karta z wbudowanym mikroprocesorem i pamięcią. Przechowuje dane niezbędne do identyfikacji abonenta w sieci GSM.

05 EFR
Sposób kodowania mowy w telefonii GSM, który zapewnia podwyższoną względem standardowej jakość dźwięku.

06 HR
Sposób kodowania mowy w telefonii GSM, który zapewnia obniżoną jakość dźwięku. HR pozwala zwiększyć liczbę użytkowników, którzy mogą korzystać z sieci.

FOT.: CINETEXT/MEDIUM

Ukryte możliwości

W filmie Kod dostępu zadaniem hakera było pokonanie elektronicznych bankowych zabezpieczeń. Kody strzegą także tajemnic komórek. Komputer ŚWIAT pokaże, jak za ich pomocą wydobyć z telefonów ukryte informacje

Tajne kody do gier komputerowych, dzięki którym można ominąć przeszkody lub uzyskać wirtualną nieśmiertelność, są znane i stosowane od lat. Warto wiedzieć, że swoje tajemnice mają również telefony komórkowe – za pomocą specjalnych kodów można uzyskać informacje, których nie znajdziemy w menu, a czasami również rozszerzyć funkcje aparatu.

Czym są kody

Kody do komórek to ciągi znaków wprowadzane za pomocą klawiatury telefonu. Na przykład wybranie na klawiaturze ✱ # 0 6 # powoduje wyświetlenie informacji o numerze seryjnym (tak zwanym 01 IMEI) telefonu ●. Ten numer warto odczytać i zapisać na kartce, aby w wypadku kradzieży podać go operatorowi, co pozwoli zablokować telefon.

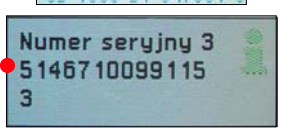

Za pomocą kodu możemy również zmienić 02 PIN karty – wystarczy wpisać ✱ ✱ 0 4 ✱ stary_PIN ✱ nowy_PIN ✱ nowy_PIN #. Kod PIN możemy zmienić także wtedy, gdy nie znamy jego prawidłowej wartości. Jeśli znamy kod 03 PUK, wpisujemy kod ✱ ✱ 0 5 ✱ PUK ✱ nowy_PIN ✱ nowy_PIN #.

Uniwersalnych kodów (czyli działających na wszystkich lub prawie wszystkich telefonach) jest niewiele. Niezależnie od modelu są jednak specjalne kody wysyłane do centrali telefonicznej (zwykle rozróżniamy je po tym, że po wpisaniu wymagają wciśnięcia klawisza nawiązania połączenia). Należy do nich między innymi kod # # 0 0 2 #, który wyłącza przekierowania na inne numery (w tym na pocztę głosową).

Większość kodów działa tylko na niektórych modelach telefonów, dlatego Komputer ŚWIAT pokaże wybrane kody dla popularnych komórek.

Jak szukać kodów

Modeli telefonów jest tak wiele, że nie sposób przedstawić kodów dla wszystkich. Dlatego Komputer ŚWIAT pokazuje, jak szukać kodów w internecie. W odnalezieniu ich pomoże nam wyszukiwarka – na przykład www.google.pl W wyszukiwarce wpisujemy hasło składające się ze słowa kody ● oraz nazwy producenta lub modelu telefonu ● i klikamy na ●.

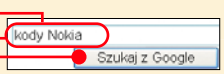

Wybrane adresy internetowe znajdują się w ramce Adresy online na stronie 69. Nie używajmy kodów, których znaczenia nie rozumiemy. Mogą one zmieniać parametry pracy telefonu. Pamiętajmy, że wiele kodów działa z określoną wersją oprogramowania telefonu.

Znaczna część odnalezionych odnośników będzie wskazywała na strony z kodami do telefonów ●

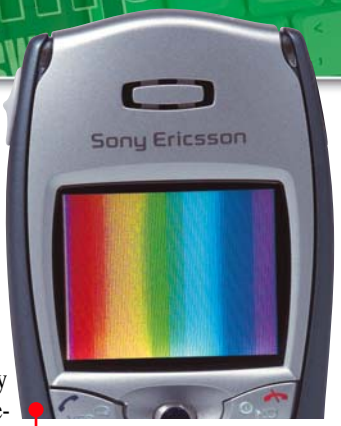

Tęcza na ekranie to jeden z efektów widocznych podczas testowania telefonu Sony Ericsson T68i. Testy serwisowe dostępne są po podaniu specjalnego kodu

Sony Ericsson

Popularny telefon Sony Ericsson T68i dysponuje sekretnym menu przeznaczonym dla serwisów. Komputer ŚWIAT pokaże, jak skorzystać z dodatkowych możliwości tego menu. Aby menu stało się dostępne, musimy skierować dżojstik telefonu w prawo, wcisnąć klawisz *, dwukrotnie skierować dżojstik w lewo, wcisnąć *, ponownie jeden raz skierować dżojstik w lewo i na koniec wcisnąć *. Na ekranie pojawi się menu serwisowe.

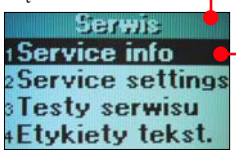

Gdy w powyższym menu wybierzemy pozycję, a następnie 1 Info. o oprogr. – na ekranie pojawi się informacja o wersji oprogramowania telefonu.

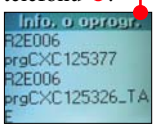

Aby sprawdzić, czy telefon ma założoną blokadę SIM Lock, wybieramy w menu serwisowym 1 Service info, a następnie 2 Blokada SIM. Jeśli na ekranie znajdzie się napis Sieć (z ikoną zamkniętej kłódki), oznacza to, że będziemy mogli korzystać wyłącznie z 04 karty SIM jednego operatora.

Korzystając z menu serwisowego, możemy sprawdzić funkcjonowanie wybranych podzespołów telefonu. W tym celu w głównym menu serwisowym wybieramy 3 Testy serwisu, a następnie jedną z pozycji w zależności od tego, jaki element chcemy skontrolować:

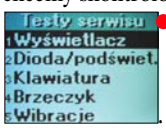

1 Wyświetlacz – pozwala sprawdzić sprawność wyświetlacza (na ekranie pojawiają się ruchome barwne pasy),

2 Dioda/podświet. – uruchamia pulsujące podświetlenie wszystkich elementów telefonu – to trzeba zobaczyć,

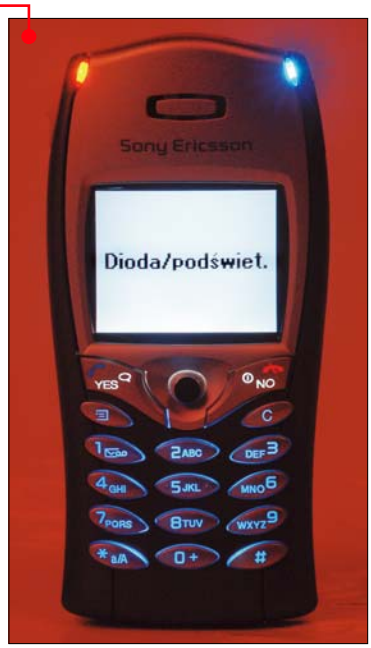

Telefon z migającymi, różnokolorowymi lampkami przywodzi na myśl świąteczną choinkę. Ten atrakcyjny wizualnie efekt można wykorzystać do sprawdzenia działania podświetlenia klawiatury i kontrolek sygnalizacyjnych

3 Klawiatura – pozwala sprawdzić działanie wszystkich klawiszy telefonu (na ekranie pojawia się informacja, który klawisz naciśnięto),

4 Brzeczyk – test dzwonka (w trakcie można zmienić jego głośność),

5 Wibracje – po naciśnięciu dowolnego klawisza uruchamiany jest test alarmu wibracyjnego,

6 Słuchawka – po naciśnięciu dowolnego klawisza w słuchawce pojawia się dźwięk,

7 Mikrofon – pozwala sprawdzić działanie mikrofonu (słowa wypowiadane do mikrofonu słyszymy jednocześnie w słuchawce),

8 Zegar cz. rzecz. – sprawdza działanie zegara,

9 Licznik dżojstika – pozwala sprawdzić dżojstik (każde naciśnięcie zwiększa o jeden licznik – z tego menu można się zatem dowiedzieć, ile razy dżojstik był używany),

0 Łączny czas – podaje łączny czas rozmów (licznika tego nie można skasować za pomocą menu telefonu – dlatego jeśli kupujemy telefon z drugiej ręki, będziemy mogli sprawdzić, jak intensywnie był używany).

Menu serwisowe opuszczamy, wciskając klawisz.

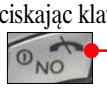

Rada Komputer ŚWIATA

Eksperymentując z kodami do zmiany PIN, należy zachować ostrożność. Trzykrotne błędne podanie PIN (na przykład gdy zapomnimy nowy kod) powoduje zablokowanie karty. Konieczne jest wtedy wprowadzenie dłuższego kodu PUK (znajduje się on w dokumentach, które otrzymujemy przy zakupie aktywacji). Jeśli przy jego wprowadzaniu pomylimy się wielokrotnie, nastąpi trwałe zablokowanie karty SIM.

Nokia

Niektóre z sekretnych kodów działają na wielu modelach telefonów Nokia. Na przykład po wpisaniu * # 0 0 0 0 # na ekranie większości aparatów (kod działa między innymi na modelach 5110, 3210, 6110, i 6100, 3650) zostanie wyświetlony numer wersji oprogramowania telefonu.

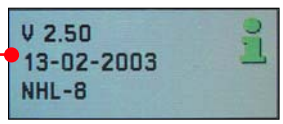

Głos w telefonii komórkowej może być przesyłany na kilka sposobów. Za pomocą kodu * 3 3 7 0 # możemy załączyć tryb umożliwiający uzyskanie wysokiej jakości głosu – 05 EFR (wyłączenie – # 3 3 7 0 #). W tym trybie telefon podczas rozmowy zużywa nieco więcej energii – nieco szybciej wyczerpuje się więc akumulator. Jeśli szczególnie zależy nam na czasie rozmów, a jakość dźwięku ma mniejsze znaczenie, możemy uaktywnić tryb 06 HR, wybierając * 4 7 2 0 # (wyłączenie – # 4 7 2 0 #).

Siemens

Zdarza się, że w czasie sprawdzania opcji telefonu przypadkowo wybierzemy język dla menu i komunikatów, którego zupełnie nie znamy. W takiej sytuacji przywrócenie ustawień za pomocą menu jest bardzo trudne. Można to jednak zrobić, wpisując kod * # 0 0 0 0 # i naciskając klawisz nawiązania połączenia (ustawiony zostanie wtedy język zależny od preferencji zapisanych na karcie SIM – zwykle polski lub angielski). Wpisanie kodu * # 0 0 4 8 # zmieni język na polski (jeśli telefon go obsługuje). Sztuczki te działają między innymi w popularnych modelach SL45, MT50 i S55.

Zwykle w nowszych aparatach Siemens korzystamy z bardziej rozbudowanej książki telefonicznej zapisanej w pamięci aparatu. Jeśli jednak czasami chcemy skorzystać z książki zapisanej w karcie SIM, wystarczy wpisać kod 0 #.

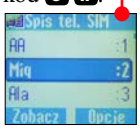

Adresy online

Różne telefony
www.francuz.swinoujscie.com.pl/kodydokomorek.htm
http://kodygsm.klikaj.com
http://mobile.box.sk

Siemens
http://s55.fks.pl

Sony Ericsson T68i
www.ericssont68i.co.uk/secrets1.htm

Nokia
www.centrumsms.com/info/kody.htm
http://gsm.akcja.pl/kody.html

Kody w skrócie

Wszystkie telefony	
* # 0 6 #	wyświetla numer seryjny (IMEI) telefonu
# # 0 0 2 #	wyłączenie wszystkich przekierowań (w tym na pocztę głosową)
# # 0 0 4 #	wyłączenie wszystkich przekierowań warunkowych (abonent zajęty, nie odpowiada, poza zasięgiem)
* * 0 4 * stary_PIN * nowy_PIN * nowy_PIN #	zmiana kodu PIN ze starego na nowy
Nokia	
* 4 7 2 0 #	włączenie trybu HR (niższa jakość dźwięku)
# 4 7 2 0 #	wyłączenie trybu HR
* 3 3 7 0 #	włączenie trybu EFR (wyższa jakość dźwięku)
# 3 3 7 0 #	wyłączenie trybu EFR
* # 0 0 0 0 #	wersja oprogramowania telefonu
Siemens	
* # 0 0 0 0 #	włączenie domyślnego języka menu
* # 0 0 4 8 #	włączenie polskiego języka menu
0 #	przejście do książki telefonicznej na karcie SIM
Sony Ericsson	
← * ↓ ↓ * → * [1]	uruchomienie menu serwisowego

[1] strzałki (← → ↓) oznaczają ruch dżojstika w określonym kierunku

Najniższe ceny w kraju

Jak powstało zestawienie najniższych cen podzespołów komputerowych? Komputer ŚWIAT sprawdził ogłoszenia w dużych gazetach i czasopismach fachowych w Polsce oraz porównał przysłane do redakcji oferty firm komputerowych

Producent	Typ	Dystrybutor	Cena z VAT (zł)	Tendencja
Cyfrowe aparaty fotograficzne				
Olympus	C-350	B&P System	1255	→
Canon	PowerShot A80	Agito.pl	1845	→
Nikon	Coolpix 4300	Agito.pl	1985	→
Konica	Revio KD-500Z	Logos	2095	→
HP	PhotoSmart 945	Agito.pl	2540	→
Sony	DSC-V1	Agito.pl	2970	→
Cyfrowe kamery wideo				
Samsung	VP-D80i	Media Markt	1999	→
Sony	DCR-TRV 250E	Agito.pl	2137	→
Panasonic	NV-DS60	Saysonic	2199	→
Canon	MV600	Agito.pl	2332	→
JVC	GR-D70	Saysonic	2699	→
Drukarki atramentowe				
Lexmark	Z602	Ada	200	↘
Lexmark	Z705	Ada	276	→
Epson	Stylus Photo 830	Sirius	491	↗
HP	PhotoSmart 7660	Ada	596	↘
Canon	i550	WGK	645	→
HP	PhotoSmart 7960	Ada	1435	↗
Drukarki laserowe				
HP	LaserJet 1010	Sirius	844	⊕
Lexmark	Optra E321	WGK	979	→
Canon	LBP-810	Ada	1057	↗
Panasonic	KXP-7105	Komputronik	1077	↗
Canon	LBP-1210	Ada	1262	↗
HP	LaserJet 1300	Komputronik	1625	↗
Dyski twarde				
Seagate	40 GB (7200)	Lijo.pl	240	↘
Samsung	60 GB (7200)	Lijo.pl	294	↘
Seagate	80 GB (7200)	Lijo.pl	298	↘
Maxtor	80 GB (7200)	Komputronik	330	↗
Maxtor	120 GB (7200)	WGK	429	↘
Wes. Digital	180 GB (7200)	Ada	640	↘
Faksmodemy				
Pentagram	Navel 56i PCI wew.	Ultramedia	56	→
Microcom	Deskporte 56k PCI wew.	Ada	79	→
Zoltrix	Sagitta 56k PCI wew.	Ada	132	→
Zoom	PCI 56k V.92 wew.	Logos	134	→
Głośniki komputerowe				
Media-Tech	Legato 2.1	Vobis	129	⊕
Samsung	SMS-5100	Komputronik	167	↗
Creative Labs	Inspire 2400 2.1	Vobis	199	⊕
Tracer	Futura 5.1	Ada	215	→
Creative Labs	Inspire 5100 5.1	WGK	303	↘
Kamery internetowe				
Labtec	Webcam	Vobis	99	→
Logitech	QuickCam Express USB	Komputronik	170	↗
Media-Tech	MT-408	Komputronik	176	→
Creative Labs	PCCam 880	Ada	551	↘
Karty DV				
Pinnacle	Studio DV Clip	Komputronik	271	→
Pinnacle	Studio DV V.8	Komputronik	585	↗
Matrox	RT.X10	Komputronik	3209	→
Karty graficzne				
Sapphire	Radeon 9000 Pro 128 MB AGP	Lijo.pl	294	↘
Leadtek	GeForce FX 5200 128 MB AGP	Ada	327	→
Asus	GeForce FX 5600 128 MB AGP	Lijo.pl	622	↘
Gainward	GeForce FX 5900 Ultra128 MB AGP	WGK	1551	↘
Hercules	Radeon 9700 Pro 128 MB AGP	Komputronik	1699	→
HiS	Radeon 9800 Pro 128 MB AGP	WGK	1748	→

Producent	Typ	Dystrybutor	Cena z VAT (zł)	Tendencja
Karty muzyczne				
Avacs	SoundMan 5.1	Adder	48	→
Terratec	512i Digital 4.1	Komputronik	169	→
Creative Labs	SB Audigy 2 Player Box	Lijo.pl	487	↗
Creative Labs	SB Audigy 2 ZS Platinum Pro	Ada	1089	↗
Karty pamięci				
Kingston	Compact Flash 128 MB	Agito.pl	173	↘
Kingston	MMC 128 MB	Agito.pl	215	→
Olympus	xD 128 MB	Agito.pl	249	→
Kingston	Secure Digital 128 MB	Adder	262	→
Sony	Memory Stick 128 MB	Agito.pl	273	→
Pretec	Compact Flash 512 MB	Agito.pl	638	→
Karty telewizyjne				
Prolink	PV-BT878P	Ada	154	→
Avacs	Smart TV FM Nicam	Vobis	189	→
AverMedia	Aver TV Studio	B&P System	269	↘
PixelView	PlayTV Pro USB	Komputronik	350	↗
Laptopy				
Actina	**Solaris**, wyświetlacz 14,1" TFT, procesor Intel Celeron 2,0 GHz, pamięć RAM 128 MB, dysk twardy 30 GB, napęd CDRW/DVD 24/8x, faksmodem 56k, MS Windows XP HE PL	Action	4941	→
Toshiba	**Satellite A10-S503**, wyświetlacz 14,1" TFT, procesor Intel Celeron 2,2 GHz, pamięć RAM 256 MB, dysk twardy 30 GB, napęd DVD-ROM 8x, faksmodem 56k, karta sieciowa, MS Windows XP PL	Karen	5112	→
IBM	**ThinkPad R40e**, wyświetlacz 14,1" TFT, procesor Intel Celeron 2,0 GHz, pamięć RAM 256 MB, dysk twardy 30 GB, napęd CDRW/DVD-ROM 24/8x, faksmodem 56k, k. sieciowa, MS Windows XP Pro PL	Karen	5611	⊕
HP Compaq	**nx9005**, wyświetlacz 15" TFT, procesor AMD Athlon XP 2400+, pamięć RAM 256 MB, dysk twardy 40 GB, napęd CDRW/DVD 24/8x, faksmodem 56k, karta siec., MS Windows XP Pro PL	Vobis	5699	→
Monitory CRT				
Belinea	103022 17"	Adder	537	→
LG	StudioWorks 773E 17"	Ada	550	⊕
Samsung	SyncMaster 765MB 17"	Lijo.pl	650	↗
NEC	FE990 19"	Ada	1089	⊕
Iiyama	Vision Master Pro 455 19"	Komputronik	1349	→
Monitory LCD				
Tatung	Pro 15L 15"	Ada	1551	→
Samsung	SyncMaster 152V 15"	Ada	1640	→
NEC	MultiSync 1560NX 15"	Ada	1771	→
Philips	170S4FG 17"	Lijo.pl	1783	↘
LG	Flatron L1811S 18"	Ada	2627	→
Nagrywarki CD-RW				
LG	52/24/52x	Trio	160	→
Samsung	52/32/52x	Ada	175	⊕
Sony	52/24/52x	Lijo.pl	187	↗
Teac	52/24/52x	Ada	218	→
Nagrywarki DVD				
Philips	DVDRW 229K	Adder	592	→
LG	GSA-4040B	Lijo.pl	644	↘
Toshiba	SD-R5112B	Adder	661	→
Sony	DRU-510A	Komputronik	948	↗

Producent	Typ	Dystrybutor	Cena z VAT (zł)	Tendencja
Napędy combo CD-RW/DVD				
Samsung	SM-352	Lijo.pl	259	↘
Lite-On	LTC-48161H	Ada	270	→
LG	GCC-4520B	Lijo.pl	284	↘
Toshiba	SD-R1312	Logos	342	→
Oprogramowanie				
Symantec	Norton AntiVirus 2004 PL	Ada	250	→
Symantec	Norton SystemWorks 2003	Ada	385	↗
Microsoft	Windows XP HE PL OEM	Lijo.pl	390	↘
Microsoft	Windows XP Pro PL Uakt.	Adder	689	→
Jasc	Paint Shop Pro 8.0	Komputronik	696	↗
Corel	CorelDRAW 9.0 PL	Komputronik	799	↗
Microsoft	Office XP Std. PL Uakt.	Komputronik	1249	→
Macromedia	Dreamweaver MX	Komputronik	2691	↗
Corel	Graphics Suite 11	Logos	2703	↗
Adobe	PhotoShop 7.0 CE	Komputronik	3348	→
Pamięci				
Kingston	DDR 128 MB /266	Komputronik	109	↘
Kingston	DDR 256 MB /333	Lijo.pl	189	↘
Kingston	DDR 256 MB /266	Ada	193	→
–	DIMM 256 MB /133	Lijo.pl	202	↗
Kingston	DDR 512 MB /333	Lijo.pl	355	↘
–	DDR 512 MB /400	Adder	346	↘
Płyty główne				
Asus	A7V8X	Lijo.pl	268	↘
Soltek	75FRN-L	Ada	325	→
Microstar	865P Neo	WGK	384	↘
Epox	8RDA+	Ada	403	↘
Abit	IC7	Ada	600	↘
Procesory AMD				
AMD	Athlon XP 2000+	Ada	314	↗
AMD	Athlon XP 2200+	Lijo.pl	338	↘
AMD	Athlon XP 2600+	Ada	513	↗
AMD	Athlon XP 2800+	Lijo.pl	705	↘
AMD	Athlon XP 3000+	WGK	1069	↘
Procesory Intel				
Intel	Celeron 2,6 GHz	Lijo.pl	446	↘
Intel	Pentium 4 2,4 GHz	Komputronik	825	↘
Intel	Pentium 4 2,6 GHz	Ada	910	↗
Intel	Pentium 4 2,8 GHz	Ada	961	↘
Intel	Pentium 4 3,06 GHz	Lijo.pl	1295	↘
Skanery				
Plustek	OpticSlim 1200	Lijo.pl	308	↘
Epson	Perfection 1260	WGK	329	↗
Canon	CS 3000	Komputronik	349	→
Microtek	ScanMaker 4800	Ada	360	↗
HP	scanjet 3670	Lijo.pl	380	↘
Umax	Astra Slim 4600	Ada	415	⊕
Urządzenia wielofunkcyjne				
Lexmark	X5150	Ada	590	→
Lexmark	X6150	Ada	782	→
HP	OfficeJet PSC 1210	Lijo.pl	536	↘
Epson	Stylus CX 5200	Komputronik	959	→
HP	OfficeJet PSC 2410	Ada	1422	↘
Zestawy klawiatur z myszą				
Media-Tech	MT133	Ada	31	→
Labtec	Wireless Desktop	B&P System	108	→
Vivanco	Wireless	Logos	135	→
Logitech	Cordless Desktop	B&P System	225	→
Microsoft	Wireless Optical Desktop	Ada	257	→

⊕ pierwszy raz w zestawieniu, → cena bez zmian, ↗ wzrost ceny, ↘ spadek ceny

Tabela nie zawiera cen zestawów komputerowych. Komputer ŚWIAT nie będzie ich prezentował, gdyż przy obecnej różnorodności dostępnych konfiguracji trudno jest je porównywać.

Telefony i adresy WWW firm komputerowych

Action Warszawa tel. (022) 5322050 www.action.pl **Ada** Żarów tel. (074) 8570380 www.ada.com.pl **Adder Group** Białystok tel. (085) 7451771 www.adder.com.pl **Agito.pl** Warszawa tel. (022) 5190160 www.agito.pl **B&P System** Olsztyn tel. (089) 5399011 www.bpsystem.pl **Bestcom** Poznań tel. (061) 8509140 www.bestcom.com.pl **Format** Warszawa tel. (022) 6254009 www.format.com.pl **Intra trade** Warszawa tel. (022) 6322266 www.intra-trade.com.pl **Karen** Warszawa tel. (022) 8739999 www.karen.com.pl **Komputronik** Poznań tel. (061) 8359400 www.komputronik.pl **Lijo.pl** Warszawa tel. (022) 8311414 www.lijo.pl **Logon/2it** Bydgoszcz tel. (052) 3260000 www.2it.pl **Logos** Szczecin tel. (091) 4330728 www.logos.pl **Lorien** Warszawa tel. (022) 6545070 www.lorien-komputery.com.pl **Media Markt** Warszawa tel. (022) 7711100 www.mediamarkt.pl **Multimedia Vision** Warszawa tel. (022) 3389000 www.multimedia.com.pl **Saysonic** Warszawa tel. (022) 8315384 www.saysonic.com.pl **Simmtech** Białystok tel. (085) 7444364 www.simmtech.pl **Sirius Computers** Wadowice tel. (033) 8235211 www.sirius.pl **TedSoft** Ostrzeszów tel. (062) 7320449 www.tedsoft.pl **Trio Computers** Warszawa tel. (022) 8256254 www.triocomputers.com.pl **TTS Company** Warszawa tel. (022) 8684042 www.tts.com.pl **Ultramedia** Warszawa tel. (022) 6546122 www.ultramedia.com.pl **WGK** Warszawa tel. (022) 3318705 www.sklepwgk.pl **Vobis Microcomputer** Lubieszyn tel. (091) 4811100 www.vobis.pl *Aktualizacja: 22 grudnia 2003*

MÓWIMY VETO – Supermarketom

PTR
Twoje sklepy komputerowe nr 1 w Polsce!

Nie wszyscy wiedzą ale ty już tak – w naszej polskiej sieci sklepów komputerowych kupisz zawsze

TANIEJ

www.ptr.pl

Największa Polska sieć sklepów komputerowych

Mówię wam chłopaki ! Oferta jest extra , jeśli nawet znajdziesz gdzieś taniej - to w PTR przebijają każdą cenę , dają 5 lat gwarancji. Komputery w PTR to nie skrzynki z elektroniką ale urządzenia z duszą. Możesz zawsze zmodernizować swój komputer. Usługi na miejscu. Serwis działa szybko i sprawnie- nie tracisz cennego czasu firma dba o swoją reputację. A oprócz komputerów cały sprzęt z cyfrowego świata naprawdę taniej niż w „hiperach „ osobiście jestem w szoku.

KUPOWANIE W POLSKIM PTR STAJE SIĘ MODNE

Czy wiesz że kupując komputer każdy :

Francuz robi to tylko we francuskim sklepie
Niemiec udaje się tylko do niemieckich marketów
Anglik wybiera swoje angielskie salony

A ty gdzie kupujesz swój komputer ?

● **Bełchatów** CH ECHO ul. Kolejowa 4 tel. 733-14-10 ● **Biała Podlaska** ul. Zamkowa 1A/3 tel.342-54-42 ● **Bielsko Biała** G.H.AUCHAN ul. B.M. Cassiono 412 Tel.821-93-54 ● **Bielsko Biała** C.H.SFERA ul. Mostowa 5 tel.498-71-48 ● **Bydgoszcz** C.H. AUCHAN ul.Rejewskiego 3 tel.321-67-78 ● **Bydgoszcz** ul. Śniadeckich 18 tel.376-56-60 ● **Bydgoszcz** Galeria Pomorska ul.Fordońska 141 tel.588-22-12 ● **Bytom** C.H. PLEYADA ul.Dolnośląska 26 tel.395-87-56 ● **Częstochowa** C.H. AUCHAN przy trasie Katowickiej tel.377-82-06 ● **Gdańsk** C.H. ALFA ul.Kołobrzeska 41C tel.558-54-78 ● **Gdańsk** CH Medison ul.Rajska 10 tel. 766-74-56 ● **Kielce** C.H.ECHO ul.Świętokrzyska 20 tel.332-10-20 ● **Kraków** PLAZA CENTRUM al.Pokoju 44 tel.684-45-79 ● **Lublin** ul. Fabryczna 1A/7 tel.534 99 49 ● **Łódź** Galeria Łódzka ul.Pił sudskiego 15/23 tel.634 67 64 ● **Olkusz** C.H.ECHO ul. Rabsztyńska 2 tel.645 53-60 ● **Piła** C.H. ECHO ul. Ogińskiego 33 tel.215-62-32 ● **Pabianice** C.H. ECHO ul.Zamkowa 31 tel.215-47-10 ● **Płock** G.H. AUCHAN ul. Wyszogrodzka 140 tel.366-35-41 ● **Radom** ul. Czachowskiego 24 tel.363-10-08 ● **Radom** ul. Traugutta 17A tel.360-09-65 ● **Radom** C.H. ECHO ● **Ruda Śląska** PLAZA CENTRUM ul.1-Maja 310 tel.771-83-80 ● **Rzeszów** C.H. REDUTA ul. Okulickiego 10 tel.863-63-32 ● **Rzeszów** C.H.GRAFFICA ul.Lisa Kuli 19 tel. 858-05-70 ● **Siedlce** C.H. CHESTER ul. Piłsudskiego 9 tel.633-15-10 ● **Sosnowiec** C.H. PLEYADA ul. Staszica 8B tel.298-95-87 ● **Sosnowiec** G.H. AUCHAN ul.Zuzanny 20 tel.730-61-10 ● **Świętochłowice** CH ECHO ul. Chorzowska 19 tel.245-61-11 ● **Tarnobrzeg** ul.Szeroka 30 tel.823-12-46 ● **Tarnów** C.H ECHO ul. Błonie 2 tel.625-14-08 ● **Tczew** C.H. Echo ul. Kwiatowa 4 tel.532-52-11 ● **Warszawa CENTRALA kupując w centrali dostaniesz 2 gry gratis do komputera ul.Dolna 15 tel. 840-73-40** ● **Warszawa** ul. Targowa 66 pawilon 3 tel.618-17-71 ● **Warszawa** Galeria Mokotów ul.Wołoska 12 tel.541 31 41 ● **Warszawa** C.H. Targówek ul.Gię bocka 15 tel.331 05 36 ● **Warszawa** PARK WOLA ul.Górczewska 124 tel.533 42-38 ● **Wrocław** C.H. KORONA ul. B.Krzywoustego tel.350-12-65 lub 85 ● **Zamość** C.H. ECHO ul.Stefana Wyszyńskiego 13 tel.638-09-80 ● **Zabrze** C.H. PLATAN pl. Teatralny 10 tel. 375-00-75

Linux

MandrakeSoft

Załunduj sobie święty spokój za 0 zł – zapomnij o policji i piratach. W PTR pomożemy ci zamiast systemu znanego monopolisty wybrać alternatywny i z powodzeniem go używać

Duży wybór – zawsze tanio

Notebook! najtaniej w kraju Już od 3499 zł z celeronem 2.0 MHz

Wywoływanie zdjęć z aparatów cyfrowych za 65gr Przy zakupie aparatu wywołanie 10 zdjęć - GRATIS

Aparat Cyfrowy Microtec S1 2,11MB CCD

Cena 359 netto
Cena 438 z VAT.

Aparat Cyfrowy Olympus 4,3MB CCD

Cena 1399 netto
Cena 1707 z VAT.

Aparat Cyfrowy Pratica 2,1MB CCD

Cena 979 netto
Cena 1194 z VAT.

Aparat Cyfrowy Canon EOS 300D 6,3MB CCD lustrzanka

Cena 3999 netto
Cena 4879 z VAT.

Super przydatne przenośne dyski są modne i tanie

64MB 129
128MB - 199
256MB - 359

Płytki CD-R 700MB DATEX

Cena 0,99 netto
Cena 1,21 z VAT.

Kierownica LOGITECHA Okazja !

Cena 99 netto
Cena 121 z VAT.

KOMPUTERY

Dowolne konfiguracje - Sam sobie wybierasz co chcesz - doradzamy

ORZEŁ Cena 1599 netto. Cena 1949 z VAT.
Procesor Intel Pentium 4 2,6GHz HT
Nagrywarka CDRW 52x Dysk Twardy 80GB 7200
Pamięć DDR 256MB 400
Karta dźwiękowa, Karta Grafiki ATI 9200 128MB

PRZYJACIEL Cena 1099 netto. Cena 1341 z VAT.
Procesor Intel Celeron 2,4GHz
Nagrywarka DVD 16x, Dysk Twardy 80GB 7200
Pamięć DDR 256MB 400
Karta dźwiękowa, Karta Grafiki ATI 9200 128MB

GWIAZDA Cena 2999 netto. Cena 3659 z VAT.
Procesor AMD ATHLON64 3200 64bit !!!!
Nagrywarka DVD 16x, Dysk Twardy 120GB 7200
Pamięć DDR 512MB 400,
Karta dźwiękowa,Karta Grafiki FX 5200 128MB

DLECIEBIE Cena 1099 netto. Cena 1341 z VAT.
Procesor AMD ATHLON 2400XP+
Nagrywarka CDRW 52x Dysk Twardy 40GB 7200
Pamięć DDR 256MB 400, napędy DVD 16x
Karta dźwiękowa, Karat Grafiki FX 5200 128MB

BIUROMAX Cena 999 netto. Cena 1219 z VAT.
Procesor AMD DURON 2000XP+
Nagrywarka CDRW 52x Dysk Twardy 80GB 7200
Pamięć DDR 256MB 400
Karta dźwiękowa, Karat Sieciowa

Ceny podane w reklamie są cenami brutto (z VAT) i obowiązują od 2.12.2003 r. do odwołania. Zastrzegamy sobie prawo do zmiany cen oraz ograniczenia ilości sprzedawanych towarów.

Zwycięzcy testów

W poniższym zestawieniu prezentujemy sprzęt, programy, gry i serwisy internetowe, które w testach zajęły pierwsze, drugie i trzecie miejsca (tylko w niektórych wypadkach podajemy nazwy modeli, które zajęły dalsze pozycje). Kategorie ułożono w kolejności alfabetycznej, a modele – według ocen za jakość. **Podane ceny obowiązywały w terminie publikacji testów i mogły ulec zmianie**

Test sprzętu

Zwycięzca testu urządzeń wielofunkcyjnych

Canon SmartBase MP700 Photo

Szybkie drukowanie, niskie koszty wydruku, dobrej klasy skaner oraz wbudowany czytnik kart pamięci – to zalety urządzenia Canon. Niestety, cena – wysoka

Miejsce	Producent	Nazwa programu	Jakość	Cena zł	Numer
Drukarki atramentowe (fotograficzne)					
1	Canon	S820	bardzo dobra	1299	1/03
2	Canon	S750	bardzo dobra	1199	1/03
3	Canon	S520	bardzo dobra	799	1/03
Drukarki atramentowe (tanie)					
1	Canon	i450	dobra	491	22/03
2	HP	deskjet 5150	dobra	469	22/03
3	HP	deskjet 3650	dobra	369	22/03
Dyski twarde					
1	Maxtor	DiamondMax Plus 9 6Y080P0	bardzo dobra	570	4/03
2	IBM	Deskstar 120GXP IC35L080AWA07-0	bardzo dobra	595	4/03
Głośniki 2.1					
1	Creative	Inspire 2.1 Digital 2800	bardzo dobra	620	23/02
2	Creative	Inspire 2.1 Slim 2700	bardzo dobra	473	23/02
Głośniki 5.1					
1	Logitech	Z-640	bardzo dobra	545	15/03
2	Tracer	Magnum II TRG-5SR-6000-A-4	bardzo dobra	799	15/03
3	Creative	Inspire 5.1 Digital 5500	bardzo dobra	904	15/03
Karty dźwiękowe					
1	Creative Labs	Sound Blaster Audigy 2 ZS	bardzo dobra	615	25/03
2	Creative Labs	Sound Blaster Audigy 2	bardzo dobra	499	25/03
3	Terratec	Aureon 7.1 Space	bardzo dobra	332	25/03
Karty graficzne					
1	Gainward	Pro/660 TV/DVI GS	dobra	485	19/03
2	HiS	Excalibur Radeon 9200 VIVO	dobra	349	19/03
3	MSI	FX5200-TDR128	dobra	495	19/03
Karty pamięci					
1	Lexar	High-Speed Digital Film 12x 128 MB	celująca	239	24/03
1	Olympus	xD-Picture Card M-XD128P	dobra	299	24/03
1	Pretec	SecureDigital Card 128 MB	bardzo dobra	269	24/03
1	Pretec	MultiMedia-Card 128 MB	dobra	239	24/03
1	Sandisk	SmartMedia Memory Card 128 MB	dobra	190	24/03
1	Dane-Elec	MemoryStick 128 MB	dostateczna	265	24/03
Karty telewizyjne					
1	Leadtek	WinFast TV 2000 XP	bardzo dobra	299	23/03
2	AVerMedia	AVerTV Studio 303	bardzo dobra	291	23/03
3	Pinnacle	PCTV Pro	bardzo dobra	630	23/03
Kierownice					
1	Logitech	MOMO Racing Force Feedback Wheel	bardzo dobra	569	10/03
2	Logitech	MOMO Force	bardzo dobra	777	10/03
Klawiatury z myszą (zestawy bezprzewodowe)					
1	Logitech	Cordless Desktop Deluxe	bardzo dobra	295	13/03
2	Logitech	Cordless Desktop Optical	bardzo dobra	520	13/03

Miejsce	Producent	Model	Jakość	Cena zł	Numer
Listwy zasilające					
1	Lestar	Multiprotector LFT 2001	bardzo dobra	84	8/02
2	Ever	Komfort	dobra	81	8/02
Miniaturowe nośniki danych					
1	Sony	Micro Vault USB 2.0	bardzo dobra	488	12/03
2	Transcend	JetFlashA	dobra	220	12/03
3	Zynet	PD-A2	dobra	243	12/03
Modemy					
1	Pentagram	Hex 2	bardzo dobra	50	16/03
2	Avacs	Quest 56K V.92	bardzo dobra	59	16/03
3	Request	V.90 Conexant	bardzo dobra	49	16/03
Monitory CRT 17-calowe					
1	Lite-On	e1786FNST	bardzo dobra	570	1/04
2	Hivision	CT1772PF	dobra	569	1/04
3	miro	P17F98i	dobra	605	1/04
Monitory LCD 17-calowe					
1	Philips	170B2M	bardzo dobra	2891	8/03
2	iiyama	AS4314UT	bardzo dobra	2699	8/03
3	LG	782LE	dobra	2699	8/03
Myszy optyczne					
1	Logitech	Mx500 Optical Mouse	celująca	250	20/03
2	Logitech	Mx310 Optical Mouse	bardzo dobra	180	20/03
3	Logitech	Pilot WheelMouse Optical	bardzo dobra	122	20/03
Nagrywarki CD-R/RW					
1	Lite-On	LTR-52246S	bardzo dobra	208	18/03
2	Asus	CRW-5224A	bardzo dobra	266	18/03
3	LG	GCE-8520B	dobra	264	18/03
Nagrywarki DVD					
1	Plextor	PX-708A	bardzo dobra	1600	2/04
2	BTC	DVD Dual DRW1004IM	bardzo dobra	720	2/04
3	Nec	MultiSpin ND-1300A	bardzo dobra	1149	2/04
Napędy combo					
1	LG	GCC-4520B	bardzo dobra	385	21/03
2	Samsung	SM-352	bardzo dobra	314	21/03
3	Lite-On	LTC-48161H	dobra	299	21/03
Napędy DVD-ROM					
1	LG	GDR-8161B	bardzo dobra	265	5/03
2	Pioneer	DVD-A06S	dobra	340	5/03
Skanery płaskie					
1	Umax	Astra 4500	bardzo dobra	499	7/03
2	Canon	CanoScan LiDE 30	dobra	469	7/03
3	Canon	CanoScan D1250 U2	dobra	599	7/03
Tusze do drukarek atramentowych					
1	Lambda	3413C/M/Y (Canon kolorowy)	bardzo dobra	17	7/02
1	Black Point	Ink cardridge (Canon czarny)	bardzo dobra	29	7/02
1	Lambda	T018401 (Epson kolorowy)	bardzo dobra	48	7/02
1	Ink-Mate	EIM-017A (Epson czarny)	bardzo dobra	57	7/02
1	Wielokropek	H78 (Hewlett-Packard kolorowy)	bardzo dobra	99	7/02
1	Wielokropek	H45 (Hewlett-Packard czarny)	bardzo dobra	86	7/02
1	Wielokropek	L120 (Lexmark kolorowy)	bardzo dobra	116	7/02
1	Pelikan	336514 (Lexmark czarny)	bardzo dobra	194	7/02
Urządzenia wielofunkcyjne					
1	Canon	SmartBase MP700 Photo	dobra	1990	3/04
2	Epson	Stylus CX5400	dobra	887	3/04
3	HP	psc 1350	dobra	828	3/04
Zasilacze awaryjne					
1	Powerware	3110	bardzo dobra	480	12/03
2	Powercom	KIN-525AP	bardzo dobra	249	12/03
3	APC	Cyberfort 500	dobra	533	12/03
Zestawy komputerowe					
1	Optimus	OptiTech DX200 DDR	dobra	2460	26/03
2	Hewlett-Packard	HP Compaq D230	dobra	2375	26/03
3	Blueline	Puls DXC2400	dobra	2299	26/03

Test programów

Miejsce	Producent	Nazwa programu	Jakość	Cena zł	Numer
Antydialery					
1	**Panda Software**	Panda Antivirus Platinum 7.0	bardzo dobra	145	**12/03**
2	**Krzysztof Przybyła**	AntyDialer v1.0b	dobra	darmowy	**12/03**
Atlasy samochodowe					
1	**PPWK**	Navigo	dobra	60	**1/04**
2	**E-mapa**	Nawigator	dobra	250	**1/04**
Atlasy świata					
1	**PWN**	Wielki multimedialny atlas świata PWN	dobra	69	**13/03**
2	**Cartall**	Atlas Świata 2003	dobra	79	**13/03**
Encyklopedie dla dzieci					
1	**Multimedia Plus**	Encyklopedia dla dzieci	dobra	55	**5/03**
2	**Albion**	Encyklopedia dla dzieci	dobra	37	**5/03**
Encyklopedie multimedialne					
1	**Onet.pl**	Multimedialna encyklopedia powszechna. Wiem 2004	dobra	89	**26/03**
2	**PWN**	Encyklopedia PWN. Portal 2004	dobra	99	**26/03**
Mesendżery					
1	**MediaOne Sp. z o.o.**	Tlen 3.63e	bardzo dobra	darmowy	**20/02**
Odtwarzacze CD					
1	**Quinnware**	Quintessential Player 3.40	bardzo dobra	darmowy	**22/02**
2	**Clark Tisdale**	CDmax 1.9.1	bardzo dobra	65	**22/02**
Odtwarzacze DivX					
1	**Adriana Schlama/ALFA**	Vplayer 0.6	bardzo dobra	darmowy	**6/03**
2	**Zbigniew Chwedoruk**	CinemaPlayer 1.4a	bardzo dobra	darmowy	**6/03**
Odtwarzacze MP3					
1	**Florian Vorberger, Peter Kunath**	DeliPlayer 1.30	bardzo dobra	darmowy	**3/03**
2	**A2 Technology**	A2 Media Player	bardzo dobra	darmowy	**3/03**
Programy antywirusowe					
1	**G DATA Software**	AntiVirenKit 12 Professional	celująca	214	**9/03**
2	**Symantec**	Norton AntiVirus 2003	celująca	320	**9/03**
Programy do aranżacji wnętrz					
1	**Ecru**	PRO100	bardzo dobra	2400	**17/03**
Programy do edycji wideo					
1	**Ulead**	Ulead VideoStudio 7	dobra	500	**16/03**
2	**Magix**	Magix Video Deluxe 2.0 Plus	dobra	469	**16/03**
Programy do katalogowania zdjęć					
1	**G DATA Software**	FotoOffice 2	bardzo dobra	139	**22/03**
2	**Adobe**	Adobe Photoshop Album	dobra	304	**22/03**
Programy do kontroli dostępu do internetu					
1	**SoftStory**	Opiekun 1.0.13	dobra	45	**2/04**
2	**Ancom Sp. z o.o.**	Cenzor 1.18	dostateczna	90	**2/04**
Programy do nagrywania CD i DVD					
1	**Ahead Software**	Nero Burning ROM 5.5	celująca	285	**14/03**
2	**Roxio Inc.**	WinOnCD 6	bardzo dobra	429	**14/03**
Programy do nauki języka angielskiego dla dorosłych					
1	**Techland**	Tell Me More Business	bardzo dobra	249	**24/03**
2	**Techland**	Tell Me More 5 Pakiet	bardzo dobra	299	**24/03**
Programy do nauki języka angielskiego dla dzieci					
1	**Onet.pl**	English+ Kids	dobra	49	**24/03**
2	**Onet.pl**	Clifford uczy angielskiego	dostateczna	70	**24/03**
Programy do nauki szybkiego pisania					
1	**Nahlik Soft**	Mistrz klawiatury II	dobra	69	**25/03**
2	**Typing Master Inc.**	TypingMaster Pro	dostateczna	140	**25/03**
Programy do oceniania uczniów					
1	**Vulcan**	Ocenianie opisowe 2000+	bardzo dobra	549	**2/03**
2	**JSK System**	Wirtualny dziennik	dobra	100	**2/03**
Programy do ochrony przed spamem					
1	**McAfee**	SpamKiller	bardzo dobra	159	**11/03**
2	**High Mountain Software**	SpamEater Pro 3.60	dobra	100	**11/03**
Programy do projektowania ogrodów					
1	**DiComp/LK Avalon**	Garden Composer 3D	bardzo dobra	100	**20/03**
2	**Intersoft**	Ogród Pro 2.0	dobra	304	**20/03**

Dofer...Partner

Mamy powody do dumy, kiedy inni wypadają tak blado.

NOWOŚĆ

EPSON Stylus C84

NOWOŚĆ

EPSON Stylus C64

Lepiej, gdy piękno nie blednie: niewiarygodnie odporne na światło wydruki dzięki drukarkom EPSON Stylus C64/C84 i atramentowi EPSON DURABrite™.

To bez znaczenia, czy to listy, prezentacje, strony internetowe, czy zdjęcia. Twoje wydruki z drukarki EPSON Stylus C64 lub jeszcze szybszej i bardziej uniwersalnej EPSON Stylus C84, mają wspaniałe, nasycone kolory. I właśnie takimi pozostaną! Dzięki atramentowi EPSON DURABrite™ wydruki z nowych drukarek EPSON C64/C84 zachowują odporność na światło przez 80 lat*! Są również wodoodporne. Ale to nie wszystkie zalety, np. bezpośrednio po wydrukowaniu możesz używać markera do zaznaczania tekstu bez obawy, że rozmażesz wydruki. Pojedyncze, wymienne wkłady atramentowe i wyśmienita jakość druku, nawet na papierze z surowców wtórnych, zapewniają znaczne oszczędności. Także miłośnicy fotografii będą usatysfakcjonowani prawdziwym drukiem bez marginesów** i specjalnym papierem fotograficznym EPSON DURABrite™. EPSON Stylus C64/C84 – przy nich, według nas, inni wypadają blado. Porównaj sam – teraz u Twojego sprzedawcy produktów EPSON.

TYPOWE DLA EPSON. LOVE AT FIRST PRINT.

* według testu przeprowadzonego przez EPSON, szczegóły na www.epson.pl

** druk bez marginesów w formacie 10 x 15 cm (EPSON Stylus C64), także w formacie A4 (EPSON Stylus C84)

www.epson.pl
infolinia: 00 800 49 11 299
(0,16 zł/min.)

COLOUR YOUR LIFE

EPSON®

Najlepsze na rynku

Miejsce	Producent	Nazwa programu	Jakość	Cena zł	Numer
Programy edukacyjne dla dzieci					
1	**Datasun**	Przygody w Cyfrolandii	bardzo dobra	20	**23/03**
2	**Dorling Kindersley**	Dookoła świata	dobra	49	**23/03**
Programy edukacyjne dla młodzieży					
1	**PWN**	Wielki multimedialny atlas świata	bardzo dobra	69	**21/03**
2	**Havas Interactive**	Dzieje cywilizacji	bardzo dobra	59	**21/03**
Programy do usuwania plików					
1	**Symantec**	CleanSwep 2002	bardzo dobra	540	**18/03**
2	**iolo technologies**	System Mechanic	dobra	222	**18/03**
Programy pocztowe					
1	**Microsoft**	Outlook 2002	celująca	549	**4/03**
Programy tłumaczące					
1	**Kompas**	Tłumacz i słownik języka angielskiego 2	dobra	169	**15/03**
2	**Kompas**	Tłumacz i słownik języka niemieckiego 2	dobra	169	**15/03**
Przeglądarki internetowe					
1	**Microsoft**	Internet Explorer 6	bardzo dobra	darmowy	**7/03**
2	**Anderson Che**	Avant Browser 7.0	bardzo dobra	darmowy	**7/03**
Słowniki dwujęzyczne					
1	**Lexland**	Słowniki niemiecko-polskie...	dobra	195	**19/03**
2	**Lexland**	Słowniki angielsko-polskie...	dobra	195	**19/03**
Systemy operacyjne					
1	**MandrakeSoft**	Mandrake Linux 9.0 PowerPack	bardzo dobra	316	**10/03**
2	**Microsoft**	Windows XP Home Edition	dobra	1153	**10/03**

Gry

Zwycięzca testu symulatorów piłki nożnej

FIFA Football 2004

Polska wersja językowa oraz staranna oprawa graficzna i muzyczna zapewniły sukces tej grze. Niewątpliwą zaletą FIFY jest również prawo do używania prawdziwych nazwisk piłkarzy i nazw klubów

Miejsce	Producent	Nazwa programu	Jakość	Cena zł	Numer
Brydż					
1	**GOTO Software**	GotoBridge II	dobra	99	**1/04**
2	**Techland**	Brydż 3000	dobra	49	**1/04**
Gry do biura					
1	**Hannu Rabina, Jukka Rabina**	Gene Rally	dobra	darmowy	**2/04**
2	**Free Lunch Design**	Alex the Allegator 4	dobra	darmowy	**2/04**
Gry hity					
1	**Ubi Soft**	Rayman 3 Hoodlum Havoc	bardzo dobra	69	**25/03**
2	**Empire**	Ghost Master	bardzo dobra	100	**25/03**
Gry Java do komórek					
1	**Macrospace**	Goldminer	dobra	11	**20/03**
Gry przygodowe					
1	**Microids**	Syberia	bardzo dobra	80	**24/03**
2	**Microids**	Post Mortem	bardzo dobra	80	**24/03**
Gry RPG					
1	**BioWare Corporation**	Neverwinter Nights	bardzo dobra	130	**8/03**
Gry RTS					
1	**Haemimont Games**	Celtic Kings	dobra	100	**16/03**
Gry sportowe					
1	**Electronic Arts**	NBA Live 2003	dobra	140	**15/03**
2	**Activision**	Tony Hawk's Pro Skater 3	dobra	99	**15/03**
Gry taktyczne					
1	**Interplay**	Fallout Tactics	bardzo dobra	100	**9/02**
Gry TPP					
1	**Remedy**	Max Payne	bardzo dobra	70	**26/02**
Konsole przenośne					
1	**Nintendo**	GameBoy Advance SP	bardzo dobra	650	**26/03**
2	**Nokia**	N-Gage	dobra	1599	**26/03**
3	**Nintendo**	GameBoy Advance	dobra	400	**26/03**

Miejsce	Producent	Nazwa programu	Jakość	Cena zł	Numer
Konsole stacjonarne					
1	**Sony**	PlayStation 2	dobra	999	**26/03**
2	**Microsoft**	Xbox	dobra	999	**26/03**
Gry zręcznościowe dla dzieci					
1	**UbiSoft**	Rayman M	bardzo dobra	69	**22/02**
Strategie ekonomiczne					
1	**Electronic Arts**	Sim City 4	bardzo dobra	140	**22/03**
2	**Enlight Software**	Restaurant Empire	dobra	30	**22/03**
3	**Monte Cristo**	Crazy Factory	dobra	60	**22/03**
Strzelaniny 3D					
1	**Croteam**	Serious Sam Drugie Starcie	bardzo dobra	50	**19/03**
2	**Sierra**	No One Lives Forever 2	bardzo dobra	100	**19/03**
Symulatory motocykli					
1	**Milestone**	Superbike 2001	dobra	129	**4/03**
2	**Techland**	FIM Speedway Grand Pix	dobra	79	**4/03**
Symulatory piłki nożnej					
1	**EA Sports**	FIFA Football 2004	dobra	140	**3/04**
2	**Konami**	Pro Evolution Soccer 3	dobra	160	**3/04**
Symulatory pociągów					
1	**Strategy First**	Trainz	dobra	50	**6/03**
Symulatory samolotów z drugiej wojny światowej					
1	**Microsoft**	Combat Flight Simulator 3	dobra	170	**9/03**
Symulatory wyścigów samochodów turystycznych					
1	**Codemasters**	ToCA Race Driver	bardzo dobra	99	**14/03**
2	**Empire Interactive**	Total Immersion Racing	dostateczna	99	**14/03**

Internet

Miejsce	Producent	Adres WWW/Nazwa programu	Jakość	Cena zł	Numer
Banki online					
1	**Fortis Bank**	e-Pakiet	bardzo dobra	–	**22/03**
2	**ING Bank Śląski**	Konto z Lwem Standard	bardzo dobra	–	**22/03**
Bezpłatne skrzynki pocztowe					
1	**Mail.o2.pl**	http://mail.o2.pl	bardzo dobra	–	**21/03**
2	**Poczta – Gazeta.pl**	www.gazeta.pl/poczta	dobra	–	**21/03**
Internetowe laboratoria fotograficzne					
1	**Foto Interia.pl**	http://foto.interia.pl	bardzo dobra	–	**23/03**
2	**e-foto**	www.e-foto.pl	bardzo dobra	–	**23/03**
Serwisy sportowe					
1	**Interia.pl – Sport**	http://sport.interia.pl	bardzo dobra	–	**26/03**
2	**Gazeta.pl: Sport**	www.gazeta.pl/sport	bardzo dobra	–	**26/03**
3	**Sport Onet.pl**	http://sport.onet.pl	bardzo dobra	–	**26/03**
Sklepy internetowe					
1	**Merlin.pl**	www.merlin.com.pl	bardzo dobra	–	**9/03**

Telekomunikacja

Miejsce	Producent	Model/Nazwa	Jakość	Cena zł	Numer
Telefony komórkowe					
1	**Motorola**	T720i	bardzo dobra	1829	**8/03**
2	**Nokia**	7650	bardzo dobra	3049	**8/03**
3	**Siemens**	C55	dobra	854	**8/03**

Audio/Wideo/Foto

Miejsce	Producent	Model/Nazwa	Jakość	Cena zł	Numer
Aparaty cyfrowe					
1	**Pentagram**	Photon 33	dobra	990	**14/03**
2	**Olympus**	Camedia C-120	dobra	949	**14/03**
3	**Minolta**	DiMAGE E223	dobra	999	**14/03**
Kamery internetowe					
1	**Creative Labs**	PC-CAM 300	bardzo dobra	379	**13/03**
2	**Creative Labs**	PC-CAM 750	bardzo dobra	688	**13/03**

Zanim zaczniesz przeglądać witryny w kiosku w poszukiwaniu ciekawych czasopism, zanim zdecydujesz, które chcesz kupić – przeczytaj. W tej rubryce prezentujemy okładki i tematy popularnej prasy komputerowej, technicznej i zbliżonej

Prasa w liczbach

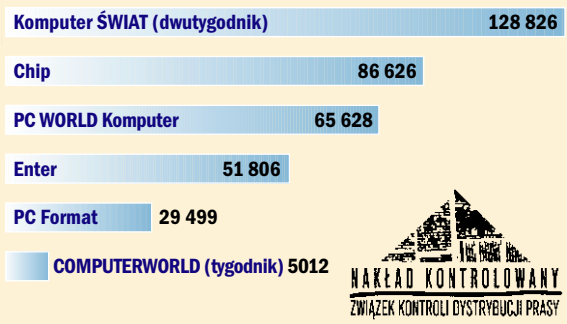

NAKŁAD KONTROLOWANY
ZWIĄZEK KONTROLI DYSTRYBUCJI PRASY

Średnia sprzedaż jednego wydania największych czasopism komputerowych według danych Związku Kontroli Dystrybucji Prasy w okresie styczeń – sierpień 2003.

Numer 1/2004, w kioskach od 21.01

Temat tytułowy:

Pilnuj się!

Zbiór praktycznych porad dotyczących bezpieczeństwa naszych danych, ochrony prywatności, zabezpieczania komputera przed nieautoryzowanym wykorzystaniem oraz unikania wirusów.

Tematy:

- Test darmowych serwisów hostingowych z obsługą PHP
- Programowanie gry we Flashu z wykorzystaniem języka ActionScript
- BIOS w warsztacie – optymalizacja, naprawa i podkręcanie
- Tworzymy efekty specjalne w programie Maya 3D 5 PLE
- Kurs VBA od podstaw – własny terminarz w Excelu
- C++ dla początkujących oraz jak unikać błędów w kodzie
- Jak działa projektor multimedialny
- Symbioza – Windows i Linux na jednym dysku

Na krążku pełne wersje:

- **SekretNIK 2004** – do ochrony plików przed dostępem niepowołanych osób
- **Paragon Data Protector 1.0** – zestaw programów do zabezpieczania danych

Cena 9,90 zł (CD-ROM)

Numer 2/2004 w kioskach od 2.02

Temat tytułowy

Sztuczna inteligencja

Tematy

Turniej programów szachowych
Uczenie sieci neuronowej

Inne

Chatterboty – rozmowa z maszyną

Cena 26,75 zł (CD-ROM)

Numer 2/2004 w kioskach od 14.01

Temat tytułowy

Pogotowie PC
– pierwsza pomoc po awarii

Tematy

Udany start – konfiguracja sprzętu
Telewizja z komputera

Na krążku

PC Mark04! Zmierz wydajność swojego komputera

Cena 15,90 zł (CD-ROM)

Numer 2/2004 w kioskach od 2.02

Temat tytułowy

24 aplikacje mobilne

Tematy

Graficzna zdalna kontrola
– VNC w praktyce
Piszemy aplety w GNOME

Na krążku

America's Army 2.0
Postal 2 Linux Demo

Cena 24,00 zł (2 CD-ROM-y)

Nowe na półkach

Maria Sokół — **Pajączek 5 NxG**

Wbrew pozorom nie jest to książka dla arachnologów – osób zajmujących się żywymi pająkami. Autorka omawia popularną polską aplikację przeznaczoną do tworzenia stron WWW. Całość napisano przejrzyście, bez zbędnej teorii.

Dla początkujących | Wyd: Helion | http://helion.pl

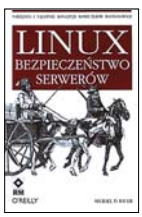

Michael D. Bauer — **Linux – bezpieczeństwo serwerów**

Jak zabezpieczyć serwery i sieci komputerowe oparte na systemie operacyjnym Linux – na takie podstawowe pytanie ma odpowiedzieć książka. Autor podaje praktyczne sposoby ochrony sieci (a także usług internetowych) przed zagrożeniami.

Dla zaawansowanych | Wyd: RM | www.rm.com.pl

Marek Kostera-Kostrzewski — **Adobe Acrobat 5 CE**

Książka ma praktyczny układ ćwiczeń. Dzięki niej szybko dowiemy się, jak tworzyć i modyfikować pliki w formacie PDF czy konwertować do tego formatu inne dokumenty (na przykład Worda). W ćwiczeniach pomogą wyraźne ilustracje.

Dla początkujących | Wyd: Mikom | www.mikom.pl

Agnieszka Kubik — **CorelDRAW dla dzieci**

Tak jak w innych książkach tej serii tytuł jest umowny – nie chodzi bowiem o kilkulatków, lecz o użytkowników rozpoczynających dopiero przygodę z tytułowym programem. Prezentowane porady i ćwiczenia pomogą w opanowaniu potrzebnych narzędzi.

Dla początkujących | Wyd: Mikom | www.mikom.pl

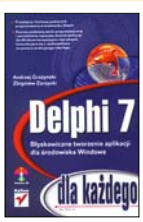

A. Grażyński, Z. Zarzycki — **Delphi 7 dla każdego**

O tym, że programowanie w tytułowym języku nie jest sprawą dziecinnie prostą, świadczy objętość książki (ponad 830 stron). Autorzy starają się jednak przekonać czytelników, że z ich pomocą programistą mogą zostać w miarę bezboleśnie.

Dla początkujących | Wyd: Helion | http://helion.pl

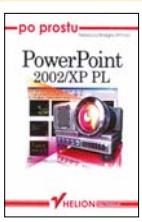

Rebecca Bridges Altman — **PowerPoint 2002/XP PL**

Tworzenie slajdów z wykresami i tabelami, przygotowywanie diagramów czy animowanych tekstów i prezentacji – to tylko niektóre zagadnienia, którym poświęca swą uwagę autorka. W książce znajdziemy sporo czarno-białych ilustracji.

Dla początkujących | Wyd: Helion | http://helion.pl

Prasówka • Statystyki • Intermonitor

Jakie wieści ze świata komputerów i nowoczesnych technologii przynosi zagraniczna prasa? Co statystyczny Kowalski sądzi o internecie, komórkach czy komputerach? Odpowiedzi na te pytania znajdują się poniżej

Do kina bez kamery

Od 1 stycznia 2004 roku wnoszenie cyfrowej kamery wideo do kina jest w Kalifornii przestępstwem – donosi magazyn Wired. Osoba złapana z takim urządzeniem w sali kinowej może zostać skazana na rok więzienia lub 2,5 tysiąca dolarów grzywny. Wytwórnie filmowe alarmują: poprzez internetowe sieci peer-to-peer (p2p) tytuły rozprowadzane są znacznie wcześniej niż trafiają na ekrany kin. Przykład to film Władca Pierścieni: Powrót króla. Jeszcze przed premierą w internecie rozprowadzono ponad 10 tysięcy jego nielegalnych kopii. Zdaniem filmowców 90 procent filmów spotykanych w sieciach p2p jest nagrywanych przez widzów w kinach za pomocą cyfrowych kamer filmowych. Nieco innego zdania są niektórzy prawnicy. – Myślę, że nowe przepisy to kompletna strata czasu – mówi Fred Von Lohmann, adwokat z firmy Electronic Frontier Foundation. – Dzisiaj piracki kopie filmów wyciekają do internetu przede wszystkim za sprawą pracowników wytwórni filmowych. Regulacje prawne powinny więc dotyczyć karania takich szmuglerów, a nie ludzi, którzy kupują bilety i przychodzą do kin.

WIRED

Szpieg w kieszeni

W 2005 roku ponad 42 miliony Amerykanów będą korzystać z rozmaitych urządzeń służących do zdalnej lokalizacji osób – przewiduje dziennik International Herald Tribune (IHT). Dzisiaj nabywcami telefonów komórkowych, palmtopów i pagerów wyposażonych w systemy lokalizacji (na przykład GPS) są przede wszystkim rodzice, którzy dzięki temu mogą bez trudu ustalić, gdzie w konkretnym momencie znajdują się ich pociechy (oczywiście pod warunkiem, że urządzenie jest włączone). Specjaliści mają jednak obawy: położenie dziecka może namierzyć nie tylko ojciec czy matka, lecz także na przykład potencjalny porywacz. Dlatego producenci coraz większą wagę przywiązują do zabezpieczeń chroniących system przed niepowołanym dostępem osób trzecich. W zdalnej lokalizacji swej szansy upatrują specjaliści od reklamy i marketingu. Już zacierają ręce na myśl o tym, że na przykład reklamę najnowszego modelu auta będą mogli skierować przez komórkę do klienta, który akurat odwiedza salon samochodowy. Szpieg w kieszeni może być zatem zarówno nieocenionym pomocnikiem, jak i wrogiem – pisze IHT.

International Herald Tribune

Ciekawe liczby

Co wprowadzi prawdziwą konkurencję na rynku telefonii komórkowej?

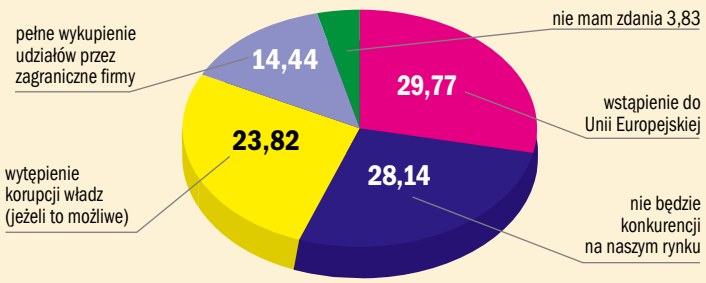

Jak często ćwiczysz (aktywnie spędzasz czas)?

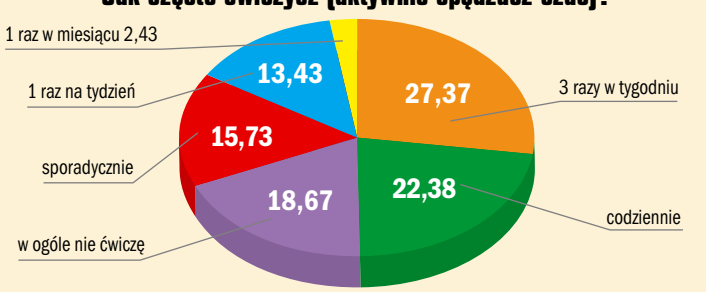

Która z kobiet w telewizji jest najładniejsza?

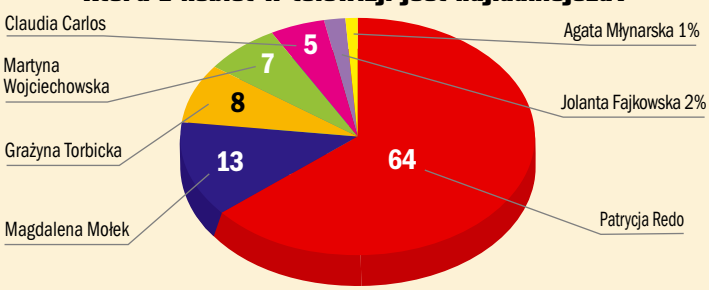

Aby do Unii... przynajmniej jeżeli chodzi o polski rynek telekomunikacyjny – taki wniosek płynie z sondaży. Smutne jest to, że wielu internautów w ogóle nie widzi sposobu na przełamanie monopolu TP ani zlikwidowanie korupcji w branży.

Źródła: telefon.pl, zdrowie.com.pl, Barometr – dane w procentach

Ankieta: Komputer ŚWIAT online – Jakiego firewalla używasz?

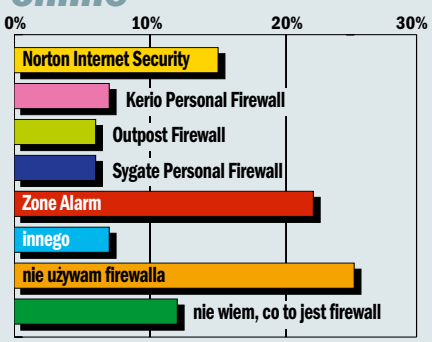

Na stronie WWW Komputer ŚWIAT zaprasza internautów do wypełniania ankiet. Ostatnie pytanie dotyczyło używanych firewalli. Oto kilka opinii:

Jeżeli nie używasz firewalla, sam prosisz się o włamanie *(Grigor)*

Nie używam firewalla, bo jeszcze nikt mnie nie atakował... *(McMolek)*

Zone Alarm ma zaletę: jest darmowy... *(Franek)*

Zapraszamy do udziału w nowej ankiecie: www.komputerswiat.pl

Mitnick: powrót na scenę...

Kevin Mitnick – najbardziej znany haker w historii komputerów – powraca na scenę. Spokojnie... nie chodzi o wznowienie przez niego hakerskiej działalności, lecz o plany literackie. Po wydaniu książki Sztuka podstępu (patrz wywiad w numerze 8/03 Komputer ŚWIATA) Mitnick planuje napisanie następnej – Sztuka wtargnięć. W jej powstaniu mają ponoć uczestniczyć utalentowani hakerzy z całego świata opowiadający historie swoich włamań.

Chcesz kasę – pokaż twarz...

Niektóre banki w kilku krajach Europy rozpoczęły testowanie nowego systemu weryfikacji klientów. Zamiast kodu PIN i hasła ma wystarczyć spojrzenie w obiektyw dołączonej do komputera kamery internetowej. System ma porównać fizjonomię klienta z zapisaną w bazie danych i w ten sposób potwierdzić (lub nie), czy bank ma do czynienia z właścicielem konta. Na szerszą skalę rozwiązanie ma być stosowane dopiero za kilka lat.

Na czatach z Komputer ŚWIATEM

Co dwa tygodnie można przeczytać w Komputer ŚWIECIE fragmenty najciekawszych czatów z polskich stron internetowych. Nie zabraknie interesujących gości, intrygujących pytań i błyskotliwych odpowiedzi

Zbigniew Zamachowski ● 17 grudnia 2003 ● godz. 12.00 ● www.onet.pl

FOT.: STUDIO 69

Zbigniew Zamachowski – aktor

onet.pl

PATRYCJAA18: Bardzo Pana pozdrawiam i składam hołd Pana pracy.

Zbigniew Zamachowski (Z.Z.): Jestem onieśmielony, ale bardzo dziękuję.

Mikołaj1: Chciałbym zapytać, która z wykreowanych przez Pana postaci jest najbardziej podobna do Zbigniewa Zamachowskiego na co dzień?

Z.Z.: Żadna. A zarazem każda ma coś ze mnie. Nie można przenicowywać życia i zawodu, bo można by popaść w lekki obłęd. To musi być również trochę zabawa.

mmm: Czego Pan oczekuje od przemysłu filmowego? Jak Pan ocenia współczesne polskie kino. Co będzie dalej?

Z.Z.: Tegoroczny festiwal filmowy w Gdyni udowodnił, że polskie kino ma się całkiem nieźle i to zwłaszcza dzięki młodym twórcom. Jeśli tylko utrzymają poziom i znajdą się ludzie chcący finansować działalność filmową – o przyszłość jestem spokojny.

kika: Jak się pracowało z debiutantami przy Zmruż oczy? Czy podsuwał Pan twórcom filmu własne pomysły?

Z.Z.: Świetnie! Miło się pracuje z ludźmi, którzy wiedzą, czego chcą, a przy tym są inteligentni i sympatyczni.

jackal79: Co sądzi Pan na temat polityki w Polsce? Jakie są Pana poglądy polityczne?

Z.Z.: Szczęśliwie nie zajmuję się polityką i rad jestem, kiedy polityka nie zajmuje się mną.

AsaintS: Czy w Polsce opłaca się być aktorem?

Z.Z.: Mnie tak. Ale znam wielu innych, którym nie do końca. Pod tym względem to bardzo niedemokratyczny zawód.

Stokrotka: Który aktor młodego pokolenia jest według pana najbardziej obiecujący? Czy jako pedagog dostrzega Pan jakąś przyszłą gwiazdę (nadzieję) polskiego kina?

Z.Z.: Pedagogiem póki co nie jestem – musiałem zrezygnować z powodu braku czasu, ale być może wrócę do tego. Co do młodych aktorów – zdolnych jest mnóstwo, więc jestem spokojny o przyszłość polskiego kina. Z tych, z którymi pracowałem, doskonale pamiętam na przykład Borysa Szyca.

mattiass: Czy będą kolejne części Big Zbig Show?

Z.Z.: Niestety, nie. Ale może to i dobrze. Wszyscyśmy się trochę postarzeli. Lepiej, by zostało fajne wspomnienie, niż gdybyśmy je mieli zepsuć próbami reanimacji.

Ash12: Czy w domowej filmotece ma Pan filmy, w których Pan grał?

Z.Z.: Oczywiście. Ale proszę mi wierzyć, że nie zaglądam do nich zbyt często. W końcu to kawałek mojego życia.

yancio: Duże wrażenie zrobił na mnie film Zmruż oczy. Czy planuje Pan kontynuację podobnych wcieleń – prostych, ujmujących, niosących przesłanie i krzepiących dzisiejszego zabieganego człowieka?

Z.Z.: Bardzo! Niecierpliwie czekam na ciąg dalszy.

Joanna1: Wewnętrzny spokój bohatera, którego grałeś, zrobił na mnie duże wrażenie. Czy jest to według Ciebie recepta na życie? Czy jest w ogóle jakaś recepta?

Z.Z.: Niestety, nie znam recepty. (A któż ją zna, podpowiada mój moderator – filozof). Postawa, jaką przyjął Jaś ze Zmruż oczy, jest niezwykła, ale sądzę, że trudno ją wcielić w życie. Gdybym spotkał kogoś takiego jak on – byłbym pełen podziwu.

glera: Czy ma Pan już plany na jakiś kolejny film? Czy teraz dłuższa chwila odpoczynku?

Z.Z.: Chwila odpoczynku od filmu. Za to w Teatrze Narodowym, gdzie pracuję, przygotowujemy w reżyserii Kazimierza Kutza Śmierć komiwojażera Artura Millera. W głównej roli Janusz Gajos, obok Anna Seniuk, Wojtek Malajkat, ja i wielu wspaniałych aktorów naszego teatru.

yancio: Jak do tej pory unikał Pan gry w głupkowatych serialach i reklamach. Czy to świadomy wybór czy szacunek do pewnego poziomu? I co Pan myśli o swoich kolegach z branży, którzy w tym grają?

Z.Z.: W reklamach, owszem, brałem udział i nie widzę w tym nic złego. Co do seriali, rzeczywiście świadomie staram się nie zaprzyjaźnić z żadnym z nich na dłużej, niemniej rozumiem udział w nich moich koleżanek i kolegów jako naturalną część naszego zawodu.

serducho14: Jakie cechy musi mieć osoba chcąca zostać aktorem?

Z.Z.: Nie wiem. Prawdopodobnie trzeba wierzyć w słuszność podejmowanych decyzji. Ja wierzyłem.

Z.Z.: Dzięki.

Źródło: Pogawędka internetowa przeprowadzona na portalu www.onet.pl

Czytelnicy piszą...

Z wami wygrywam

Jestem pięćdziesięcioletnim rencistą po kursie telepracy – od roku komputer zaczyna się mnie słuchać i od roku jestem waszym wiernym czytelnikiem, który rozumie już to, co piszecie. Jesteście wspaniali i, proszę, nie wszystkie opinie ludzi młodych bierzcie sobie do serca. To, co piszecie, czy to w Niezbędniku czy w Biblioteczkach, może każdego wiele nauczyć. Proszę, pomyślcie o sposobie rozpropagowania tego lub tych czasopism wśród ludzi czterdziesto-, pięćdziesięcioletnich, którzy chcieliby się uczyć, ale wstydzą się do tego przyznać. Robię to wśród swoich znajomych – są wdzięczni. Jeszcze raz dziękuję za wszystko. Dzięki wam wygram również z komputerem (wygrałem już z nowotworem). Pracujcie tak jak dotychczas, a za rok, składając życzenia, pochwalę się ogromem wiedzy, jaką wyczytałem w waszych czasopismach.

Henryk
henryk.nowak@xl.wp.pl

Najlepsze systemy

W pełni zgadzam się z Czytelnikiem Sardo, który w numerze 26/03 Komputer ŚWIATA bronił Microsoftu. Otóż ta ogromna firma wniosła bardzo wiele do świata komputerów. Gdyby nie ona, to kto wie, może teraz męczylibyśmy się w DOS-ie. Ba! Nawet może by i tego nie było. Pewnie wszyscy o całe zło świata obwinialiby Linuksa. Czego wszyscy chcą od Microsoftu?! Przecież to on tworzy najlepsze systemy operacyjne na całym świecie! Ja wolę Windows niż Linux. I mówię to z czystym sumieniem, ponieważ miałem do czynienia z obydwoma systemami. Linux nie jest zły, ale nie ma się co równać z Windows XP. Jedno, co mogę zarzucić Microsoftowi, to aktywacja jego nowych produktów. To jest istna katorga! Formatuję dysk – aktywacja! Zmieniam coś w komputerze – aktywacja! A teraz jeszcze dołączył się Symantec. Czy wszyscy są piratami? Microsoft (Symantec również) powinien znaleźć inny sposób zwalczania piractwa.

pg_pilzno@wp.pl

Komputer z marketu

Z zaciekawieniem przeczytałem porównanie komputerów w ostatnim numerze w artykule Komputery z supermarketu. Tak się jakoś złożyło, że właśnie kupiłem dla klienta komputer będący na drugim miejscu w rankingu waszego pisma – HP Compaq D230 w wersji z systemem Linux oraz do zainstalowania dla klienta Windows 98. Jakie było moje zdziwienie, gdy okazało się, że nie mogę na tym komputerze zainstalować tego systemu. Gdy zadzwoniłem do dystrybutora, okazało się, że na tym zestawie nie można zainstalować Windows 98, lecz jedynie XP, gdyż chipset płyty na to nie pozwala. Moim zdaniem powinniście Państwo napisać o tym w teście komputerów z supermarketu. Pewnie jeszcze wiele osób kupi zestaw z Linuksem i będzie chciało z różnych powodów zainstalować na nim Windows 98.

piotrh@skr.pl

Od redakcji: Komputer ŚWIAT testował wspomniany pecet z Windows XP. Faktycznie, na polskiej stronie Compaqa nie ma sterowników dla Windows 98 do tego modelu. Komputer ŚWIAT znalazł je na stronie azjatyckiej, więc instalacja tego systemu na komputerze D230 jest możliwa. Windows 98 nie jest już wspierany przez Microsoft.

Porady prawnika

radca prawny Paweł Jóźwiak odpowiada na pytania Czytelników

§

Odpowiedzi udzielamy tylko w druku, osobom, które podały swoje imię, nazwisko i miejsce zamieszkania. Pytania prosimy wysyłać pocztą elektroniczną: *prawnik@komputerswiat.pl* lub pod adresem: *Komputer ŚWIAT, Axel Springer Polska, 02-222 Warszawa, Al. Jerozolimskie 181*

Programy typu bundle

Korzystam z wielu aplikacji w wersji bundle, czyli dodawanych do różnego rodzaju sprzętu komputerowego. Moje pytanie dotyczy kilku programów: PartitionMagic i Norton AntiVirus oraz WinDVD, które normalnie kosztują koło tysiąca złotych, a ja mam je za darmo w wersji bundle dodanej do płyty głównej firmy Soltek i karty graficznej firmy Gainward. Jeżeli mam je zainstalowane na dysku i korzystam z nich, a nie mam do nich żadnych dokumentów sprzedaży poza informacjami na pudełkach pozostałych po sprzęcie i w instrukcjach, to czy policja może je potraktować jako nielegalne oprogramowanie, skonfiskować je i wlepić mi grzywnę za paserstwo?

Czytelnik

Kodeks karny przewiduje dwie formy paserstwa – umyślne i nieumyślne. I jedno, i drugie jest przestępstwem, za które grozi nie tylko grzywna, ale również kara pozbawienia lub ograniczenia wolności. Kto może zostać uznany za pasera? Osoba, która program komputerowy uzyskany za pomocą czynu zabronionego nabywa, przyjmuje go lub pomaga w jego ukryciu (paserstwo umyślne) oraz osoba, która na podstawie towarzyszących okoliczności powinna i może przypuszczać, że tenże program został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, nabywa, przyjmuje go lub pomaga w jego ukryciu (paserstwo nieumyślne).

W sytuacji opisanej przez Czytelnika nie ma oczywiście mowy o paserstwie, ponieważ jest on legalnym użytkownikiem programów nabytych jako dodatek do zakupionych podzespołów. Jeżeli jednak taki zarzut zostanie postawiony, Czytelnik winien wykazać, że w posiadanie programów wszedł legalnie. Może to zrobić w dowolny sposób – powołać na to świadków, przedstawić faktury zakupu podzespołów itp. Takimi dowodami mogą być również wspomniane informacje na pudełkach pozostałych po sprzęcie i w instrukcjach obsługi.

Przy dokonywaniu zakupów sprzętu wraz z oprogramowaniem dołączanym w wersji bundle sugeruję, żeby poprosić sprzedawcę o pisemne potwierdzenie, że do podzespołów zostały dołączone określone programy, wraz z podaniem ich wersji oraz ewentualnie numerów seryjnych i takie oświadczenie przechowywać razem z dowodem zakupu. Rozwieje to wszelkie wątpliwości i uchroni od uciążliwej konieczności przechowywania przez lata pudeł po sprzęcie.

Wskazówki sobie daruję

Chciałbym zwrócić uwagę na pewną rzecz, która nie podoba mi się w waszym dwutygodniku – przydatność waszych wskazówek. Są w każdym numerze i jest ich stosunkowo dużo, ale według mnie są mało przydatne, na przykład wskazówka z ostatniego numeru Grzebanie w Koszu. Przecież chyba każdy korzystający z komputera choćby sporadycznie potrafi taką czynność wykonać. Kompletny laik, wykorzystując odrobinę logicznego myślenia, potrafiłby coś takiego zrobić, w takich sprawach nawet intuicja nie jest potrzebna, bo to jest oczywiste! Wskazówka dotycząca dosłownie paru kliknięć myszką została przedstawiona jako duży problem i szczegółowo opisana. Drugi przykład: Uwolnić ikony z siatki (nie wymaga chyba komentarza). Żeby nie wyjść na takiego, co tylko narzeka, podsuwam pomysł. Moglibyście umieszczać nie 10 (banalnych) wskazówek w numerze, tylko 2–3, ale ambitniejsze i te wyjaśnić dogłębnie. Praca w Windows jest intuicyjna (oczywiście nie dotyczy to wszystkiego) i pewnych rzeczy nie trzeba wyjaśniać.

skiap@wp.pl

Piraci jak Robin Hood

Rozumiem, że możecie nie popierać piractwa. Wasza sprawa, ale dlaczego tak o tym trąbicie? Czy to jest jakaś krucjata przeciw piratom? Nie zapominajcie, że 90 procent ludzi używa piratów (w tym ja). I nie dlatego, że są źli, tylko dlatego, że nie stać ich na oryginały. Jeżeli ktoś zarabia 1000 złotych miesięcznie, a połowę wydaje na podatki, to jak ma wydawać 160 złotych na jedną grę? Nie wspomnę już o cenach softu – Office za dwa tysiące. Photoshop za pięć tysięcy... A pirat za 20 złotych! Powiecie, że mogę sobie kupić jakiś tandetny program za 200 złotych, ale nie można porównywać go z Photoshopem! Czy ci, którzy wprowadzają takie duże ceny, są w porządku? Dla mnie to piraci są jak Robin Hood. I do póki ceny oryginalnego softu będą chore, będę stał murem za piratami.

wolfmen
wolfmen@wp.pl

Od redakcji: Czy zdjęcia obrobione w shareware'owym Paint Shop Pro będą brzydsze od tych z Photoshopa? I tak naprawdę – z ilu z setek zupełnie zbędnych dla amatora opcji Czytelnik korzysta, retuszując fotki do albumu? Office 2003? A w czymże on lepszy od darmowego OpenOffice'a?

OpenOffice nie taki zły

Kupuję Wasze pismo już od dłuższego czasu i uważam, że jest ogólnie w porządku. Mam jednak uwagę dotyczącą faworyzowania przez was produktu o nazwie MS Office. Prowadzę gabinet lekarski i podjąłem decyzję o wprowadzeniu elektroniki do mojej pracy. Niestety, cena produktu firmy Microsoft jest wysoka, a dodatkowo muszę kupić oprogramowanie specjalistyczne. Dlatego zainteresowałem się programem OpenOffice. Zostałem mile zaskoczony tym produktem, myślę, że większość użytkowników komputera bez problemu poradzi sobie z nim. Ostatni numer Komputer ŚWIATA (spis artykułów) niestety pokazuje, że uczestniczycie w ogólnopolskim spisku, który ma na celu wpajanie dzieciom i dorosłym, że jedynym programem, którego mogą używać, jest MS Office. Myślę, że powinniście promować też inne pakiety biurowe, takie jak OpenOffice i StarOffice, by dać swym Czytelnikom wiedzę o nich i tym samym możliwość świadomego wyboru. Wpłynęłoby to na liczbę legalnego oprogramowania w naszych biurach i domach.

Czytelnik

Od redakcji: OpenOffice to doskonały program, w większości zastosowań nieustępujący pakietowi Microsoftu. Na naszych łamach wielokrotnie pisaliśmy o jego wcześniejszych wersjach (na przykład w numerach 22–26/00, 20/01, 23/02). Z serii Biblioteczka Komputer ŚWIATA ukazała się też książka ucząca obsługi tego programu. A kto miał w rękach ostatni numer Komputer ŚWIATA, z pewnością zauważył duży artykuł, w którym porównujemy ten pakiet z Office 2003 Microsoftu. Konkluzją tego zestawienia jest to, że nie warto wydawać majątku na drugi, skoro pierwszy jest równie dobry.

Zachęcamy też do lektury listu Czytelnika wolfmena (obok) – ma on zgoła odmienne zdanie na temat korzystania z darmowych aplikacji.

Czas na bilans

Czy nie kłóci się Państwa stanowisko prezentowane na łamach Komputer ŚWIATA – negowanie zjawisk łamania praw autorskich, czyli piractwa, z praktyką stosowaną w ramach publikacji ogłoszeń na www.komputerswiat.pl, gdzie korzystacie z klauzuli wyłączającej prasę z odpowiedzialności za treść zamieszczanych anonsów, pomimo iż w regulaminie ogłoszeń Komputer ŚWIATA zobowiązujecie się do moderacji prezentowanych treści? Kto jak kto, ale eksperci, dziennikarze zajmujący się na co dzień problematyką komputerową, powinni mieć poczucie obowiązku i dbać o własny wizerunek, a nie zasłaniać się wadliwymi przepisami i umywać ręce od tego, co jest publikowane, a co z pewnością narusza lub nakłania innych do naruszania w podobny sposób chronionej własności intelektualnej. Dziwi mnie Państwa oburzenie, kiedy piszecie, że firma zarządzająca Stadionem X-lecia dopuszcza nielegalny handel, a czy Państwo nie czynicie tego samego? Państwa serwer z ogłoszeniami to nic innego jak wirtualny bazar, na którym podobny handel się odbywa! Więc może zacznijcie Państwo od porządkowania swojego podwórka.

shift-r@wp.pl

Od redakcji: W stopce ogłoszeń jest zapis mówiący, że redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń. Nie jesteśmy w stanie sprawdzać, czy zgłaszane do sprzedaży towary są legalne. Nie taka jest nasza rola. Z ogłoszeń usuwamy treści wulgarne, bo tu kryteria osądu są jasne i bezdyskusyjne.

Sprostowanie cd.

Przygotowując artykuł na temat Office 2003 w numerze 25/2003, sprawdzaliśmy, kto może korzystać ze znacznie tańszej, edukacyjnej wersji tego programu. Wątpliwości budziła kwestia praw do wieczystego używania. Infoserwis Microsoftu poinformował nas, że programu w tej wersji nie możemy używać, jeżeli wszyscy domownicy utracą status nauczyciela, ucznia lub studenta. Taka informacja zamieszczona została w artykule. Po publikacji Microsoft uznał, że jest błędna. Na żądanie tej firmy, jak i w trosce o dobro Czytelników, w numerze 2/2004 zamieściliśmy sprostowanie.

Pomimo jasnego stanowska Microsoftu w liście do redakcji, podobnych wniosków nie można jednak wyciągnąć po lekturze umowy licencyjnej dla Office 2003 w wersji edukacyjnej. Mówi ona bowiem, że *aby być uprawnionym użytkownikiem edukacyjnym, licencjobiorca musi spełniać kryteria* (być nauczycielem, uczniem lub studentem – red.) ***w chwili jego instalowania***. Powstaje pytanie, czy nie będąc już uczniem (skończyliśmy właśnie szkołę), możemy program zainstalować, na przykład po reinstalacji Windows, czy już nie. Infoserwis Microsoftu nie ma z tym żadnego problemu. *„W chwili instalowania" należy interpretować „jako w momencie zakupu"* – powiedziano nam. Wierzymy, że Microsoft szybko poprawi zapisy w licencjach i promocjach wprowadzające klientów w błąd. Zwłaszcza że dotyczą one tak drażliwej dla tej firmy skądinąd kwestii, jak respektowanie praw autorskich. Redakcja

Gdzie szukać w internecie

Serwisów internetowych godnych polecenia przybywa. Oto najciekawsze adresy WWW w Polsce. Linki umieszczone na tej stronie z pewnością przydadzą się osobom rozpoczynającym przygodę z internetem

Aktualności i polityka

www.rzeczpospolita.pl	serwis przygotowany przez redakcję Rzeczypospolitej
http://wiadomosci.wp.pl	dużo działów, atrakcyjny wygląd
www.radiozet.pl	często aktualizowane newsy
www.rmf.fm	dużo informacji prosto z radia
http://fakty.interia.pl	bardzo dużo newsów i zdjęć
http://europa.onet.pl	serwis o Unii Europejskiej
http://europa.kai.pl	Unii Europejskiej w katolickim serwisie
http://info.onet.pl	duży serwis z codziennymi informacjami
http://dziennik.pap.pl	codzienne informacje przygotowane przez PAP
www.e-polityka.pl	portal polityczny: newsy, sondaże, wywiady

Aukcje

www.allegro.pl	największy polski serwis aukcyjny
www.swistak.pl	rozwijający się serwis – bez opłat

Biznes, pieniądze, praca

www.bankier.pl	duży portal gospodarczy z działem transakcyjnym
www.money.pl	rozbudowany portal gospodarczy
http://podatki.pf.pl	dużo porad dla podatników
www.expander.pl	praktyczne porady i oferty
www.doakcji.pl	serwis giełdowy z poradami
www.jobs.pl	setki ofert pracy oraz porady
www.fundusze.mbank.com.pl	fundusze inwestycyjne
http://biznes.interia.pl	rozbudowany serwis gospodarczy
www.gazeta.pl/gielda	serwis giełdowy, notowania i porady
www.pracuj.pl	oferty pracy i wskazówki, jak zaplanować karierę
www.jobpilot.pl	oferty pracy z Polski i zagranicy, sporo porad
http://nowoczesnafirma.wp.pl	**serwis dla małych i średnich firm**

Dla dzieci i młodzieży

www.dzieci.pl	serwis Wirtualnej Polski dla dzieci
http://junior.reporter.pl	duży serwis dla dzieci i nastolatków
www.pid.wroc.pl	katolicki serwis dla dzieci
http://wyspa.interia.pl	gry i zabawy dla dzieci
www.wrak.pl	niemal wszystko o komiksie
www.alik.pl	serwis dla dzieci i rodziców
www.strefamlodych.pl	serwis o prawach dziecka
www.dolinka.szkola.net	dział dla dzieci w większym serwisie
www.dzieci.org.pl	portal dla rodziców (w tym dzieci niepełnosprawnych)

Edukacja

www.interklasa.pl	największy polski portal edukacyjny
www.leksyka.pl	dla uczących się angielskiego
www.ling.pl	słownik angielsko-polski
www.gazeta.pl/edukacja	obszerny serwis edukacyjny
www.szkola.net	duży portal dla uczniów
http://szkola.interia.pl	szkoła na poważnie i żartobliwie
www.antygona.pl	baza korepetytorów z całej Polski

Encyklopedie

http://wiem.onet.pl	najstarsza w polskim internecie
http://encyklopedia.wp.pl	solidne hasła – prosto z PWN
http://encyklopedia.interia.pl	dużo multimediów, 110 tys. haseł

Gry komputerowe

http://gry.interia.pl	niemal wszystko o grach komputerowych
http://gry.onet.pl	zapowiedzi, recenzje, pliki
http://gry.wp.pl	bardzo duży serwis dla graczy
www.gry.midgard.pl	wszystko o grach
http://gry.gildia.com	rozbudowany serwis o grach
www.gazeta.pl/gry	serwis dla graczy w Gazecie.pl
www.maxpayne2.pl	oficjalny serwis wielkiego hitu
www.igor.aq.pl	niemal wszystko o Grand Theft Auto Vice City
http://forum.callofduty.pl	forum dyskusyjne o grze Call of Duty

Gry online

http://gry.tenbit.pl	kilkadziesiąt gier online
www.internetgames.pl	starannie opracowane gry
http://zagraj.onet.pl	znane gry, serwis płatny
www.gry-online.pl	między innymi Scrabble

Hobby i rozrywka

www.e-stacja.pl	znane polskie radio internetowe
www.supersms.pl	dzwonki, logosy i gry do komórek
www.pora.pl	informacje, gdzie spędzić wolny czas
www.poczta-polska.pl/znaczki/znaczki.htm	poczta dla filatelistów
http://milionerzy.onet.pl	internetowa wersja teleturnieju
www.iplay.pl	**płatne odsłuchiwanie utworów**
www.mniammniam.pl	płatne przepisy kulinarne
www.gsmonline.pl	niemal wszystko o komórkach
http://rafa.home.pl	akwarystyka morska – porady
www.fotograf.fir.pl	rozbudowany serwis fotograficzny
www.modelarstwo.org.pl	polska witryna modelarska

Komputery i internet

www.x86.pl	profesjonalnie redagowany serwis komputerowy
www.webattack.com	anglojęzyczny serwis z programami
www.webserwer.pl	**sprzedaż miejsca na strony WWW**
www.swiatobrazu.pl	cyfrowe przetwarzanie obrazu
www.emudreams.pl	różne emulatory na pecet
www.cdrinfo.pl	wszystko o nagrywaniu płyt
http://nt.interia.pl	duży serwis komputerowy
http://iik.onet.pl	najnowsze informacje o komputerach i internecie
http://wirusy.wp.pl	nowe wirusy, porady, jak chronić komputer
www.hk.pl	**darmowe aliasy dla stron WWW**
www.in4.pl	przede wszystkim informacje o nowym sprzęcie PC

Kultura, media i książki

www.nuta.pl	bardzo duży serwis muzyczny
www.pbi.edu.pl	polska biblioteka internetowa
http://e-biblioteka.pl	biblioteka internetowa
www.bimber.pl	serwis muzyczny
www.stopklatka.pl	rozbudowany serwis filmowy
www.filmweb.pl	konkurent Stopklatki.pl
www.ksiazka.net.pl	recenzje i zapowiedzi nowych książek

Ogłoszenia

www.gratka.pl	duży serwis ogłoszeniowy
www.trader.pl	konkurent Gratki
www.epomoc.pl	portal pomocy potrzebującym
www.aaaby.pl	duży serwis ogłoszeniowy
http://komis.interia.pl	internetowy komis

Piękno i kobiety

www.polki.wp.pl	rozbudowany serwis dla kobiet
www.poradnikdomowy.pl	**rozbudowany magazyn dla kobiet**

Portale i wyszukiwarki

www.onet.pl	największy polski portal internetowy
www.wp.pl	najstarszy polski portal
www.interia.pl	duży portal, ciekawe serwisy
www.gazeta.pl	portal z tekstami z Wyborczej
www.gooru.pl	ciekawa polska wyszukiwarka
www.netsprint.pl	polska wyszukiwarka – szybka
www.google.com	najpopularniejsza wyszukiwarka świata
www.pf.pl	średniej wielkości portal z dużą bazą adresową firm
www.plikoskop.pl	rozbudowana wyszukiwarka plików

Programy

www.komputerswiat.pl/download.html	programy prosto z serwisu KŚ
www.software.hoga.pl	duża kolekcja programów do kilku systemów
http://polskie.programy.nom.pl	polskie programy, kilka działów
www.plik.com.pl	najnowsze programy z opisami
www.download.net.pl	programy, sterowniki, patche
www.download.com	ogromna kolekcja programów
http://fabryka.republika.pl/strefa	najnowsze programy, lista hitów

Samochody i jednoślady

www.bike-trike.com	dla wielbicieli motocykli
www.samochodyluksusowe.pl	informacje o najdroższych autach
www.auto.pl	darmowa giełda internetowa
www.4x4.pl	magazyn motoryzacyjny
www.autoswiat.com.pl	tygodnik motoryzacyjny w sieci

Sieciowe pogaduszki

http://czateria.interia.pl	kilkadziesiąt czatów, dużo gości
http://czat.wp.pl	dużo pokojów, setki gości
http://czat.onet.pl	dużo pokojów, setki gości
www.skylove.pl	między innymi czat obrazkowy
http:/czat.gazeta.pl	dużo pokojów, mały tłok

Sklepy

www.bino.pl	**części komputerowe, notebooki, foto**
www.merlin.com.pl	książki, płyty, filmy, zabawki
http://1klik.pl	branża komputerowa
www.nomi.pl	wyposażenie wnętrz i ogrodu
http://zakupy.wp.pl	serwis handlowy
http://sklep.fotopolis.pl	**aparaty fotograficzne i akcesoria do nich**

Sport

www.sports.pl	informacje i komentarze
www.xsport.pl	duży serwis sportowy
www.rallyonline.pl	niemal wszystko o rajdach
http://sport.interia.pl	zdaniem KŚ – najlepszy w Polsce
www.pingpong.pl	serwis dla wielbicieli ping-ponga

Turystyka

www.travelplanet.pl	setki ofert turystycznych, atrakcyjny wygląd
www.rezerwacje.pl	oferty turystyczne
www.wczasy.pl	oferty turystyczne, duży wybór
www.travelguide.pl	**oferty noclegów w Polsce**

Zdrowie

http://medycyna.onet.pl	baza przychodni, szpitali
www.zdrowie.med.pl	wskazówki, jak zdrowo żyć
www.zdrowie.com.pl	wszystko o zdrowiu
www.aids.gov.pl	informacje o groźnej chorobie
www.poradnikmedyczny.pl	portal medyczny dla każdego
www.gazeta.pl/zdrowie	wskazówki, reforma zdrowia, uzależnienia

Pogrubioną czcionką zostały oznaczone nowe witryny w zestawieniu

Auto ŚWIAT

Przyspieszamy!

Teraz w każdy poniedziałek!

Czytaj do dechy

W następnym numerze:

za dwa tygodnie w środę 4 lutego

Temat z okładki

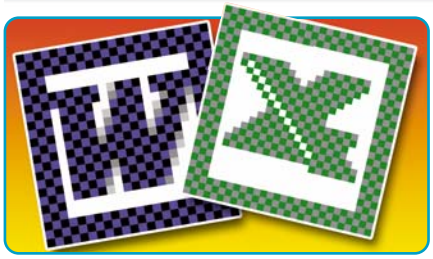

Dla każdego coś nowego

Większość z nas na co dzień używa Worda i Excela. Jednak najczęściej korzystamy z niewielu funkcji tych programów. Poznajmy więc 50 prostych, ale bardzo przydatnych opcji

Test sprzętu

Dżojstik zamiast wolantu

Dobry dżojstik musi być bardzo wytrzymały. Ważny jest też jego kształt i możliwości. Sprawdźmy, który model spełnia wszystkie wymagania i jaka jest jego cena

Test programów

Seans przed pecetem

Komputerowy napęd DVD możemy kupić już za 150 złotych. Aby obejrzeć film, będziemy potrzebować jeszcze programu do odtwarzania. Który jest najlepszy?

Poradnik

Fotki zawodowca

Czerwone oczy, brzydkie kolory, złe ujęcia? To wszystko dla posiadaczy aparatów cyfrowych jest przeszłością. Nauczmy się retuszu zdjęć – to nie jest takie trudne!

Telekomunikacja

Test komórek

Sprzedawcy w salonach zachwalają wiele telefonów komórkowych. Jednak my musimy kupić jeden. Przyjrzyjmy się więc dokładniej nowym modelom i wybierzmy odpowiedni

Nasze tematy mogą ulec zmianom pod presją aktualnych wydarzeń

Zespół redakcyjny

Komputer ŚWIAT

Wiesław Małecki
redaktor naczelny

Łukasz Czekajewski
z-ca redaktora naczelnego

Ewelina Markuszewska
sekretarz redakcji

Agnieszka Al-Jawahiri
z-ca sekretarza redakcji

Robert Szyszka
szef działu software

Marek Konderski
szef działu hardware

Katarzyna Tez
redaktor działu magazyn

Katarzyna Burda
redaktor audio/wideo/foto

Piotr Kwiatkowski
redaktor hardware

Jerzy Sadkowski
redaktor hardware

Marek Zieliński
redaktor telekomunikacji

Tomasz Przyjemski
redaktor software

Paweł Szpecht
redaktor nowości

Marcin Kaczmarczyk
redaktor online

Marcin Mazur
logistyka

Andrzej Chodzeński
asystent redaktora naczelnego

Bogusław Mazur
szef studia DTP

Izabela Królikowska
redaktor graficzny

Katarzyna Ochelska
redaktor graficzny

Wojciech Paszkowski
redaktor graficzny

Wojciech Szombara
redaktor techniczny

Magdalena Stopka
fotoedytor

Katarzyna Nowakowska
sekretariat

Współpracownicy: Paweł Bijata, Bartłomiej Dramczyk, Rafał Frąckiewicz, Rafał Kamiński, Grzegorz Kordas (gry), Jakub Kosiec, Michał Kowalski, Krzysztof Krasiński, Piotr Kudrel, Mariusz Michalski, Łukasz Ośmiałowski, Jolanta Rososińska, Joanna Słonecka, Andrzej Ziębakowski

Adres Redakcji: Komputer ŚWIAT, Axel Springer Polska Sp. z o. o., 02-222 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 181 (Ochota Office Park). Telefony: **sekretariat:** (022) 6084050; **faks:** 6084077; **sekretarz redakcji:** 6084073; **szef działu software:** 6084230; **dział hardware:** 6084218; **dział nowości:** 6084359

Adres WWW: www.komputerswiat.pl

Sprawy ogólne: redakcja@komputerswiat.pl

Kwestie prawne: prawnik@komputerswiat.pl

Sprawy dotyczące Niezbędnika: niezbednik@komputerswiat.pl

Książki z Biblioteczki Komputer ŚWIATA: biblioteczka@komputerswiat.pl

Nowości: news@komputerswiat.pl

Najniższe ceny w kraju: oferty dystrybutorów (do 10 pozycji) prosimy nadsyłać faksem pod numer (022) 6084077

Egzemplarze archiwalne i prenumerata: tel. 6084002, 0801 120003, www.komputerswiat.pl/sklepik, prenumerata@axelspringer.com.pl

Listy do redakcji prosimy kierować pod adresem redakcji lub pod redakcyjny numer faksu, podane wyżej

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów, nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń

Prenumerata: Poczta Polska, RUCH

Prenumerata zagraniczna (cały świat): www.ruch.pol.pl

Wydawca: Axel Springer Polska Sp. z o.o., członek Izby Wydawców Prasy i Związku Kontroli Dystrybucji Prasy

Adres: 02-222 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 181 – Ochota Office Park, recepcja tel. 6084000, sekretariat prezesa tel. 6084100

Prezes Wydawnictwa: Wiesław Podkański. **Dyrektor Generalny:** Florian Fels. **Dyrektor Wydawniczy:** Marcin Przasnyski. **Dyrektor Biura Reklamy:** Agnieszka Kostka. **Dyrektor Działu Reklamy** Maciej Kutak. **Dział Reklamy:** Piotr Roszczyk tel. 6084118, Cezary Żelazowski, tel. 6084243, Tomasz Szulkowski tel. 6084115. **Dział Promocji:** Agnieszka Kamola, tel. 6084066, Dariusz Kołtko, tel. 6084263. **Sponsoring:** Marianna Dąbkowska, tel. 6084176, Blanka Muraszew tel. 6084088. **Dział Prenumeraty:** Łukasz Szmigrodzki, tel. 6084206. **Dział Kolportażu:** Janusz Snarski. **Produkcja:** Elżbieta Garncarczyk, tel. 6084144. **Public Relations:** Marzena Daszkiewicz, tel. 6084102, Aneta Pacuszka, tel. 6084178. **Księgowość:** Janusz Bąk, tel. 6084030. **Druk:** RR Donnelley, Kraków

Zabroniona jest bezumowna sprzedaż czasopisma po cenie niższej od ceny detalicznej ustalonej przez wydawcę. Sprzedaż numerów aktualnych i archiwalnych po innej cenie jest nielegalna i grozi odpowiedzialnością karną.

NAKŁAD KONTROLOWANY ZWIĄZEK KONTROLI DYSTRYBUCJI PRASY

FOT.: SUNSET/FLASH PRESS MEDIA

Snowboard + komórka = Planeta SMS.pl

Zamów dzwonek logo gratis!

WYŚLIJ SMS POD NUMER **7292** (KOSZT 2,44 PLN Z VAT) IDEA/ERA/PLUS O TREŚCI:
dla telefonów NOKIA/SAMSUNG NP. **PL 5777705 150805** dla telefonów Siemens/Motorola/Sony/Ericsson
NP. **PE 577705 150805** Loga, obrazki i dzwonki w systemach SMS (Nokia) i EMS.

super KINO I TV

O 677905 ŻUBRY

O 561305 Piątek z Pankracym
O 564105 Mistrz, Mistrz
O 510905 Słowik nigdy w życie
O 567405 Perwane dziecko Dżibli
O 514005 Bolek i Lolek
O 514105 Mission Impossible
O 514305 Vatrelli
O 514905 Tarzan
O 514705 Kaubój Melonek
O 515405 James Bond
O 515405 I'D rajdu się
O 515505 Jeniek
O 520005 Manhattan
O 526405 Moja rymowa
O 526905 Zwycięzca dziedzic
O 520005 Podmorskie przygody
O 526405 Smerfy

O 530005 Gliniarz z Beverly Hills
O 526905 Klub Mystic Mik
O 541305 A-parrie
O 559705 Love is A Crime
O 562405 Ubodzisz
O 519905 Desperado
O 513705 Całemj persenni...
O 514905 Listonaszka lat mnie
O 524405 Box appeal
O 514905 Titanic
O 514005 Ki's Raining Men
O 515705 Money, Money
O 515905 Fakir
O 516005 Killer
O 512905 Nasz i dnie
O 515405 Umorie Rosemary
O 515905 Nie ma Pardona
O 613505 Pretty woman
O 610405 Psychoza

O 610705 Pulp fiction
O 612305 Rainman
O 613305 Really Blues
O 614005 Powrót do przyszłości
O 614105 Hooky
O 614705 Rivoli
O 614305 Jungle book 2
O 614405 Starbrick
O 614505 Terminator 2
O 614905 Mikado
O 614705 Titanic
O 614605 Alf
O 614905 Ally McHeal
O 615005 Benny Hill
O 615105 Betty Boo
O 615205 Miami Vice
O 615505 Casanova
O 615405 Fantastic
O 615405 Inspektor Gadget

O 615005 Supercopter
O 615505 X-files / archiwum X
O 615905 Rose
O 615905 Felicity
O 616105 Friends
O 616105 Kasownia
O 616205 Big Hero
O 616305 Hill Street Blues
O 616405 Jag
O 616705 Miodowe lata
O 616805 Animaliusy
O 616705 Hrabstwowie
O 616805 Power rangers
O 616905 Simpsons
O 617005 Dayestchers
O 617105 Wolfpack
O 617205 Alfred Hitchcock
O 522105 Jak rozpętałem II wojnę światową

super KARNAWAŁOWE

O 576407 Ankieta tak czy

O 567505 ATOMIC KITTEN
Do wish You
O 547405 ALANIS MORISETTE Ironic
doesn't have to hurt
O 554805 IN GRID Love Song
O 570705 IN GRID In Tango
O 562305 MADONNA La isla Bonita
O 547405 MADONNA Crazy for You
O 547805 MADONNA The Beautiful
Day
O 570305 MADONNA Hollywood
O 556705 MILEY In the World
O 557805 Il cielo in inverno
SZWEDZKI KOLĘDA

O 508805 Nie (pikasz) MARK
GRZELIŃSKI
O 565405 Małgorzata WAHTA
TEDDYBOY
O 559405 Ron's Worry Be Happy
O. MC TERRY
O 570705 Sammy LUDWIG V.
O 569405 Di Mimo Codzienna LUDWIG
THEMME
O 512005 Diana PAUL ANKA
O 569405 Lemon Tree Icoo
LEHRAN
O 557805 Cześć zawsze HAFTER
MICHOPETE SZEDER

O 510005 Cheri Cheri Lady
MODERN TALKING
O 570705 Take Good Bomb ILIM JORAS
O 511705 Ob-la-di, Ob-la-da THE
BEATLES
O 511005 Hard Day's Night THE
BEATLES
O 570805 Take Lower You
THE BEATLES
O 511005 Yesterday THE BEATLES
O 512105 Yellow Submarine
THE BEATLES
O 517905 Chattanooga Choo Choo
GLENN MILLER

O 520005 Let's Twist Again CHUBBY
CHECKER
O 565305 Mama Mama MA. MU
O 570405 Red Red Wine UB40
O 570505 Boogie Il NINE O TWO O
O 522005 Blue Peter MINC DUOTOLO
O 522505 La Chattanooga
La Chattanooga
O 570905 Another Day In Paradise
PHIL COLLINS
O 561305 ATOMIC KITTEN The Last
goodbye
O 557805 Portugal Igleisias Hero
O 561005 Ich Trage Zemsen z Tilly

super HIP-HOP

O 677805 50 Cents P-I-M-P

O 574405 Last Some Tooth Ub Inoc
O 570405 SHIFTMix The RIN
Ob Tove
O 579805 Ol I Ob Inoc
O 570705 Mobil ANT ME CHINOY
O 570105 GOODTA Marie

O 574405 DHLAGAN Wanic Annic
O 570405 MIS-1993 Sandlina
O 577005 KOLO TOLAND
Trans on track
O 570805 DaK Girlfriend

O 574805 JULIEWILLY HUNTCH
IRRATTW Inoculos
O 574905 PARANORMAL Wiggins
O 574705 GangStarr Mac Girl
O 574905 HUNHAH Han
O 574105 RUMBAI Dancing On
My Chest

O 574805 BRUUP LOOAI
Underwear Rock
O 576305 PONDKORO
Nachmarsche mondi
spatzierinos
O 575705 TRIFENDON Seniorita
O 549805 DA DAE GTLL D.P.C.

DLA TELEFONÓW NOKIA/SAMSUNG: JEŚLI CHCESZ ŚCIĄGNĄĆ DZWONEK WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **D 577705.** JEŚLI CHCESZ WYSŁAĆ DZWONEK BLISKIEJ OSOBIE WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **D 577705 501111111.**
DLA TELEFONÓW MOTOROLA/SIEMENS/SONY: JEŚLI CHCESZ ŚCIĄGNĄĆ DZWONEK WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **M 577705.** JEŚLI CHCESZ WYSŁAĆ DZWONEK BLISKIEJ OSOBIE WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **MZ 577705 501111111** POD NUMER **7292** KOSZT 2,44 PLN Z VAT

obrazki

O 569405
O 577405
O 375105
O 395705
O 357005
O 339305
O 304105
O 353505
O 339705
O 390305
O 358305
O 355805
O 350505
O 303405
O 314105
O 399105
O 310705
O 383305
O 300005

logo

L 250905
L 223805
L 230005
L 250905
L 111805
L 111405
L 220805
L 111505
L 110405
L 110405
L 236105
L 221605
L 261605
L 150605
L 410905
L 410805
L 410205
L 102905
L 140505

DLA TELEFONÓW NOKIA/SAMSUNG: JEŚLI CHCESZ ŚCIĄGNĄĆ LOGO WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **L 577705.** JEŚLI CHCESZ WYSŁAĆ LOGO BLISKIEJ OSOBIE SMS O TREŚCI, NP. **L 577705 501111111. DLA TELEFONÓW MOTOROLA/SIEMENS/SONY:** JEŚLI CHCESZ ŚCIĄGNĄĆ LOGO WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **E 177705.** JEŚLI CHCESZ WYSŁAĆ LOGO BLISKIEJ OSOBIE SMS O TREŚCI NP. **EZ 177705 501111111,** JEŚLI CHCESZ ŚCIĄGNĄĆ OBRAZEK WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **O 219405,** ABY WYSŁAĆ OBRAZEK BLISKIEJ OSOBIE WYŚLIJ SMS O TREŚCI NP. **O 219405 501111111** POD NUMER **7292** KOSZT 2,44 PLN Z VAT

tapety

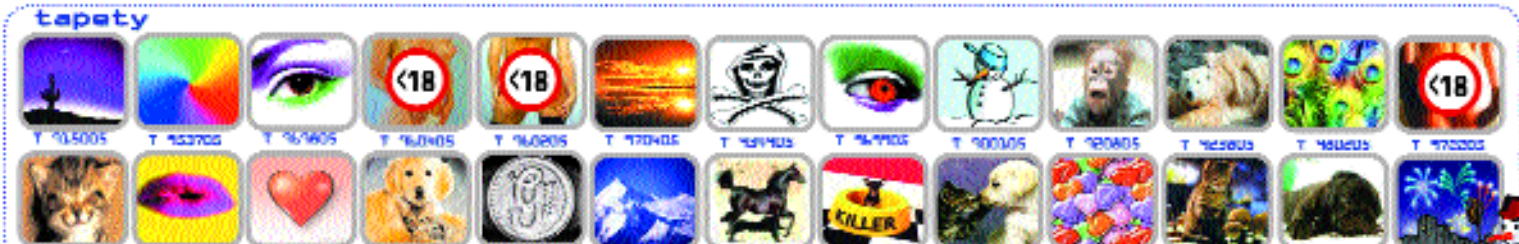

T 915005 T 933705 T 961605 T 960405 T 960205 T 970405 T 954905 T 967905 T 900105 T 920405 T 965805 T 980505 T 970205
T 925405 T 967705 T 901405 T 927805 T 970505 T 940305 T 990305 T 920905 T 934005 T 960705 T 958905 T 929505 T 900205

WYŚLIJ SMS NA NUMER **7492** KOSZT 4,88 PLN Z VAT O TREŚCI NP. **T 900105** OTRZYMASZ SMS ZWROTNY Z INSTRUKCJĄ POSTĘPOWANIA. JEŚLI CHCESZ WYSŁAĆ ZNAJOMEMU SMS NP. **T 900105 501111111**

polifoniczne superkino-tv

P 777705 KOKAKOLA P 778105 ŻUBRY P 754905 GLINIARZ Z BEVERLY HILLS

P 708105 2001 Odyseja Kosmiczna
P /5414b Alladyn
P 708905 Anioł w Nowym Jorku
P 758905 Ole Czyste (Don't fight the moonlight)
P /5414b Hitchhiker
P 708905 Frankfurt
P 758705 Casablanca

P 708805 Ghostbusters
P 758805 4 wesela i pogrzeb
P /5418b Gorillas Gorillaz
P 751105 5 Element
P 751205 Zgiła
P /5413b Bodyguard
P /5414b Dzień Strzelony
P 751305 Fleming
P 751505 Krull box 1

P 751705 Krull box 2
P 751505 Ostatni Mohikanin
P /5414b Ulice Sanfrancisco 2 Stopnie
P 758005 Formed Dump
P /5421b Ghost
P /5418b Grease
P 758205 Harry Potter
P 752405 Hercules

P 752505 James Bond
P 752805 Hejma i Dezda
P /5211b Nieśmiertelny czy Dziewięć
P 752805 Lista Schindlera
P /5458b Lawrence de Arabia
P /5418b Pamiętnik z Waterloo
P 753105 Armageddon
P 752805 Men in Black

P 753305 Park Jurajski
P 753405 Pearl Harbour
P /5458b Philadelphia
P 753975 Pretty Woman
P 753705 Psychoza
P /5458b Pulp Faction
P /5418b Rainman
P 754105 Really Blues
P 754105 Powrót do przyszłości

P 754105 Rocky
P 754205 Shrek
P /5448b Jungle Book 2
P 754975 Starbrick
P 754905 Terminator 2
P /5447b Matrix
P /5448b Titanic
P 754905 Oliver z Beverly Hills
P 754905 Benny Hill

P 758805 DHTE 1861 Disney Home For Christmas
P /5111b Lampa Igloosa Reklama
P 705305 In Cinq es Koku
P /5458b Jennifer Aluh Power Of love
P /5448b Jestem i spor All I love
P 704905 DNT Nie ma dojścia!
P 704805 Sonique Sky

P 704905 Backstreet Boys Konfetti
P /5448b Robin Williams Dziwne zwierzę
P 704905 R.Williams/Nicole K. Something stupid
P /5448b Jestem i spor All I love
P 703805 Craig Davis & Days

P 704105 Elvis Presley A little less conversation
P /5541b Usher Yeah I know all night
P 703805 Celine Dion One Heart
P /5458b Madonna American life
P 703405 Avril Lavigne I'm with you

WYŚLIJ SMS POD NUMER **7492** KOSZT 4,88 PLN Z VAT O TREŚCI **P 750105** OTRZYMASZ SMS ZWROTNY Z INSTRUKCJĄ POSTĘPOWANIA. WYŚLIJ ZNAJOMEMU NP. **PZ 777705 501111111**

java

wersja angielska

Epoke65 Strip Fight&Fo5 Jong65 Pasjans65 Hugo65 Cruise control65 Rolka65 Seadrive65 Boobtube65 Ski jump Leap65

ABY ŚCIĄGNĄĆ GRĘ WYŚLIJ SMS NA NUMER **7492** KOSZT SMS 4,88 PLN Z VAT O TREŚCI: NP. **SKOKI65** OTRZYMASZ SMS ZWROTNY Z INSTRUKCJĄ POSTĘPOWANIA. SZACUNKOWY KOSZT GRY WYNOSI 9,76 PLN Z VAT

WSZYSTKIE USŁUGI DOSTĘPNE NA WYBRANE MODELE TELEFONÓW. SPRAWDŹ MOŻLIWOŚCI TELEFONU NA www.PLANETASMS.pl

VOBIS DIGITAL

TWÓJ CYFROWY ŚWIAT

YAKUMO

Aparat cyfrowy Yakumo Mega-Image IV

Daje dużo więcej możliwości niż tradycyjny. Możesz obejrzeć swoje zdjęcia zaraz po ich wykonaniu..
Fotografia cyfrowa zapewnia gotowe, elektroniczne obrazy, które możesz drukować, wysyłać pocztą elektroniczną, wprowadzać na strony internetowe lub wykonać ich dalszą cyfrową obróbkę (np. zmiana tła, wyostrzenie, przekształcanie itp.).
2 mln pikseli (interpolowana do 4 mln), zoom cyfrowy 4x, migawka 1-1/1000 s, kolorowy ekran LCD 1,5", pamięć wewnętrzna 8MB, format zapisu JPEG, samowyzwalacz, możliwość nagrywania krótkich filmów oraz funkcja kamery internetowej.
Cena z VAT 448,-

Zapisz swoje zdjęcia na płycie CD i obejrzyj je na ekranie telewizora za pomocą odtwarzacza DVD.

MP3 DTS DOLBY DIGITAL Kodak

Odtwarza: DVD, VCD, SVCD, CD-Audio, Kodak Picture CD, JPG-CD, MP3, CD, CD-R, CD-RW

Krotna jasność obrazu, dźwięk wielokanałowy. Wyjście S-video, wybór wersji językowej oraz różnych kątów obserwacji kamery. Format obrazu 4:3, 16:9, panoramiczny, bez brzegów
Cena z VAT 333,-

www.vobis.pl

Kompletną ofertę sprzętu komputerowego znajdziesz w sieci sklepów Vobis i na www.vobis.pl

sieć sklepów Vobis

mazowieckie

Siedlce: Auchan, tel. 6572405; Siedlce-Biała Rzepinskiego 53, tel. 6191580; CH Sarni Stok Hypernova tel. 6191712; Bydgoszcz Gdańska 89, tel. 3483057; Bytom Ul. 1, tel. 3859566; Częstochowa Ogrodowa 3, tel. 3243128; Dąbrowa Górnicza REAL, tel. 2662268; Elbląg CH Ogrody Hypernova tel. 2325712; Gdańsk CARREFOUR, tel. 7834580; Warszawa, Grochowskiego 18, tel. 3417943; Gdynia Sklep Kościuszki 37/39, tel. 6612858; Gliwice TESCO, tel. 7753145; Gorzów Wlkp TESCO tel. 7262508; Grudziądz REAL, tel. 4894540; Katowice Jesionowa 5a, tel. 2586186; CARREFOUR, tel. 2335525; Kielce REAL, tel. 3628118; Kraków TESCO, tel. 2664270; Zelwerowicza 17, tel. 4219447; Legnica REAL, tel. 8548662; Lublin REAL, tel. 5466654; Łódź Pabianicka 207, tel. 6583078; Płaszowska 94/100 CROSS, tel. 6762122; Mikołów AUCHAN, tel. 7366925; Mysłowice REAL, tel. 7644254; Nowy Sącz REAL, tel. 4428171; Olsztyn REAL, tel. 5424823; Opole REAL, tel. 4610697; Płock Kwiatkowska 25, tel. 2665434; Poznań TESCO, tel. 8536005; Św. Marcin 51, tel. 8537272; Poznań Komornicki AUCHAN tel. 8339065; Poznań Swadzim AUCHAN, tel. 8536480; Rybnik REAL, tel. 4341923; Rzeszów TESCO, tel. 8578277; Słupsk Szczecińska 65, tel. 8439564; Szczecin CARREFOUR, tel. 4546434; Ks. P. Ściegiennego 62, tel. 4841582; REAL, tel. 4644547; Tarnów Św. Katarzyny 4, tel. 6534842; Tychy TESCO, tel. 7672301; Warszawa CARREFOUR Włochy, tel. 3318000; Generała Wł. Andersa 33, tel. 6519939; Poznańska 7, tel. 6324912; Powstańców Śląskich 126 CARREFOUR, tel. 9997142; Wrocław W.Wyspiańskiego 14/15-1, tel. 3280901; Pan Tadeusza 2, tel. 3411561; CARREFOUR, tel. 7831783; Kobierzyce AUCHAN Bielany tel. 7906699; Zielone Oleśnicka AUCHAN, tel. 3529150

pomorskie

Bielsko: Warszawska 668 tel. 7323482; Bytom Kolejowa 6 tel. 2814917; Skrzatów Rybnicki 27a tel. 2818413; Chełm Krzywe 37-51, tel. 5552510; Chojnice ul. Strzelecka 1 tel. 3979048; Chorzów Wrocławska 17, tel. 2418091; Ciechanów Zielona Ściegiennego 2a tel. 6771198; Elk Gdańska 47 tel. 6731464; Gliwice Dubois 2 tel. 2317671; Gniezno ul. Dąbrówki 6, tel. 4269875; Jaworzno Ferry 6, tel. 6150360; Katowice Wrocławska 4 (SDH Supersam) tel. 2586451; Kalisz ul. Armii Krajowej 36a/13, tel. 3643481; Kaszuby ul. 1-go Maja 182, Sklep "Milenium" tel. 3423102; Kraków Czerwone Maki 4, tel. 4302320; Kutno ul. Opoczeńska 6a (Hexanova), tel. 2539922; Leszno ul. 17 - go Stycznia 7/3, tel. 5288580; Lublin ul. Bracl Wierzeniców 3 (Astra Partner), tel. 7402531; ul. Lubartowska 33, tel. 4426272; Lubliniec 10-lecia 17, tel. 3611864; Mielec Wandowicki Warszawska 91, tel. 7134791; Nowy Targ Szafarska 4, tel. 2664634; Piła ul. Dąbrowskiego 8, tel. 2610605; Piotrków Trybunalski Al. Armii Krajowej 26, tel. 6473858; Prabuty 3-go Maja 18, tel. 6715990; Pszczyna Zamkowa 5a, tel. 4885471; Gdańska 13a, tel. 4858170; Radlin Nowa 9/1, tel. 4197402; Radom Słowackiego 18, tel. 3430123; Rawicze Piłsudskiego 24 (CH Supersam), tel. 6524453; Zamkowa 13, tel. 6525578; Elektro-Plus 1000-lecia 23, tel. 8331963; Sieradz - Handlowa Piłsudskiego 30 (DH Panorama), tel. 2315464; Skierniewice Waszkiewicza 23/31, tel. 7525400; Sosnowiec Baczyńskiego 2 (CH Geant), tel. 2346027; Stargard Rynek 23, tel. 7842648; Strzelce Opolskie Księdza K. Lisiaka 3, tel. 4761390; Świdnica Marcinkowskiego panów 8, tel. 8511101; Pułaskiego 20-22, tel. 8527303; Tarnów Okrzei 12, tel. 6210002; Toruń ul. Lyskowskiego 8, tel. 6483533; Wałbrzych Pl. Teatralny 4, tel. 3424251; Warszawa Al. Jerozolimskie/Al. Jana Pawła II, pawilon 31, tel. 8302830; Al. Krakowska/ul. Aleja Krakowska 66, tel. 4433707; Grójecka 100, tel. 8331705; Puławska 100, tel. 8440059; Włocławek ul. Cicha 48, tel. 4121250; Zamość Szarych 39, tel. 6722727; Zielona Góra ul. Zamenhofa 1, tel. 7263378; Złotów Wojska Polskiego 20, tel. 2257027; Żyrardów 1 Maja 21, tel. 6853732

Materiały chronione prawem autorskim. Kopiowanie i rozpowszechnianie bez zgody zabronione.